

Хрестоматија

РОМАНОВ

Садржај

Уводно слово	7
Мала књига о великој мржњи	
Мржња према Христу и обнова паганизма	13
О антихристу и духу његовом	19
Страдања Христова	25
„Да винчијев код” и антихришћанство за масе	48
Записи старог апокалиптичара	
Сусрет са потоњим временима	83
Кратка повест о Антихристу	85
Владика Данило и протестантски апокалиптицизам	111
„Кроз огањ апокалипсе”	116
О доласку Антихриста и другом доласку Христа	119
Монах Василије: Размишљања смиреног срца	128
Црква христова у време антихриста	132
Пад православних монархија – почетак краја	145
Предсказање Св. Серафима Саровског о будућности Русије	150
Крвава годишњица и Свети Јован Кронштатски	152
Комунизам и нацизам – два облика политичке магије	158
Систем 666 је стигао!	163
Тајне безакоња	169
Знаци српском народу	171

Небо и земља ће проћи

Уништавање хришћанске цркве у Етиопији	176
О окултном геноциду	180
Стратегија зла	194
Русија и обнова царства	200
Секте и апокалипса	223

Кроз огањ апокалипсе

Шенгенска зона	230
Звер апокалипсе	237
Жиг Новог поретка	245
Јерусалимски храм као знамење времена	251
Царска власт и смисао отпадије	254
О стању последњих хришћана	266
Пожари у храмовима	274
Савремени римокатолицизам и јерес хилијазма	278

Глобализам и тоталитарна контрола

Христос и глобализација	285
Шенгенски споразум и електронске легитимације	
– прихватити или се одрећи	289
Апокалипси треба буџетско финансирање	295
Саопштење Светог синода Руске православне Цркве поводом електронске идентификације људи	306
Посланица Св. Синода Украјинске Православне Цркве (Московске патријаршије)	309
Нове личне карте – да или не?	313
За живот без жига	317
БиХ под оком „великог брата”	324
О клими и људима	334
Епископ Данило Крстић: Не страхујемо од смака света	338

Уводно слово

Што се више приближавамо крају света, то се многима све више чини да краја света неће ни не може бити. Дошли су, како рече Апостол, ругачи који живе по својим жељама, и који се изругују чињеници да овакав свет, све више огрезао у злу, не може да постоји у оваквом стању (2. Петр. 3, 1–10). Зато је ова књига ту да нас разбуди и да нам помогне, да се не изгубимо, да се не играмо православа, да не утонемо у заборав себе и своје душе.

Одавно су већ и световни научници и писци увидели да живимо на крају не једне епохе, него човечанства као таквог. Ево шта каже Том Хартман у својој књизи „Последњи дани планете Земље”: „У задњих 24 сата уништено је више од 100.000 хектара тропских шума. Пуних 13 милиона тона отровних хемикалија испуштено је у нашу животну средину. Више од 45.000 људи је умрло од глади, од којих је 38.000 деце; више од 130 врста биљака и животиња изумрло је деловањем човека. И све то се догодило у задњих 24 сата.

На основу истраживања које су спровеле Уједињене нације, у прошлом веку је уништена половина светских обрадивих површина, исто тако и 50% светских шума, а 80% пашњака и 40% копнене површине Земље трпи због дегенерације тла, док је 70% главних морских извора рибе затрто.

И све то је само врх леденог брега...”

Али, наравно, ова књига не говори једино о екологији. Она говори о целини проблема са којима се, као хришћани, суочавамо.

Дакле, свет неће нестати приликом удара комете у нашу планету. Неће бити ни новог леденог доба. Неће бити ни још „милијарду” година космоса и Земље у њему. Биће онако како је проречено у Светом Писму, и о чему ова књига говори.

А како је проречено у Светом Писму?

Ево знакова потоњих времена:

1. Многи ће доћи у име Христово и обмануће многе (Мат. 24, 5; Мк. 13, 6; Лк. 21, 8).

2. Биће ратови и гласови о ратовима између народа и царстава (Мат. 24, 6–7; Мк. 13, 7–8; Лк. 21, 9–10).

3. Прве невоље ће бити у виду несрећа: глади, помора и земљотреса на различитим местима, ужасни знаци знакова и великих знамења са небеса (Мат. 24, 7–8; Мк. 13, 8; Лк. 21, 11).

4. Православни хришћани ће бити гоњени, убијани и сви ће их народи мрзети (Мат. 24, 9; Мк. 13, 9–11; Лк. 21, 12–15).

5. Свуда ће се људи међусобно мрзети и издавати (Мат. 24, 10; Мк. 13, 12–13; Лк. 21, 16–17).

6. Многи лажни пророци ће се појавити и превариће многе (Мат. 24, 11)

7. Због пораста безакоња (злих дела и непокајаног греха), љубав многих ће охладнети. Само они који претрпе до краја ће се спасти (Мат. 24, 12–13; Мк. 13, 13; Лк. 21, 19).

8. Јеванђеље ће бити проповедано кроз цео свет „за сведочанство народима” (Мат. 24, 14; Мк. 13, 10).

9. Након овога Јевреји ће прићи Цркви Христовој (Римљ. 11, 25–28).

10. Припреме ће бити учињене кроз долазак антихриста, названог сином погибли и звери. Праћен лажним пророцима и лажним знацима и чудима, антихрист ће бити мајстор обмане, страха и ужаса. Одузимаће људима слободу, али чинећи да они мисле да су слободни. Гониће истинске слуге Христове са бесом и гневом. Храм у Јерусалиму ће бити поново изграђен за њега, да би се тамо зацарио на место Христа – пошто и само име „антихрист” значи, онај који долази уместо Христа (Мат. 24, 15–24; Мк. 13, 14–22; 2. Сол. 3, 11; 1. Јов. 2, 18; Откр. 13, 1–8).

11. Знаци ће се појавити на небу, сунце ће се помрачити и месец неће давати светлости, звезде ће пасти са небеса, море и таласи ће бучати и силе небеске ће се покренути (Мат. 24, 29; Мк. 13, 24–25; Лк. 21, 25–26).

12. Знак Сина Човечијег (Крст) ће се појавити на небу и тада ће се догодити Други Долазак Христов у сили и великој слави. Анге-

ли ће бити послати да скупе изабране са „четири стране” (Мат. 24, 30–31; Мк. 13, 26–27; Лк. 21, 27).

Циљ ове књиге је да нам се пророштва и знамења поближе објасне; да нам покаже колико је Реч Божја истинита и непоколебива; да нас охрабри као православне хришћане и људе који су призвани на трпљење у Господу, да бисмо са Господом и победили, у дан Другог Доласка Његовог.

Књига се састоји од два дела. У првом је описана борба између Христа и антихриста (околног својим претечама) у наше дане. На примеру Гибсоновог филма „Страдање Христово” и Ден Брауновог романа „Да Винчијев код” (по коме је такође снимљен филм, у режији Рона Хаурда), настојали смо да покажемо шта се то данас дешава и куда нас антихришћанске силе воде... Живот у доба Јудиних следбеника није нимало лак за следбенике Христове, али, ни судбина јудољубаца неће бити светла, јер таква није била ни судбина њиховог претече. „Ко говори о победи? Издржати – све је”, забележио је славни немачки песник, Рајнер Марија Рилке. Издржати – циљ је последњих хришћана.

Други део књиге је нека врста „дневника о апокалипси”, који је водио потписник ових редова, пишући и преведећи текстове о несрећи која нам је свима над главом и која човечанство неће мимоићи, ако се не покаје („Али народ не хаје, /за грехе се не каје”, певали су, пре II светског рата, богомолници Светог Николаја Жичког. Тако је – и још горе! – и данас.) Из године у годину праћени „знаци времена” остварују се на наше очи (ако нисмо духовно слепи.) Поред текстова и превода потписника ових редова, ту се и преводи блаженопочившег владике будимског Данила, великог христољупца наших дана, који је знао да хришћане упозори речју Божјом на оно што их, у свету без Христа и против Христа, чека.

Текстови и преводи у „Записима старог апокалиптичара” нису поређани тематски, него хронолошки, онако како су се појављивали на разним местима и различитим поводима. Уз њих су, ради локализације у простору и времену, дати краћи коментари.

Књига је, с болом и надом, намењена најширем кругу читалаца с болом, јер живимо у времену несрећа и јада, а с надом, јер свеш-

теник, на крају православне литургије, кличе: „Слава Теби, Христе Боже, надо наша, слава Теби!”

У тој нади, нека се сретну писац и читалац.

Аутор

На дан Покрова Пресвете Богородице,

октобра 2008. године

P. S. Сви непотписани текстови у овој књизи потичу из пера Владимира Димитријевића.

Мала књига о великој мржњи

(Рат против Христа, данас и овде)

Мржња према Христу и обнова паганизма

Почетком јуна 2006. године, државне власти Пакистана забраниле су приказивање филма „Да Винчијев код” Рона Хауарда, зато што је увредљив и за Хришћане и за муслимане. У Индији, неколике савезне државе (Андрa Прадеш, Мегхалаја, Пенџаб и Тамил Наду) такође су забраниле филм. И тако се, и по ко зна који пут, показало да је владика Николај с пуним правом оптужио народе беле расе, бивше европске хришћане, да су одступили од Господа, и претворили своје земље у Белу Демонију, због чега их народи Азије с пуним правом одбацују, сматрајући их издајницима своје вере и људима који немају никакву светињу (осим новца – јер, до јуна 2006. Sony Pictures су, на биоскопском богохулству, зарадили 475 милиона долара, а писац романа „Да Винчијев код”, Ден Браун, продао је 40 милиона примерака књиге и инкасирао 442 милиона долара.) У филму су заиграли Том Хенкс, Јан Мекелен, Алфред Молина и Жан Рено (између осталих). Режирао га је већ поменути Рон Хауард, познат по филму „Блистави ум”. И они су се свакако окористили.

Код нас ни књига, ни филм „Да Винчијев код”, на жалост свих православних Срба, нису наишли на озбиљнију анализу и јачи глас отпора у медијима. Па ипак, било би срамота и пред Богом и пред људима да овај простачки испад, маскиран у „бестселер” и „блокбастер”, не прокоментаришемо.

Но, „Да Винчијев код” је само повод да се проговори о Христу и рату против Христа на трговима Новог Вавилона; да се изнесу јасне, свима доступне и проверљиве чињенице, и да се покаже шта је циљ и смисао целокупне буке карневала безбожја, који се спрема за дочек антихриста, последњег сатаниног клоуна у историји.

***

Морамо да кажемо да се холивудска христофобија свим силама експлоатише широм света, а увек са циљем да узнемири, уплаши, скрене с пута. Пре „Да Винчијевог кода”, једна од највећих провокација упућених хришћанима био је филм Мартина Скорсезеа, „Последње Христово искушење”. Годинама после настанка филма, исти је искоришћен да би се 1997. пљунуло у лице православној Русији. Случај тог емитовања користимо да бисмо показали каквим се стратегијама служе они који воде „ратове у култури”, с тиме да лик Богочовека уклоне из историје.

Често се православни питају – да ли на изазове одговорити или не. Али, као у народној причи, ко одговори, кајаће се, јер је Христос ћутао на Пилатовом суду; а ко не одговори, кајаће се, јер није устао у одбрану поругане светиње. На нама је да савесно изаберемо, и да стојимо иза свог избора. Или, још боље, испред њега.

***

Године 1997, 9. новембра, московска „Независна телевизија” (руска верзија Б 92) емитовала је, упркос огромном противљењу православне јавности и јавном писму упозорења самог патријарха Алексеја II, богохулни филм Мартина Скорсезеа „Последње Христово искушење”.

Патријарх Алексеј је молио председника Јељцина и друге људе на власти „да не остану равнодушни према врећању религиозних осећања свог народа”. Због тога је, од стране „либерала”, оптужен да је, малтене, погромаш и нациста. Врховни муфтија Русије назвао је такође овај филм горим од „Сатанских стихова” Салмана Руждија, али је уредник „Нових вестија” И. Голембјавски устврдио да „свако ропство почиње у области морала”, а Лав Левинсон, „борац за људска права”, изјавио је да је „свесна сексуална ослобођеност неодвојива од политике, економске и идеолошке слободе”.

„Независна телевизија”, чији је власник Гусински, један од Јељциновских олигарха и дугогодишњи активиста Светског јеврејског конгреса, приредила је чак и „јавно суђење” у свом студију, а поводом приказивања филма (суђење Христу!) Емитовали су филм, и осећали су се победнички.

О каквом остварењу је реч?

Ево неких од „уметничких дијалога”, колико читалац може да поднесе (дијалози су из филма, наравно):

1. „Христ” рече Јуди: „Немам гордости. Не идем у синагогу. Не вршим заповести. Радим суботом”. Јуда: „А ко ће искупити твоје грехе?” „Христ”: „Не знам, борим се”.

2. „Марија” рече гомили: „Опростите мом сину! Он је душевно болестан! Он не зна шта ради! Он има проблеме, откад је био беба. Није му глава у реду”.

3. „Христ” „Марији” током распећа: „Збогом. Опрости ми што сам био лош син”.

4. Гомила која се гура око њега, „Христ” каже: „Бежите, мука ми је од вас. Себични сте и пуни мржње. Бог вам неће помоћи”.

5. „Христ” тражи од Јуде да га изда, што овај одбија, питајући „Христа”: „Да ли би ти издао учитеља да мораш?” „Не. Не верујем да бих. Зато ми је Бог дао лакши задатак – да будем распет.”

Како каже свештеник Владимир Вигиљански: „Јунак Мартина Скорсезеа је приказан онако како је Исус Христос изгледао у очима синедриона. Али је режисеру најдражи и најближи лик по имену Јуда. Јуда је агент секте зилота, који је путујућем проповеднику подметнут с циљем да га убије, који је у филму представљен као борац за правду и националну независност. Он се одриче убиства зато што се нада да ће „учитељ” бити вођа устанка. На крају Јуда постаје његов „омиљени ученик”, и издаје га не из гордости, зависти и среброљубља, него зато што је онај који се из почетка показао као човек слаб, несамоуверен, подложен искушењима и свакојаким фобијама („мој бог је – страх”, каже он), на крају филма умишља да је месија, и у исто време плаши се свог назначења, па моли (?) Јуду да га изда”.

Главни глумац у Скорсезеовом филму, Виљем Дефо, осећао се „опустошено” после снимања. На крају, почео је да се бави будизмом и јогом... Наравно, у филму присутне сцене у којима „главни лик” ступа у интимне односе са „Маријом Магдалином”. Увод у Дена Брауна.

Патријарх Алексеј је јавности саопштио: „Не претендујући на право цензурисања секуларног приватног ТВ канала, наша Црква,

покренута бригом о духовном обличју народа, сматра својом дужношћу да се обрати пастви осудом греха и порока, који се намеће у етру”.

О, каква мржња према Господу Васкрсломе и Васкрситељу! Да ничег другог нема, то би био довољан знак да су ова наша времена последња. Јер, без Христа нема живота ни човеку, ни свету. Западни „ратови у култури” нарочито се воде око лика Господњег.

Највећи ударац идеолозима новог Вавилона свакако је задао филм Мела Гибсона „Страдање Христово”, у коме је с болним, јецајућим реализмом приказано распеће Господње, после многих мучења, али је исповећен и крај Старог Завета (раздирање завесе у јерусалимском храму) и васкрсење правога Месије. Холивуд је запенио од беса и мржње (с обзиром на чињеницу да су многи његови челници истомишљеници Ане и Кајафе, то није било чудно) и решио да се освети: по роману провинцијског професора енглеског језика, Дена Брауна, плагијатора књиге „Света Крв, Свети Граал” Бејцента, Лија и Линколна, снимљен је филм Рона Хауарда „Да Винчијев код”, у коме је „Христ” представљен као „муж” Марије Магдалине и оснивач династије Меровинга. „National Geographic”, још једна од установа за популаризацију глобализма путем „науке”, 2006. је објавио број посвећен тзв. „Јудином јеванђељу”, у коме се доказује да је Јуда, издавши Христа, испунио свој „божански задатак” (реч је о апокрифу гностичке секте каинита, који су учили да је Бог Старог Завета „зао”, па су поштовали све старозаветне зликовце, од Каина до Јуде, као борце против Јахвеа.) Последњи се појавио режисер Џејмс Камерон, са тобожњим документарцем „Исусова изгубљена гробница”. Филм је емитован почетком марта 2007. на каналу „Discovery”, и одмах је изазвао бурне реакције, не само верника, него и научника, који су доказали да је реч о најобичнијем фалсификату. Чак је и јеврејски археолог Амос Клонер, који је надгледао ископавање пећине у Талпиоту, где су тобож нађени гробови „Христа”, његове жене (Марија Магдалина, ко би други?) и „сина Јуде”, узвикнуо: „Гробница у Талпиоту припадала је једној породици средњег сталежа из првог века после Христа” (Вечерње новости, 28. фебруар 2007.) Тиме је порекао Камеронову тезу.

Откуда таква борба против Христа?

Зашто су бољшевици 1922. у Свијажску подигли споменик Јуди, и зашто се снимају „документарци” попут Камероновог?

Реч је о ономе што је литвански хришћански мислилац Антанас Мацејна дефинисао као „мач који раздваја душе” – о васкрсењу. Јер, како Мацејна каже, „није вера у Христа као Месију разликована црта хришћанске самосвести, него вера у васкрсење Христово. И обрнуто, порицање васкрсења Христовог јесте неоспоран знак антихристовог духа. Ако мислимо религиозно, вечити непријатељ Божји одлично зна да је Христос васкрсао. Али он то никад неће признати и објавити свету. Он може да призна историчност Христову, Његово месијанство, Његов огроман утицај на људску историју, али никада неће признати Његово васкрсење” (Камерон тако и каже: „Никада нисам сумњао да није постојао историјски Исус, који је ходао Земљом пре 2000 година. Али тек сада су пронађени археолошки докази за то”. Дакле, он и његов колега Симхе Јакобовиц, с којим је радио филм, поричу „само” васкрсење; све остало може.)

Христов подвиг је, каже Мацејна, био онтолошки – „дубинско преображавање људске природе. Свакодневно спокојство света се руши, одвојени су, мачем речи Божје, отац од сина и мајке од кћери (Мт. 10, 35). Греховно јединство света је срушено, и највећа револуција у историји остварена је. За то се свет могао помирити с Варавом (Барабом), али не и са Христом (Лк. 23, 18). Свет може да се помири с пљачкашима, али не и са Васкрслим”.

Култ Јуде није нимало случајан у наше доба. Нега хришћански Запад је ИЗДАО Христа, и сад жели да оправда онога који је то први учинио, за материјална добра – за тридесет сребрњака. Али је страшно бити у Јудином друштву. Јер, Јуда се обесио. И страшно је што се Јудино друштво проглашава „отвореним”, јер је реч о отворености гроба и зјапу јаме у коју ће бацити тело самоубице. И страшно је знати да је исламски Пакистан, због вређања Христа, забранио приказивање „Да Винчијевог кода”, а да је у Америци и Европи то био „block-buster”. И то је једно од злослутних знамења времена.

Друго злогуко знамење скоро да није ни уочено у нашој православној јавности. То је обнова, са државном дозволом, античког паганизма у земљи на чијем је језику написано Јеванђеље, у Грч-

кој 2006. Одлуком Првостепеног атинског суда обожавање олимпијских богова представља признату религију, којом се не крше закони грчке државе. Одлука је донета на основу захтева верског удружења „Елинаис”, које у свом статуту има одржавање венчања и сахрана уз присуство жречева и жречица Зевса и његових „савладара”, а од Министарства просвете и културе тражиће се одобрење да се жртве демонима (јер, „богови пагана су демони, а Господ је небеса створио” (Пс. 95, 5)) приносе на местима негдашњих идолишта (рецимо, на Акропољу, који је у доба Византије био претворен у храм Мајци Божјој, а кога су грчки секуларисти, после ослобођења Грчке од Турака, оставили као музејски простор; пошто, како Руси кажу, „свето место празно не бива”, демони и демонопоклоници хоће поново да га преузму.) Ово је маргинална група несрећника, али чињеница је да Грчка у Европској унији бива приморана да призна оно што је Христос давно згазио Својим васкрсењем.

О антихристу и духу његовом

(по Антанасу Мацејни)

Увод

Литвански хришћански мислилац, Антанас Мацејна, бегунац од совјетског режима, под утицајем Достојевског и Владимира Соловјова написао је неке од најумнијих савремених књига на тему хришћанске есхатологије. У студији „Тајна безакоња”, насталој поводом Соловјовљеве „кратке повести о антихристу”, Мацејна даје низ мистичних увида у природу борбе између Христа и антихриста и последњих времена Цркве и човечанства. Ево неколико инспиритивних теза из његове расправе.

Борба добра и зла

Мацејна упозорава да зло није пуки „недостатак добра”, него делатна, личносна сила воље злих духова и злих људи, која води непрестаној борби. „За кога је зло – зла сила, за њега је историја стална борба, која обухвата и небо и земљу, јер у њој не учествује само човек, него и Бог. Једном ће та борба постати одлучна. Једном ће напетост између сила зла и добра постати тако снажна, да ће разорити сав злом захваћени свет. Тада ће добро победити, али та победа ће и окончати земну историју /.../ ВАСКРСЕЊЕ ЈЕ ЗАЛОГА ПОБЕДЕ ДОБРА. У томе је сила и дело Христово”. Својим Другим доласком Христос ће окончати ту борбу са злом, васкрсавајући све људе и „ослобађајући целокупно битије од силе зла. Али, до тог благословеног часа сва историја је стална борба /.../ НАША ИСТОРИЈА ЗАВРШАВА СЕ НАЈВЕЋИМ МОГУЋИМ ТРИЈУМФОМ ЗЛА НА ЗЕМЉИ, АЛИ ИСТОВРЕМЕНО И – ЊЕГОВОМ КОНАЧНОМ ПРОПАШЋУ. Антихрист ће бити

побеђен и збачен. Али, с њим ће истовремено бити збачена и сва наша историја. Победа добра открива надисторијски лик живота. Појава Христова и Његово снисхођење на земљу јесте почетак другачије егзистенције, која више није земна историја.”

Религиозни карактер историје

Мацејна сматра да је историја „заједничка делатност Бога и човека у времену”, и додаје: „За хришћанина историја никад није само оовострани процес, јер њен истински извор, из кога она настаје није овде. ПРОЛОГ ИСТОРИЈЕ ЈЕ НА НЕБЕСИМА. /.../ КУЛТУРА ЈЕ ЧОВЕКОВО СТВАРАЛАШТВО /.../ Његова ваплоћена нада и победа над силама природе /.../ Имајући то у виду, историја се може назвати процесом КУЛТУРНОГ НАСТАЈАЊА; процесом све већег овладавања земљом, откривања ризница природе и усиљеног укључивања природних сила у област људског постојања. У ТОМ СМИСЛУ ИСТОРИЈА ЈЕ ОСВЕШЋИВАЊЕ ЧОВЕКА У СВЕТУ /.../ Где год да се појављује човек, диме се не само огњишта, него и жртвеници; дижу се не само куће, него и храмови; чују се не само свадбене песме, него и химне свештеника. На тај начин, религиозни живот је ДРУГА основна форма човекове историје /.../ У том смислу, ИСТОРИЈА ЈЕ ЧОВЕКОВО САМООСВЕШЋЕЊЕ (КАД ЈЕ РЕЧ О ПИТАЊИМА КОЈА ОН ПОСТАВЉА) ЊЕГОВОГ ПОРЕКЛА, ПРИЗВАЊА И ЦИЉА /.../

ДЕЛАТНИ УЧЕСНИК ЧОВЕКОВЕ СУДБИНЕ ЈЕ САМ БОГ. „Без Мене не можете ништа чинити” (Јн. 15, 5) – те речи Христове јасно указују на историјски пут којим човек мора да иде да би дошао до разрешења тајне свог постојања. /.../ Религија је у суштини однос двају личности. По својој сопственој вољи, човек може да створи културу, али не и религију. Питање човековог постојања, које се суштински може покренути само у области религије, захтева одговор Божји, да би уопште могло да се реши /.../ Управо зато што је религија ДИЈАЛОГ И УЗАЈАМНО ДЕЛОВАЊЕ, она је у сталној опасности да је човек прекине. Мада је човек по природи религиозан, јер однос са натприродним одговара његовој унутарњој суштини, он ипак може – јер је слободан – да заћути у том дијалогу и да земљу, која се налази под влашћу његовом, искључи из узајамног општења с Небом. Нема и не може бити никаквог ОНТОЛОШКОГ АТЕИЗМА, али постоји

ПСИХОЛОШКА безрелигиозност, свесно одвраћање од Бога, упорно ћутање у свакодневици. /.../ Божји поредак је поредак постојања. Нарушити га значи нарушити себе, другим речима – благодарити себи за своје постојање, што је одвратно. Зато свако порицање Божјег поретка у најдубљем смислу јесте рушење постојања, а самим тим рушење и сопственог битија. БУНТ ЧОВЕКА ПРОТИВ БОГА ЗНАЧИ УНИШТЕЊЕ САМОГ СЕБЕ. Па ипак, смртници никад не престају да се буне против Бога. Вавилонска кула остаје несаграђена, и тако ће бити до краја историје. Али шта је култура ако не стални напор човечанства да заврши градњу те куле? Историја није само религиозни процес; она је истовремено процес обезбожења човечанства. /.../ РЕЛИГИЈА, А НЕ КУЛТУРА, ЧУВА КЉУЧ ТАЈНЕ ИСТОРИЈЕ. У процесу религије, а не у процесу културе, време иде ка свом крају: *adesse festinant tempora*. Историја је – објективација нашег односа према Богу. Управо ту је њена благодатност, али истовремено и опасност, јер је одређење у односу према Богу неизбежно. Шта је историја у светлости Хришћанства? Ништа друго до време које нам је Бог дао. /.../ Философско време је – апстрактни и општи ток ствари; међутим, религиозно време је НАШЕ ВРЕМЕ, време које нам је поверено, време које нам је даровано, самим тим лично и конкретно. РЕЛИГИОЗНО ВРЕМЕ ЈЕ ОДРЕЂИВАЊЕ И НАЛАГАЊЕ ОБАВЕЗА, од којих зависи наша судбина. Да бисмо својим животима дали овај или онај смисао не треба нам ништа друго до време. На тај начин, у светлости хришћанства време се јавља као најдрагоценији од свих природних дарова Божјих. Док год имамо времена, наша судбина је у нашим рукама /.../ Време је – једино „место” на коме можемо срести Бога /.../ ЈАВЉЕНОСТ БОГА У ИСТОРИЈИ ЈЕ ОСНОВНИ УСЛОВ ИСТИНИТЕ ВЕРЕ. Смисао историје је у припреми за то јављање. Најдубљи смисао тог задатка је у томе да учини могућим сусрет Бога и човека стварајући предуслове за то да тај сусрет постане ЛИЧАН и зато нераскидив САВЕЗ.”

Бог и време

Време је једино „место” на коме можемо срести Бога; и то се десило у историји – јавио се Христос, пунота богочовечанског јединства. Дуго и жељно чекани Христос је, по Мацејни, управо „Бог историје”, „Алфа

и Омега, почетак и крај, први и последњи” (Отк. 22, 13). Мацејна одлучно тврди: „Жртва на Голготи била је највећа историјска жртва: то је било спасавање историје од њеног кретања ка ништавилу”. После васкрсења Господњег, у својим пројавама историја је „слободни одговор човека на искупитељски подвиг Христа”.

Избор Христа је чинилац који дејствује и у друштву; он је историјска сила. Расе, народи, језици, таленти, породица – ништа више нема значаја попут верности Христу. Али, и одступање од Христа је друштвени чинилац – оно саздаје друштво звери, антихриста. И то друштво се бори против Цркве. У историји, као времену раздвајања и простору борбе, долазимо до поимања смисла овог процеса: „У природном поретку побеђује зло, а у натприродном – добро. Напетост између ово двоје и доводи до разарања природног поретка”. У том смислу, крај света неће бити некаква природна катастрофа, него незаустављиво кретање света ка злу, то јест „тотално насиље сатане на земљи”. Физичка разарања биће плод духовне опогањености. У том смислу, идеологија прогреса смутила је умове људи као „обоготворење будућности на рачун прошлости и садашњости” (Берђајев). Пошто је драма људске историје – драма слободе, никаквог „прогреса” (осим техничког) у њој нема, јер, како каже Мацејна, ту се пројављују не само дела Христова преко људи (*gesta Christi per homines*), него и дела ђавоља преко људи (*gesta diaboli per homines*). Историја пре Христа била је дуга припрема за Богочовеково јављање; после Христа, у њој зри јављање ђавочовека.

Себичност

Себељубац не може да прекорачи границе самозатворености. Ђаво је први себељубац, који не воли ни Бога, ни човека, ни творевину. Љубав је увек сила усмерена ка постојању, јер онај који воли излази из себе. Створени по Његовој слици, ми смо самом својом онтологијом окренути од себе – ка Њему, вечном Другом наше љубави.

Ако се тварно биће заљуби у себе, нађе се на путу ка небитију, и апсолутно оглуви за све што га окружује: „Ако се загледамо у себе, суочавамо се са супротном усмереношћу лика Божјег и морамо да бирамо: или ћемо се вратити у битије, или ћемо у себи разорити богоподобије”.

У том смислу, ђаво је најусамљеније биће на свету, чије је постојање за њега самог постало тамница. Он је у сталном монологу: потпуни безбожник као потпуни самољубац. Самољубље је пут ђавола у историји, пут на коме ће се јавити и антихрист.

Зато је Христос Своју науку засновао на самоодрицању, које човека води у заједницу с Јагњетом Божјим. И зато се разликује хришћанско милосрђе, као служење ближњем, од антихристове „хуманитарне помоћи”, која човека претвара у роба.

Себељубац ускоро почиње да мрзи и себе и свет, и добија вољу да разори све што живи. Зато је братомрзац – човекоубица (1. Јов. 3, 15): братомржња је врхунац себељубља.

Христос као „претеча”

Да би антихрист успео у свом плану, он лик Христов мора да раствори у људској култури. Христос мора бити проглашен за „претечу”, за значајну историјску личност – али неваскрслу. Антихристиови повереници, освајајући земаљску власт и моћ, стално нуде Цркви да им се приклони, да би добила „привилегије”. Мецејна каже: *„Засести у сенци земаљских престола и приклонити се земаљским владарима – то је најзначајнија и стална претња Цркви.* Под утицајем те претње најлакше је отпасти од Бога, јер то одржава „изглед побожности” уз одрицање од „његове силе” (2. Тим. 3, 5). Такви хришћани подржавају оно спољашње у религији, али јој се ругају изнутра: уместо Цара Христа они на престо узводе земаљског цара, уместо милости Божјих примају дарове властодршца. Антихрист одлично зна ту слабост хришћана и зато им увек нуди своје дарове. Он стално зове хришћане да му приђу и седну у хладовини његовог престола и да се тако заклоне од сунчане врелине боја”.

Антихрист је увек спреман да призна социјални значај хришћанства и његову моралну улогу; али, дух личности и целог историјског периода раскрива се само у односу према Христу као Богочовеку, кога лажни месија хоће да призна, али само као свог претечу.

Идеја претече означава да је пред нама гласник будуће стварности, који није сам та стварност. Он симболизује ту стварност, али није стварност сама – његов смисао је у ишчезнућу у оном што ће доћи... Зато Христос не може бити ничији претеча: Он је Први и По-

следњи (Отк. 22, 13). Човеково призвање је да буде претеча; то није мисија Сина Божјег. Човечанство, негда хришћанско, зато је и запало у ћорсокак: „Ниједан од властодржаца, који у последње време говори о Хришћанству, не исповеда Христа – Бога, ваплоћеног, пострадао, умрлог, васкрслог, наново долазећег. Ниједан од њих Цркву не признаје као божанску установу, као самога Христа”. Што је најгоре, и сами хришћани су се на то навикли, и сматрали би јавно исповедање Христа као Бога за нешто нетактично.

Порицање васкрсења

Данашњи хришћани не живе вером у васкрсење. Неки су склони да верују да би се Хришћанство могло спасити и да је Христос остао у гробу. Заборавили су упозорење Св. Павла да је без васкрсења – наша вера узалудна (1. Кор. 15, 14). Заборавило се да је смисао историје промењен васкрсењем Господњим. Јер, васкрсење је повезано са вером у човекову бесмртност: „Ако је човек бесмртан, васкрснуће; ако не васкрсне, није бесмртан; ако пак није бесмртан – сав његов живот је чудовишна бесмислица”, каже Мацејна.

Без вере у то, људи падају у очај. Зато је основна црта савременог човека – очајање, чије срце прождире бесмисао исповедања земље као једине отаџбине. Зато и борба против Христа, која почиње од ситних, „научних”, сумњи, и завршава крвавим прогонима хришћана.

Нада

Љубав без жртве је празна, непостојећа. Али, љубав и жртва се могу родити само из слободе. Зато је Христос и дао слободу; велики и страшан дар. Плачући над Јерусалимом (Мт. 23, 37), Христос плаче над људском слободом, која ће толико пута у историји бити поругана и оскрнављена. Антихрист не плаче над човеком. Док ће Христос љубављу и жртвом (Својом!) стварати јединство човечанства у Цркви, антихрист ће то јединство стварати на спољњи начин, политичком силом.

Но, Црква, изгнана из света у пустињу, и у то доба ће победити. Победиће својим исповедничким и мученичким сведочењем да овај свет није коначна и једина стварност. Победиће исповедајући васкрсење Христа и човечанства. Победиће Оним Који је већ победио, Спаситељем нашим и Надом нашом.

Страдања Христова

(Свето Предање и филм)

Православни поглед на Христова страдања

I

Када је, оне страшне 1941. у току одмазде, немачки окупатор као та-оца стрељао једног србског младића, његов отац је отишао свештенику да закаже опело. Опхрван болом, скоро сломљен, он је упитао свештеника: „А где је био Бог када су стрељали мога сина?” Свештеник га је узео за руку, одвео у олтар и показао Распеће, па рекао: „Тамо је био Бог када су стрељали твога сина”. Свештеник је указао на само суштину православне вере: на Бога Распетог и Васкрслога, Бога Живога и Истинитог јер је Бог Патник и Страдалник, вечни Сапатник и Састрадажник многонамученог рода људског.

Бог није остао далеко на небу, да гледа како се људи на земљи муче, него је сишао са небеса и постао Човек, узевши све људско осим греха (јер је грех демонски, а не људски). У свету је живео као сиромаш, Који није имао где главу да склони; учио је, ширио реч љубави, чинио чуда чији је циљ био да покажу како је Бог нежни Отац људима. На крају, Самога Себе је жртвовао за спасење свих, распет на Голготи ради искупљења свих грехова човекових од Адама до краја света, Безгрешан, Живот и Бог, победио је грех, смрт и ђавола сјединивши нас са Оцем и Духом Светим и давши нам могућност да, Крстом Његовим и славним Васкрсењем, постанемо усиновљени деца Божја. И то је суштина вере Цркве: Бог је Љубав и Бог је Жртва. Бог Се жртвовао за грехе свих људи, предавши Себе у руке

самих тих људи, који су Му се наругали, тешким мукама Га намучили и на крају на крсту распели. То је цена љубави Божје: Распеће.

Кад питате Христа: „Како Ти волиш човека?“, Он показује Своје прободене руке, ноге и ребра и каже: „До смрти на крсту“. Није нас оставио саме и кукавне, у нашој немоћи и болу, него је, будући нашим Богом, постао наш састрадални Брат. Не имајући ниједног греха, узео је, као невино јагње, грехе читавог људског рода на Себе и омогућио људима који се кају да надићу сопствену грешност и врате се свом Оцу Који је на небесима. Јер, сваки грех је отуђење од Бога Живог; сваки грех је корак ка смрти и ђаволу. Али, за покајнике, нема тог греха који неће бити опроштен, јер је Христос Својом Крвљу очистио све грехе од постања света до последњег тренутка историје.

II

Читава седмица уочи Васкрса посвећена је жртвеној љубави Богочовека Исуса Христа, Спаситеља свих људи. Она се назива Великом, јер су се у току ње десили најважнији догађаји у историји човечанства. Назива се и Страсном (страсти су, на старословенском језику, страдања), јер је недеља страдања Господњег. Она се најстроже пости у њој би човек најусрдније требало да се моли, следећи Господа на путу ка Голготи и спремајући се за најрадоснији празник Цркве: светло Васкрсење. У току те седмице Црква опомиње своје верне и пева: „Ево женик (Христос) долази у поноћ, и благо слуги кога нађе будним; недостојан је онај кога нађе немарним. Пази, дакле, душо моја, да те сан не надвлада, да не будеш предана смрти и да се пред тобом не затвори царство, него се прени кличући: Свети, Свети, Свети јеси Боже, молитвама Богородице помилуј нас!“

На **Велики Понедељак** помиње се старозаветни праотац Јосиф, који је невин страдао, продан у ропство од своје браће, али касније Богом уздигнут. Тако је и Христос невин страдао на крсту, издан од народа Кома је дошао, али је васкрсао и победио смрт. Помиње се и неплодна смоква, коју је Господ осудио да се осуши јер на њој није било рода. Она подсећа сваког човека да је дужан да роди род достојан покајања, да не би био избачен из Царства Небеског.

На **Велики Уторак** Христос је био у старозаветном храму у Јерусалиму, где је много поучавао. Говорио је о последњим временима и опомињао народ да буде будан, творећи дела милосрђа и стичући благодат Духа Светога. Такође, говорио је против лицемерја јеврејских старешина и фарисеја, чија су срца била толико охладнела да су Христа, Бога и Месију омрзнули, тобож као кршиоца старозаветног закона (као да им га он, Син Божји, није, са Оцем и Духом Светим, преко пророка Мојсија дао на гори Синају). У својој мржњи ишли су тако далеко да су Богочовека осуђивали зато што је људе лечио суботом, празничним даном Старог Завета.

Пошто је много народа ишло за Христом, а Христос им је проповедао да Царство Божје неће бити земаљско уживање и моћ, него царство чистих срца и душа, фарисеји су решили да Христа убију, јер су они желели земаљског месију, који ће им дати власт над целим светом, протеравши претходно Римљане из Палестине.

Велика Среда је дан када је Јуда издао Христа (зато се тај дан, осим трапавих седмица, целе године пости; петак се пости због Распећа.) Један од апостола, коме је Богочовек дао да чини чуда и проповеда као и остали апостоли, отишао је код јудејских старешина и тражио паре да би издао свога учитеља. Обећали су му тридесет сребрника.

Црква нас подсећа на страшну опасност од љубави према новцу и материјалном богатству, због кога су људи у историји често чинили свако зло и наносили патњу ближњима. Сваком љубитељу новца показује се Јуда као пример куда среброљубље води (Јуда се обесио). Такође, помиње се и жена блудница, која се на Велику Среду показала пред Христом, изливши на Њега многоцено миро, оправши Му ноге сузама и обрисавши их својом косом. За њу је Христос рекао да јој се много опрашта, јер је показала велику љубав према Богу и искрено се обратила. Дакле, на једној страни апостол – издајник, на другој блудница – покајница! Зато свако треба да се чува и да испитује своје срце – да ли у њему живи Јуда или покајник.

Велики Четвртак је дан Тајне вечере, када је Господ, уочи страдања, први пут причестио ученике Телом и Крвљу Својом и установио Свету Литургију као Тајну нашег спасења. Под видом

хлеба и вина, он је ученицима дао Своје Тело и Крв. И ово чудо љубави Божје било је врхунац свих Његових чуда – људи, усмрћени грехом, добили су оно што Свети Игњатије Богоносац зове леком бесмртности. Како је Христу било могуће да нам да Своје Тело и Крв? Ми смо, изгледа, заборавили да сваки дан једемо сунчеву енергију под видом земаљске хране. И то је чудо велико и дивно. Знамо да је основна храна већине живих створења биљна. А шта ради биље? Путем фотосинтезе сунчеву енергију претварају у плодове. Биљкама се хране животиње – биљоједи, а животиње месоједи једу биљоједи. Човек једе и биљну и животињску храну, која сва, без изузетка, има свој корен у процесима фотосинтезе – то јест, претварања сунчеве енергије у храну. Као што под видом воћа и поврћа узимамо у свој организам Сунце, тако под видом Хлеба и Вина, освештаних на литургији Духом Светим, у себе примамо Христа.

Одмах после Тајне Вечере, Бог је показао крајње Своје смирење: опрао је апостолима ноге, учећи их да се не горде, него да им слава и величина буду у служењу ближњима. Покушавао је да уразуми и Јуду, говорећи да ће Га један од ученика издати. Није вредело – Јуда је остао непокајан, иако је Христос чак и њему опрао ноге. После Тајне вечере, ученици су са Христом отишли у Гетсимански врт, где су сви заспали, иако их је Он молио да бдију с Њим, јер му је душа била „жалосна до смрти” (Мт. 26, 38). Није се Христос плашио смрти, него му је било страшно што ће Га људи, које је Он створио и којима је само добро чинио, распети. Зато је молио Свог Оца да Га мимоиђе таква чаша. Но, наравно, увек је Себе предавао Очевој вољи (Мт. 26, 39). У Гетсиманији, пред очима Христовим, прошли су сви греси свих људи од Адама до краја света и века. Напор Његове молитве био је толики да му је крвав зној капао на земљу.

Одмах после тога, стигле су слуге јеврејских првосвештеника, предвођене Јудом. Јуда је пољупцем издао Учитеља. (Дакле, највећа издаја у историји десила се путем лажног пољупца!) Христос Се предао добровољно, не дозволивши Светом Петру да Га оружјем штити и рекавши да би он могао да од Оца добије дванаест хиљада ангела да га бране, али да је страдање Јагњета Божјег предвиђено у Писму и да тако мора бити да би род људски био искупљен. Сви

ученици су се уплашили и побегли, осим Светог Јована Богослова и Светог Петра. Апостол Петар се, међутим, уплашио касније, у дворишту првосвештеника где је Христос саслушаван, а три пута порекао да зна ко је тај Човек. Међутим, чим га је Христос погледао (а на Тајној Вечери му је већ предсказао троструко одречење), апостол Петар се покајао до дна душе, изашао напоље и горко заплакао, због чега је касније поново примио апостолско достојанство.

Христу су судили јудејски првосвештеници Ана и Кајафа, који су нашли гомилу лажних сведока против Њега, Безгрешног и Пречистог. Њихове слуге су Га шамарале. Највише су Ана и Кајафа подивљали када су чули да Христос јасно потврђује да је он Сами Бог. Сматрајући то хулом, одмах су Га осудили на смрт, али, форме ради, решили су да га одведу римском намеснику Понтију Пилату да га и он, у име централне власт, осуди. На Велики Четвртак увече чита се дванаест Еванђеља о страдању Господњем и звона престају да звоне све до Велике Суботе. Уместо звона, удара се у клепало.

На **Велики Петак** Црква помиње оно што је тог дана десило: Христову мученичку смрт и погребљење и Његов силазак у ад. Тада се читају Еванђеља о страдању, али и старозаветни текстови који страдање Христово пророкују. Стално се пева: „Слава дуго-трпљењу Твоме, Господе!” Људи и ангели са дивљењем и страхом гледају Бога који трпи да Га муче и ругају Му се. Једна од црквених песама вели: „Данас виси на крсту онај који је земљу поставио на водама, трновим венцем се крунише Цар ангела, у хаћину поруге облачи Се Онај Који одева небо облацима, ударце прима искупитељ који је у Јордану ослободио клетве Адама, клиновима се прикива на крст Женик Цркве, копљем се пробада Син Дјеве. Клањамо се страдањима твојим, Христе, клањамо се страдањима Твојим, Христе, клањамо се страдањима Твојим Христе! Покажи нам и светло Твоје васкрсење!”

Јудејске старешине су Христа довеле пред Пилата, који у почетку није желео да се меша у суд над Њим, јер је сматрао оптужбу за богохулство чисто унутрашњим јеврејским питањем.

Он је старешинама рекао да могу сами да му суде. Лукави, какви су били, они су желели да у свему учествује римска власт, па су Христа оклеветали како себе назива Царем и противи се владару

Римске империје. Запретили су Пилату да ће га доставити као оног ко прикрива антидржавног бунтовника. Пилат је био човек слабог морала и равнодушан према истини, па, иако је видео да је Христос невин, уплашио се тих претњи и осудио Га на погубљење. Претходно је, поводом јеврејског празника пасхе, гомили окупљеној на тргу понудио да бира кога ће им пустити из тамнице: да ли кротког Исуса из Назарета или разбојника – устаника против римске власти Вараву (Барабу). Народ је, на Пилатовом референдуму, гласао за Барабу, а, по наговору својих вођа, тражио да се Исус погуби.

Пре него што је распет, Христос је претрпео разне муке: ругали су Му се стражари који су Га чували; био је шибан страшним римским бичем од узица, на врху којих су се налазиле оловне кугле; на главу му је стављена трнова круна. Господ је толико био измучен батинама да није сам могао да носи крст на Голготу, па су нашли неког Симеона Киринејца да то учини уместо Њега. Смрт распећем сматрала се најстрашнијом у то време, јер се умирало у дугим и тешким мукама. На такву смрт су осуђивали највеће злочинце. Христос је био распет између двојице разбојника, од којих се један, видевши муке Безгрешнога, покајао, молећи Господа да га помене у Свом Царству. Спаситељ му је обећао да ће истог тог дана са Њим бити у рају. И то је велика радост за све нас, грешне људе: први човек који је ушао у рај био је покајани разбојник. Покајање отвара врата раја.

Испод крста Христовог на Голготи налазила се Пресвета Богородица са женама – мирносицама, следбеницама Господњим, као и са Светим Јованом Богословом. На Велики Петак у црквама се пева канон који се зове „Плач Пресвете Богородице”, у коме Мајка оплакује Сина, молећи Га да што пре васкрсне.

Господа су на Крсту појили сирћетом и жучи. Греси свих људи, сваког од нас, били су и јесу горчина којом појимо Христа; греси наши су оштри клинови којима су Његове руке и ноге биле приковане на Крсту. Сваки грех распиње Христа. Зато се против греха треба борити свим својим бићем, призивајући у помоћ благодат Распетог и Васкрслога. Када је Христос издахнуо на крсту, сунце се помрачило, завеса у храму се расцепила одозго надоле, камење се распало, а васкрсли су из гробова и многи мртви праведници..

Народ је, када је видео шта је урадио отишао са Голготе кукајући. Господ је злочинцима који су учествовали у Његовом страдању претходно опростио, молећи за то Свог Небеског Оца: „Оче, опрости им јер не знају шта раде”. Касније ће многи од ових људи примити проповед апостола и постати Хришћани.

Јутрење Велике Суботе има за садржај опело плаштанице, на којој је изображен Христос како Га полагају у гроб. Са Крста су Га скинула два богата и племенита човека, Јосиф и Никодим, а сачуван је у Јосифовом новом гробу у Гетсиманији. Жене мироносице су Га припремиле за погреб и оплакале, скупа с Мајком Његовом. Са плаштаницом се три пута обилази око цркве, у славу Свете Тројице и тридневног васкрсења Христовог.

Велика Субота је дан када Христос почива телом у гробу, али је душом у аду где проповеда Еванђеље свима који су умрли од постања света до тада. Из ада, царства смрти, он избавља покајане Адама и Еву и безброј душа старозаветних праведника. Сатана је мислио да је смрћу убио Бога, али је Бог сишао у његово царство као муња и разорио га до темеља, тако да је тада власт смрти над човеком укинута. Животодавац доноси живот и светлост свима. „У гробу телесно, у аду с душом као Бог, у рају са разбојником, и на престолу са Оцем и Духом Светим био си, Христе, Који све испунаваш, Неограничени!”, пева Му Црква.

А Васкрс? То је дан када Христос устаје из гроба, и Својим преображеним телом пролази кроз гробну плочу, док стражари који чувају гроб падају на земљу од страха и ужаса, схватајући да је победа на страни Распетог. Васкрсење Христово је васкрсење свих људи и целе творевине, над којом грех, смрт и ђаво више немају власт. Радосна вест о васкрсењу из мртвих је суштина Еванђеља. Тог дана Црква пева: „ХРИСТОС ВАСКРСЕ ИЗ МРТВИХ, СМРЋУ СМРТ УНИШТИ И СВИМА У ГРОБОВИМА ЖИВОТ ДАРОВА!”

Таквога Бога имамо: Распетог и Васкрслога, Страдалника и Животодавца. Није наш Бог „нешто” („Има нешто!”), него Христос, Јагње Божје и Цар над царевима, кротки и свесилни, благи и свемоћни.

После Страсне седмице, долази Светла седмица, у којој се поздрављамо сверадосним ХРИСТОС ВОСКРСЕ!

„Наши греси су Га убили, а нас су ране Његове исцелиле”

(Из интервјуа Мела Гибсона, датог ABC News 14. фебруара 2004.)

„Одлучио сам да прикажем страдање Исуса Христа и Његову жртву пошто сам досегао духовно дно, пре нешто више од десет година. Кренуло ми је тако лоше да сам у једном тренутку помислио да се бацим кроз прозор. А онда сам схватио да би то био само наизглед лакши начин, заправо начин болесно очајног ума, па сам се окренуо Библији.

Пао сам на колена и позвао у помоћ. Онда сам почео да размишљао о свему томе и схватио да ћу одговор наћи у Јеванђељима. Све сам их ишчитао. Сећам се да сам у младости само поједине делове читао.

Патња претходи променама, она је њихов весник, и то је оно што је добро.

Мој филм није антисемитски, јер је антисемитизам нехришћански, то је грех, грех против свих начела на којима моја вера почива. Одговор на вечно питање: „Ко је убио Христа?” гласи: *сви ми*. Сви ми смо то учинили и спреман сам да први прихватим кривицу. Они који критикују мој филм, немају заправо проблем ни са мном ни са тим мојим делом. Они имају проблем са схватањем Јеванђеља.

Христос је страдао збо наших злодела, порока и разврата нашег. Наши греси су Га убили, а нас су Његове ране исцелиле. У томе је поента мога филма, а не у некаквом упирању прстом у ма кога.

Ово је филм о вери, нади, љубави и праштању. За мене је управо то оно што чини стварност. Верујем у то, морам да верујем, свога добра ради. То је избор моје наде, а нада ми омогућује да живим.

Тачно је да у филму има много насиља, али та се тема не може другачије описати. Она захтева да се иде до краја. Не може се стати на пола пута.

Желео сам да шокирам, желео сам, понављам, да идем до краја. То је једини начин да сагледам сву величину и огромност Христове Жртве. Морам схватити колико је Он бола, какве је све муке Он био спреман да ради нас поднесе и да, опет, остане, сушта Љубав и Праштање.

Можда би, уосталом, с обзиром на оптужбе за антисемитизам, било добро да поведемо дијалог. На то нас позивају и Нови Завет и Талмуд. Дајте да отворимо сва она питања која су столећима потискивана. Заправо сам то и желео да постигнем овим филмом. Да подстакнем људе да погледају у себе саме и да познају своја властита осећања”.

Знак против кога се говори (Филм Мела Гибсона „Страдање Христово” и одједи које је изазвао)

Никад нисам желео да гледам филмове о Христу. Немам вере у такве филмове, и знам да Христа није могуће глумити (у историји, то ће поћи за руком само антихристу, али кратко, свега три и по године пре Страшног суда). Ко може да изобрази Неизобразивог? Зар се не сећамо колико се мучио живописац кога је едески цар Авгар послао да му наслика лик Господњи, да би се цар исцелио од губе? Тек када је Христос, сажаливши се на сликара, узео убрус и обрисао њиме своје управо умивено Лице, на тканини је остао Нерукотворени Образ Спасов. (Сликар је касније причао да је Христос личио на све људе, и да је људској руци био Непредставив.) Авгар се исцелио убрусом Христовим... А ко се може исцелити филмом? На крају, шта је филм? Илузија на биоскопском платну која траје у току пројекције. И нестане... Била ми је туђа и римокатоличка традиција приказивања Христове пасије у храму. Ми имамо Литургију, ту „синтезу свих уметности” (како је говорио Флоренски), и Божанско Дејство које све уметности високо надилази.

Међутим, био сам замољен да говорим о филму на једној конференцији за штампу. Да бих говорио, морао сам да погледам дело.

И – филм је оставио снажан утисак на мене. Скоро сличан ономе који сам стекао као мали незнабожац у Титовој Југославији, када сам гледао де Милов филм „Десет заповести” и дивио се пророку Мојсију. Осетио сам дивљење према глумцу и режисеру чије је дело „Храбро срце” моја омиљена химна слободи. Знао сам да је ударио у осине гнездо светске пропаганде антихришћанства, у Холивуд, чији су могли одбити да имају било какве везе са филмом, чак претећи

Гибсону да ће му пропасти каријера. Али, он се није уплашио. Уложио је својих 30 милиона долара и веровао у чудо... Које се десило.

Најлажнији од свих аргумената холивудских безбожника био је да је филм „препун насиља”. Они који својим филмовима људе подстичу на свакаква зла и злочине, који снимају хвалоспеве људождерима („Кад јагањци утихну” и „Ханибал”) лију крокодилске сузе над насиљем у Гибсоновом филму који говори о патњи и слави Сина Божјег, дошавшег на земљу из љубави, ради спасења свију нас. Историја је, заиста, пуна насиља – али, насиље губи своју жаоку ужаса ако се осмисли Крстом и Васкрсењем Христовим. Није Иво Андрић случајно описао набијање на колац сељака Радисава са Уништа, после чијег престављења почињу да се пале кандила по србским кућама, а Срби знају да су победили, јер су добили Мученика. Андрићев натурализам има смисла баш зато што сведочи да је патња човекова логосна у Логосу Божјем. И зато је Гибсонов филм показује немоћ насиља над Богочовековом слободом и љубављу. А холивудско насиље је сатанистичко. Оно хоће да помири гледаоца са разудареним злом и са немоћју добра.

После извесних примедба са православне стране, пале су ми на памет речи једног свештеника: „Лако се правити мудар, али је Гибсон snимио филм о Христу, а ми смо snимили 'Сутјеску', 'Неретву' и 'Отписане'” (А сад снимамо још горе гадости: „Ми нисмо анђели бр. 2, рецимо.) Заиста треба бити јунак па усред Новог Вавилона исповедити Христа. Ми, на периферији нововавилонске империје немамо храброг режисера који би snимио макар филм о Марку Краљевићу.

Филм Гибсонов ме је одушевио и својим језичким антиглобализмом: глумци су говорили арамејским и латинским, и није се чула ни једна једина реч колонизаторског енглеског. После свега, схватио сам: што више волим Запад и његове Хришћане (инославне, несавршене, али Хришћане), све сам мање екумениста. Јер, екуменизам није никакво сведочење Бога западним Хришћанима, који вапију за Истином, него левичарска глобалистичка фарса. Васеленска храброст и исповедништво Мела Гибсона то су ми још једном доказали – без присени „политичке коректности”, он је свим хришћанима и нехришћанима света понудио Лик „Онога Који лежи да обори и

подигне многе у Израиљу, и да буде Знак против Кога ће се говорити” (Лк. 2, 34).

Текст који следи је кратак преглед историје екранизација Еванђеља, са приказом извесног броја реакција које је „Страдање Христово” изазвало у свету, али и код нас. Циљ текста је да покаже како „ратови у култури” („culture wars”) још нису изгубљени, и да су деценије безбожничке пропаганде немоћне пред два сата једног филмског исповедања вере у Месију.

Филмови о Христу

Први филм о Христу је био петоминутни, из 1897. године; звао се „La passion”, и аутор му је био извесни Француз Лир. Браћа Лимијер су снимила „Хорицову пасију”. У Сједињеним Државама први филм је на ту тему снимљен 1898, под насловом „Пасија из Оберамергау” (познато место у Немачкој, где се ова пасија приказује још од Средњег века). Филм Калем компаније, под насловом „From Manger to the Cross” („Од јасала до крста”), био је сниман у Египту и Палестини, и његово приказивање 1912. изазвало је велику пажњу. Познати режисер Грифит, аутор „Рађања нације” 1916. је снимио „Нетрпељивост”, филм у коме се преплићу четири приче (пад Вавилона, Христов живот, покољ на Вартоломејску ноћ, једна савремена повест). Сесил де Мил је 1927. снимио „Цара царева”. И Грифит и де Мил су се трудили да еванђелске приче ускладе са холивудским трендовима „борбе против антисемитизма”. Грифиту је саветник из сцене свадбе у Кани био рабин, а де Мил је представио првосвештеника који, приликом земљотреса после Распећа, узвикује: „Не изливај, Боже, Свој гнев на народ Израиља, једино сам ја крив!”

После рата, извесно време је постојала тенденција да се Христов лик не приказује. У филмовима „Quo vadis” (1951), „Саломеа” (1953) и „Одежда” (1953) чује се, на неколико места, глас, али се лице углавном не види. Врхунац таквог приказивања био је до данас непревазиђени „Бен Хур” Виљема Вајлера (1959), чија је порука о љубави и свепраштању нарочито подвучена апокрифном причом о Христовој помоћи Јуди бен Хуру, и узвратној помоћи истог приликом Христовог страдања.

„Цар царева” Николаса Реја 1961. показује Христа као неког ко није са свим свестан улоге коју има.

„Највећа прича икад испричана” Џорџа Стивенса, са Максом фон Сидовим у главној улози, снимљена је 1965. и није оставила нарочит утисак. У споредним улогама, на кратко, појавили су се Пет Бун (анђео на Христовом гробу), Шели Винтерс (крвоточива жена), Џон Вејн (војник под крстом).

Тада се појавио левичар и хомосексуалац Пјер Паоло Пазолини, који је 1966. у Америци снимио „Јеванђеље по Матеју”. Циљ му је био да покаже „страствено насилништво Исусове политике”. По Пазолинију, „Матеј је био најземљаскији од свих јеванђелиста и најреволуционарнији. Он је најближи историјским проблемима епохе.”

Седамдесете године су донеле серију филмских испада, у „револуционарном” Њу Ејџ и хипи–стилу. Године 1973. појавио се филм Нормана Џуисона „Исус Христос суперстар”. Композитори Ендрију Лојд Вебер и Тим Рајс упутили су музички позив Вудсток генерацији да у Христу препознају политичког активисту какви су били они. Филм је постмодернистичка (релативистичка, пилатовска) реинтерпретација Еванђеља. Пилат каже Христу: „Обојица поседујемо истину. Да ли је моја иста као твоја?” Јуда пита, силазећи с неба, да ли би Исус хтео да буде поред Буде и Мухамеда. Мјузикли су постали омиљено средство за уклањање озбиљности у односу према Светом Писму: Стивен Шварц је урадио „Godspell”, у коме је Исус – „кловн контракултуре”. Џони Кеш је снимио музички „The Gospel Road”, рекавши: „Мислим да је Христос био нека врста хипика у своје време”.

Године 1977. Франко Зафирели је режирао шестосатног „Исуса из Назарета”, трудећи се да што више историјски прикаже контекст Његове проповеди. (Међутим, и он измишља лик извесног Јеврејина који је, као политичар, крив за Христову смрт.) Филм је, иако озбиљан покушај, ипак на самој ивици баналности. У свом напору да прикаже целину мисије Распетог и Васкрслог, дело тоне под теретом преупрошћавања. Поједине протестантске деноминације наставиће са снимањем оваквих прича: „Исус”, „Пројекат Јуда” и „Револуционар” настаје да прикажу Христа као неког ко се смеје,

игра на свадбама, баца мреже и лови рибу скупа са ученицима... Пригушени протестантски аријанизам присутан је у оваквом „антропоцентрирању”. Искрено наиван био је покушај јужноафричког режисера Регхарта Ван ден Бера да понуди „Јеванђеље по Матеју” са поруком: „Без самовољног приступа Писму. Без тумачења. Без песничке слободе”. Наравно, режисер је заборавио да је свака глума интерпретација, а поготову сваки угао камере.

Изругивачка пракса постхришћанског Запада се пројавила у Монти Пајтоновом „Брајановом животу”. Брајан је неуротични проповедник, за којим иду исто тако неуротични следбеници. Фројдистички речено – Хришћанство је неуроza.

Жан Лик Годар се у филму „Здраво, Марија” (1985.) ругао безгрешном зачећу, а Мартин Скорсезе је снимиио филм „Последње Христово искушење” (1988.), по роману грчког богоодступника Никоса Казанцакиса. Циљ је био наругати се Христовој безгрешности, приказујући да је и он имао нападе „блудне страсти” (ђакон Андреј Курајев доказао да је овај филм израз демонске жеље савременог атеисте да узвишено вулгаризује, у стилу: „Сви смо ми женскороши”).

Денис Арланд је осамдесетих година XX века режирао филм „Исус из Монтреала”, чији главни јунак, Данијел Коломб, покушава да изведе позоришну пасију. Окружен је шарлатанима који му нуде световни успех, гомилом обожаваоца који га не разумеју, и државним чиновницима који му не дозвољавају да оствари намеру. Коломб не успева у свом подухвату и проклиње савремену цивилизацију.

И онда је, после свих полууспелих тумачења и постмодерних изругавања, као гром на филмском платну, загрмело Гибсоново „Страдање”.

Руски коментари

На сајту православног часописа „Радоњеж”, једног од најбољих у Русији, у току приказивања Гибсоновог филма нашао се низ добрих и упутних коментара, које ћемо укратко изложити, да би читалац видео у ком правцу се кретала мисао руских црквених интелектуалаца тим поводом.

Сви су се слагали с тезом да је пунота дела Господњег, у мери која је доступна човеку, описана у Еванђељу, тој „вербалној икони” Христовој, и да је страдање Богочовека, средствима кинематографије, суштински непредставиво. Татјана Јансен то каже овако: „Чак и на лоше насликаној икони постоји мера условности која човеку дозвољава да се пред њом моли. На екрану је глумац који глуми Христа – конкретан, реалан човек, и то не иде. Зато је, очито, Гибсон, већ после прве епизоде – Христове молитве у Гетсиманском врту – до самог краја филма гледаоцима нудио да на његовог јунака гледају док му је лице тако унакажено од удараца, сада то више није лице, него маска. Колико год чудно звучало, режисер је у праву, зато што се управо због тога јавља неопходна условност која допушта укључивање у ток збивања са мањим искушењима и саблазнима за себе”.

Режисер, ипак, не претендује ни на какву „генијалну”, романтичарску хиперсубјективност. Његов труд није да прикаже Бога, него највећег Јунака у историји, најхрабрије срце које је икад куцало на овој планети, „тркалишту привиђења калдрмисаном лобањама људским” (отац Јустин Ћелијски).

Што се тиче слика Христовог бола, Татјана Јансен истиче: „Кад у Еванђељу читаш о пљувању и шамарању Христа, стављању трновог венца на чело, то усвајаш с оном мером апстраховања која ти дозвољава да се заштитиш од самог себе, то јест од сталног подсећања на своје грехе, који су Господа распели. Гледајући на екран, где су приказана префињена мучења Христа, доведена до својеврсног професионализма, и трају практично у реалном времену, почињеш сваким делићем свог бића да осећаш како је Њему, човечански, болно и страшно. /.../ За разлику од свих других филмова, када гледаш чудовишне суровости, макар да и нису толико страшне, и кад пред сликама понижења тела ипак затвараш очи, овде је немогуће да то себи дозволиш. Овде је срамота не гледати. Зар опет да се оградиш, да одеш – само да не видиш, не чујеш, не знаш?” Татјана Јансен запажа да чак ни мучитељи нису приказани гротескно, као на сликама Херонимуса Боша, него су живи и конкретни, а лик Пилата је прожет метафизичком сумњом и недоумицом: „Шта да се ради?” (Заиста, Христо Наумов Шопов, бугарски глумац који је играо Пилата, учинио је то маестрално.)

А. Рогожин у својим „Запажањима о филму 'Страдање Христово'” истиче да је кад је чуо да ће Гибсон снимати филм о Голготи, одмах помислио да ће глумац у њему победити режисера, и да ће он самом себи дати главну улогу. Међутим, није било тако: „А потом се филм појавио, и испоставило се да Гибсон у њему уопште не игра. У једном од интервјуа, додуше, режисер је објаснио да се он не појављује ни у једном кадру – осим у сцени распећа где његове руке уквивају ексер у длан Христов. Хришћанин то не може да појми друкчије до као гест некаквог покајања, свести о томе да су ексери – наши греси. И тада, можда, то више није биоскоп. То ће пре бити лично обраћање, од срца срцу.”

У свету у каквом ми живимо, у коме Гибсонов филм о патњи и љубави проглашавају антисемитским (као и Еванђеље), „херојски покушај часног подсећања на Христа и Еванђеље не треба да од хришћана буде дочекиван пуким исправним словима о аскетици и естетици. /.../ Наравно, има оних који не желе никакав „филм о светињи”. Али, у крајњем случају, не треба говорити речи, можда споља правилне, али после којих ће нас бити срамота”. (А било је, бар ми се чини, таквих речи и код нас. Речи паметних, али не и мудрих.)

Михаил Мојсејев је, поводом коментара да је филм „суров”, уочио да су гледаоци одавно навикли на све могуће суровости режисера какви су, на пример, Ларс фон Трир или Такешита Китано, али да је Гибсон успео нешто што одавно ником не успева – да код гледаоца побуди покрете истинског, правога саосећања, „скоро физичког учешћа у патњама Спаситеља”.

У Гибсоновом делу нема непријатности која се јавља уз извесно гледаочево отуђење и охладнелост, приликом посматрања експлозије бесмисленог насиља, тако карактеристичног за „арт” – филмове још од Кјубрикове „Паклене поморанџе”. Гибсонов покушај није толико „екранизација” Еванђеља, колико исповедање вере самог Гибсона. И због тога је његов филм – филм наде, док су филмови европских режисера – атеиста само израз постмодерног безнађа и нихилистичке пустоши, рефлектори узалуд усмерени у празно „небо над Берлином”. И зато Мојсејев вели: „Да, тај филм је по својој унутрашњој енергетици и усредсређености на Пасију као страдање Спаситеља сасвим римокатолички. Да, могу се уочити одступања

од канонског еванђелског текста и коришћење апокрифних сижеа. Мада таквих одступања није много и секундарна су. Да, из теолошке перспективе филм би могао да буде бољи. Ако се може говорити о богословљу у биоскопу.

Да, у сценарију су коришћени „аскетски” опити фра Анђелика, који из перспективе црквене традиције нису „на месту”.

Да, очито је да улога Спаситеља за Џејмса Кавизела и Богородице за Мају Моргенштерн (а поготову улога Марије Магдалине за Монику Белучи) неће бити последње у глумачкој каријери њихових носилаца. Чак ће, по свему судећи, после „Страдања” њихова каријера кренути на горе.

Да, доживљаји гледалаца од тог филма су углавном и сасвим душевни, а о духовнима се не може ни говорити. /.../ Можда ће филм Мела Гибсона неком бити камен спотицања, чак препрека на путу ка Богу. Али, мени се чини да људи који верују морају погледати овај филм. Јер се данас сасвим ретко срећемо са примерима тако очигледног и нелицемерног исповедања своје вере пред људима, отворено, јавно, и зато тако политички некоректно. Управо у томе се и крије тајна снажног одјека филма у свету: тако бескомпромисно објавити претензије на поседовање истине значи бацити у лице изазов западној религиозној и друштвеној свести исушеној од политичке коректности. То је једноставно храбар чин, на који се уопште не би усудио свако од нас”. Наравно да не би. Политичка некоректност на Западу – а ускоро и код нас! – значи спремност на страдање за велике и непролазне вредности. А тога је, овде и сада, тако мало – да је занемарљиво. Зато је Гибсон, човек који се усудио да мисли својом главом, егземпларно слободан човек данашњице.

А. Данилин, у веома трезвеном приказу „Страсти око „Страдања”” истиче да је главна мана Гибсоновог филма – претерани натурализам: „Није случајно то што православна икона, која изображава Христово страдање на крсту, не наглашава муку и бол Сина Човечијег, него то да је Крст победа Добра над злом, то да се смрћу уништава смрт. Православно распеће гледа у будућност – у Васкрсење Христово. Међутим, овде је неумесно прекоревати Гибсона – он само следи себи најближу уметничку традицију (слике Дирера, Ван Ајка, итд.). Тема Распећа се у Римокатоличкој

цркви увек одликовала подвученом и детаљно разрађеном натуралистичношћу”.

Истичући да филм није за свакога (има и оних који, вели он, могу да посумњају у победу Добра, гледајући га), Данилин ипак завршава свој приказ речима: „Са уверењем можемо рећи да ће Гибсонов филм постати део ризнице светске филмске уметности и заузеће достојно место у светској историји уметности уопште”.

Уметност је, по Баху, увек служила за прослављање Бога и одмор – утеху људске душе. Гибсон се, очито, вратио основним начелима хришћанске поетике уметности, и зато је његово дело плод суштинске потребе човекове да буде састваралац Творцу. Оно није „случајно”, није „комерцијално”. Његов смисао је радосно–богослужбени.

Напади на Мела Гибсона

Напади на Мела Гибсона не потичу од филма „Страдање Христово”. Гибсон је својим опредељењем за хришћанске („десничарске” „конзервативне”) вредности одавно изазивао бес код леволибералних кругова „политички коректне” Америке. Као гласник „тихе већине” нормалних, био је нападан због тога што је одбијао да се уклопи у класичну холивудску слику прељубника, наркомана или сексуалног изопаченика који простачки „изокреће све вредности”. Религиозан, породичан, многодетан – самом својом појавом изазива бес код господара биоскопског „врлог новог света”.

Године 2000, Мел Гибсон је играо улогу Бенџамина Мартина, оца седморо деце, у филму „Патриота”. То је филм о борби Американаца за независност од Велике Британије. Лик Мартина заснован је на биографијама два борца за америчку слободу, герилаца Франсиса Мериона и Данијела Моргана. Британски пуковник, немилосрдни Банастер Тарлтон, био је модел за приказивање суровости енглеског окупатора. У филму, Енглези убијају Мартиновог сина, дечака, а другог сина, као побуњеника, одводе на погубљење, што америчког патриоту покреће на борбу до победе или погибије.

Левичари су реаговали оштро. Спајк Ли, режисер: „Америка је изграђена на геноциду над домороцима и поробљавању афричког народа. Рећи било шта друго представља злочин”. По њему, „Патриота” је простачка пропаганда.

Џонатан Форман је изјавио да је Патриота – „фашистички филм”, зато што „представља дубоко сентиментални култ породице, јер има хероје који изгледају неуобичајено аријевски”. Форман је устврдио да Гибсон у филму наоружава своје синове да би јуришали на Британце онако како је Хитлер наоружавао младиће да се боре против савезника у Берлину 1945. Гибсон постаје један од „оних крвавих шумских надљуди који су толико омиљени у нацистичкој фолк–иконографији”. Форман је чак уочио да је Роланд Емерих – „редитељ немачког порекла”. Једном речју, „Патриота” је проглашен за гебелсовски филм који, попут нацистичке пропаганде, има за циљ „изолационистичку англофобију”.

Глумци о филму „Страдање Христово”

Главни глумац у филму, Џим Кавизел, у разговорима са новинарима рекао је нешто о свом искуству: „Једном ме је и гром ударио. Снимали смо распеће и неке четири секунде пре него што ће да се деси била је чудна тишина. А онда, одједном, као да ме је неко ударио по ушима. Десетак секунди све око мене је било ружичасто и у измешаним бојама, а људи су почели да вичу. Говорили су да се видела ватра око моје главе и светло око мог тела. Не знам какав је то знак, али се можда Христу није допао тај кадар”. На питање да ли је тачно да је верник, „тврђ римокатолик”, веран у браку, Кавизел је одговорио: „Они који ме знају, знају ме. Ја сам римокатолик и поштујем своју веру... Мислим да ме је вера довела на место где се налазим данас. Само живим свој живот. После искуства са овим филмом, Христа волим више него што сам мислио да је могуће, више него своју жену и породицу. Било је тренутака када сам висио на крсту, и једва сам могао да говорим. Волео бих да људи у филму не виде мене, него Господа Исуса Христа”. Наравно, било је и питање о антисемитизму: „Та ствар ме највише фрустрира у причи око филма. Тврдим да Мел Гибсон није антисемита и да је у филму управо представио семитског Исуса и показао да је наша вера заснована на јеврејској традицији. Руља која је од Понтија Пилата тражила Христову главу никако не може бацити кривицу за Његову смрт на цео јеврејски народ, као што ни сви Италијани нису криви за оно што је радио Мусолини или сви Руси за оно што је

чинио Стаљин. Сви смо криви за Христову смрт. Моји греси су Га одвели на крст. Ваши такође. Сигуран сам да ће сва моја јеврејска браћа, кад виде филм, схватити да он није о бацању кривице, него о љубави. О жртвовању, праштању и нади”.

Кад човек трага за истином, уопште му неће бити тешко да види да су Кавизелове речи истина. А кад такве речи изговори и једна Јеврејка, свако озбиљан би морао да престане са расправама на ту тему.

Лик мајке Христове у филму Мела Гибсона играла је позната румунска глумица, иначе Јеврејка, Маја Моргенштерн. На питање да ли је филм антисемитски, она одговара: „Те контроверзе су започеле чим смо завршили снимање филма, много пре и него што је приказан публици. Била сам прво очајна што појединци оцењују и оптужују филм који још нису ни видели. Али, потом, утешила ме је чињеница да су често кроз историју бројни велики уметници и њихова уметничка дела доживљавали велике критике и осуде, и да су најчешће они били мете страшних оптужби. (...) Зато се ја, од тренутка кад је филм комплетно завршен, нисам више освртала на те оптужбе, јер ће оне на крају ипак остати у сенци нашег филма”. („Данас”, 27.04.2004.)

Напади на филм

Још пре но што је завршио своје дело, Гибсон се нашао на удару „политкоректних” критичара, који су тражили да избаци или измени неке сцене. Гибсон је чак изјавио како сматра да је неко украо сценарио и на основу тога почео да му прети. Али, био је одлучан: „Ово није комунистичка Русија”. Затим је рекао да он има права да се изрази, управо као Американац, уметник и човек. У марту 2004. је дао интервју за „Reader’s Digest”, у коме је одговарао на провокативна питања Пеги Нунан. Једно од њих је – да ли се догодио холокауст. Гибсон је одговорио: „Имам пријатеље и њихове родитеље који носе на раменима бројеве утиснуте у логору. Човек који ме је учио шпански преживео је холокауст. Био је у Француској у концлогору”. Новинарка је оптужила његовог оца да није веровао у ратно страдање шест милиона Јевреја. Гибсон је узвратио: „Отац ме је научио мојој вери, и ја верујем у оно у шта ме је учио. Тај човек ме никад у животу није лагао”.

У писму челнику јеврејског „Противклеветничког савеза” (Anti-Defamation League) Ејбрахаму Фоксману, Гибсон га је позвао да, скупа, дају пример да је „могућа узајамна љубав, без обзира на разлике”. Гибсон је, да би избегао да у ионако наелектрисаној атмосфери да повода злонамерницима који су га лажно и унапред оптуживали за антисемитизам, уклонио из филма узвик руље: „Крв Његова на нас и на децу нашу” (који се налази у Јеванђељу по Матеју 27, 25).

Филм није неког оставио равнодушним. У Израелу није приказиван (због „антисемитизма”), као ни у неким исламским земљама (које забрањују чулна изображења пророка, а ислам Христа сматра пророком.)

Јоси Клајн Халеви у „Церузалеџ Посту” је записао: „С обзиром на штету коју је нанео хришћанско–јеврејским односима, ја не бих био Мел Гибсон на дан Страшног Суда”.

У Француској је било покушаја да се филм – судски забрани као антисемитски, али подухват није успео. Француски кардинал, Јеврејин Лустиже, филм је назвао „смешним” због пренаглашавања физичке патње Христове.

У писмима које су појединци слали веб-сајту www.support-MelGibson.com налазили су се и овакви коментари: „Нећу подржати хамофобску, антисемитску и женомрзачку гнусобу коју је направио Мел Гибсон... Његов отац је био гомила ђубрета”.

У већ поменутом интервјуу датом „Reader’s Digest”–у Гибсон није пропустио да каже да су, поред Јевреја, у безбожничком XX веку страдали и други: „Многи су људи изгубили животе. На Украјини, 1932. и 1933. милиони људи су умрли од глади. Двадесет милиона људи је страдало у Совјетском Савезу током прошлог столећа”.

Неким се ни то није допало. Рабин Марвин Хијер из Центра Симона Визентала је изјавио: „Не такмичимо се у мучеништву, али је овде питање о историјској истини. Описивање јеврејске патње током холокауста у смислу: „Неки од оних који су страдали” у концлагорима били су и Јевреји” је двосмислица која даје за право порицатељима холокауста и ревизионистима”. Ејб Фоксман (већ поменути) оптужио је Гибсона да „не прави разлику између помрлих од глади и спаљених само због биолошког порекла”.

По ко зна који пут, се тврди да су страдања само једног народа највећа и без преседана, а заборавља се (Гибсон то није заборавио) да су кинески комунисти убили, на овај или онај начин, преко сто милиона људи; да су „Црвени Кмери” у Камбоџи убили две трећине мушког становништва; да су хитлеровци у Другом светском рату убили на десетине милионе Словена; да су усташе убиле преко милион Срба у НДХ; Турци, у Првом светском рату, за три дана убили 1,5 милиона Јермена... Мада то нису догађаји о којима се баш ништа не зна, ипак се исти стално маргинализују.

Ерик Марголис је, у „Торонто Сану”, 16. новембра 2003. објавио чланак који говори о Стаљиновом злочину ништа мањем од холокауста: „Стаљин је свом народу објавио рат 1932, шаљући комесаре В. Молотова и Лазара Кагановича, као и шефа тајне службе НКВД Хенриха Јагуду да слома отпор Украјинаца који су се опирали на силној колективизацији. Судбина Украјине је била запечаћена. Све залихе хране и животних намирница одузете су НКВД-тројке су убијале „противпартијске елементе”.

Незадовољан због броја стрељаних Украјинаца, Каганович – потенцијални совјетски Ајхман – наредио је стрељање десет хиљада људи седмично. Осамдесет посто интелектуалаца Украјине је побијено. Током горке зиме 1932–1933, 25 хиљада Украјинаца дневно је убијано или умирало од глади и хладноће”. Рећи за ове људе да су умрли од обичне глади у најмању руку је бездушно и злонамерно...

Гибсон на све оптужбе на рачун филма одговара озбиљним и једноставним аргументима:

1. Сви људи свих времена су својим гресима распињали и распињу Христа. Ако Бог не мрзи људе, зашто би их мрзели Хришћани?
2. Јеврејски првосвештеници су оклеветали Христа и предали Га Пилату, наговоривши руљу да тражи Вараву (Барабу) уместо Сина Божјег – да буде пуштен на слободу.
3. Римски судија је осудио Христа због своје малодушности и кукавичлука.
4. Римски војници су тукли Христа и ругали Му се.
5. Међу Јеврејима које Гибсон приказује много је добрих, оних који су на страни Страдалника: Симон Киринејац, Вероника,

жене из народа, Јосиф и Никодим, итд. Нема никакве „колективне кривице“.

Филм који је режисер понудио имао је за циљ да прикаже садржаје Еванђеља, и поруку Еванђеља – о љубави, праштању и васкрсењу. Зато је Гибсон – с пуним правом изјавио: „Критичари који имају проблем са мношћем немају о овом питању проблем са мношћем. Они имају проблема с четири Еванђеља. У томе је ствар.“

И заиста, у томе је ствар.

Повод за простачке испаде код нас

Надобудни празноглавци и код нас су искористили шансу да покажу како су „паметни“, „начитани“ и „cool“ изругујући се Гибсоновом „примитивизму“, жељи да се постигне „комерцијални ефекат“, итд, мада Гибсон је ризиковао све (од каријере до живота), да би снимиио филм за који је знао да ће бости очи господарима „врлог новог света“.

Тако постмодерни скојевац Владимир Паскаљевић у „Данасу“ (29. 4. 2004.) упозорава:

„Христ је на крају постао и филмски јунак, а хришћанство предмет сезонског трач хита летњег биоскопа. С обзиром на актуелну, тачније хиљадама година стару глобализацију идиотизма, не би чудно да деца поред „actionman“-а почну да се играју са „Christ-man“-ом, да се појаве крваве пуцачке компјутерске игрице са називом „Спасите Христа“, или чак да вам шницлу у ресторану сервирају о облику крста, McChrist. (Можда чак и да се почне са производњом чачкалица у облику крста или уложака?)“

Још почетком XX века Димитрије Мерешковски је писао о „надирућем простаку“. Такав простак је данас колумниста лево-либералне штампе. Само једном таквом могло је да „бљесне“ откривење по коме „из филма се не научи ништа, али оставља врло упечатљив утисак после пројекције“ (већ цитирани Паскаљевић).

У нашој „грађанској“ штампи било је и оваквих „филозофирања“: „Пошто у филозофском смислу Гибсон није могао да парира кјеркегоровској анализи Библије одлучио је да се усредреди на визуелно и уведе једини естетски аргуменат, елеменат филмског језика који је већ много пута експлоатисан, али никада у контексту религиозног филма и религије уопште, а то је пасија тела (...) Саживи-

те се са Исусом коме у slow-motion-у римски војник бичем откида парче меса с леђа, које затим лети у нашем правцу, да би сте га ухватили и вероватно, као условни рефлекс, угризли јер само тако можемо стварно постати Једнаки. Ако поједемо Првог Међу Нама". (Ово се појавило у „Републици” 332–333/2004. Потписао га је Иван Јовановић).

Чињеница је и то да је вулгарни дух Холивуда, са своје стране, Гибсонов филм покушао да уклопи у „модне трендове”. Појавио се тзв. „Исус стајлинг”. Елика Рубин, са ТВ мреже „Е”, изјавила је: „То је забаван, мали холивудски тренд испровоциран великим успехом Гибсоновог филма”. Компанија из Лос Анђелеса „Тинејџ милионер” штампала је серију мајица на којима пише „Исус је мој комшија”. Крис Хој, власник марке ове фирме, вели: „Пре но што смо се одлучили за ову серију, тражили смо ко би могао да буде највећа икона 20. века и схватили да је Исус свакако најпознатији од свих”. Ово агресивно просташтво, међутим, не може да порекне чињеницу да је Гибсонов филм нешто сасвим друго... Иначе, не би изазвао такав бес „холивудских могула” („Курир”, 11. 5. 2004.)

Богочовек је занавек мера свих ствари

У својој „Краткој повести о антихристу”, Владимир Соловјов је записао: „21. век је био толико напредан да му је пало у део да буде последњи”.

Ми не знамо да ли ће наше столеће донети крај времена, али знамо да је Гибсонов филм „Страдање Христово” један од знакова да је Богочовек и даље мера свих ствари, и да, док год има оних који су спремни да Га посведоче, борба за историју није завршена.

„Да винчијев код” и антихришћанство за масе

Рат против Христа

Гле, Овај лежи да многе обори и подигне у Израилу, и да буде знак против Кога ће се говорити” (Лк. 2, 34), рекао је Свети Симеон Богопримац Мајци Божјој и Јосифу Обручнику када је на рукама држао Богомладенца Христа. Мали Исус је у Јерусалимски храм донет пред лице Оца Небеског, из Чијих је недара, не одвојивши Се, сишао међу нас људе да нас спасе. И заиста: ни протов кога се није тако и толико говорило као против Исуса Христа. Ни Буду, ни Конфучија, ни Заратустру, ни Мухамеда нико није толико оспорио – а Њега, Сина Божијег, оспоравају и против Њега се боре од доба цара Ирода до дана данашњег. Боре се лажју и боре се насиљем: сатана би хтео да увери човечанство како Он није Спаситељ, и да свог слугу, анти–христа, устоличи у срцима и умовима људи уместо Богочовека.

И данас је тако. О Христу Исусу, Сину Оца Небеског и Марије Дјеве, говоре као о једном од великих „окултних посвећеника”, гуруу из Индије, оснивачу династије Меровинга, посетиоцу који је на планету дошао у НЛО–у, тврде да није постојао на начин на који је постојао, да није говорио оно што је говорио, да није распет на Крсту (то кажу јеховисти, који за себе веле да су „хришћани”), и, што је најважније – да није васкрсао. Јер, сатана, побеђен Васкрсењем Христовим, буком лажи настоји да заглуши свепобедну песму: „Христос васкрсе из мртви, смрћу смрт уништи, и свима у гробовима живот дарова”. Ако Христос није оно што Црква сведочи да јесте, онда ће он, сатана, људима дати своје „еванђеље”, он ће их научити како да се „спасу”, хитајући њему, оцу лажи, у загрљај... Две хиљаде година сатана покреће легионе демона и демонизованих људи против Христа, али ни насиље ни лажи не могу да уклоне

Његов Лик из историје човечанства. Најновији покушај да се Христос уклони из историје зове се „Да Винчијев код” – крими–роман извесног Дена Брауна, потом претворен у филм Рона Хауарда.

О чему је, заправо, реч у „Да Винчијевом коду”?

„Да Винчијев код” описује случај професора Роберта Лендгона, који предаје „симбологију” на Харварду, и који је, изненада, оптужен да је убио Жака Сонијера, главног кустоса у Лувру. Дотични је, кад су га убијали, успео да заузме положај Да Винчијеве „Витрувијанске фигуре (цртеж човека унутар круга, раширених руку и ногу), и да остави низ шифара, бројки, анаграма, као и пентаграм на свом телу нацртан сопственом крвљу (убедљиво, зар не?) Његова унука, Софи Нево, „криптолог” (случајно?), долази до места злочина, све схвата и креће у бекство са Робертом Ленгдоном, кога не жури само полиција, него и опака римокатоличка дружина „Опус Деи” која за њима шаље једног „албино монаха” – убицу. И, на петсто страна, откривамо „тајну”: Сонијер је убијен јер је био Велики мајстор Сионског приората, тајне дружине која зна тајну Вечне Женствености, „женског аспекта Божанства”. Док се није појавило „мрачно и патријархално” Хришћанство човечанство је било срећно јер се, поред мушких богова, клањало и богињама, и Великој Богињи Мајци. Хришћанство је разорило бенигни паганизам, али... Али, оснивач истог, Исус, у ствари је био „жењен” – Маријом Магдалином, и основао династију Меровинга. Магдалини је било поверено вођење првих хришћана, но „љубоморни” апостол Петар јој је све то одузео. Црква (римокатоличка) је прикрила све те чињенице, уклонила гностичке апокрифе, склонила „Свети Граал” – кости Марије Магдалине... Софин деда, Сонијер, је, скупа са Сионским приоратом, све тајне знао; у младости је упражњавао ритуални секс са својом женом, па склонио кости Марије Магдалине и документа о „Христовој династији” испод улаза у луврску стаклену пирамиду. То је тајна пред којом Ленгдон пада на колена, у вулгаризованој верзији поклоњења које стоји иза Гетеове химне с краја другог дела „Фауста” („Вечна нас Женственост/увис себи води”). Или, како је писао Андреј Курајев поводом приказивања „Последњег Христовог искушења” на „либе-

ралној грађанској „Независној телевизији у Москви за Васкрс 1997. – циљ тог приказивања (и дела попут „Да Винчијевог кода“) јесте да сведе стварност на простачку идеју типа „Ко од нас није женскарош?“ Одатле прича о „Христовој династији“.

Да не заборавимо: Да Винчи је био челник Сионског приората, и све је тајне такође знао, и све је тајне сакрио на својим сликама. Под шифром: сликарском, наравно.

Ден Браун само понавља идеје које су већ биле у оптицају. Пре свега, то је студија „Света крв, свети Граал“ Мајкла Бејдента (психолога), Ричарда Лија (романописца) и Хенрија Линколна (телевизијског продуцента), за коју је озбиљна наука показала да јој је аргументација на нивоу тезе да је Троја била у херцеговачкој Габели (сећате ли се Салинаса Прајса и „Хомерове слепе публике“?) Чак је и Ерих фон Деникен, онај славни хотелијер – уфолог, био „научнији“ од Бејдента, Лија и Линколна. Друга књига о Граалу припада Лин Пикнет и Клајву Принсу, ауторима таквих „научних студија“ каква је „Мамутова књига НЛО–а“; они су написали „Темпларско откровење са тезом о „Христовој династији“ за коју су, наравно, знали темплари (А ко би други? Они су све знали.)

Идеје о „вечној женствености“ Браун је преузео од Маргарете Старбед, која је повест о „божанској женствености“ спојила са причом о Марији Магдалини. Ту је, наравно, и гностицизам, са својим апокрифним Еванђељима... Ејми Велборн с правом запажа: „Наведени извори требало би одмах да нас подстакну на узбуну. Његов списак не садржи ни једно озбиљно дело о историји хришћанства, ниједно дело неког значајног стручњака за Нови завет, па чак ни уобичајене наслове који се убрајају у редовну факултетску литературу кад је реч о ранохришћанској историји. Чак ни Нови завет не наводи као извор података о ранохришћанској историји“. (Управо то и доприноси популарности Брауновог „Кода“: већина његових читалаца широм света није читала ни словце Новог завета, али „знају“ да је ту и нешто сумњиво“, и да је најбољи начин да се Нови завет прочита претварање „еванђељског заплета“ у кримић.)

Роман је пун „доказа“ за тврдњу да „историју пишу победници“: сер Ли Тибинг „доказује“ да су управо гностици верни изворној хришћанској поруци, а Лангдон, стручњак за непостојећи харвард-

ски предмет („симбологију“), одушевљено ће и прихватити ову тезу, јер он већ „све зна“ о злим патријархалцима који су потискивали гностике жедне истине и прикривали све што је везано за „Богињу Мајку“. Све време римокатолички језуити из „Opus Dei“ су им за петама. Фалсификују и убијају, па то ти је!

Једна добра књига (на жалост, у лошем преводу), а на тему „Да Винчијевог кода“, појавила се и код нас. Реч је о студији „Декодира-ни „Да Винчијев код“ римокатоличке научнице Ејми Велборн, која је, тачку по тачку, показала да: 1. Леонардо да Винчи није преносио никакве тајне „граалска знања“; 2. Да су Еванђеља аутентична Христовој порука, а „гностичка Еванђеља ништа друго до лепљење оригиналне етикете на фалсификован садржај“; 3. Да никаквог „брака“ између Христа и Марије Магдалине није било (чак ни у „гностичким“ Еванђељима); 4. Да никад нико Марију Магдалину није сматрао за поглавара ранохришћанске Цркве. Наравно, ту је и оповргавање тезе да је цар Константин наметнуо Цркви веру у Христа као Бога.

Нови Завет – „фалсификат“?

Колико пута до сада су непријатељи Хришћанства испричали причу о томе како је „Црква“ (углавном, римокатоличка, јер је она најбројнија) „фалсификовала Библију“, нарочито Нови Завет (код нас је у то нарочито био уверен издавач „Нострадамуса“, Павле Матић, маскиран у „Деда Милоја“, који је тврдио да само Ватикан „има праву Библију“; у њој се говори о реинкарнацији, па морамо да се „покољемо с католицима“ да бисмо до оригинала дошли.) Мало здраве логике нам каже да је просто незамислива ситуација у којој неколико припростих галилејских рибара измишља Христов лик и дела. Али, коме је до здраве логике? Јер, логика је увек оруђе воље, добре или зле, али човекове.

И тако долазимо до неопходности навођења кључних чињеница везаних за очуваност рукописа Новог Завета. Испоставља се да је, по броју манускрипта, Еванђеље најочуванија књига на свету, чији први примерци нису много удаљени од описаних догађаја. Шта то значи? Ево шта: Платонова дела писана су крајем 5. и почетком 4. века пре Христа, а најстарији преписи истих су из Византије, де-

сети век после Христа; Тацит је писао око 100. године после Христа, а прве копије су из 1100. године после Христа; Тукидид је о пелопонеским ратовима писао у петом веку пре наше ере, а прве копије су из 900. године наше ере; Еврипидови текстови су настали у распону од 480. до 406. пре Христа, а рукописи су из дванаестог века; од Аристотелових списа до њихових првих очуваних верзија прошло је око 1400 година. А Нови Завет? Сав је, по тврдњама библиста, настао од 40. до 100. године од Христовог рођења. Најстарији рукопис до данас очуван потиче из 125. године наше ере – дакле, прошло је свега 25 година од завршетка новозаветног корпуса. И још: Платонових рукописа очувано је свега седам, Тацитових двадесет, Светонијевих осам, Софоклових сто деведесет и три, Хомерових шесто четрдесет и три, а, што целовитих, што у фрагментима, древних рукописа Новог Завета има око двадесет и четири хиљаде! Нико не оспорава аутентичност ни Платону, ни Аристотелу, ни Софоклу, ни Светонију – али Нови Завет је стално под лупом критичког ока, често слепог од мржње и предрасуда.

Овај, спољашњи доказ – толики број рукописа који се разликују само у појединостима, и верзије Новог Завета које припадају различитим, често супротстављеним, хришћанским конфесијама, а истоветне су – може се допунити и неком врстом анализе мотивације аутора. Аутори тврде, попут Св. Јована Богослова, да су непосредни очевици свега што се десило (Јн. 19, 35) и да су видели божанску славу Христову (2. Петр. 1,1 6); указују да су многи већ писали о Христу, а да њихов текст има за циљ довођење сведочења до крајње тачности (Лк. 1, 3–4). Наравно, „жути интелектуалци” (миљеници „жуте штампе”), попут Дена Брауна, веле да писци Еванђеља – лажу. Зашто лажу? Да би се обогатили и стекли славу? Али сви су мученички страдали за Христа, и били пуки сиромаси. А славу нису могли да стекну пишући о себи онако како су писали. Јер, ми у Еванђељима апостоле видимо како сумњају, колебају се, свађају око првог места до Христа, одричу се свог Спаситеља (попут Св. Петра.) Да су желели да варају, себе би, за потомство, приказали као јунаке без мане; а они пишу да су се приликом хапшења Господњег, сви разбежали и да су дрхтали од страха све док се нису уверили да је васкрсао Христос.

Нови Завет је потврђен и спољашњим и унутрашњим сведочанствима управо као реч Божја. И „декодирање” Новог Завета не може се обављати путем клевете, на које пристају једино они што нису спремни да реч Божју читају, њоме се хране и по њој живе.

Гностичка „Еванђеља”?

У децембру 1945. године један арапски сељак је у области Наг Хамади, код Џабал ал – Тарифа, нашао земљани ћуп висок скоро метар, и у њему 13 папируса у кожном повезу. Сељак се звао Мухамед ас Саман, а списи су били „гностичка еванђеља”.

Религиолог Жил Квиспел, јунговац из Холандије, дошао је до једног дела тих списа, и са запрепашћењем прочитао да су пред њим „тајне речи које је живи Исус изговорио, а његов близанац Јуда Тома записао”. Ту су били гностички манускрипти, попут „Јеванђеља по Томи”, „Јеванђеља по Филипу”, „Јеванђеља Истине”, „Јеванђеља Египћанима”, „Петрове” и „Павлове апокалипсе”, „Тајне књиге Јаковљеве”, „Апокрифа Јовановог”. Рукописи су били коптски преводи са грчког, и потицали су из V века после Христа. Списи, по Елејн Пејгелс, која се њима дуго бавила, „обухватају тајна еванђеља, песме, квазифилософске описе постанка васионе, митове, магију и упутства за мистичку праксу”. Гностички манускрипти одушевљено су примљени у круговима нових аријанаца на Западу, који су једва чекали да још једном нападну „црквену верзију” Христове Личности.

Ко су били гностици? Гностицизам је, по речима Владислава Шабанова, „спајање паганских веровања и идеја са хришћанским учењем и представља дрзак покушај да се Хришћанство допуни вредностима паганске културе – источњачким митовима и грчком философијом”.

Основне особине гностичарског погледа на свет су дуализам, демијургизам, докетизам и гностичка трихотомија.

Дуализам је преузет из персијског зороастризма, и представља веровање у подједнаку снагу добра и зла, као божаствених начела. Учење о Демијургу је ту због теодикеје: да би се Добри Бог, Апсолут, оправдао, треба доказати да је наш свет, пун патње и зла, створило ниже божанство, Демијург. Докетизам је учење по коме је Христос

само привидно постао човек, јер је људско тело, као материја, нешто чега се, са гнушањем треба ослободити. Трихотомија подразумева поделу свих људи на три групе: пнеуматике (духовне), изабране за познање тајног учења и спасење; психике (душевне), чија је душа заробљена материјом, али који се још увек могу надати слободи; и хилике (соматике, телесне), потпуно поробљене чулима, чија је судбина смрт.

Христов лик код гностика није лик Бога Који је постао Човек, него лик пуког доносиоца тајних знања. Он их је објављивао само Себи блиским ученицима, у посебним тренуцима (изабрани су, по гностицима, Петар, Јаков, Јован и Тома.) Исус је изасланик Доброг Бога, који се борио против Демијурга. У гностичкој „Мудрости Исуса Христа” видимо га како говори својим ученицима да је дошао да ослободи човечанство од слепила, и да више не верује Демијургу као Богу. У „Еванђељу Египћанима Сит, син „нетрулежног Адама”, меша се са ликом Христа. Историјски Исус је само привремено примио улогу вечног Христа. Како каже Курт Рудолф: „Док је Исус привремена земаљска пројава Христа као откриватеља гностичког учења, Христ је вишње биће од светлости које од почетка обитава у плироми са Оцем и углавном се описује као његова „слика”, „самоузрочан”, „син”, „прворођени”. Христ је често парњак „женског аспекта божанства” –”Софије”. Распеће и васкрсење Христово су само симболички привиди, са поучним дејством. Код манихејаца, земни Исус је био Манијев претеча. У сваком случају, обичан (мада „просветљен”) човек. Керинт је тврдио да је Исус био „син Јосифа и Марије”, мудар и праведан; „Христ” се одвојио од Исуса током Исусовог страдања, јер је „Христ” – нестрадалан. Василид је тврдио да Исус није распет, него Симон Киринајац. У „Јаковљевој апокалипси” Христ се јавља Јакову и каже: „Јакове, не брини ни због мене, ни због овог народа (Јевреја). Ја сам онај који је био у мени. Никад нисам искусио никакву врсту патње, нити сам икад био мучен, и овај народ није учинио никакво зло”. У „Делима Јовановим” Христ каже Јовану да дрвени крст није прави „крст светлости”. Он додаје: „Ја нисам онај на крсту, кога сад не видиш, али му чујеш глас.” И у „Апокалипси Петровој” Христ каже да није он тај кога прикивају на крст. Гностички Христ посматра своје привидно распеће, и смеје се.

Гностици су били непријатељи стварности страдања и васкрсења Христовог јер су били непријатељи тела и твари. Одатле је и проистицала њихова двострука етика: Сатурнијан и Маркион су презирали тело и заповедали строго уздржање у храни и одбацивање брака, док су николаити, офити и кирпократовци сматрали да тело, управо зато што је зло, треба уваљивати у што веће грехе.

Гностицизам се распао на мноштво секти. Његови вођи били су различити, а њихове космогоније и теогоније права еклектичка збрка. Тако је Василид у Александрији учио да је бог с почетка родио свој Ум, Логос – Реч, која је Разум, а од Разума се родила Софија – Мудрост и Покретачка Сила. Мудрост и Сила су родили 365 чинова ангела и небеса. Ангели, који су потоњи настали, и то од зле материје, створили су људе, који су, упркос добијању душе од највишег Бића, ипак пали. Зато се Ум – „Христ” јавио на земљи, узевши тело човека Исуса. После проповеди, осуђен је на смрт, али се он вратио на небо, а уместо њега је распет Симон из Кирина. Циљ његовог доласка на земљу је објашњење тајне Бога, света и страдања. Душа посвећена у гностичке тајне ослобађа се и враћа нематеријалној божанској праоснови.

Офити су учили да је змија у Рају била племенита гласница Софије, која је упознала Адама и Еву са духовном природом људског рода. Када је Каин убио Авеља, Софија је послала Сита да одржи гностичку светлост међу људима. Каинити су оруђем Софије сматрали Каина, а све безбожнике Старог Завета „свецима”, јер су се они борили против, гностицизма мрског, „старозаветног злог бога – Демијурга”, Јехове. Последњи прави борац за гностичку слободу био је Јуда Искариот, који је разрушио царство јеврејског месије. Каинити су, дакле, славили и Јуду.

Наравно, ако је оваква била гностичарска „христологија”, и „еванђеља” су им таква. Гностичко „Еванђеље по Марији” (Магдалини) ову представља као визионарку у чије визије сумњају „рационалисти” Петар и Андреј Првозвани. „Апокриф по Јовану” каже да се, после распећа апостола Јовану јавила једна, тобож христолика, прилика од светлости, која га је питала зашто сумња и плаши се. „Писмо Петра Филипу” вели да су се ученици, после страдања Учитеља, молили на Маслиновој гори, и он им се јавио као светлосно биће.

Гностици су сматрали да им је дужност да стално записују нова „еванђеља” и „визије”. По Пејгелсовој, „гностици попут уметника изражавају сопствени увид у ствари, своју гнозу – стварањем нових митова, песама, обреда, „дијалога” с Христом, откровења и прича о својим визијама”. Попут баптиста, квекера и многих других секти, гностик је убеђен да ко год непосредно прими дух – општи са божанством.” Валентин је, на пример, тврдио да је сазнао тајно учење Св. Павла, а затим да се њему самом јавило новорођенче, које је рекло: „Ја сам Логос”. Валентинов ученик Марко је говорио да се њему визија јавила увиду жене, и открила му тајне које ником није. „Истина” се Марку јавила „нага”. Пошто гностици нису много волели црквену јерархију и њено прејемство од апостола, често су баш особама ван круга Дванаесторице приписивали нарочиту гнозу, па Марију Магдалину спис под називом „Дијалог Спаситеља” назива „женом која је знала све”. Сваки гностик је имао „своја” виђења и „свог” Христа. Нападали су званичну Цркву због жаловости и „немања Духа Светога”.

С обзиром да су веровали да се „прави Христ” смејао распећу човека Исуса/Симона Киринајца, гностици су сматрали да не треба да се излажу прогонима од стране Римске империје. Зато су мирне савести порицали да су хришћани ако би их власти ухапсиле. Таквим поузданим сведоцима обраћа се Ден Браун.

Црква и гностици

Преко својих најбољих мужева – духоносаца, Црква је раскрстила са гностичким баснама о „Петом Еванђељу”, и коме је „друкчије” Христово учење, о спасоносној „гнози” за посвећене, о једнакости Бога и ђавола... Један од најблиставијих умова Цркве, Свети Иринеј Лионски, пружио је одговор на изазове ових пагана још у XX веку. Пре свега, истакао је да је исти Бог дао оба Завета, и Стари и Нови, и да „трећег” завета, „завета Духа Светога” неће бити јер је савез успостављен са Оцем у Сину Божјем Који се ваплотио ради нашег спасења јесте вечан и непролазан. Додуше, гностици су се користили Светим Писмом ради доказивања својих теза, али је то коришћење било самовољно и пуно грешака. Истинско тумачење Светог Писма дато је Цркви. По Светом Иринеју, Књигу над

књигама треба читати у заједници са презвитерима (епископима и свештеницима), то јест са Светим Оцима којима је сам Логос Очев тумачио Откривење.

Истински „гностик” („гностик”=зналац) је само онај ко пребива у Цркви и причешћује се Христом. Његово знање је са неба; то је епигноза, надзнање. Он је у стању да суди лажним учењима па-лог света и да избегава њихове мреже. Православни Хришћанин може да суди паганизму, који више поштује твар него Творца; јудаизму, чији су следбеници одбили да приме благовест слободе и истинског Месију; маркионитству, који учи о два „бога”, а Христа, Распетог и Васкрслог, назива „привиднм” човеком; валентинијанству и другим сектама „изопадених гностика”, следбеника Симона Мага... Он о свему и свима суди (не осуђује их, него њихово учење проверава Истином која је Црква Божја), а њему нико и ништа не суди, осим милостивог и човекољубивог Спаситеља. Господ Исус је за православног епигностичара сва гноза, знање и познање Творца и твари. Он је понео немоћи наше, на магарету ушао у Јерусалим, био Камен одбачен од зидара, вођен као Јагње на клање, раширио на Крсту руке Своје и поразио духовног Амалика–ђавола, сабрао уједно расточену децу Божју, открио нам Оца и послао Духа Светог, Он ће опет доћи са славом да суди живима и мртвима, а дан суда гореће као огањ (Мал. 4, 1). Он ће убити безбожнике дахом уста Својих и сабраће пшеницу – праведнике – у житницу Своју. Он је и истинити Бог и истинити Човек, а не привид: Његова су ребра прободена, његова Крв је текла, Његово је Тело сахрањено, Он је из гроба васкрсао...

Знање православних и учење Апостола је истинито, као и древна установа Цркве по свој васелени, као и апостолско прејемство у рукополагању епископа и свештеника, као и нелажно Свето Писмо. То је знање Цркве која из љубави према Господу шаље своје Мученике у сусрет Небеском Женику. Сви јеретици су „синагога сатанина” и „лажно названи гностици”. „Једна истинита и животворена вера, коју је Црква примила од Апостола и предаје је својој деци”, „канон истине, коју примисмо кроз крштење”, „целокупно тело истине” – ето шта Хришћане разликује од назови–мудраца овога света, међу којима гностици спадају у најзбуњеније и самима себи најнејасније

„учитеље”, који су тврдили да је Христос извесне речи говорио од Плироме, друге од Демијурга, треће од Хороса, а четврте од Софије – као да Он у исти мах може да буде и Савршен и несавршен и Премудрост и незналица... Тако увек бива кад је критеријум истинитости – лажни разум, а не Богочовек.

Ипак, основна разлика између епигностичара Христових и гностика антихристових (понављамо: Христови знаци су православно Хришћани) јесте Причешће, животворна Храна Вечности, коју јеретици немају, сматрајући да им је непотребна, пошто поседују „спасоносне информације” мистичко–визионарске природе. Што се нас, Хришћана, тиче, вели Свети Иринеј, „наше веровање сагласно је са Евхаристијом, а Евхаристија потврђује наше веровање”, јер, ко не једе Тело Сина Човечијег и не пије Крв Његову, ма какво „знање” да има, лишен је живота (Јов. 6, 53–58). „Господ наш је Својом сопственом крвљу искупио нас и дао је душу Своју за наше душе и тело Своје за наша тела, и излио је Духа Очевог са циљем сједињења заједнице Бога и људи, низевши Духом Бога у људе узевши Својим Ваплоћењем човека ка Богу; уз то још, Својим присуством стварно и сигурно дао нам је бесмртност кроз заједницу са Њиме – и на тај начин је уништио сва јеретичка учења”, настава епископ лионски. Овај критеријум за разликовање Истине од лажне остаје актуелан до краја времена, па и на Страшном суду, јер неће свако ко говори „Госпode, Госпode” бити заиста уведен у Царство Јагњетово, него ко твори вољу Оца Небескога. Православни не треба да дрхте пред мудрошћу овога света, која је лудост пред Свевишњим, него да Христом проверавају духове – јесу ли од Бога. Ако је стваралац чије дело разматрамо у прелести или јеретик, био он књижевник, научник, филозоф, психолог, онда су његове речи и списи – хлеб смрти. Зашто да се они, који имају Храну Вечности, хране хлебом смрти?

Мит о Граалу

Граал је златни пехар, украшен драгуљима, у који је, према предању, Свети Јосиф из Ариматеје, часни и племенити ученик Христов, узео крв истеклу из ребара Господа Исуса када је овај висио на голготском Крсту. Јосиф је, након Васкрсења Господњег и извесног

времена проведеног у првој хришћанској заједници у Јерусалиму, отпловио на Британска острва где је тамошњем становништву благовестио победу Богочовека над грехом, смрћу и ђаволом. Са собом је носио и пехар са Крвљу свога Божанског Учитеља.

Свети Граал је чуван као највећа драгоценост и након смрти племенитог Јосифа. Налазио се на двору краља Артура, сина Утера Пендрагона, који је својом мудром и храбром владавином ујединио Британију. На двору Артуровом са великом пажњом негован је витешки култ. Краљ је око себе имао дванаест витезова, врлих и неустрашивих људи, који су се такмичили на турнирима, борили се против разбојника, дивова и аждаја, ослобађали узнике и гонили из краљевства црне магове. Витезови су били верни и своје сизерену Артуру, али и понекој лепој и умној госпи, у чије име су чињени јуначки подвизи. После лутања отацбином у потрази за подвигом, витезови су се повремено окупљали за округлим столом у Артуровом двору.

Невоља је, међутим, настала када је Граал негде ишчезао. Због његовог нестанка, Британију су сколиле несреће. Краљ Артур се разболео, а земља је престала да рађа и сјаловила се. Витезови су пошли у потрагу за Граалом. Да би дошли до драгоценог пехара, савладавали су многе препреке, често магијске природе. По једној верзији у подухвату је успео млади и смели Парсифал, а по другој весели и полетни сер Гавен. После проналаска чудесне посуде, Краљ оздравља, а земља постаје опет плодна. Парсифалов син Лонгрин после очеве смрти Граал односи у Индију.

О настанку граалског мита

Прво уобличавање граалског предања јавило се на двору принцезе Марије Шампањске крајем XI и почетком XII века. Ова угледна принцеза била је кћи енглеске и француске краљице Елеоноре Аквитанске. Велики број дворјана из њене средине васпитаван је у духу куртоазне љубави, који се пројављиво у „обожавању” (не обоготворавању) племените Даме чије је присуство оличавало Женственост. Марија Шампањска основала је и „Суд љубави”, а жене су имале задатак да уче мушкарце, да их очаравају, воде и васпитавају у осећајном, али и мистичком смислу. Дама којој се витез и песник

клањају обавезно је удата, а њен служитељ жели да је види, додирне јој хаљине, добије пољубац. Жена се прославља не само као лепота, но и као врлина која представља циљ еротске иницијације. То што је она удата, подухват удварача чини тежим, али и заноснијим. Брак је нека врста тамнице из које треба извести љубавницу. (Марија Шампањска је то овако објаснила: „Љубавници дају све једно другом, и то драговољно. Супружнике, међутим, обавезује дужност да сваки од њих подноси оно што други хоће и да никада ништа не одбију”). Прељуба се тако ритуализује: она је симболички пут ка посвећењу у тајне живота.

Ритуализована сексуалност није непозната паганској мистици (култови плодности, тантризам). Занимљиво је при томе напоменути да се у Хришћанству коме су званично припадали и женопоклоници са двора принцезе Шампањске за заједницу са Господом Исусом Христом употребљава слика Брака (Христос је Женик Небески, а Црква је Његова Невеста); у индуизму се, пак, сједињење душе са Кришном описује појмом прељубе (удата богиња Рада, рецимо, жуди за ванбрачним односом са младим богом Кришном). Утицај овог еротског мистицизма шампањске дружине није био једини источник надахнућа за Кретјена де Троа, првог аутора целовитог спева о Граалу.

Француском и Италијом у то време ходили су и, уз песму и шалу, проповедали многи трубадури и „Fedeli d' Amore”. Кажемо „проповедали” јер су они, певајући од Провансе до Белгије стихове о Дивној Дами, под видом љубавних порука ширили једно мистичко учење које је настало под утицајем ислама, келтских, гностичких и оријенталних верских система. Скривеним језиком штитили су своју „гнозу” од непосвећених. То су били умни и даровити људи који су се разочарали у духовно развраћеног поглавара Римске цркве – папу, и који су своју цркву сматрали – удовицом. За њих је жена била символ Мудрости, а уместо краља Карла Великог, искреног ревнитеља папизма, као узорног монарха истицали су митског Артура, владара Келта, чији је саветодавац био Мерлин, чаробњак – друид.

Кретјен де Троа је уживаоцима ритуалне сексуалности на двору Марије Шампањске пружио још једну паганску посланицу: за-

нимање за циклус фолклорних предања о краљу Артуру. Сасвим у складу са оријентално–гностичким инцијацијским традицијама, у средиште свог спева ставио је трагање за чудесним предметима који омогућавају улазак у сакрални простор тајанствене „гнозе”. Након многих искушења (честа су ноћна посвећеничка бдења), коначни циљ је остварена бесмртност (лечење болесног краља и обнова „пусте земље”). Наравно, уз све ово, присутна је и митологизација витешке части, као и култ Жене.

Германски ритер Волфрам фон Ешенбах легенду о Граалу уобличава коначно својим спевом „Парсифал (1200–1210). Уноси у њу мноштво оријенталних елемената. (Први који је причу о Граалу пренео Ешенбаховом учитељу Провансалцу, био је Флегетанис. Јеврејин–муслиман паганских схватања).

Према резултатима до којих су дошли савремени тумачи граалског предања, реч „граал” потиче од грчке речи „кратер” (пехар, веза, здела). „Кратер” је један од кључних симбола античке алхемије. У делу „Corpus hermeticum”, древном блискоисточном зборнику алхемијских текстова, кратер је сасуд Божје мудрости упућен посвећеницима (гностицима) који ће, заронивши у њега, „крстити ум”.

Према томе, Граал је симбол онога што Рене Генон зове „примордијалном традицијом”, универзалног божанског знања које поседују само иницирани. Трагање за Граалом, тумачено с те тачке гледишта, представља жудњу за откривањем традиције која је прави израз човекове божанскости. Нико никад није повезивао Граал и „тело Марије Магдалине”.

Цар Константин, Св. Марија Магдалина и остали о којима Ден Браун лаже

Осврћући се на писање домаћег аријанца – религиолога, Милана Вукомановића, аутора књига са карактеристичним насловима („Рани хришћански митови” и „Рано Хришћанство од Исуса до Христа”), владика Атанасије уочава да за Цркву основу идентитета представља Живи Христос, присутан у Литургији, а не Свето Писмо, чијим „разбуцавањем” савремени Аријеви следбеници верују да ће победити у тзв. „цултуре њарс”. По вл. Атанасију, „парацрквени

шунд” попут „Томиног еванђеља” никоме не може помоћи у рушењу вере Господње. Стога владика Атанасије Милану Вукомановићу (=Ден Брауну, и иже с њими, легиону квази – учењака), поручује: „Библију су, господо, давно пре вас критиковали Маркион, Целс, Порфирије, и ко све не, па Христова Црква није од тога ни ослабила, ни пропала, него оснажила и ојачала. Ви заиста не знате ни Писмо, а камоли Силу Божију (Мт. 22, 29), а поготову Хришћанство као живу Цркву Бога Живота /.../ Сав проблем и јесте у томе што је историјска критика пришла Христу као предмету, објекту, као архивском материјалу”...

Ако су тако пришли Христу, а како ће тек Христовима? Уместо чињеница, почеће измишљотине и измотавања доконих умова, попут тврдње да је Марија Магдалина била „саоснивачица Христове династије”. Браунова аргументација изгледа овако: као носиоцу „вечноженоског” начела, Христос је Марији Магдалини поверио управљање протохришћанском заједницом (и, наравно, „бригу о династији”); љубоморни патријархалци, апостоли, одузеше јој власт, а њихови наследници, бискупи, оклеветаше је као блудницу, и она стаде таква – бивша блудница, а не носитељка „тајне Граала”.

У ствари, само је римокатолички Запад, од ренесансе наовамо, имао „сексуални проблем” са реинтерпретираним ликом историјске равноапостолне мироносице, Марије Магдалине. Она у ренесансном сликарству постаје покајана блудница лица подбулог од плача и распуштене косе; на православном Истоку, њу никад нису мешали са женом – грешницом која је својим сузама опрала ноге Христу и отрла их својом косом. На Истоку је била оно што и јесте – верна ученица Господња, из које је Господ изагнао седам демона, и која је међу првима срела васкрслог Господа, а затим га проповедала широм Римске империје, чак и цару Тиберију. Никаквог блуда, подбулости и еротичне беле кошуље, са распуштеним власима – никакве ренесансне блутаве сентименталности у вези са Св. Маријом Магдалином. Али, наравно, Ден Браун то не зна, нити хоће да зна. Он има другачије циљеве.

Таквом велеуму је и могло да падне на памет да устврди како је Св. цар Константин „убедио” (силом, него како!) епископе ране Цркве да је Христос Бог (а они, наводно, у то нису веровали.)

А у шта је заиста веровала Црква од свог почетка, нека нам кажу нехришћански историјски извори. Плиније Млађи, рецимо, као управник области Понта, пише цару Трајану о хришћанима, и тражи од њега савет како да с дотичнима поступи. У извештају он вели да им је „обичај да се у одређени дан сабирају и певају песме Христу као Богу”. А Тацит је забележио да се „Хришћани као Богу клањају Ономе Кога је као злочинца казнио законити римски прокуратор” Светоније, у „Животима дванаест царева”, описује како је Клаудије из Рима протерао Јудеје, стално узнемирене због „Хреста/Христа”, а да је Нерон „казнио Хришћане, следбенике новог и злог сујеверја”...

Дакле, погани су запањени хришћанским, лудилом”: обоготворењем распетог човека, Кога је Римска империја осудила на срамну смрт... И ово су све сведочанство из I века... А Ден Браун каже како је Константин „приморао” епископе да верују у Христа као Бога! Заиста је у праву био Мерешковски када је у епохи XX века, видео доба „надирућег простака” који о Хришћанству не зна толико много да и не мисли да ту има нешто да се зна!

Темплари

Савремена масонерија се непрестано ослања на своје темпларско наслеђе, тврдећи да потиче од витезова – чувара Соломоновог храма и да свети смрт последњег магистра темпларског реда, Жака де Молеја, борећи се против папства и круне, као оличења неслободе. О темпларима се писало и пише много: били су први банкари Европе, и имали су неке везе са блискоисточним исламским окултизмом. (О њима одлично казује Јуриј Воробјовски у књизи „Западни пут у апокалипсу”. Но, оно што масони истичу као свој циљ је обнова Соломоновог храма, симбола коначне мудрости. Највећи број њихових иницијација, почев од приче о убиству Адонирама, везан је управо за Соломонов храм, чији је значај угашен рођењем Христове Цркве и престанком старозаветних жртвоприношења. Штавише, Свети Оци кажу да ће у обновљеном Соломоновом храму седети антихрист, последњи лажни месија у злу уједињеног човечанства (рецимо, Св. Јован Дамаскин у „Тачном изложењу православне вере”).

Према томе, темпларска фантастика је још једно оруђе у рушењу вере у Христа као јединог Месију. Уместо Цркве Бога Који је постао

Човек – храм Соломона, коме су поданици слали 666 таланата злата у знак покорности...

Но, како рече онај руски владика бољшевицима: „Ви ћете победити, али после свих победника, победиће Христос”.

Леонардо да Винчи: стварност и мит

Књиге попут „Да Винчијевог кода” унапред рачунају на полуобразовану, малограђанску публику данашњице. Зашто се књига зове „Да Винчијев код”? Зашто није „Коперников код”? Или „Код Николаја Кузанскога”? или „Код Марсела Фићина”? Јер, Коперник је свакако био већи научник од Да Винчија, Кузански значајнији филозоф, а Фићино озбиљнији истраживач тајних знања. И сва тројица су, попут самог Де Винчија, живела у ренесанси, периоду титанских узлета и луциферијанских падова.

Овде се нећемо бавити Да Винчијевом биографијом. Нас занима „мистика Леонарда”. Сазнаћемо нешто о његовом погледу на свет, о његовом односу према животу. Велики руски естетичар, А. Ф. Лосев, бележи о њему: „Неодређеност, разливеност и, уз то, веома снажан утисак Леонардо оставља већ код својих савременика. Леонардо изгледа као легендарна фигура, која изазива и занимање и неповерење”. Значи, личност погодна за мистификацију.

А. Шастел истиче да је Леонардо волео да се допада другима и да плени пажњу. Он каже: „Волео је да запрепашћује. Није се облачио као остали: носио је дугу косу и браду који га чине сличним античком мудрацу, а фирентински путник који је у Индији срео племе вегетаријанаца, одмах се сетио Леонарда. То је човек који је живео у свом стилу, ником не полагајући рачуне; због тога је често изазивао шок. Генерални викар кармелитског реда, који је у Фиренци проповедао током поста 1501, саопштио је Изабелли д’Есте нешто о делима и поступцима Леонардовим, јер је принцеза од Мантове од њега хтела слику. Викар је био веома узнемирен: „Колико ја то видим, живот Леонардов је непредсказив и ћудљив; изгледа да он живи како му се ћефне.” Да ли је ту Леонардова тајна? Човек који је слободан на начин на који нико није био слободан, човек, према свему равнодушан, зато што је све могло подједнако да га занима?”

Леонардо, равнодушан према свету, гајио је култ свог „ја” у највећој могућој мери. Радио је, не само слике, за сваког ко би му дао више новца. Историјска судбина Италије у то доба га не занима; не занима га ни смисао научних истраживања – он је пуки утилитариста. У сталном додиру с тиранима пуним новца и моћи и крајње безобзирним према људима и њиховој патњи, Леонардо је скептик чији је, како каже В. Н. Лазарев, „геније лишен топлоте”. Он жели да сазна што више из свих области постојања; али не зна зашто то жели. У том смислу, Бенедето Кроче са извесном скепсом бележи у свом огледу „Леонардо као филозоф”: „Мени изгледа да је тврдња како је Леонардо универзална, са свих страна довршена личност, ипак само комплимент; његова свестраност бива умањена макар тиме што смо склони да га уклонимо из области чисте филозофије, као и тиме што је, како се сматра, он био сасвим равнодушан према судбини своје домовине и државе уопште. Аполитичност се тешко слаже са универзалношћу”. Ђорџо Вазари, човек из Да Винчијеве епохе, после похвала генијалности Леонардовој и његовом изгледу и држању, ипак вели: „Заиста је био задивљујући и небески тај Леонардо, син Пјера да Винчија; далеко би он стигао у знању и продубљивању културе само да није био тако ћудљив и непостојан. Јер је почео да изучава многе области, али, чим их је начео, одмах би их одбацивао.”

Вазари је сведочио да је Да Винчи, бавећи се многим знањима, постао „више филозоф (пагански, нап. В. Д.) него хришћанин”. Лосев стога уочава основну трагедију Леонардову: „Час угађа силним и моћним људима, час их презире из дна душе, час се вечно носи са својим Ја, приближавајући се самообоготворењу, а час осећа сву празнину својих животних стремљења и долази до правог очајања”. Немачки истраживач Волф је, још одавно, приметио да је Да Винчи био фаустовска природа, која је стремилa знању, али остајала незадовољна. Волф је његов поглед на свет, заснован на чулним радостима живота и дивљењу творевини, назвао „сензуалистичким реализмом с естетско–религиозном тенденцијом, усмереном ка снажном еудемонизму”.

Иако је био поклоник живота, Да Винчи је често упадао у сумње и патио; живот је ипак ограничен и пролазан и свет, иако прелеп,

није ништа друго до гробница људских стремљења. Живећи као антички незнабожац, Да Винчи ипак није могао да се „ослободи” хришћанских основа свог идентитета. Јер, он је, по Волфу, морао да осећа – и о томе је писао – како је пут уметника, на коме он стиче славу, пут којим се приступа богопознању и побожности. И борба је била непрестана; како би рекао Митја Карамазов, у Леонардовом срцу, као на бојном пољу, сукобљавали су се Бог и ђаво. У том смислу, Леонардо је био трагична жртва оног мита који Лосев назива „апсолутизовано-личносним и људски-материјалним”: „Целокупно битије око себе та ренесансна личност схватала је углавном као низ еманација саме себе. „Ја” – то је нови мит којим се прославила Ренесанса, мада је све време покушавано да се тај апсолутизовани субјективизам сједини с остацима средњовековне вере у апсолутну и надљудску личност /.../ Леонардо је све на свету хтео да дозна и формулише. Чак и више. Он је све на свету хтео сам да створи, одакле и потичу његови безуспешни покушаји да се бави проналазаштвом у свим онда познатим наукама. Одатле његова неутолива жеђ да све обухвати и над свиме господари. Отуда и његов механицизам, јер је управо помоћу њега хтео све да позна, да свиме завлада и све потчини својој вољи. Чак је у његовој уметности очита та сува скелетолокост, чак је и у уметности он све време хтео да буде математичар и механичар /.../ Па ипак, историјска судбина се горко подсмехнула Леонарду. Преувеличана оцена реалног и углавном прилично слабог људског субјекта довела га је до тога да је он субјекат и његову неуморну делатност крунисао вољним захватањем читавог света, а пошто је Леонардо био склон да сав свет тумачи материјалистички, најузвишенијом маштаријом људског субјекта он је сматрао распад света на дискретне и сасвим материјалне елементе. Чак и у реалном сликању живог човека он је на крају почео да открива млитавост, беспомоћност и нихилистичку настројеност, што се јасно види на његовом „Јовану Крститељу”. Личносно материјални неоплатонизам и субјективне страсти антропоцентризма привођили су га нихилизму, раскајању у области свих његових животних и уметничких тенденција, самом истинском трагизму. И то је феномен који запањује: класична јасност форме, артистичко-бојемско самообоготворење и трагизам”.

Пред крај живота, Леонардо је често био чамотан и скрхан. Али, како сведочи Ђорђо Вазари, пагански мудрац је ипак потражио Христа. „Пожелео је да подробно сазна о католичким обичајима и благој и светој хришћанској религији, после чега се са многим сузама исповедио и покајао /.../ Говорио је још и о томе колико је увередио Бога и људе, не радећи на својој уметности како би требало.”

У окултистичко–масонским круговима најпознатији Леонардов знак је тзв. „Витрувијанска фигура” – наг мушкарац у пентаграму затвореном у круг. То је приказ типичне ренесансне идеје: човек је заточен у својих пет чула, и ништа му друго није потребно осим он самом себи. За разлику од крста, Христовог знака, пентаграм је знак „духа земље”, противника Господњег: зато га и јуче и данас ето на свим заставама и грбовима градитеља нововавилонске куле (јуче је петокрака била црвена, пролетерска, а данас жута, „евроунијатска”). Зато Браунов Сонијер успева да пошаље поруку „онима којих се то тиче”, раширивши (у смрти, еј!) руке и ноге попут „Витрувијанске фигуре”. Једном речју – хуманизам за масе; вулгарна симболика због које се озбиљном и образованом човеку чини да је боље било да писменост уопште никад није постала општедоступна.

Браун у својој књизи сеје низ неистина о Леонарду на сасвим „природан”, „неусиљен” начин, трудећи се да код читаоца који о епохи Ренесансе ништа не зна изазове утисак да је са Да Винчијем „козе чувао.” По Брауну, Да Винчи је хомосексуалац, који је непрестано био у сукобу с Ватиканом, иако су му папе и кардинали наручивали слике. Био је и на челу Сионског приората, који је знао „тајну Граала”.

Да Винчи није био хомосексуалац; године 1476. у Фиренци је против њега подигнута оптужба да је био у изопаченим односима с неком мушком проститутком, али је оптужба одбачена. Шервин Нуланд у својој биографији славног сликара каже: „Тај случај је једини спомен Леонардове сексуалне активности, док они који су највише проучавали његов живот претпостављају да се то никад није ни догодило”. Једном речју, неки Фирентинац је младог Леонарда оклеветало – и суд га је ослободио оптужбе. То је све.

Браун је тврдио да је Леонардо насликао „огroman број” дела хришћанске уметности, и да је Ватикан стално наручивао нова. У

ствари, реч је о неколико десетина дела, укључујући и скице, а само један папа, Леон X, био је Леонардов покровитељ.

Леонардо није био никакав званични „јеретик”. Склон пантеистичкој мистици, као и већина ренесансних умова, он је веровао у Бога, али је оштро критиковао стање у Римској цркви свог времена. Критиковао је свештенство због лакомости и непобожности, као и гротескне форме светачких култова присутне у, њему савременом, католицизму. То је, уосталом, било време у коме је Мартин Лутер закуцао своје тезе на вратима виртембершке катедрале (две године касније, 1519) Леонардо је умро.)

Браунова анализа „гностициких порука” Да Винчија равна је причи о томе „како мали Перица замишља ренесансно сликарство.” За слику „Богородица у пећини” тврди да ју је наручила заједница часних сестара. Међутим, наруџбину је обавило братство Безгрешног зачећа, које је било састављено од побожних лаика—мушкараца. Наружбина је учињена 1483, али је сукоб између братства и Леонарда око слике трајао око четврт века, јер Леонардо није испуњавао услове које му је братство поставило. Да Винчи је урадио две верзије ове слике — једна се налази у Лувру, а друга у Лондону. У обе верзије, Пресвета Богородица својим дланом као да штити Богомладенца; ту је представљен и Свети Јован Крститељ као дете, у лондонској верзији одевен у животињску кожу и са штапом у руци. Браун тврди да на тим сликама Јован Крститељ благосиља Христа (сасвим је обрнуто: ко погледа на слику, видеће да Христос благосиља Јована). Анђео указује на Јована као Претечу Господњег. Никакве „вечне женствености”!

Затим се Браун окупио на Леонардово „Поклонство мудраца” које се налази у галерији Уфици у Фиренци, позивајући се на извесног историчара уметности Серадинија који тврди да преко изворног цртежа стоји слој боје што тај изворни цртеж скрива, па га треба састругати да се дође до истине. После озбиљних консултација са рестаураторима, закључено је да нема разлога за такав подухват, јер би скидањем горњег слоја слика била трајно оштећена, а горњи слој боје је нанео сам Леонардо. Ничег мистичног!

Ударац на Мона Лизу начињен је игром речи достојном покојне Миље Вујановић (Србија треба да се БИЈЕ, Русија треба да СИЈА, од Немачке неће остати ни МАЧКА, а од Енглеске ни ЛЕСКА, го-

ворила ме Миља). Наиме, Браун доказује да је Мона Лиза ондрогино биће, који одражава Леонардов идеал склада мушко–женског начела. Мона Лиза је анаграм имена египатских богова плодности (Мона – Амон, Лиза, L'Isè – Изида, на италијанском.) При том је Браун заборавио да: 1. Амон није био бог плодности, него сунца, и дружбеница му није била Изида, него Маат; 2. Слику „Мона Лиза није именовао Леонардо, него Ђорђо Вазари, његов биограф, тридесет година касније.

И на крају, врхунски „код”: Тајна вечера. На њој Исус није близак са Св. Јованом Богословом, него с Маријом Магдалином. Љути апостол Петар у руци држи нож, гневeћи се што власт над Црквом неће припасти њему, него Марији Магдалини. Да је Леонардова слика „сумњива”, види се по недостајању хлеба и причесног путира. У ствари, Маријино тело је путир (?)

Овом „анализом” се, по ко зна који пут показује да је, како рече Гете, најопаснија глупост у акцији. Браун прво не зна да „Тајну вечеру” Да Винчи није сликао *al fresco*, него темпером по основном слоју боје на зиду, због чега је, веома брзо после окончања, боја почела да се љушти и отпада. Он не зна да тема „Тајне вечере” није Ехваристија, него Христова пророчка реч о издаји једног од ученика; зато горљиви Петар потезе нож, и наговара Св. Јована Богослова, безбрадог младића, да пита Господа ко ће Га издати (Јн. 13, 21–24). Сви ученици су запањени, и чуде се ко би то могао да буде. Нема на слици никакве Марије Магдалине: то је Сионска горња соба, и то је Христос са Својим апостолима, међу којима се налази и Јуда. Опет ништа од „вечне женствености”!

Да, Леонардо је свакако био сложен и противуречан, као и сви генијални људи свих времена и народа. Стално у борби са сопственом сенком, он је покушавао да узвишеност уметника споји са необавезношћу бојемике. Сва ренесанса је трагедија антропоцентричног титанизма: самообоготворени људи се сламају под теретом света који су покушали да сведржитељски надзиру. Узвишено и ниско, уметност чији су покровитељи људи попут Медичија и Борџија, злочини на једној, а неоплатонистичка Академија на другој страни... Све је то тако. Али, Ден Браун није никакав аналитичар трагедије ренесансног генија, него новинар „жуте штампе!”

Од „библијске критике” до христофобије

Процес отпадије, започео на Западу од пада римског папе у јерес, наставио се у протестантизму, који је индивидуалистичким приступом тајнама вере довео скоро до потпуног урушавања свега еванђелског што је постојало у хришћанству Европе. Такозвана „историјска критика” XIX века, чији су главни представници били Бауер и Штраус, разорила је поверење у богонадахнутост Писма; Ренан је устврдио да је Христос само човек, дарвинизам је привидно оповргао библијску слику стварања света и човека.

У XX веку протестанти су наставили у сличном правцу. Рудолф Бултман је Свето Писмо објашњавао као митолошку књигу. Немачки лутерански пастор, Дитрих Бонхофер, кога су нацисти убили у априлу 1945., отишао је најдаље: „Хришћанин није „*homo religiosus*”, него једноставно човек, као и Исус, Који је такође био човек”. Бонхофер је поставио основе тзв. „атеистичког хришћанства” (?) Англикански бискуп Џ. Робинсон објавио је књигу „Часност пред Богом” (1963), у којој је изјавио да Бога нема. Други лидер теологије „смрти Бога”, Виљем Хамилтон, записао је: „Некада је постојао Бог, у односу према Кома је покловење, похвала и поверење било уместо, па чак и неопходно, али... сада таквог Бога нема”. Бити хришћанин значи волети ближње и свет, чинити им добро и веровати у историјске могућности прогреса.

Затим се појавио „хришћански пантеизам”, чији је представник био католички свештеник и теолог, Пјер Тејар де Шарден. Шарден је чврсто веровао у еволуцију по Дарвиновом моделу и учествовао у палеонтолошким истраживањима... У књизи „Феномен човек” Шарден је понудио типично новодопски концепт космичке еволуције и еволуције свести ка „христосвести” и достизању божанствености – тзв. „тачке Омега”. Он је омиљен међу представницима „новог хришћанства”.

Следећа епоха у развоју отпадије од Откровења Старог и Новог Завета је стваралаштво римокатоличког монаха Томаса Мертона, који је тврдио да је могућа синтеза између Хришћанства и далекоисточних религија, између молитве и медитације. Његово дело је наставио Метју Фокс, доминикански калуђер који је, због сукоба са Римокатоличком црквом, постао епископалац.

Основна Фоксова теза је да су све религије – путеви ка Богу, и да их је „Христ” све благословио. То је такозвани „Космички Христ”. Фокс нуди култ „Мајке Земље” као живог бића. „Други долазак” Христов ће, по њему, бити буђење аутентичног мистицизма који ће исцелити рањену „Мајку Земљу”. Бог је у свему, све је у Богу, то јест – све је Божастveno.

С тим у вези, јасно је да пролази и „сурово лице” старог, „патријархалног” Хришћанства – долази женско свештенство и феминистичка теологија. Холизам, екологија, право на хомосексуалност – све је „у игри”, све је „у Богу”. „Космички Христ” је „божанско огледало које блиста у сваком створењу”. „Да ли чињеница да се Христ ваплотио у Исусу искључује да се Христ ваплотио у другима – Лао Цеу или Буди или Мојсеју или Сари или Гандију или у мени или у вама? Управо је супротно”, каже, Фокс, и додаје да треба градити основу за „дубински екуменизам”, који ће обухватити све светске религије. „Космички Христ може бити и мушко и женско, и хетеросексуалан и хомосексуалан”, тврди овај теолог из школе антибогословља. Очито, „свеобухватни”, „космички Христ” није ништа друго до – антихрист...

Нарочито је важна „феминистичка теологија”, на чијем су челу у Америци често бивше или садашње римокатоличке часне сестре. Мери Дели, са два доктората из области теологије, професор је на Језуитском колеџу у Бостону. Она себе представља као „еко–феминистичку лезбејску вештицу”. Розмари Редфорд Рутер, бивша римокатоликиња, професор на Еверетској евангелистичкој семинарији, нуди паганизам уместо хришћанства. „Много зла је било учињено у име Христа, али није било погрома ни крсташких ратова у име Ваала, Изиде, или Аполона”. Она је основала Женску Цркву, чији су обреди врло слични вештичијим култовима. Имена Бога и Христа се никад не помињу. Хришћанство је криво за „инквизицију, лов на вештице, погроме, погубљења, цензуру и концентрационе логоре”. Она каже: „Можемо отворити очи и видети да ничег нема што би било спасавано... нема бога ван света кога се треба плашити или га слушати”. Она је написала и посебан „обред за лезбејке”, а у њој „цркви” се слави благослов „откинуте јабуке”, то јест Евин грех...

Светски савет цркава је 1993. у Минеаполису, Минесота, организовао скуп жена – теолога углавном протестанткиња, које су се моиле Софији: „Наш творче Софија, ми смо жене по твом лику... врелом крвљу својих утроба дајемо облик новом животу... Наша слатка Софија, ми смо жене по твом лику; нектаром између својих удова призивамо љубавника, рађамо дете; топлим телесним течностима подсећамо свет на његова задовољства...” Тако се „нова религиозна свест” претворила у порнографију. Али то није било све. Извесни протестантски мислилац, Вирџинија Моленкот, на том скупу је изјавила: „Морамо избећи андроцентрични језик (Отац, Син, итд.) и доминантну теологију потчињености... Не могу се више молити у теолошком контексту који описује Бога као увредљивог родитеља и Исуса као послушно и поверљиво дете”.

„Исусов семинар” је теолошки правац коме атеистички кругови Америке посвећују највише пажње, објављујући текстове о „правом Христу” у угледним ревијама попут „Њузвика”. „Семинару” дају простор на телевизији. Све то помаже у ширењу отпадије како у Америци, тако и у свету. Његови припадници су увек спремни да оду даље у одбацивању Еванђеља као аутентичних докумената.

Роберт Фанк, аутор књиге „Пет Еванђеља”, сматра да су аутентичне изреке Христове сачувана у гностичарском и „Еванђељу по Томи”. Маркус Борг каже: „Као и Сократ, Исус је био учитељ субверзивне мудрости. Као и Буда, имао је искуство Просветљења. Као шаман, био је исцелитељ. Као Ганди, протестовао је против пуританистичког система”. Одмах затим додаје: „Не верујем да је Хришћанство једини пут спасења, или да је Библија откривена воља Божја, или да је Исус једини Син Божји”. Оваквом теологу би се радовао и сам Арије. Џејмс Робинсон представници „Исусовог семинара” називају „Хенријем Кисинџером” академског изучавања Светог Писма. Сам Робинсон се залаже за обнову гностицизма, и Свете Оце који су се против истог борили назива „кратковидим ловцима на јереси”.

„Божанска жена”

У оквиру левичарског покрета за еманципацију жена Њу Ејџ је нашао своје место још од самих почетака. То што се данас дешава

у феминизму јесте све већи продор окултно–мистичних теорија женске улоге у развоју човечанства ка „божанствености”; иза овога у највећем броју случајева стоји Њу Ејџ идеологија.

Барбара Маркс Хабард, угледница Демократске партије САД и једна од лидера „водолијашке завере” у својој књизи „Евина глад” каже да се одувек поистовећивала са Евом и њеном глађу у рајском врту. Донедавно, читаво човечанство је било гладно забрањеног плода, а сад, на помолу епохе која ће значити велику „иницијацију” у древне гнозе, плод ће бити кушан: сздаће се, тврди Хабардова, нови свет, окренут друкчијем поимању „Божанственог”, које подразумева коришћење полне енергије и екстазу. Сексуална екстатичност тантризма и таоизма основа су нове религије.

Мирјам Старшок инсистира на обнови древних паганских култова плодности и ритуалне, „сакралне” проституције: „Сексуалност је света, јер је учествовање у енергији, у страсном предавању сили богиње, иманентној нашим похотама. У оргазму добијамо енергију која покреће звезде”, каже она. Мерилин Фергасон поручује да је полни живот само у границама брака већ одавно превазиђена ствар, и да су нам нужни нови погледи на стварност. Дух Сет, говорећи кроз Џејн Робертс, тврди да је природно бити бисексуалан. Стархокова наставља: „Наго тело означава истину, закон богиње је љубав: страсна полна љубав”.

Њу Ејџ феминисткиње из своје, „мистичне” перспективе одобравају све могуће врсте изопачености: хомосексуализам и лезбејство, на пример. Јер, по учењу о реинкарнацији, у „мушком телу” може се наћи „женска душа” и обрнуто; такође, може се „десити” да су се две душе волеле у „претходном животу”, па да су сад, према кармичком усуду у телима истог пола. Алиса Бејли је учила да људи напредују према андрогинизму.

Шта је то „сакрална проституција?” У доба древног незнабоштва, нарочито у Вавилону, инсистирало се на томе да се са врховном богињом може доћи у додир преко њених женских „посвећеница” које су, за новац – прилог идолишту, проституисале у име дотичне богиње (оваквих случајева било је у Индији, Египту, и другде). Ненси Квалс–Корбек предлаже да се та пракса обнови, јер, како излаже у својој књизи „Света проститутка”, свака модерна жена која држи

до себе, проводећи сате пред огледалом у дотеривању и шминкању, има „сакралну блудницу” у души. На то је само треба подсетити. Моника Су и Барбара Мор уче да је прва религија коју су жене откриле била „сексуално-духовна религија, слављење космичке екстазе”. Богиња месеца обожавана је у оргијама, а жене су могле да јој се предају блудничећи са странцима у паганском храму.

Рита Грос изједначава сексуалност и спиритуалност, а вештица Ирена Твидл сматра да без полне енергије човек ни не може да оствари себе. Дејвид Вуд, отворено говорећи о крајњем смислу овакве праксе, подсећа да жена, која има пет телесних отвора, може да се поистовети с планетом Венером (римска богиња похоте), то јест – звездом Даницом, то јест Деницом, палим архангелом, то јест Луцифером – сатаном, чији је знак пентаграм, петокрака звезда. Водолијашица, римокатоличка монахиња Мадона Колбеншлаг, најављује долазак Светога као богиње, чему треба да допринесу жене, буђењем своје полности, а Метју Фокс учи о „еротичном Богу”... Свему овоме придружио се „Lucis Trust” издавањем „Компилације о сексу”, коју је Џвал Кхул диктирао Бејлијевој, учећи је основама „сакралне полности”, што ће човечанство одвести „планетарној иницијацији”...

У Откривењу Јовановом, као и код многих старозаветних пророка, Вавилон је симбол свега што је у идолопоклонству најгнусније, а антицрква се назива „блудницом вавилонском”. Кад се Њу Ејд феминизам има у виду, ово назвање нам постаје много јасније.

Феминистичка теологија постала је омиљена и међу либералним протестантима, представницима Светског савета цркава. Како смо већ видели у јесен 1993. године у Минеаполису у Минесоти одржан је скуп „Пре–обликовања”, на коме је Софија, „женска страна Божанства”, била у центру пажње. У програму скупа писало је: „Софијин глас је предуго ућуткиван. Нека она говори и благосиља нас у току ових дана.” Учеснице су Софију дефинисале овако: „Софија је божанска енергија у женском бићу коју су ослободили ритуали богиње”; „Софија је премудрост у мени”, Софија је место у вама у коме почива цео свемир”. Елизабета Бетенхаузен, припадница америчке лутеранске заједнице, изјавила је: „Жене, а не Бог, су истински створитељи”. На скупу је читана молитва Софији у којој се тврди да су

жене створене по њеном лику, и помињу се паганске полне разузданости. Наступале су и лезбејке, којим култ Софије такође нуди своје „погодности”. Само на основу ширења таквих идеја могао је Ден Браун да измисли причу о Марији Магдалини као „вођи Цркве”!

Да Винчијев „КУД” – Холивуд

Културно–уметничко друштво „Холивуд” организује своје партизанске приредбе широм света. Одмах су се заинтересовали за Брауну причу која говори против Христа, и кренули да је филмују. Наравно, то није било случајно. Ударац који им је „Страдањем” задао Мел Гибсон није био нимало лак. Цео свет је био „загрејан” за причу о Спаситељу Који се жртвовао за људе – али причу засновану на Новом Завету, а не полуписменим провокацијама новинара „жуте штампе”. Због тога је КУД „Холивуд”, који већ деценијама приређује „време спорта и разоноде”, глобализујући малограђански дух, решио да се обруши на Христа свим силама за које је кадар да их покрене.

Зашто је филм угодно средство за антихристовско „кодирање”? Зато што човек верује чулу вида. Ако је „видео”, он „зна”, чак и кад је сигуран да је то ипак само биоскопска илузија, нешто се таложи у његовом бићу, и то „нешто” ће, једном, прорадити, по принципу „ово сам гледао”. Зато се и снимају срцепарателни филмови типа „Девојка од милион долара”: тако се навикавамо на еутаназiju као „милосрђе” (а не убиство) и комедије о невољама с клонираним људима (близанци, заплет драг гледаоцима још од антике.) Једном речју, КУД „Холивуд” и даље има сјајну виртуелну будућност.

Бејџент, Ли и Линколн: три јахача „апокалипсе малограђанства”

Пишући о реакцијама које је публика имала на књигу „Света крв, свети Граал”, Бејџент, Ли и Линколн се, у наставку исте, „Месијанском завештању”, праве наивни па кажу да им није била намера да угрозе било чију веру. Они нам нуде да замислимо хипотетичног данашњег Мексиканца који би веровао у божанственост Ернана Кортеза, како су веровали Астеци које је дотични поробио: „Не можемо ... побијати

човека који верује у Кортезову божанственост, или који тврди да је на неки начин или у неком виду „искусио“ Кортеза у себи. Можемо, међутим, побијати човека који би тврдио како је историјска чињеница да се Кортез родио од орла и змије, или да је Кортезу било досуђено да спасе свет, или да Кортез никад није умро и да сада броји дане у некој подземној гробници, ишчекујући повољан тренутак за повратак и проглашење своје врховне власти над Мексиком.” То јест, историјски Исус „није Христос вере”. Исус је исто што и Кортез. За све је „крив” апостол Павле: он је у Христу „видео” Бога. А онда је дошао и цар Константин. И, наравно, ту је и Тома, „Близанац”, веома сумњив. Чији је он близанац? Како му је право име? Наравно, он је „Исусов близанац”... Бејџент, Ли и Линколн су први указали на Леоарда и „Тајну вечеру” са апостолом Томом као главним јунаком. Па ту онда иде прича о „божанским близанцима” Кастору и Полуксу, Ромулу и Рему, и о Јеврејима који чекају „двојицу Месија”. Сазнајемо да су Христови рођаци, тзв. „деспосини”, тражили од папе Силвестра I власт над Црквом у IV веку. Против деспосина су били римска држава, јеврејски рабинат и хришћани – следбеници апостола Павла. Они сами су били припадници бунтовног назаренског месијанског покрета, и зато их нико није волео. Тајну „Христове династије” знали су и ирски хришћани, који су васпитали тајанственог Меровинга, Дегоберта II, у VII веку. Дакле, Исус је био антидржавни бунтовник и револуционар, а петсто–шесто римских војника упало је, уочи Великог Петка, у Гетсиманију, у којој су се узаврели устаници спремали да изазову побуну на Пасху. Зар није Исусов ученик Петар имао мач и ударио првосвештениковог слугу?

Убедљивост Бејџента, Лија и Линколна је заиста „убедљива”. Речимо, они откривају да су Јелисавета, мајка Јована Крститеља, и Марија, мајка Исусова, биле „сестре”; и, још: „Према Павловим властитим речима, он је лично био ожењен, а у време свог преобраћења био је удовац”. Теза заиста изазовна. Изазива на повраћање. Барем човека који је бар мало писмен, и који зна да је Јелисавета тетка Богородичина, а да је апостол Павле подвигоположник девствености у Цркви и да није био жењен.

У књизи се, наравно, налазе и многобројне шифроване поруке да је „Исусова династија Меровинга” активна. Ево једне: „Пастри-

рица, нема искушења. Да Пусен, Теније, чувају кључ. Мир 681. Крстом и овим коњем Божијим довршавам или уништавам – овог демона од чувара у подне. Плаве јабуке” (А можда је и Бранислав Нушић био у завери „Сионског приората”? Сетимо се да капетан Јеротије у „Сумњивом лицу” чита оно славно: „Плава риба... Кључана династија... Свастикин бут... Трт, трт...” Јеротије је чак и нашао смисао у свему.)

Ту су и незаобилазни темплари, и сав остали реквизитаријум. Целокупна прича „Света крв, Свети граал“ има за циљ да нам каже како ће Европом која се уједињује владати неки „месија”, потомак Меровинга, иза кога ће стајати „Сионски приорат”. Бејцент, Ли и Линколн се јасно стављају на његову страну: „/.../ Више бисмо волели да видимо смртног месију који влада уједињеном Европом него натприродног који предводи Армагедон /.../ Ако смо тачно разумели, чинило би се да Сионски приорат може да понуди месију какав је и сам Исус, као историјска личност, био.”

Почиње месијански вашар последњих времена, зар не? Али прави Месија нас је на вашар већ упозорио, рекавши: „Чувајте се да вас ко не превари”.

Да ли је Христос „претеча” и „морални учитељ”?

К. С. Луис, у свом огледу, шта смо учинили од Исуса Христа”, упозорава на велику бесмислицу наших дана – проглашавање Христа, Који је Себе објавио као Бога и Сина Божјег, за пуког човека, „учитеља морала”. Он каже: „Да сте отишли код Буде и питали га: „Јеси ли ти син Бrame?, он би рекао: „Још увек си у долини илузија”. Да сте отишли код Сократа и питали: „Јеси ли ти Зевс?”, он би вам се насмејао. Кад бисте отишли Мухамеду и питали: „Да ли си ти Алах?”, он би прво раздрао своју одећу, а затим би вам одсекао главу. Да сте упитали Конфучија: „Да ли си ти Небо?” мислим да би вероватно одговорио: „Запажања која нису у складу с природом су лошег укуса”. Идеја да би велики учитељ морала рекао оно што је рекао Христос не долази у обзир”. То јест, Христос је за Себе рекао, јасно и гласно: „Пре но што се Авраам родио, Ја јесам” (Јн. 8, 58). И зато је био распет – а не због „новог морала”. И будизам, и Сокра-

това философија, и конфучијанство, па чак и ислам, не заснивају се на вери у личност проповедника који је учење донео, него на вери у само учење које је дотични изнео. А Христос доноси Откривење које је немогуће прихватити ако се не прихвата Он као Личност. Он, који је имао власт над злим дусима (Мк. 1, 23–25), над болестима (Мк. 1, 29–34), да опрашта грехе (Мк. 2, 10), да претумачује старозаветни закон (Мк. 2, 23–28), да надзире и зауздава стихије природе (Мк. 4, 39–41) и побеђује смрт (Мк. 5, 35–43), најприснији додир са Собом – једење Његовог Тела и пијење Његове Крви – поставио је као услов за спасење (Јн. 6, 51), и рекао да нико неће доћи Оцу осим кроз Њега (Јн. 14, 6).

Једноставно, Христос је за Себе сведочио да је Бог. Постоје само две могућности: или је та тврдња нетачна, или је тачна. Ако је нетачна, и ако је он то знао, онда је био варалица (и то тврде сви радикални антихришћани од талмудиста наовамо). Ако је нетачна, а Он је у то веровао, није био при чистој свести. Ако је то истина, и ако је Христос Бог, онда човек може само да Га прихвати или одбаци. У свом познатом делу „Mere Christianity”, Луис то оштро тврди: „Покушавам да упозорим на велику глупост коју често чујем од оних који говоре: „Спреман сам да прихватим Христа као великог учитеља морала, али не прихватам Његову тврдњу да је бог”. Такво нешто се никад не би смело рећи. Човек који би био само човек и рекао оно што је Исус говорио, не би био никакав учитељ морала. Био би лудак, попут неког ко за себе каже да је тврдо кувано јаје, или би био паклени демон. Морате донети одлуку. Или је тај Човек био и остао Син Божји или је био умоболник, а можда и нешто горе. Можете Га назвати умоболним, можете Га пљувати и убити, сматрајући Га злодухом, и, треће, можете пасти пред ноге Његове, називајући Га Господом и Богом. Али, немојте долазити с таквом покровитељском глупошћу, тврдећи да је он био велики морални учитељ. Такву могућност нам Он није оставио.”

Како каже Курајев, бити Хришћанин значи видети Христа очима Апостола и Цркве апостолске, а не очима равнодушника или христофобне руље која виче: „Распни Га, распни!”

Однос према Христу је кључни за проверу сваке људске религиозности, која се, у доба медијски вођене гомиле, предаје јефтином

„крими-хришћанском миту” какав је „Да Винчијев код”. Видимо шта јудаизам каже о Христу: „Наиме, према свему описаноме у четири Еванђеља (грчки: радосне вијести) Новогa Завјета, Исус је, кратко и грубо речено, властитом вољом иступио из жидовства нијечући нека од његових основних начела. Он пориче прехрамбене прописе, шабатно мировање и друге темељне поставке. Неизравно допушта да га се сматра Месијом, што га истодобно за практичне и неромантичне жидовске савременике чини лажним месијом. /.../ Уз то, Жидови нису могли повјеровати у Исуса као Месију јер вјерују да ће Месија, премда неупитно човјек, бити изнад људске патње, умора и боли, а Исус је патио и трпио бол” (Јулија Кош: *Алефбет жидовства*, Загреб 1999.) Куран је у односу према Христу такође јасан: нема Бога осим Алаха, и Иса, Син Мерјемин, није био ништа друго до Алахов весник (Куран, сура 9, 30–31). Алах „преслишава” Ису да ли је људима проповедао себе и Мерјему као богове, а Иса каже да није (Куран, сура 5, 116). Иако се на неким местима у Курану тврди да је Иса страдао, сура 4 (157–158) вели да се Јеврејима само причинио да је Иса убијен, али да га је Алах склонио. Индуизам у Христу не види више до једног од просветљених „гуруа”. Тако је Ганди тврдио како су Исус и Буда пример духовних подвига и добрих дела, али додаје: „Могу да прихватим Исуса као мученика, оличење жртве и божанског учитеља, али не као најсавршенијег човека икад рођеног. Његова смрт на Крсту била је велики пример свету, али није постојало ништа тајанствено и чудновато у њој и моје срце није могло да је прихвати“ (Запис из 1924.).

Христос се „моралним учитељем” нарочито сматра у окуlizму, као једна у низу „иницираних” и „претеча” неког новог, последњег Посвећеника. И масонерија се тако односи према Христу. У једном од ритуала на „степену Руже и Крста”, изговарају масони: „Сабрани смо овде да обележимо смрт Исусову, не као неког богонадахнутог или божанског, јер није наше да о томе одлучимо”. Познати амерички масонски писац, Алберт Пајк, каже да масонерија поштује све „реформаторе: Мојсија, Конфучија, Заратустру, Исуса из Назарета, као „велике учитеље морала”. Чувена Макијева „Енциклопедија масонства” ту је јасна: „Библију масони користе као симбол воље Божје, ма како се она изражавала. Дакле, шта год за неке људе био

израз воље Божје, то може да се у масонској ложи користи као замена за Библију. Стога, ако се ложа састоји једино од Јевреја, може се на олтар ставити само Стари Завет, а турски масони (муслимани) могу да користе Куран”.

Читалац је довољно мудар да појми чија виђења Христа и Његове улоге преовладавају у савременом свету.

Схватање Христа као некаквог моралног „претече и учитеља” дубоко је антихришћанско. Литвански мислилац Антанас Мацејна нам указује зашто је то тако: „Ако је Христос претеча наше културе, онда је он сав погружен и растворен у њој. /.../ Довршење никад није у рукама претече /.../ Ако је Христос претеча савремене историје, онда је управо та историја била управо оно најјаче, моћније начело него Он. Било је то начело које долази. Зато је историја расла, а Христос се смањивао.” Али, то није тако. Христос није претеча, него Алфа и Омега, први и последњи (Отк. 22, 13). Мацејна додаје: „Бити претеча – то је суштински човеков призив. Бог никад није претеча. Он је увек сав одједном. Под мишљу о претечи крије се искључење Божанства. Ко Христа сматра претечом, пориче га као Бога. Христос као претеча јесте Христос само као човек /.../”

Записи старог апокалиптичара

Сусрет са потоњим временима

Имао сам деветнаест година, и још нисам био пришао Цркви, када сам, служећи војску у Карловцу (сада у Хрватској, а онда у СФРЈ), наслутио да се ближи последње доба човечанства, и да живимо „под сунцем сатане” (Жорж Бернанос). Написао сам, у прози, некакву поему о антихристу, коју сам касније, као и много шта друго, уништио, постајући хришћанин по речима оног епископа који је, крштавајући варварског краља, рекао: „Погни главу, Сирамбријче, и поклони се ономе што си проклињао и прокуни оно чему си се клањао”. (Парафразирам, по несигурном сећању.) Био сам уверен да „нећемо још дуго”. У то време, у безветрици блиског краја Титовог комунизма, купио сам прве хришћанске књиге, над чијом сам се хетеродоксношћу замислио тек касније, кад сам срео људе попут блаженопочившег владике будимског Данила. Читао сам Соловјева, Берђајева, и књигу Мира Главуртића, „Сатана”. Прешао сам преко његове апологије инквизиције, али ме је, до сржи у костима, потресло његово сведочење о демонизму савремене културе. Један по један, рушили су се моји младалачки идоли – Виљем Блејк, песник „Венчања небеса и пакла”, Виљем Батлер Јејтс, члан „Златне зоре”, Карл Густав Јунг, који се, од храброг рониоца у несвесно, претвара у окултисту. Одједном ми постаје јасно да је култура далеко од било какве једнозначности, да је она често минско поље... А чинило ми се да је све безбедно, и да се може дисати пуним плућима... Обрачунавао сам се са идолима своје младости – писао сам и о Блејку, и о Јунгу, и о Хесеу...

Веровао сам да ће то неком помоћи. Свој оглед о Јунгу, „Проповедник мртвила”, читао сам владика будимском Данилу, и он ме стрпљиво слушао и исправљао.

Тада ми је до руке дошла прва књига о последњим временима – „Маран ата / Господ долази”, у издању манастира Милешеве. Одјед-

ном ми је постало јасно да Свето Предање Цркве управо описује моја осећања. Био ми је јаснији и Владимир Соловјов, чија сам „Три разговора” читао тих дана, у издању „Градца” из Чачка. Јер, Соловјов, који се, под снажним утицајем гностичких визија, борио за „царство Божје на земљи”, разочарао се у своје младалачке идеале, и, пред своју смрт, у историји сагледао долазеће царство антихриста. Његова најомиљенија маштарија, сједињење православних, римокатолика и протестаната, у „Краткој повести о антихристу” остварује се на два начина: већина хришћана се клања лажном месији, док изабрана мањина све три конфесије одлази у пустињу, да тамо сачека Други Долазак. Својевремено се и владика Данило заинтересовао за ову тему, и превео Соловјовљеву „Кратку повест”... Ево његовог превода (уз помоћ ђакона Радомира Ракића).

Владимир Соловјев

Кратка повест о Антихристу

Двадесети век по Рођењу Христовом био је доба последњих великих ратова, размирица и преврата. Највећи од спољних ратова имао је за свој даљи узрок духовни покрет *панмонголизма* који је настао још крајем деветнаестог века у Јапану. Подражавачки Јапанци, који су са задивљујућом брзином и успехом преузели материјалне облике европске културе, усвојили су такође и неке европске идеје нижега реда. Сазнавши из новина и уџбеника да на Западу постоји панелинизам, пангерманизам, панславизам, панисламизам, и они су прогласили велику идеју панмонголизма, то јест окупљање, под својом управом, свих народа источне Азије с циљем одлучне борбе против туђинаца, то јесте Европејаца. Искористивши прилику да је Европа почетком 20. века била заузета око последње одлучне борбе са *муслиманским* светом, они су се латили да остваре свој велики план – прво да заузму Кореју, а затим и Пекинг, где су уз помоћ напредне партије Кине свргли стару манџурску, а на њено место довели јапанску династију. Са овим су се брзо помирили кинески конзервативци. Они су схватили да је од два зла боље изабрати мање и да је свој своме по невољи брат. На сваки начин, *државна* самосталност старе Кине није била у стању да се одржи, јер је било неизбежно да се потчини или Европејцима или Јапанцима. Али је било јасно да владавина Јапанца, укидајући спољне знаке кинеске државности, који ионако ништа нису вредели није задрала у унутарње дубине националног живота, док је превласт европских држава, које су из политичких разлога подржавале хришћанске мисионаре, угрожавала најдубље духовне темеље Кине. Ранија национална мржња Кинеза према Јапанцима развила се још у време кад ни једни ни други нису знали за Европејце, у чијем присуству је завада две сродне нације добијала облик братоубилачког рата и

губила сваки смисао. Европејци су били *потпуно* туђи, *само* непријатељи и њихова надмоћ никако не би могла ласкати националном самољубљу Кинеза, док су у рукама Јапана Кинези видели сладак мамац панмонголизма, који је истовремено правдао у њиховим очима и тужну неизбежност спољне европеизације. „Разумите, тврдоглава браћо, – говорили су Јапанци, – да ми улазимо од западних паса њихово оружје не из наклоности према њима, него да бисмо их тукли тим истим оружјем. Ако се уједините с нама и прихватите наше руководство које има смисла за практичне ствари, онда ћемо ми ускоро не само истерати беле ђаволе из наше Азије, него ћемо освојити и њихове сопствене земље и основати право Срединско царство над целим светом. У праву сте што се поносите својим народом и што презирете Европејце, али ви узалуд храните та своја осећања једино маштањем, а не смишљеним радом. У њему ми смо далеко испред вас и дужни смо да вам покажемо пут обостране користи. Иначе, погледајте сами, шта вам је дала ваша политика самоуверености и неповерења према нама – вашим природним пријатељима и заштитницима: Русија и Енглеска, Немачка и Француска само што вас нису раскомадале без остатка, и све ваше тигровске замисли показале су се као немоћни крајичак змијиног репа.” Разборити Кинези били су овим убеђени и јапанска династија трајно се учврстила. Њена прва брига је била, разуме се, да створи моћну армију и морнарицу. Већи део јапанских војних снага је био пребачен у Кину, где је сачињавао руководеће кадрове нове огромне армије. Јапански официри, који су знали кинески, радили су као инструктори и то много успешније него одстрањени Европејци, а у безбројном становништву Кине са Манџуријом, Монголијом и Тибетом нашло се много добрих војника. Већ први цар из јапанске династије могао је са успехом да испроба оружје обновљене империје, да избаци Французе из Тонкина и Сијама, а Енглезе из Бурме и тако је припојио сву Индокину своје Срединском царству. Његов наследник, по мајци Кинез, који је у себи спојио кинеску препреденост и гипкост са јапанском енергијом, живахношћу и предузимљивошћу, мобилише у кинеском Туркестану армију до четири милиона, и док Цун-ли-амин поверљиво саопштава руском посланику да је та армија одређена за освајање Индије, – кинески

цар упада у руску средњу Азију и, подбунивши све тамошње становништво, муњевито продире кроз Урал и преплављује својом војском целу источну и централну Русију, док на брзу руку мобилисана руска војска хита из Пољске и Литваније, Кијева и Волиније, Петрограда и Финске. У недостатку претходног плана одбране и услед огромне бројне надмоћности непријатеља, ратне врлине руских војника омогућају им да само часно изгину. Муњевитост најезде не даје им времена за потребну концентрацију, тако да пукови гину један за другим у жестоких и безнадежним биткама. Ни Монголи ту нису прошли јефтино, али они лако попуњавају своје редове, пошто су одвладали свим азијским железничким путевима, док у исто време руска армија од две стотине хиљада војника, од раније постављена на границама Манџурије, неуспешно покушава продор у добро заштићену Кину. Оставивши део своје војске у Русији, да би спречио стварање нове руске војске, а такође и ради сузбијања бораца у позадини, кинески цар са три армије прелази границу Немачке. Овде су се спремали за одбрану и једна од кинеских армија била је потучена до ногу. Али у исто време у Француској долази на власт партија закаснелих антинемачких реваншиста, тако да одмах за леђима Немаца стоји милион непријатељских бајонета. Нашавши се између чекића и наковња, немачка армија је принуђена да прихвати часне услове разоружања, које им је понудио кинески цар. Ликујући Французи, братимећи се са жутоликим Азијатима, размилели су се по Немачкој и убрзо губе сваки појам о војној дисциплини. Цар наређује својим војскама да побију непотребне им савезнике, што су оне испуниле са кинеском тачношћу. У Паризу радници *sans patrie*¹ подижу устанак, и престоница западне културе радосно отвара капије владару Истока. Да задовољни своју радозналост, цар одлази у приморски Булоњ, где се, под заштитом морнарице, приспеле из Тихог океана, припремају транспортни бродови да превезу његову војску у Велику Британију. Али њему требају паре и Енглези успевају да се откупе милијардом фунти. У току једне године све европске државе признају своју васалну зави-

---

1 Без отаџбине.

сност од кинеског цара, а он, оставивши у Европи доста окупационе војске, враћа се на Исток и предузима поморске походе на Америку и Аустралију. Ново монголско подјармљивање Европе трајало је пола века. Са унутарње стране та епоха је била под знаком свеопштег мешања и дубоког узајамног проницања европских и источних идеја, то је било понављање *en grand*² древног александријског синкретизма, док се у практичним областима живота највише истичу три појаве: велики прилив у Европу кинеских и јапанских радника и, услед тога, јако заоштравање социјално-економских питања; продужени напор са стране владајућих класа да спроведу ред палиативних мера у циљу решења тог питања, као и појачана међународна делатност тајних друштава, која су образовала широку свеевропску заверу с циљем истеривања Монгола и успостављања европске независности. Та колосална завера, у којој су узеле учешћа и поједине националне владе, колико је то било могуће под контролом кинеских намесника, мајсторски припремљена блиставо је успела. У договорени час почиње покољ монголских војника, батинање и прогон азијатских радника. Свуда ничу тајни европски официрски кадрови и по унапред састављеном најподробнијем плану изводи се општа мобилизација. Нови цар, унук великог освајача, хита из Кине у Русију, али су овде његове безбројне хорде биле до ногу потучене од стране свеевропске Армије. Њихови разбијени остаци беже у дубину Азије и Европа постаје слободна. Ако је полувековно потчињење азијатским варварима уследило због разједињености европских држава, које су мислиле само о својим посебним националним интересима, онда је велико и славно ослобођење достигнуто путем међународне организације уједињених снага целокупног европског становништва. Као природна последица те очевидне чињенице било је то да стари традиционални систем суверених нација свуда губи свој значај и скоро свугде ишчезавају последњи остаци старих монархија. Европа је у 21. веку савез мање-више демократских држава – Сједињене Државе Европе. Успеси материјалне културе, донекле успорени услед монголске најез-

---

2 У великој мери.

де и ослободилачког рата, поново су расли бржим темпом. А предмети унутарњег сазнања – питања о животу и смрти, о коначној намени света и човека, сложенија и замршенија због многих нових физиолошких и психолошких истраживања и открића остају и на даље без решења. Постаје јасан само један важан и то одречан резултат: неоспоран пад теоретског материјализма. Представа о свемиру, као о систему треперећих атома, и о животу као резултату механичког нагомилавања најситнијих промена у материји, – таква представа не задовољава више ниједан мислећи ум. Човечанство је заувек прерасло такав степен философског детињства. А с друге стране постаје јасно да је оно такође прерасло и дечју способност наивне, нагонске вере. Такве појмове како је Бог **створио** свет **из ничега**, итд., више не предају ни у основним школама. Изграђен је један општи виши ниво представа о тим предметима, испод којег не може да се спусти ниједан догматизам. И мада огромна већина мислилаца остаје у потпуном неверју, ипак неки верујући људи из неопходности постају и **мислиоци**, испуњавајући заповест апостола: будите као деца по срцу, али не и по уму.

Био је у то време међу малобројним верницима сипиритуалистима један изванредан човек – многи су га сматрали за надчовека – који је подједнако био удаљен како од детињства ума тако и од детињства срца. Он је још био млад, али благодарећи својој високој генијалности, он се у својој тридесет трећој години нашироко прославио као велики мислилац, писац и јавни радник. Свестан да у себи самом има велику силу духа, он је увек био убеђени спиритуалиста, а јасни ум увек му је указивао на истину, у коју треба веровати: добро, Бог, Месија. У то је он **веровао**, али је једино **љубио самога себе**. Он је веровао у Бога, али у дубини душе нехотично и нагонски је Њему претпостављао себе. Он је веровао у Добро, али је свевидеће око Вечности знало да ће се тај човек приклонити злој сили чим га она поткупи, и то не обманом чула и ниским страстима, чак ни мамцем високе власти, него једино безмерним самољубљем. Уосталом, то самољубље није било ни неконтролисани нагон, ни безумна претензија. Сем изванредне генијалности, лепоте и племенитости, најузвишеније пројаве уздржања, некористољубивости и делатне добротворности, рекло би се, давале су

довољно оправдања огромном самољубљу великог спиритуалисте, аскете и филантропа. И ко би га окривио за то што је он са толиким изобилним даровима Божјим видео у њима знак посебног благоволења према њему озго и сматрао себе другим после Бога, јединичним, своје врсте сином Божјим. Једном речју, он је мислио о себи да је он оно што је у стварности био Христос. Али то сазнање своје више вредности у ствари се развило у његово право и преимућство над другима и, пре свега, над Христом. Он првобитно није осећао мржњу ни према Исусу. Признавао је Његов месијански значај и достојанство, али је он искрено у Њему видео само свога највећег претходника, – морални подвиг Христа и Његова апсолутна јединичност били су несхвативи за такав самољубљем помрачен ум. Он је овако расуђивао: „Христос је дошао пре мене; ја сам други: али оно што у поретку времена долази касније, то је у суштини важније. Ја долазим као последњи, на крају историје, управо зато што сам ја савршени, коначни спаситељ. Онај Христос само је мој претеча. Његов позив се састојао у томе да унапред јави и припреми мој долазак”. И у том духу тај велики човек двадесет првога века примењиваће на себе све што је у Еванђељу речено о Другом доласку, тумачећи тај долазак не као повратак самога Христа, него као замену ранијег Христа последњим Христом, то јест њиме.

У том стадију тај човек будућности није још изразит и оригиналан. Јер на сличан начин гледао је на Христа, на пример, Мухамед, човек искрен, коме се не може пребацити никаква зла намера.

Самољубиво стављање себе над Христом тај ће човек правдати још и оваквим расуђивањем: „Христос, проповедајући и у своме животу пројављујући морално добро, био је **исправитељ** човечанства, а ја сам позван да будем **добротвор** тог делимично исправљеног делимично непоправивог човечанства. Ја ћу дати људима све што им треба. Док је Христос, као моралист, делио људе по добру и злу, ја ћу их сјединити кроз блага која су подједнако потребна и добрима и злима. Ја ћу бити истински представник онога Бога који даје сунце своје да сија и добрима и злима, даје кишу и праведнима и неправеднима. Христос је донео мач, а ја ћу донети мир. Он је претио Земљи својим страшним последњим Судом. Али последњи судија бићу ја, и суд мој неће бити само суд правде, него

и суд милости. Биће и правде на мом суду, али не казнене правде, него правде расподељивачке. Ја ћу их све распознати и свакоме ћу дати шта му треба.”

И ето, у таквом лепом расположењу он чека некакав јасан позив Божји на дело новог спасења човечанства, некакво очевидно и поражавачко сведочанство да је он старији син, возљубљени првенац Божји. Чека и храни своје самољубље сазнањем својих надчовечанских врлина и дарова – јер као што је казано, то је човек беспрекорне моралности и необичне генијалности.

Чекао је тај горди праведник знак озго да би он почео своје спасавање човечанства, али неће то дочекати. Њему је већ прошло тридесет година, пролази и још три године. И тада засветлуца у његовом уму и до сржи костију као жмарци прожима га мисао: „Шта ако? А одједном, нисам ја, него онај... Галилејац... и значи није он мој претеча него је он прави Месија. Први и Последњи? Али онда он мора да је **жив**... А где је Он?... Ако Он изненада дође пред мене... сада, овде... Шта да Му кажем? Тада бих ја морао да се поклоним пред Њим као и последњи глупи хришћанин и као макоји руски сељак бесмислено да мумлам: Господе, Исусе Христе, помилуј ме грешнога, – или да се као нека стара Пољакиња пружим у виду крста? Зар ја, светли геније, надчовек. Не, никада!” И ту се наместо ранијег хладно–разумског уважавања Бога и Христа зачиње и расте у његовом срцу најпре неки ужас, а затим жестока и цело његово биће раздирућа **завист** као и разјарена свеобухватна мржња. Ја сам тај, а не Он! Није он жив, и неће ни бити. Није васкрсао, није васкрсао, није васкрсао! Иструнуо је, иструнуо у гробу, иструнуо је као последњи...” И с пеном на устима, грозничавим скоком он излеће из куће, из баште и по кршевитој стази бежи у глугу црну ноћ... У њему се стишала разјареност, уместо које је дошло сухо и тешко, као та стена, мрачно, као та ноћ, очајање. Он се зауставио на окомитој провалији и чуо доле у дубини нејасан жубор потока с камена на камен. Неиздржива туга притискала је његово срце. А одједном њему је синило. „Да позовем Њега, – да га упитам шта ја да радим?” У тој тмини појавио му се пред очима кротки и тужни лик. „Он мене сажалева... Не, никада! Није васкрсао, није васкрсао!” И он се бацио са литице. Али нешто гипко, као

водени стуб, задржало га је у ваздуху, он је осетио потрес, као од електричног удара, и да га је нека сила одбацила назад. За тренутак он се онесвестио и нашао се на коленима неколико корака од провалије. Пред њим се оцртавала нека у фосфорном магловитом сијању светлуцава фигура, и из ње су два ока са неподносивим оштрим блеском пробадала његову душу...

Види он та два продорна ока и чује да ли изнутра у себи, да ли споља неки чудан глас, потмуло некако пригушен и истовремено разговетан, звонак и потпуно бездушан, сличан гласу из грамофона. И тај глас њему говори: „Ти си син мој возљубљени, на теби је све моје благоволење. Зашто ме ти ниси тражио? Зашто си поштовао тамо Онога луцкастог и Његовог Оца? Ја сам Бог и отац твој, а онај сиромашак распети и мени и теби је туђ. Ја немам другог сина осим тебе. Ти си једини, мој јединац, једнак са мнош. Ја те волим и ништа од тебе не тражим. Ти си и онако прекрасан, велик и моћан. Врши своје дело у **твоје** име, не у моје. Ја теби не завидим. Ја тебе волим. Мени ништа не треба од тебе. А Онај, Кога си ти сматрао за Бога, захтевао је од Свога сина послушност, и то бесконачну послушност – до смрти на Крсту – и Он му није помогао на крсту. Ја од тебе не захтевам ништа и ја ћу ти помоћи. Ради самог тебе, ради твога сопственог достојанства и превасходства и из моје чисте несебичне љубави према теби – ја ћу ти помоћи. Прими дух мој. Као што је раније мој дух тебе родио у **лепоти**, тако сада он тебе рађа у **сили**.” И на те речи Непознатог нехотице су се отворила уста надчовека. Два продорна ока сасвим су се приближила његовом лицу и он је осетио како оштра ледена струја улази у њега и испуњава цело његово биће. Истовремено он је осетио у себи необичну силу, бодрост, лакоћу и занос. У трен ока тај светлуцави облик са два ока одмах је ишчезао, а нешто је понело надчовека над земљом и одједном спустило га у његовој башти, на вратима куће.

Сутрадан не само посетиоци великога човека, него чак и његове слуге били су запањени његовим необичним, неким надахнутим изгледом. Али они би били још више задивљени да су могли видети са каквом надприродном брзином и лакоћом је он писао, затворен у свом кабинету, своје знаменито дело под насловом: „Отворени пут ка васељенском миру и благостању”.

Раније књиге и друштвена иступања надчовека наилазили су на строге критичаре, мада су то већином били људи веома религиозни и зато без икаквог ауторитета, – ја то говорим о времену доласка Антихриста, – тако да је мало ко њих слушао док су они откривали на свему што је писао и говорио тај „човек будућности”, знаке сасвим искључивог, напрегнутог самољубља и надмености без истинске простоте, искрености и срдачности.

Али својим новим делом он ће привући на своју страну чак и неке од својих ранијих критичара и противника. Та књига, написана после доживљаја на ивици провалије, откриће у њему дотад невиђену моћ генија. То ће бити нешто свеобухватно, што мири све противречности. У тој књизи ће се слити племенито уважавање древних предања и симбола са широким и смелим радикализмом друштвено–политичких захтева и директива, неограничена слобода мисли са дубинским разумевањем, за мистику, безусловни индивидуализам са жарком преданошћу за опште добро, најузвишенији идеализам руководних начела с потпуном јасношћу и виталношћу практичних решења. И све ће то бити сročено и повезано на тако генијалан уметнички начин да ће сваки једностранни мислилац или јавни радник лако прихватити то дело у целини, али само са свога гледишта, не жртвујући ништа за **саму истину**, стварно не превазилазећи због ње своје **ја**, ни најмање не одричући се **на делу** од своје једностраности, ничим не исправљајући нетачност својих погледа и стремљења, ничим не испуњујући своје празнине. Та изванредна књига одмах ће бити преведена на језике свих образованих и неких необразованих нација. Хиљаде новина у свим крајевима света биће целу годину пуни похвалних написа и усхићења критичара поводом те књиге. Јефтина издања с портретом аутора продаваће се у милионима примерака, и сав културни свет, – а у то доба то ће обухватати већ целу земаљску куглу, – брујаће о слави тог неупоредивог, великог, јединитог човека! Нико неће приговарати на ту књигу. Она ће свакоме изгледати као откровење потпуне истине. Према целој прошлости биће у њој исказана таква потпуна правичност, сва савременост ће бити тако непристрасно и свестрано оцењена, а боља будућност тако очигледно и опипљиво приближена садашњости да ће сваки рећи: „То је оно, баш то нам треба: ево иде-

ала који није утопија, ево идеје која није химера!” И чудесни писац не сам ода ће одушевити све, него ће бити свима **пријатан**, и тако ће се испунити Христове речи:

„Ја дођох у име Оца и мене не примисте, доћи ће **други** у име **своје**, и њега ћете **примити**”. Јер да би људи били **примани**, треба да су **пријатни**.

Истина, неки побожни људи, усхићено хвалећи ту књигу, ипак ће постављати питање: зашто се у њој ниједанпут не помиње Христос, али други ће хришћани гракнути: „И хвала Богу! – доста је већ у прошлим вековима све што је свето било банализовано од којекаквих непозваних ревнитеља, зато сада дубоко–религиозни писац мора да је веома опрезан. И пошто је садржај књиге прожет заиста хришћанским духом делатне љубави и свеобухватне благонаклоности, шта бисте још хтели?” И с овим ће се сви сложити. Ускоро после објављивања „Отвореног пута”, који је учинио свога аутора најпопуларнијим од свих људи који су се икада појавили на свету, требало је да се у Берлину одржи међународна уставотворна скупштина савеза европских држава. Тај савез, склопљен после низа међусобних и грађанских ратова вођених у циљу ослобођења од монголскога јарма, а који су знатно изменили карту Европе, био је изложен опасности од сукоба – сад не само међу нацијама, него међу политичким и социјалним партијама. Коловође свеколике европске политике, припадници моћног братства слободних зидара, осећали су недостатак заједничке извршне власти. Извојевано с таквим напором европско јединство је било у опасности да се распадне сваког тренутка. У свесавезном Савету или Светској влади (Comité permanent universel)³ није било једнодушности, пошто није пошло за руком да све положаје заузму прави слободни зидари посвећени у тајну. Независни чланови владе склапали су између себе сепаратне уговоре, и надвио се облак новог рата. Тада су „посвећени” решили да образују извршну власт у рукама једног лица са широким овлашћењима. Главни кандидат за тај положај био је потајни члан братства – „човек будућности”. Он је био једи-

---

3 Стални светски одбор.

но лице познато у целом свету. У својству ученог артиљеристе и крупног капиталисте он је свуда имао пријатељске везе са финансијским и војним круговима. У мање просвећено време њему би се замерало што је његово порекло било покривено дубоким мраком неизвесности. Његова мати, особа сумњивог понашања, била је веома позната на обе стране света, па је сувише много разних мушкараца могло да мисли да су му очеви. Такве околности, наравно, нису могле имати никаквог значаја за век толико напредан да је он чак имао да буде последњи век. Човек будућности био је скоро једногласно изабран за доживотног президента сједињених европских држава; када се он појавио на трибини у блеску своје надчовечанске младићке лепоте и моћи и када је са надахнутом речитошћу изложио свој универсални програм, одушевљена и очарана скупштина у наступу ентузијазма, без гласања, решила је да му укаже највећу почаст избором за римског императора. Конгрес је био закључен у свеопштем ликовању, а велики изабраник издао је проглас који је почињао речима: „Народи Земље! Мир мој дајем вам!” А завршавао се овако: „Народи Земље! Испунила су се обећања! Вечни васељенски мир је обезбеђен. Сваки покушај да он буде нарушен одмах ће наићи на неодољив отпор. Јер од сада на Земљи постоји једна средишна власт, која је јача од свих власти понаособ и заједно узетих. Та несавладива, свепобедна власт припада мени, пуномоћном изабранику Европе, императору свих њених снага. Међународно право, најзад, је добило ону санкцију која му је досад недостојала. И од сада ниједна држава неће се усудити да каже: рат, када ја говорим: мир. Народи Земље, – мир вам!” Тај проглас изазвао је жељени утисак. Свуда изван Европе, нарочито у Америци, образоване су моћне императорске партије, које су на разне начине приморале све своје државе да се сједине са европским сједињеним државама под врховном влашћу римског императора. Остала су још независна племена и државице понегде у Азији и Африци. Император, са невеликом али одабраном армијом састављеном од руских, немачких, пољских, мађарских и турских пукова, прошетао се од источне Азије до Марока и без великога крвопролића потчињава све непокорне. У свим државама обе половине света он поставља своје намеснике између европски

образованих и њему оданих тамошњих велможа. Запањено и очарано становништво свих многобожачких земаља проглашава га за врховног бога. У току једне године основана је светска монархија у правом смислу речи. Изданци рата с кореном су ишчупани. Светска лига мира састала се последњи пут и, накитивши одушевљену славопојку великоме миротворцу, распустила је себе саму као излишну. О првој годишњици свога владања римски и светски император издаје нови проглас: „Народи Земље! Ја сам вам обећао мир, и ја сам вам га дао. Али мир је леп само кроз благостање. Ко ме у миру прете недаће сиромаштва, за тога мир није радост. Придите к мени сада сви које мори глад и зима, и ја ћу вас наситити и огрејати”. И затим он објављује једноставну и свеобухватну социјалну реформу која је већ набачена у његовој књизи и која је већ тамо заносила све племените и презрене умове. Сада, благодарећи гомилању светских финансијских средстава и огромних поседа, он је успео да оствари ту реформу на радост сиромашних, а да тиме не увреди богате. Сваки је био награђен према својим способностима, а свака способност – по своме раду и заслугама.

Нови владар Земље био је, пре свега, саосећајан филантроп, – не само филантроп, него и **филозој**. Он лично био је вегетаријанац. Забрањено је вивисекцију и завео строги надзор над кланицама. Друштва за заштиту животиња су свесрдно помагана. Важније од свих ових подробности било је трајно увођење у читавом човечанству најосновније једнакости – **једнакости свеопште ситости**. То се десило у другој години његовог царовања. Социјално–економско питање било је коначно решено. Но, ако је за гладне главни идеал ситост, за сите је идеал нешто друго.

Чак и сите животиње обично желе не само да спавају, него и да се играју. утолико више људи, који су увек *post panem*⁴ искали *circenses*.⁵

Император–надчовек осетиће шта очекује светина. У то време доћи ће му са далеког Истока у Рим велики чаробник, обавијен

---

4 После хлеба

5 Игре.

густим облаком чудних причања и невероватних бајки. По гласинама, које су се шириле међу нео–будистима, он је био божанског порекла: од сунчаног бога Сурије и неке речне нимфе.

Тај чаробник, по имену Аполоније, несумњиво генијалан човек, полуазијат и полуевропејац, римокатолички бискуп *in partibus infidelium*⁶, на чудесан начин ће сјединити у себи поседовање последњих закључака и техничких примена западне науке са знањем и умењем коришћења свим оним што је заиста солидно и значајно у традиционалној мистици Истока. Резултати таквога споја биће поражавајући. Аполоније ће достићи, између осталог, до полунаучне, полумагијске вештине да привуче и пошаље по својој вољи атмосферску електрику, а у народу ће се говорити да он **своди огањ с небеса**. Уосталом, доводећи машту светине до запрепашћења разним нечувеним триковима, он ипак неће за једно време злоупотребити своју моћ за неке посебне циљеве. И тако ће тај човек доћи великом императору, поклониће му се као истинском сину Божјем, објавиће да је у тајним књигама Истока нашао дословна претсказања о њему, императору, као о последњем спаситељу и судији васељене, и понудиће му се у службу са свом својом вештином чарања. Њиме очарани император примиће га као дар озго, и, обасувши га високим титулама, неће се више од њега одвајати. И тако ће народи Земље, усрећени својим владарем, сем општега мира и свеопште ситости, добити још и прилику да се стално наслађују најшароликијим и неочекиваним чудесима и знамењима. Напунила се трећа година царовања надчовека.

После успешног решења политичких и социјалних питања, дошло је на ред питање религије. Њега је поставио сâм император, и пре свега однос према хришћанству. У то време хришћанство се налазило у оваквом положају: при веома опалом броју својих чланова – на целој земљиној кугли остало је једва четрдесет пет милиона хришћана – они су се морално подигли, приписали и добили у квалитету у накнаду за губитак у броју. Више није било у списку хришћана млаких људи који нису били духовно сједињени

---

6 У крајевима неверничким.

са хришћанством. Различите вероисповести су се донекле равномерно бројем умањиле, тако да је међу њима остао приближно исти бројни однос. Што се тиче узајамних осећања једних за друге, мада мржњу није сменило потпуно измирење, она је ипак спласнула, а супротности су изгубиле своју некадању заоштреност. Папство је већ давно било истерано из Рима и после многих потуцања нашло је уточиште у Петрограду под условом уздржавања од пропаганде унутар државе. У Русији папство се веома поједноставило. Не изменивши суштински неопходни састав својих колегија и конгрегација, оно је морало да продухови начин њихове делатности. А такође и да скрати до најмање мере свој раскошни ритуал и церемонијал. Многи чудни и саблазниви обичаји, иако формално нису укинута, сами по себи нестали су из употребе. У свим осталим земљама, нарочито у Северној Америци, римокатоличка јерархија имала је још много представника с јаком вољом, неуморном енергијом и независним положајем, који су још снажније него раније ојачали јединство римокатоличке цркве и сачували њен међународни космополитски значај. Што се тиче протестантизма, на челу којега је и даље стајала Немачка, нарочито после поновног уједињења већег дела англиканске цркве с римокатоличком, – он се очистио од својих крајњих тенденција, пошто су њихови носиоци отворено отпали у религиозну равнодушност и неверје. У евангеличкој цркви остали су само искрено верујући, на челу којих су тајали људи који су у себи сједињавали широку ученост с дубоком религиозношћу, трудећи се све више да обнове у себи изворни облик древнога првобитнога хришћанства. Руско православље, пошто су политички догађаји заменили повлашћени положај Цркве у држави, мада је изгубило много милиона својих привидних, назови–чланова, доживело је радост сједињења са најбољим делом старовераца и чак са многим секташима незагриженог религиозног правца. Та обновљена Црква, бројно не растући, почела је расти у сили духа, коју је она нарочито показала у својој унутарњој борби са размноженим у народу и друштву крајњим сектама, које нису биле без демонског и сатанског елемента.

У прве две године новог царства сви су се хришћани, застрашени и заморени низом недавних револуција и ратова, односили

према новом владару и његовим мирним реформама делимично с благонаклоним ишчекивање, делимично с потпуним одобравањем и чак са ватреним одушевљењем. Али треће године, с појавом великога мага, код многих православних, римокатолика и евангелика почела су да ничу озбиљна подозрења и антипатије. Евангелски и апостолски текстови који говоре о кнезу овога света и о антихристу почели су се читати пажљивије и живо су претресани. По неким знацима император је предосетио блиску олују и решио се да што пре изведе ствар на чистину. Почетком четврте године царовања он издаје проглас свима својим верним хришћанима, без разлике на вероисповест, позивајући их да изаберу или назначе своје опуномоћене представнике за васељенски сабор под његовим покровитељством. Царска резиденција је у то време била пренесена из Рима у Јерусалим. Палестина је била тада аутономна област, насељена и руковођена првенствено Јеврејима. Јерусалим је био слободан град, а сад је постао и престоница. Хришћанске светиње остале су неприкосновене, али широм целе четврти Харам-еш-Шерифа од Биркет-Исраина и садање касарне, с једне стране, и до џамије Ал-Акса и „Соломонових коњушница“, с друге стране, била је подигнута једна огромна грађевина, која је обухватала, сем две старе мале џамије, пространи „императорски“ храм намењен уједињењу свих култова, као и два раскошна императорска двора, са библиотекама, музејима и посебним одајама за магијске опите и вежбе. У том полухраму, полудвору, четрнаестог септембра је требало да се отвори васељенски сабор. Пошто евангеличка вероисповест нема у правом смислу свештенства, римокатолички и православни епископи, по жељи императора, да би донекле додали црту сродности представницима свих делова хришћанства, решили су да на сабору узме учешће одређен број њихових лаика, познатих по својој побожности и оданости црквеним интересима. А пошто су били припуштени лаици, онда није могло бити искључено ни ниже свештенство, монашког и световног реда. На тај начин, укупан број чланова сабора премашио је три хиљаде. А око пола милиона хришћанских поклоника преплавили су Јерусалим. Међу члановима сабора нарочито су се издвајала њих три. Најпре, папа Петар II, који је по своме положају стајао на челу римокатоличког дела сабора. Његов претходник је

умро на путу за сабор. Зато се у Дамаску састао изборни конклав, који је једногласно изабрао кардинала Симона Бар-Јониниа, који је узео име Петар. Пореклом он је био из простог народа, из напуљске области, и постао је чувен у својству проповедника кармелитског реда, када је стекао велике заслуге у борби с једном у Петрограду и околини раширеном сатанском сектом, која је заводила не само православне него и римокатолике. Постављен за архиепископа Могиљева, а затим и за кардинала, он је унапред био предначен за папску тијару. То је био човек педесетих година, средњега раста, снажно грађен, руменог лица, са орловским носом и густим обрвама. Он је био човек ватрен и нагао, говорио је са жаром и размахнутим покретима руку, који је више одушевљавао него убеђивао слушаоце. Према владару света нови папа је показивао неповерење и нерасположење, нарочито после тога кад је покојни папа, кренувши на сабор, попустио пред наваљивањима императора и наименовао за кардинала императоровог секретара и великога мага светскога гласа, егзотичног бискупа Аполонија, који је Петру изгледао сумњив римокатолик и несумњив обманивач. Стварни, иако не званични предводник свих православних на сабору био је старац Јован, веома познат у руском народу. Иако се он званично убрајао у епископе „у пензији”, није живео у манастиру, него је непрестано странствовао по целом свету. О њему су се шириле разне легенде. Неки су мислили да је он васкрсли Теодор Кузмич, тојест император Александар I, који је живео на три века раније. Други су ишли даље и тврдили да је то заиста старац Јован, тојест апостол Јован Богослов, који није ни умро и сада се отворено јавио у ова последња времена. Он сам није ништа говорио о своме пореклу и о својој младости. Сада је он био стар—прастар, али крепак старац, пожутеле и чак позеленеле седине његове кудраве косе и браде. Био је високог раста и мршав у телу, али с пуним и мало руменим образима, живих блиставих очију и умилно добрим изразом лица и говора. Био је увек одевен у белу расу и мантију. На челу евангеличких чланова сабора био је најученији немачки теолог, професор Ернест Паули. Био је то сувоњави старчић, невисокога раста, са огромним челом, оштрога носа и глатко избријаног подбратка. Његове очи су се издвајале неким особитим свирепо—добродушним погледом. Он је

сваки час трљао руке, климао главом, страшно се мрштио и пућио усне; при томе, севајући очима, он је осорно цедио кроз зубе: So! Nun. Ja! So! Also!⁷ Он је био свечано одевен – у белом оковратнику и дугачкој одори пастора, са неким одликовањима.

Отварање сабора је било величанствено. Две трећине огромнога храма, посвећеног „јединству свих култова”, биле су попуњене клупама и столицама за чланове сабора, а једну трећину заузимала је висока трибина, где је био, сем императорског престола и једног трона – мало ниже – за великога мага, – то је кардинал, царски канцелар, – ред фотеља позади за министре, дворјане и државне секретаре, а с друге стране дужи редови фотеља – не зна се још коме намењене. На галеријама били су оркестри музике, а на оближњем тргу били су постројени два гардијска пука и артиљерија за свечани плотун. Чланови сабора су већ одслужили своја богослужења у разним црквама, и отварање сабора је морало бити потпуно световно. Када је ушао император са великим магом и свитом, и када је оркестар засвирао „марш уједињенога човечанства”, који је био у употреби као царска међународна химна, сви чланови сабора су устали и, машући капама, трипут су громко узвикнули: „Vivat! Ура! Noch!”⁸ Император, стигавши до престола, са великолепном благонаклоношћу пружио је руку и рекао звучним и пријатним гласом: „Хришћани свих правца! Моји вољени поданици и браћо! Од почетка мога царовања, које је Вишњи Бог благословио таквим чудесним и славним делима, ја ниједанпут нисам имао разлога да будем незадовољан са вама; ви сте увек испуњавали своју дужност по вери и савести. Али то мени није доста. Моја искрена љубав према вама, вољена браћо, жељна је да буде обострана. Ја хоћу да ви, не само из осећања дужности него из осећања дубоке љубави, признате мене за вашег истинитог вођу у сваком подухвату, предузетом за добро човечанства. И ево, сем овога што ја чиним за све вас, ја сам спреман да вам пружим нарочите милости. Хришћани, чиме бих вас могао усрећити? Шта да вам дам не као својим поданицима, него као мојој браћи по вери? Хришћани!

---

7 Тако! Но. Да! Тако! Дакле!

8 Живео!

Реците ми шта је вама најдрагоценије у хришћанству, да бих ја могао у том правду усмерити своје напоре?" Он је заћутао и чекао. По храму се разлегао пригушени жагор. Чланови сабора су се дошаптавали. Папа Петар, ватрено гестикулирајући, објашњавао је нешто својој пратњи. Професор Паули климао је главом и озлојеђено мљацкао уснама. Старац Јован, нагнувши се према источном епископу и капуцину, нешто их је тихо саветовао. После неколико минута император се обратио сабору истим оним ласкавим тоном, но у којем је звучала једва приметна нота ироније: „Љубезни хришћани, – рече он, – ја разумем како је за вас тежак један непосредан одговор. Ја желим да вам помогнем и у томе. Ви сте се, нажалост, од давнина распали на разне правце и секте, тако да, можда, Ви и немате један заједнички центар окупљања. Али ако ви не можете да се сложите између себе, ја се надам да ћу ујединити све ваше групе тиме што ћу им свима указати једнаку љубав и једнаку спремност да изиђем у сусрет **истинском стремљењу** сваке групе. Љубезни хришћани! Ја знам да је за вас многе у хришћанству најдрагоценији онај **духовни ауторитет** који оно даје својим законитим представницима, – наравно, не за њихову личну корист, него за опште добро, пошто се на том ауторитету заснива правилни духовни поредак и морална дисциплина, неопходна за све. Љубезна браћо, римокатолици! О, како ја схватам ваше гледиште и како бих ја хтео подупрети своју државу ауторитетом вашег духовног поглавара! Но, да ви не бисте помислили да је ово само ласкање и празнословље, – свечано објављујем нашу самодржавну вољу: врховни бискуп свих католика, папа римски, вас поставља се од данас на престолу своје у Риму са свим ранијим правима и преимућствима његовог звања и катедре, било када датим од наших претходника, почев од императора Константина Великога. А од вас, браћо римокатолици, за то ја очекујем само да из дубине срца мене признате за вашег јединог заштитника и покровитеља. Ко овде по савести и души мене призна за таквог, нека ми дође амо”. И он је указао на празна места на трибини. И с радосним клицањем: „*Gratias agimus! Domine! Salvum fac magnum imperatorem*”⁹⁾ скоро сви кнезо-

---

9) Благодаримо Теби, Господе! Спаси великог императора.

ви римокатоличке цркве, кардинали и бискупи, већи део верника и више од половине монаха попели су се на трибину и, после ниских клањања у правцу императора, заузели су своје фотеље. Али доле, у средини храма, прав, укочен, као мраморна статуа, седео је на своме месту папа Петар Други. Сва његова пратња била је на трибини. Али проређена гомила монаха и верника која је остала доле похрлила је према њему и збила се око њега, а оданде је допирао уздржани шапат: „Non praevalerunt, non portae inferni”.¹⁰

Погледав са чуђењем на непомичног папу, император је поново подигао глас: „Љубезна браћо! знам ја да међу вама има и таквих којима је најдрагоценије у хришћанству његово **свето предање**, стари симболи, старе песме и молитве, иконе и чин богослужења. И стварно, шта од тога може бити милије за религиозну душу? И знајте, многовољени, да сам ја данас потписао указ и додељена су богата средства светском музеју хришћанске археологије у славном нашем царском граду Цариграду, с циљем скупљања, изучавања и чувања разних споменика из црквене древности, превасходно источне, а вас ја молим да сутра изаберете из своје средине комисију за претресање са мном будућих мера које се морају предузети ради потребнога прилагођавања савременог начина живота, понашања и обичаја са предањем и правилима свете православне цркве! Браћо православни! Кома лежи на срцу ова моја воља, ко по душу може да мене призна за свога истинитог вођу и владара, нека се попне амо.” – И велики део јерараха са Истока и Севера, половина бивших старовераца и више од половине православних свештеника, монаха и верника са радосним покликом попели су се на трибину, гледајући попреко на римокатолике који су тамо гордо засели. Али старац Јован није се покренуо и утучено је уздисао. И када се народ око њега веома проредио, он је напустио своје седиште и преместио се ближе папи Петру и његовој пратњи. За њим су пошли и остали православни, који нису отишли на трибину. – Опет је проговорио император: „Мени су познати, љубезни хришћани, и такви међу вама којима је највише

---

10 Ни врата адава неће одолети.

стало у хришћанству до личне уверености у истину и до слободног изучавања Светог Писма. О мојим погледима на то нема потребе дужити. Ви знате, можда, да сам ја још у раној младости написао велику расправу о библијској критици, која је у своје време имала великог одјека и прокрчила пут мојој популарности. И ево, вероватно у спомен на то, ових дана шаље ми тибингенски универзитет молбу да примим диплому почасног доктора теологије. Ја сам благоизволео одговорити да са задовољством и благодарношћу примам. А данас заједно са указом о музеју хришћанске археологије ја сам потписао акт о оснивању светског института за слободно истраживање Светог Писма, и то са свих могућих страна и у свим могућим правцима, као и за изучавање свих помоћних наука, одредивши један и по милион марака годишњег буџета. Кома од вас на срцу лежи такво моје душевно расположење, и ко може искрено да мене призна за свога државног вођу, молим да се придружи новоме доктору теологије.” И преко лепих уста великог човека једва приметно је прелетео неки чудан осмејак. Више од половине високоучених теолога кренуло је на трибину, мада са неким оклевањем и колебањем. Сви су се освртали на професора Паулиа, који као да је срстао за своје седиште. Он се сав згурио, сагнуо и сав најужио. Ови учени теолози, попевши се на трибину, снебивали су се, а један је одједном махнуо руком и, скочивши са трибине мимо степеништа, полухром побеже назад професору Паулиу и мањини која је остала уз њега. Он је подигао главу и уставши с неким сметеним покретом прошао је између празних клупа, праћен својим истомишљеницима, и сео је с њима ближе старцу Јовану и папи Петру с њиховим верницима.

Знатна већина сабора, у том броју скоро сва јерархија Истока и Запада, налазила се на трибини. Доле су остале само три међусобно зближене гомиле људи, које су се припиле око старца Јована, папе Петра и професора Паулиа.

Тужним гласом обратио се њима император: „Шта бих још могао урадити за вас? Чудни људи! Шта ви од мене тражите? Ја не знам. Реците ми сами, ви хришћани, напуштени од већине своје браће и челника, осуђени чулом народа: до чега је вама највише стало у хришћанству?” Тада се као бела свећа диже старац Јован

и кротко одговори: „Велики господаре! За нас је највећа вредност у хришћанству сâм Христос. Он Сâм, а од Њега је све, јер ми знамо да у Њему обитава сва пунина Божанства телесно. Али и од тебе, господару, ми смо спремни да примимо свако добро, само ако у штедрој руци Твојој препознамо свету руку Христову. И на твоје питање шта можеш учинити за нас – ево нашег отвореног одговора: исповеди овде сад пред нама Исуса Христа Сина Божјег који је у телу дошао, васкрсао и опет ће доћи, – исповеди Њега, и ми ћемо са љубављу примити тебе за истинитог претечу Његовог другог славног доласка.” Он је заћутао и упериио поглед у лице императора. С царем нешто није било у реду. У њему се подигла таква паклена бура налик на ону коју је доживео оне кобне ноћи. Он је потпуно изгубио унутарњу равнотежу и све његове мисли свеле су се на то да не изгуби свој вански мир и да се не ода пре времена. Он је чинио надчовечанске напоре да се не баци с дивљим криком на говорника и да не почне да га гризе зубима. Одједном је чуо познати му неземаљски глас: „Ђути и ничега се не бој”. Он је ћутао. Само се његово скамењено и потамнело лице искривило и из његових очију севале су варнице. Међутим, за време говора старца Јована велики маг, који је седео сав умотан у своју огромну тробојну мантију, која је прикривала кардиналски пурпур, као да је под њом изводио некакве чаролије, очи његове су напрегнуто сијале и усне се мицале. Кроз отворене прозоре храма видело се да је наишао огроман црни облак и ускоро се све смрачило. Старац Јован није скидао своје пренеражене и уплашене очи с лица занемелог императора и одједном он је ужаснут одскочио и, окренувши се, пригушеним гласом крикнуо: „Дечице, антихрист!” У том тренутку истовремено са заглушујућим ударом грома у храму је севнула огромна округла муња и пала на старца. За трен све је замрло и, када су ошамућени хришћани дошли себи, старац Јован је лежао мртав.

Блед али спокојан, император се обратио сабору: „Видели сте суд Божји. Ја нисам хтео ничије смрти, али отац мој небески осветио је свога возљубљенога сина. Ствар је решена. Ко ће спорити са Свевишним? Секретари! запишите: васељенски сабор свих хришћана, пошто је огањ са неба поразио безумнога противника Божијега ве-

личија, једногласно је признао самодржавнога императора Рима и целе васељене за свога врховног вођу и владара”. Изненада једна громка и јасна реч пронела се по храму: „Contradicitur!”¹¹ Папа Петар Други је устао и с помодрелим лицем, сав се тресући од гнева, подигао је своју палицу у правцу императора. „Наш једини Владар је – Исус Христос, Син Бога живога. А ко си ти – чуо си. Иди од нас, Кајине братоубицо! Напоље, сасуде ђаволски! Влашћу Христовом ја, слуга слугу Божјих, заувек избацујем тебе, гнуснога пса, ван оградe Божје и предајем те оцу твоме, Сатани! Анатема, анатема, анатема!” Док је он говорио, велики маг је немирно мотао под мантијом, и јаче од анатеме загрмео је гром, и последњи папа је пао без даха. „Тако ће од руке оца мога погинути сви непријатељи моји”, – рекао је император. „Pereant, pereant!”¹² – повикали су уздрхтали кнезови цркве. Цар се окренуо и полако изишао, ослањајући се на раме великог мага, у пратњи све своје свите, на врата иза трибине. У храму су остали два мртваца и уски круг од страха полумртвих хришћана. Једини који се није збунуио био је професор Паули. Општи ужас као да је пробудио у њему све силе духа. Он се и споља променио – добио је величанствен и надахнут изглед. Одсеченим корацима попео се на трибину и, заузевши једно од празних министарских места, узео је лист папира и почео да на њему нешто пише. Завршивши, он је устао и громогласно прочитао: „У славу јединога Спаситеља нашега Исуса Христа. Васељенски сабор Божјих цркава, сазван у Јерусалиму, пошто је најблаженији брат наш Јован, предстојник источнога хришћанства, разобличио великог обманивача и непријатеља Божјег, а најблаженији отац наш Петар, предстојник западнога хришћанства, законито и правилно га предао доживотном одлучењу од Цркве Божје, сада пред телима ове двојице, убијених за правду, сведока Христових, доноси одлуку: прекинути свако општење са тим искљученим из Цркве и с његовим мрским збориштем и, повукавши се у пустињу, чекати неизоставан долазак истинитога Владара нашег Исуса Христа.” Одушевљење је завлада-

---

11 Противречим!

12 Нека изгину, нека изгину!

ло народом и, чули су се громки гласови: „Adveniat cito! Komm, Herr Jesu, komm! Дођи Господе Исусе!”¹³

Професор Паули је дописао и прочитао: „Усвојивши једногласно овај први и последњи акт последњег васељенског сабора, потписујемо своја имена”, – и он је учинио знак сабору да приступе. Сви су се ужурбано попели на трибину и потписали. Последњи се потписао крупним готским словима: „duorum defunctorum testium locum tenens Ernst Pauli”.¹⁴ „Сада пођимо с нашим кивотом последњег завета!” – рекао је он, указујући на два покојника. Њихова тела су била подигнута на носила. Полако, уз појање латинских, немачких и црквенословенских песама, кренули су хришћани према излазу из Харам-еш-Шерифа. Овде је поворку зауставио од цара послан државни секретар у пратњи официра са четом гардиста. Војници су се зауставили при улазу, а државни секретар је са једног узвишења прочитао: „Наредба Његовог божанственог величанства: ради уразумљења хришћанског народа и његове заштите од злонамерних људи, који изазивају буну и саблазан, ми сматрамо за добро да се лешеви двојице бунтовника, убијених небеским огњем, јавно изложе на Хришћанској улици (Харет-ен-Насара), при улазу у главни храм те религије, који се зове Гроб Господњи, а такође и Храм Васкрсења, да би се сви могли уверити у стварност њихове смрти. А њихови упорни истомишљеници, који злобно одбијају сва наша добротинства и безумно затварају очи пред јасним знацима самог божанства – нашим милосрђем и посредовањем код нашег Оца небескога ослобођени су од заслужене смрти у огњу са небеса и даје им се пуна слобода уз један услов да, ради општег добра, не смеју обитавати у градовима и другим насељеним местима да не би узнемиравали и саблажњавали невинне и простодушне људе својим злобним измишљотинама.” Када је он завршио, осам војника је, на знак официра, пришло телима на носилима.

„Нека се испуни Свето писмо!” – рекао је професор Паули, и хришћани, који су држали носила, без речи су их предали војни-

---

13 Дођи, дођи одмах, Господе Исусе!

14 Намесник двају упокојених сведока – Ернест Паули.

цима, који су се удаљили кроз северозападна врата, а хришћани, изишав кроз североисточна, хитро су кренули из града, поред Маслинске горе, за Јериохон, који су полицајци и два коњичка пука претходно очистили од народа. На пешчаним бреговима поред Јерихона решено је да се чека неколико дана. Следећег јутра из Јерусалима су стигли познати хришћански поклоници и испричали шта се десило у Сиону. После свечаног обеда у двору сви чланови су били позвани у огромну престону дворану (где се претпостављало да је некад био Соломонов престо), и цар је, обраћајући се представницима римокатоличке јерархије, изјавио да добро цркве очевидно од њих захтева да сместа изабере достојног наследника апостола Петра. Али због изванредних прилика избор мора бити обављен на брзу руку, ипак само присуство цара, као вође и представника целог хришћанског света изобилно ће надокнадити ритуалне пропусте, а он у име свих хришћана предлаже свештеном колегију да изабере његовог вољног пријатеља и брата Аполонија, јер би њихова тесна сарадња учинила да јединство цркве и државе на њихово заједничко добро буде трајно и неразориво. Свети колегиј се повукао у посебну собу на изборно заседање и кроз сат и по вратио се с новим папом Аполоније. А у међувремену, док је избор био у току, император је кротко, мудро и красноречиво убеђивао православне и евангеличке представнике да у име нове велике ере хришћанске историје загладе старе распре, а он даје своју царску реч да ће Аполоније успети да заувек прекине са свима историјским злоупотребама папске власти. Убеђени тим говором, представници православља и протестантизма срочили су акт о сједињењу цркава, и када се Аполоније са кардиналима појавио у дворани уз радосна клицања свих присутних, грчки архијереј и евангелички пастор поднели су му свој документ. „Accipio et approbo et laetificatur cor meum!¹⁵” – рекао је Аполоније, потписујући тај докуменат. „Ја сам такође истински православан и истински евангелик, као што сам истински католик”, – додао је он и дружељубиво се целивао са Грком и Немцем. Затим је он пришао императору, који га је загрлио

---

15 Прихватам, и одобравам и радује се срце моје.

и дуго тако држао. За то време неки светлаци су почели да титрају на све стране по двору и у храму; они су се увећавали и прерасли у светле облике чудних бића, невиђени на земљи цветови падали су озго, пунећи ваздух непознатим мирисом. Озго су се разливали чаробни звуци, који продиру у душу и заносе срце, дотле нечувених музичких инструмената, и анђелски гласови невидљивих певача славили су нове владаре неба и земље. Тада је јекнула страшна подземна тутњава у северозападном углу средине дворане под куббетел-аруах, тј. под **куполом душâ**, где је по муслиманском предању био улаз у ад. Када су присутни на позив императора кренули на ту страну, сви су јасно чули безбројне гласове, танке и продорне, – да ли дечје, да ли ђаволске, – како кличу: „Дошао је час, пустите нас, спаситељи, спаситељи!” Али када је Аполоније, клекнувши на стену, трипут нешто викнуо у дубину на непознатом језику, гласови су умукли, а подземна тутњава је престала. У то време непрегледна гомила народа са свих страна је опколила Харам-еш-Шериф. У сумрак император је, заједно с новим папом, изашао на источно крило двора, изазвавши „буру одушевљења”. Он се љубазно клањао на све стране, док је Аполоније из великих котарица које су му приносили кардинали-ђакони, непрестано узимао и бацао у ваздух, на додир његове руке запаљење великолепне римске свеће, ракете и ватрометне звезде, час фосфорно-бистре, час у бојама дуге, и све то када падне на земљу претварало се у безбројне листове са потпуним и безусловним опроштајем свих грехова – прошлих, садањих и будућих. Народно весеље прешло је сваку меру. Истина, неки су тврдили да су својим очима видели како су се те опроштајнице претварале у најодвратније жабе и змије. Поред свега тога, огромна већина је била у заносу и народно празновање продужавало се још неколико дана, када је нови папа чудотворац изводио такве необичне и невероватне опсене да није потребно о њима говорити. За то време су се хришћани на пешчаним бреговима Јерихонским подвизавали постом и молитвом. Четвртог дана увече, када се смркло, професор Паули је са својих девет другова на магарцима стигао у Јерусалим и, споредним улицама поред Харам-еш-Шерифа, узишао на Хришћанску улицу и дошао на улаз у Храм Васкрсења, где су на плочнику лежала тела папе Петра и старца Јована. На улици у

тај час није било никога, јер се сав град окупио у Харам-еш-Ше-рифу. Стражари су спавали дубоким сном. Ови који су дошли по тела нашли су да су она потпуно очувана од трулежи и да се чак нису ни укочила ни отежала. Подигавши их на носила и покривши их плаштом, они су се истим заобилазним путем вратили својима у Јерихон, и чим су они спустили носила на земљу, дух живота вратио се у покојнике. Они су се мицали, покушавајући да са себе збаце сваки свој плашт у који је био увијен. Сви су уз радосне узвике почели да им помажу, и ускоро су обојица оживелих устали на ноге здрави и читави. Тад је проговорио оживели старац Јован: „Ето, дечице, ми се нисмо ни растајали. И ево шта ћу да вам кажем сада: време је да испунимо последњу молитву Христову за ученике Његове, да они буду једно као што је Он Сам са Оцем једно. Стога, за љубав тога јединства Христова одајмо почаст, дечице, возљубљеном брату нашем Петру. Нека он на послетку пасе овце Христове. Тако ти је то, брате!” И он је загрлио Петра. Тада је приступио професор Паули и обратио се папи: „Tu es Petrus! Jetzt ist es ja gründlich erwiesen und ausser jedem Zweifel gesetzt”.¹⁶ – И он је њему чврсто стегнуо руку својом десницом, а леву је пружио старцу Јовану с речима: „So also, Väterchen, nun sind wir ja Eins in Christo”¹⁷ – Тако се збило сјединење цркава усред тамне ноћи, на високом и пустом месту. Али је ноћна тама изненада била озарена јарким блеском, и на небу се појавило велико знамење: жена, обучена у сунце, под њеним ногама луна, а на глави јој венац од дванаест звезда. Та утвара остала је неко време на месту, а затим се тихо окренула према југу. Папа Петар је подигао своју палицу и узвикнуо: „Ево наша застава! Пођимо за њом”. И он је кренуо у правцу тог небескога знака, а за њим и оба старца, и сви хришћани листом, – према Божјој гори, према Синају...

---

16 Ти си Петар. Сада је то сасвим доказано и несумњиво.

17 Тако смо, дакле, баћушка, једно у Христу.

Владика Данило и протестантски апокалиптицизам

Владика Данило је превео Соловјова као занимљиву илустрацију савремених читања Откровења Јовановог; али, знао је да то није пунота истине. Још мања пунота истине је у апокалиптицизму америчких протестантских секти, које стално сањају о Армагедону, а Русију доживљавају као антихристово царство (при чему су САД и Израел сила светлости.) Још седамдесетих година XX века, као уредник „Гласника” Србске Патријаршије, владика Данило је из америчког православног часописа „Orthodox Witness” (5/74) превео приказ књиге америчког фундаменталисте Хала Линдсеја о „великој покојници, планети Земљи”, управо да би изнео трезвеноумно православно гледиште по том питању.

Крај света близу?

Хал Линдсеј је написао књигу „*Стара планета Земља у агонији*”. Она је преведена на многе језике света и постала је бестселер, нарочито у Америци. Досад је продана у 9 милиона примерака. Има изгледа да ће се по њој снимити филм. Популарност ове књиге је заснована на библијској визији „последњих дана” наше Земље. Линдсеј овде прориче да ће Христос ускоро доћи. На омоту ове књиге стоји упозорење да не правимо никакве планове за 1985. г. уколико претходно не прочитамо ову књигу.

Писац је узео пророчанство из књиге пророка Данила и Језекила па уз буквално тумачење Књиге Откривења верује да ће се у најближој будућности одржати највећа битка свих времена у Армагедону (Палестина). Ова битка ће представљати врхунац Трећег светског рата који ће, по мишљењу овог писца, настати из данашњих сукоба на Блиском истоку. Ови догађаји, наводно, проузроковаће руско-арапску инвазију на Израел, затим контра-офанзиву обновљене

Римске империје (Европска економска заједница), коју ће предводити „римски диктатор“, „будући Фирер“, „Антихрист“. Наводно ће и Кинези учествовати у нападу на Јерусалим. Свеопште разарање довешће свет на ивицу пропасти. Али тада ће се јавити Христос.

Господ ће сићи са небеса, исто онако као што су га апостоли видели да се вазнео. Он ће доћи са славом и силом и привући себи целу Цркву (све хришћане који верују у Свето Писмо). Линдсеј као протестант верује да ће тада Христос васпоставити поредак и своје Царство на земљи.

Овде примећујемо да се протестанти деле на оне који верују да ће Христос, после свог другог доласка, а *пре* коначног отпада и Вечног Царства, успоставити своје хиљадугодишње царство на Земљи. Они који у то верују зову се *премиленаристи*. Неки, опет, верују да ће се Христос вратити на овај свет после хиљадугодишњег царства које ће хришћани успоставити на Земљи. То су *пост-миленаристи*. Међутим, православни хришћани не верују ни у једно ни у друго хиљадугодишње Христово царство на Земљи. Линдсеј је премиленарист, и за оне који не знају тумачење православних Светих Отаца његово магловито тумачење Књиге Откривења може да изгледа убедљиво.

Природно, овде не можемо дати опширну критику Линдсејевог „фундаменталистичког“ гледања на ове тајне историје. Ипак сматрамо да је потребно да дамо неколико савета *са православног* гледишта на тајну свршетка света.

1. На првом месту, главни Линдсејев извор, Књига Откривења, је непрестано произвољно тумачена. Много шта је у тој књизи „духовно и алегорично“. Књига Откривења никада се не чита за време Божанске литургије или неког богослужења у Православној Цркви. Многи Свети Оци (међу њима св. Атанасије Александријски св. Кирило Јерусалимски, св. Јован Златоусти, итд.) нису склони да ову књигу узму за предмет тумачења. Св. Андреј Критски је написао тумачење на Књигу Откривења, али и он препоручује само поједине њене главе. То је случај и са св. Иполитом Римским.

2. Битка на Армагедону не игра важну улогу у светоотачком тумачењу краја света (есхатологије). Многи Свети Оци нису је уопште ни споменули. У њиховим делима не може се наћи тако разрађе-

на есхатологија какву видимо код Линдсеја, мада ће, нема сумње, крај света бити под знаком ужасног насиља и изузетног гоњења верних. За св. апостолом Павлом и каснији Свети Оци уче да ће у последњим данима настати велики отпад од праве вере а у облику једне компромисне светске религије – то је она „блудница” на мору из Књиге Откривења, (а „море” означава огромне масе народа над којима ће она владати).

3. Постоји веровање међу православнима да ће пре наступања краја историје пасти и последњи остатак Римског царства – а то је државни поредак у свету. Светоотачко тумачење II посланице Солуњанима објашњава да је „то катехон” („оно што задржава” долазак антихриста) или Свети Дух или Римско царство, тј. државни поредак.

4. Православна Црква је против учења *миленаризма* (о хиљадугодишњем царству Христовом на Земљи), према томе она одбацује сваку утопију вештачког раја на Земљи, па и Линдсејево делимично „узношење” Цркве на небо. Према православном схватању, број *хиљада* у Књизи Откривења указује на живот Цркве и на испуњење Божијега плана о спасењу који је доведен до савршенства. Значи, број *хиљада* је симбол савршенства у времену и ништа више. Прво ће васкрснути о Другом доласку Христовом они који су умрли у Христу, затим ће устати из мртвих и сви остали људи – тада ће бити Страшни суд и преображење целог космоса. То је Онај Осми дан, Дан који око није видело и о којем ухо није чуло, Дан коме нема краја, јер у њему ће вечно сијати Сунце правде, Јагње Божије, Христос Бог. Тада ћемо сви бити Њему слични, као „богови”, и нећемо знати више за смрт, болест, тугу или уздисање.

5. Ево неколико навода из Светих Отаца Цркве, који илуструју православно становништво по том питању:

„Треба да се зна да ће антихрист неминовно доћи, каже *Св. Јован Дамаскин*. (*С. правосл. вери*, IV, 26). Али претходно Еванђеље мора бити проповедано свима народима, као што је Господ рекао. Тада ће Јевреји примити антихриста као свога Месију... У почетку његове владе, тачније речено тираније, антихрист ће играти улогу свеца. Али када постане апсолутни господар света, она ће гонити Цркву Божију и јавно открити своју злобу. Али он ће владати „са сваком

силом и знацима и лажним чудесима” (2. Сол. 2, 9) успевајући да многе заведе са правога пута, тако да ће многи изабрани бити у опасности да буду преварени.

У то време Бог ће послати на земљу праведнога Еноха и св. Илију, који ће обратити срца отаца к синовима (Малах. 4, 6; Отк. 11, 3), а то значи да ће се синагога обратити Господу Исусу Христу и учењу светих апостола. Тада ће Господ сићи са небеса исто онако као што су Га апостоли видели да се узноси у небо, – савршени Бог и савршени човек – долазећи са славом и силом великом и Он ће уништити сина погибли (Антихриста) (Дела ап. 1, 11). Дакле, нека нико не очекује да се Господ појави на Земљи него само са небеса, као што је он то и рекао (2. Сол. 2, 9”).

Св. Кирило Јерусалимски даје више детаља о свему томе у својој *XV катихези*. Он упозорава да будемо будни и на опрезу. Знакови краја историје су јасни:

I Многи лажни учитељи ће доћи да нас заведу од православне вере.

II Настаће ратови и гласови о ратовима.

III Биће глади, куге, земљотреси на Земљи.

IV Црква ће бити подељена и брат ће издати брата, јер ће се неправда умножити, а љубав многих охладнети.

V Еванђеље Царства Божијег биће проповедано по целој свету.

VI Антихрист ће доћи са лажним чудесима и знацима силе.

VII Многи православни људи ће отпасти од праве вере, али, за разлику од прошлости када су јеретици били јасно одвојени, сада ће Црква бити изнутра пуна „прерушених јеретика”. Тада ће људи који су отпали од истине „тражити себи учитеље, да их гладе низ длаку” (2. Тим. 4, 3). Сада ће антихрист покушати да превари људе као што је то некад ђаво хтео да превари људе приликом првог доласка Христовог на свет. Знало се да Син Божији треба да се роди од Девојке, зато је ђаво, као противник Христа, вешто измишљао међу идолопоклоницима митове о лажним боговима рођеним од жена. И тако је хтео да онемогући веровање у чудесно рођење Христа од Пречисте Деве. Тако ће и сада, пред Други долазак Христов његов противник антихрист обманути лаковерне хришћане и, нарочито, обрезане (Јевреје), као и оне који се баве магијом, врачањем и

опсенарством. Он ће се дочепати власти над Римским царством и лажно ће се представљати да је Христос. Тим именом он ће преварити Јевреје који још увек очекују долазак Месије, а превариће и незнабошце својим магијским опсенама.

Али овај антихрист треба да дође када дотраје време Римског царства и крај света буде близу. Тада ће заједно владати десет римских царева, можда у разним областима, али сви скоро у исто време. А после ових доћи ће једанаести цар, антихрист, који ће својом магијском вештином успети да се дочепа Римског царства... У почетку он ће се показивати да је благ, кротак и човекољубив. Али касније својим лажним знацима и чудесима он ће се наметнути Јеврејима као да је он очекивани Месија, и тада ће загазити у све могуће злочине и безакоња... И после те његове страховладе од три године и шест месеци, антихрист ће бити уништен о Другом славном доласку јединородног Сина Божијег, Господа и Спаситеља нашег Исуса, правог Христа, који ће убити антихриста дахом уста својих, и предаће га у огањ вечни..."

Св. Кирило напомиње да ће „антихрист доћи када Јевреји обнове Соломонов храм у Јерусалиму”.

Из ових светоотачких текстова неке ствари су постале јасније. Прво, ми треба да очекујемо Христов повратак само са небеса, јер Његово Царство је небеско, а не земаљско. Свети Оци не верују ни у какво „златно доба” на Земљи, ни у какво хиљадугодишње блаженство на Земљи, било пре или после Христовог повратка. Нигде се не помиње битка на Армагедону. И на крају, владавина антихриста биће негативна, у свему супротна Царству Божијем. Зато, поред осталих ствари, речи „лажни знаци и чудеса” треба да преведемо савременим појмовима.

„Кроз огањ апокалипсе”

(прва књига)

Прва моја књига о потоњим временима звала се „Кроз огањ апокалипсе”, и појавила се 1991. године, када је наше велико страдање, скупа са поломом, почело. Писао сам, преводио са руског и енглеског, уверен да је крај близу. Код нас још није било рата, али је Буш Старији објавио рат Ираку, и ја сам веровао да је пуштен страшни анђеоло свезан на реци Еуфрату. Ето, мислио сам, пламса Блиски Исток; а где је Блиски Исток, ту је и Армагедон. Нисам ни слутио колико ће се још зла излити и код нас и у свету... Мислио сам: ова књига ће изаћи, људи ће је прочитати и – почиње... Наравно, о томе нисам говорио. И, хвала Богу, у то доба био сам од очинским надзором владике Данила, који ме је кротио да не потонем у слутњама и страховима.

Кад сад читам књигу, видим да је углавном трезвена. Мада је у њој објављено виђење Светог Калиника Черниговског о 1992. години као години краја (7500 лета од стварања нашег космоса, по византијском рачунању), ипак је аутор текста румунски јеромонах Партеније, из скита Продром на Светој Гори, навео Светог Јована Златоуста као коментар да „Бог по Својој великој милости и бризи о нашем спасењу раније говори о казни коју намерава да на нас пошаље, да је не би послао”. Тако је Бог поступио с Ниневијом – послао је у овај град пророка Јону, који је народ упозорио да ће за четрдесет дана сви пропасти, ако се не покају. Ниневљани су се покајали – и пропаст је избегнута.

Ево шта сам јула 1991, на дан Светог Козме Еталског, записао у предговору књиге „Кроз огањ апокалипсе”:

Уводно слово

Живимо у времена мутна и нејасна, у времена туге и очајања, али и великих очекивања. На једној страни ратови, болести и глад,

на другој сан о Новом светском поретку; на једној страни беда и невоља, на другој страни раскош и богатство. А свуда, и међу сиромашнима и међу богатима, и међу младима и међу старима – огромна духовна жеђ и потреба да се вратимо Богу, кога је наша демонизована цивилизација покушала да протера из људских срца. Бога тражимо, на овај или онај начин: чести су промашаји, јер смо навикли да све посматрамо из наше скучене људске перспективе и да Творца неба и земље сматрамо за свог приватног „богића” с Којим се може поступати по сопственој вољи. Пре две хиљаде година (ускоро ће се навршити!) Бог је сишао међу људе, и као Човек родио се у Витлејемској пећини. Исус Христос, сав Пут, Истина и Живот људски и космички, јавио се у нашој долини суза, да нас спасе од ђавола, греха и смрти и да нам покаже вечну Небеску Отаџбину. Живећи са нама, дао нам је Божанске заповести; умирући за нас на Крсту, показао је колико нас воли; васкрснувши из мртвих, дао нам је кључеве раја. Његове заповести, Његова Жртва и Његова победа не могу се одбацити а да се при томе не сруши све што је заиста вредно постојања и све што може бити мера наше стварности.

Књига коју нуди наша скромност сведочи очима и речима Христових људи о времену у коме живимо. А Христови људи, Његови светитељи и мученици, Духом Светим отварају врата сваког доба и читају знаке њихове вечношћу у коју су се уселили. Крај XX века је, рекосмо већ, пун слутњи нечег битног што ће се ускоро десити; догађаји се смењују великом брзином. Падају Берлински зидови и уједињују се до јуче смртни непријатељи. Шта све ово може да значи? И куда то води? Одговор зна Богочовек Христос; у Њему и кроз Њега знају га и свеци Његове Цркве. Њихова сведочанства су духовно злато које мора да обасја наше недоумице и покаже нам пут кроз маглу у коју смо крочили.

Текстови у књизи коју ћете читати сабрани су са разних страна и у наш језик дотицали су из разних језика – енглеског, руског, грчког. Извори из којих су преузети многи су: углавном часописи и књиге Руске Заграничне Цркве, једног од стубова Православља данас. Предајући ову збирку откривења о нашим данима, који би могли, ако се Богочовеку и Његовој Цркви не вратимо, бити катастрофални по род људски, ми се надамо да ће нам читалац опростити све

мањкавости и пропусте. Нека припише приређивачима, али и нека се Богу помоли да му буде опроштено због њих.

Уздамо се у Бога да ће од књиге имати користи сваки њен чита-лац, и да ће му у тами наших времена заблистати макар пламичак духовне светлости Христове.

***

Наравно, најважније од свих питања било је шта ће бити у доба уочи Другог Христовог доласка са православним хришћанима и са Црквом Божјом. И опет су ми у помоћи били текстови које је владика Данило превео за „Теолошке погледе”, чудесни часопис који је он уређивао. Године 1988, у „Теолошким погледима”, објавио је чланак архиепископа Натанаила, „О Доласку антихриста и Другом доласку Христа”. У том чланку јасно се излагало учење Цркве о крају света и века, уз примену на догађаје савремености; а у париском „Веснику” бр. 144/1985. појавио се текст једног византијског монаха о стању духова потоњих дана (и то је превео владика Данило).

Архиепископ Натанаил (Лвов)

О доласку Антихриста и другом доласку Христа

Када читамо древна богонадахнута пророчанства, морамо имати на уму да је не само немогуће предвидети будућност без нарочите Божије помоћи, него нам је тешко, или чак немогуће да правилно и разумемо пророчанство које читамо или слушамо. Оно (пророчанство) је истинити, веран приказ спољашњих прилика будућих поколења, и можда више од тога, њиховог унутарњег стања.

Навешћемо као илустрацију за ово један пример. За време Другог светског рата, када су толики људи у многим градовима широм света страдали од смртоносних ваздушних напада, било је доста оних који су сматрали да се на авионе односе оне добро познате речи из Откривења о скакавцима са „гвозденим оклопима” (Отк. 9, 9). Могућност оваквог тумачења се, природно, не може порећи. Међутим, ако се и сложимо са њим, ипак треба да приметимо како су ови стихови Апокалипсе постали разумљиви тек нашем поколењу, које зна за авијацију, док су ранијим поколењима они били несхватљиви.

Исто то важи, можда још више, када је реч о унутарњим искуствима људске душе. У којој мери би могао човек осамнаестог, века да не идемо у даљу прошлост, разумети искуства и ставове данашњих људи? Зато—када Господ у виђењу открива будућност светом Пророку Данилу, Он му говори: „... а речено виђење... је истина; зато ти запечати виђење, јер је за много дана” (Дан. 8, 26). Ова идеја се понавља у дванаестој глави: „А ти, Данило, затвори ове речи и запечати ову књигу до последњег времена” (стих 9).

И додаје Господ, обраћајући се Данилу, и ово: „**Многи ће бити изабрани, темељно убељени и окушани у ватри и освећени; али**

ће безбожници радити безбожно, и ниједан безбожник неће разумети; али ће разумни разумети” (12, 10).

Пре него што пређемо на есхатолошка откривења Цркве Христове, да кажемо и ово:

Многи су људи збринуте и саблажњени чињеницом да је вернике хришћане већ више пута до сада захватало напето ишчекивање доласка Антихриста и свршетка света и века. **Шта више могло би се рећи да је од самог свог настанка Црква живела у ишчекивању скорог свршетка времена и Другог Доласка Христа.**

Не би требало, међутим, мислити да су ова ишчекивања била погрешна и без основа.

Крај света је био и остаје блиска претња свакој епохи. Заиста, највећи значај овог света је у томе за улазак у Царство Божије што већи број људи спасених Крвљу Христовом. И тек када престане овај процес (обраћења ка Христу све нових и нових душа) нестаће разлога за постојање света и он ће се примаћи свом крају.

Сам Христос, Спаситељ наш, указао је на ово, блиско упоредивши унутрашње стање човечанства пред свршетак света са стањем људског рода пред Потоп. Библија приказује то стање на овај начин: „... А Господ рече: неће Дух мој свети остати међу људима јер су тело...” И даље: „И видевши Господ да је неваљалство људско велико на земљи, и да су све мисли срца њихова сам озле...” И још: „А земља се поквари пред Богом, и напуни се земља безакоња. И погледа Бог на земљу, а она беше покварена...” Наравно постојање човечанства коме је стало само до онога што је телесно, материјално, човечанство чији је васцели ум управљен на зло, човечанства састављеног не од људи којима је удео међу спасенима но само од оних који иду у погибао—постојање, дакле, таквог човечанства је бесмислено. И Господ га је затро у водама Потопа.

Исто такво или слично стање, не једном је овладало људским родом од времена Новог Завета. И крај света у та времена је био близу.

Када се хришћанство појавило, мало га је људи испрва следило. Апостоли и њихови самоподвижници пронели су своје проповеди до на крај земље. Али је усвајање ове проповеди, обраћење или необраћење Христу, зависило од оних који су је чули. И да се апостол-

ска проповед показала безуспешном, да се човечанство оглушило о њу, даље би постојање света очигледно било бесмислено, и већ тада би му дошао крај. Ко може рећи да крај тада није био веома близу?

Људи пријемчивог и тананог духа су то осећали. Ово је био разлог (али не једини) зашто су прве деценије хришћанства биле испуњене есхатолошким очекивањима.

Највећа победа човечанства, и залог целокупне његове потоње историје, лежи у чињеници да је значајан део човечанства пошао за апостолима и тако оправдао постојање света.

Епоха Француске револуције подсећа по много чему на епоху Октобарске револуције. И једној и другој је својствено торжество зла и мржње према Богу, чему су склони сви они, широм света, који себе сматрају напреднима. И ако су данас знаци који указују на то да се приближава крај света бројнији него икада раније, па их је, дакле, у доба Француске револуције можда било мање, ипак су и тада били веома бројни, или најбројнији у односу на све претходне епохе. Зато апокалиптички став и оне идеје које Наполеона пореде са Антихристом, а које је Толстој исмевао у свом роману „Рат и мир”, нису у ствари, биле без основа.

Најраније законе који указују на долазак Антихриста и скори крај света налазимо у Књизи пророка Данила, поглавља 7–12. Ми их нећемо овде понављати, с обзиром да се могу наћи у Библији, а она је лако доступна свакоме, барем у такозваним „слободним друштвима”. Рећи ћемо само да су ова пророчанства уопштено говорећи, тешка за разумевање, нарочито због недостатка историјске перспективе, услед чега су пророчанства о временима која су најмање хиљаду година удаљена једна од других, међусобно измешана.

На пример: јасно је да се пророчанства у седмом, осмом и дваестом поглављу односе на апокалиптична времена. Али крај деветог поглавља, од 22. стиха па надаље односи се на долазак у свет Христа Спаситеља, дакле на догађаје који су се збили пре скоро две хиљаде година. Али управо у тим стиховима можемо видети колика су Данилова пророчанства јасна и прецизна.

„... Откад изађе наредба да се Јерусалим опет сазида до Христа Владике биће седам седмица и шездесет две седмице. А после те шездесет две седмице погубљен ће бити Месија и у Њему неће бити

осуде; и Он ће разорити град и светињу са кнезом који долази; и крај ће им бити са потопом; а до краја рата који се брзо завршава Он ће назначити пустошења. И једна седмица утврдиће завет са многима: и у половини седмице укинуће се жртва и принос: и на светом месту биће гнусоба опустошења”.

А све је ово написано 500 година пре рођења Христа, пре распећа Господа, и пре разорења Јерусалима од стране римског цара Тита. И нису само хришћани задржали ову књигу пророчанства, која говори о Христу. Све овде наведене речи написане су на јеврејском језику (поглавља 2–8. су писана на арамејском, али 9. је на јеврејском), и налазе се у књигама Јевреја, који ни у ком случају нису пријатељски расположени према хришћанству. У томе је исконска, Промислом одређена судбина Јевреја; чак и нехотично, али овом чињеницом која не оставља никакву недоумицу, они сведоче о исправности хришћанског учења.

И код Пророка Исаије постоје апокалиптичка пророчанства, као на пример: 11, 4; 12–21; 16–23; 27, 1, 2; 66, 15–24. Али код Пророка Исаије „Еванђелисте Старог Завета”, пророчанства су, можда и више неголи она код Пророка Данила, измешана са пророчанствима која се односе на Христа Спаситеља.

Потресно је у својој живописности пророчанство о васкрсењу мртвих пред Страшни Суд, које налазимо у 37. поглављу Езекиловог пророчанства. Ово је пророчанство добро познато свима који долазе на богослужења. Чита се на јутрењу Велике Суботе.

Снажна пророчанства о свршетку вета налазе се у 3. и у другој половини 18. поглавља Премудрости Соломонове.

Ако читалац поседује само Библију у издању протестантског Библијског друштва, онда неће у њој пронаћи књигу Премудрости Соломонове. У првом веку после Христа ова књига је одбачена од стране тајног скупа јеврејских рабина у Јамнији, не зато што садржи есхатолошка пророчанства, но зато што је, по њиховом мишљењу, била превише очигледно пророчанство о Христу. А протестанти 16. века су се, одређујући са своје стране садржај Библије, руководили јеврејским ставовима из првог века.

Мада немају непосредне везе са нашом темом, навешћемо, ради читалаца који немају Библију издату од Православне Цркве, оне

стихове из књиге Премудрости Соломонове који су узроковали њено избацивање из јеврејског Канона.

„Зато поставимо замке Праведнику, јер нам је потребан и противи се нашим делима, кара нас за грехе против Закона, и кори нас за грехе нашег образовања; он тврди да зна Бога и назива себе сином Господа; он разобличава наше помисли; већ и на поглед нам је тегабан, јер се живот његов разликује од живота других људи, и његови су путеви другачији. Он нас сматра лицемерима: клони се наших путева као од нечистих, благословеним назива крај праведников и хвалише се да му је Бог отац. Да видимо јесу ли истините његове речи, и да проверимо шта ће бити с њим на крају. Јер, ако је он Син Божији, он ће га заштитити и избавити га из руку непријатеља. Искушајмо га злом и мучењем да бисмо познали његову кротост: јер према његовим сопственим речима, он има да буде избављен. Такве ствари они замишљаху и прева-рише се: јер их њихова сопствена злоба заслепи.” (2, 12–21).

Када је писац ових редова предавао Стари Завет у богословији коју су похађали бивши совјетски официри и који су тада први пут чули ово пророчанство, један од њих је рекао: „Као да је цар Соломон на 900 година унапред чуо шта садужеји и фарисеји говоре на Голготи!” Наравно да књига која садржи овакве стихове не може бити уврштена у канон од стране деце и млађе браће оних који су викали: „Распни га!” Јер да су је уврстили, онда би се морали одрећи ужасних дела својих отаца и пасти ничице пред Христом.

Размотрићемо такође и задивљујуће снажне и поетичне стихове о рођењу Христовом из ове исте свете књиге: „Јер док над свим владаше глува тишина, и ноћ се у свом току приближи средини, Твоја Свемоћна Реч (О, Господе) спусти се са неба сишавши са царског престола као љути ратник усред земље која пропадаше. Он донесе Твоју нелажну заповест као оштар мач... Он дотицаше небо и стајаше на земљи” (18, 14–16).

Од првог тренутка свог живота на Земљи Христос Спаситељ је био овај „љути ратник” борац против зла, а не слатка „беба Исус” какав се приказује на Западу.

У Новом Завету Сам Господ Исус Христос детаљно и опширно говори о последњим временима. На пример у Еванђељу по Матеју

24, 3–4 (на овом месту налазимо и Христове речи које сада тако добро разумемо. „... „И зато што ће умножити безакоње, охладнеће љубав многих.” Јер да ли је љубав то што видимо код данашњих бес-тидника који дрско газе и Божије и људске законе?, и 25, 31–46; у Еванђељу по Марку 13, 1–37; и по Луки 21, 7–36.

Многе приче Господа односе се на свршетак света; на пример, прича о талантима, о злим виноградарима, о мудрим девојкама и друге. И у разним засебним одељцима налазимо Христове речи о свршетку света, као што су, рецимо, Његове тужне речи: „Али кад дође Син Човечији, хоће ли наћи веру на земљи?” (Лк. 18, 8).

О последњим временима много је речено у апостолским посланицама, нарочито у Посланици Апостола Јуде и у Другој Посланици Апостола Петра. Прва Посланица Апостола Јована излаже главна обележја Антихриста (2, 18 и 22; II, 7). Сам термин Антихрист увео је у црквену мисао свети Апостол Јован Богослов.

Апостол Павле назива Антихриста „човеком безакоња”. У Посланицама Солуњанима најчешће се говори о последњим временима у петом поглављу Прве и другом поглављу Друге Посланице Солуњанима.

Најзад, завршна књига Светог Писма, Откривење или Апокалипса светог Апостола Јована Богослова, посвећена је пророчанствима која се односе на последње дане света.

Већ смо рекли да је ову књигу тешко разумети и тумачити. Међутим, како време пролази и ми смо све ближи догађајима предсказаним у Апокалипси, тако и сликовите представе ове књиге постају јасније. И ми смо, наравно, ближи њима него претходна поколења, ма колико да су још удаљена времена Апокалипсе.

Ми смо видели белог, риђег и црног јахача. Разумели смо мисао изражену речима које изговарају душе убијених за реч Божију: „Докле ћеш, Господару Свети и истинити, одлагати да судиш и осветиш крв нашу на онима што живе на земљи?” (6, 10). Ко од верника, видевши безочан тријумф зла, окрутности и лажи у ово наше време, није завапио ка Богу оваквим или сличним речима?

Постајући свесни катастрофалног загађења ваздуха, воде и земљишта коју узрокује савремена цивилизација, ми боље него ранија поколења разумемо речи Апокалипсе: „... И трећина дрвећа

изгоре, и сва трава зелена изгоре” (8, 7) „... И трећина мора поста крв, и изгибе трећина живих створења у мору” (8, 8, 9); ... И трећина вода поста пелин, и многи људи помреше од вода јер постадоше горке” (8, 11). А исто говори и у шеснаестом поглављу Апокалипсе.

Тешко би било навести неку другу књигу која би постајала све разумљивија са протоком толиких векова од времена када је написана.

У раздобљу које је следило за апостолским временима, велики број светих Отаца је говорио и писао о крају света и било би немогуће све их набројати.

Поменућемо неколицину: Свети Иполит Римски, који је указао на то да ће Антихрист бити рођен од жене блуднице; Свети Иринеј Лионски, Свети Кирило Александријски и Свети Василије Велики („Етичка правила” бр. 6) и Писма 43. и 46.

Нарочито значајно место међу светоотачким тумачењима пророчанства о Другом Доласку Христа јесте „Беседа о доласку Антихриста” Светог Јефрема Сиријанца. Ова је беседа чак и данас веома лако доступна, јер је објављена у брошури „Зрак светлости” у издању манастира Свете Тројице 1964. године.

Једнаке вредности са „Беседом” Св. Јефрема, од важних радова из светоотачког раздобља којима се тумаче есхатолошка пророчанства, јесу дела Св. Андреја Кесаријског, писца из 5. века.

Св. Јован Златоусти објашњава да би под именом „Онога који задржава” у Посланици Солуњанима Апостола Павла требало разумети Римског цара (а у ширем смислу могли би се разумети и законити наследници Римског царства – византијски и руски цареви).

Од изузетне важности је напомена Св. Јована Дамаскина који је оповргао појављено мишљење да ће Антихрист бити оваплоћени ђаво.

Списак богонадахнутих светоотачких текстова који се односе на свршетак света и века завршићемо казивањем из Синаксара на Месопусну Недељу (Недељу Страшног Суда).

Ово казивање је раније било укључено у све Посне Триоде, па се могло наћи за певницом сваке православне цркве. Нажалост, у издањима штампаним изван Русије ово казивање је изостављено. Према Типику Цркве овај текст би требало читати за време свеноћ-

ног бденија уочи Месопусне Недеље, дакле Недеље једну седмицу пред почетак Великог Поста. Али та наредба из Типика поштује се у веома малом броју храмова.

Навешћемо овај синаксар у скраћеном облику да би се могао што лакше ширити:

Када ће бити Долазак Христа то нико не зна: јер Господ то не откри апостолима. Али ће то постати јасно по одређеним знацима који ће доћи као упозорење, како су и неки од светитеља потанко објаснили: Пре његовог доласка доћи ће Антихрист: јер ће се он понашати као Христос (тј. подражаваће Христа), и чиниће чуда попут оних које је Христос творио, и оживљаваће мртве. Ово ће чинити обмањујући све људе, као што рече апостол; и тада ће се син погибије показати у свој својој сили и знацима и лажним чудима. **У Иполитовој беседи пише да ће се Антихрист родити од блуднице, тобожње девице, Јеврејке из племена Дановог. А Јован Дамаскин каже да он неће бити оваплоћен демон, него човек рођен из прељубе, који ће усвојити сво сатанско делање, и изненада ће се појавити.** Правиће се добар и кротак према свима. И тада ће настати велика глад, а он ће нахранити све. И биће свима по вољи, Свето Писмо ће испунити. И људи ће га прогласити за цара. А он ће волети Јеврејски народ веома много. И доћи ће у Јерусалим и обновиће њихов храм. И седам година пре доласка Христа појавиће се Енох и Илија проповедајући људима да не прихвате Антихриста. А он ће их ухватити и мучити, а потом и убити. И они који желе да живе побожно побећи ће далеко у планине, али ће их тамо пронаћи и искушавати демони. Изабраних ради, ових седам година ће се скратити. И наступиће велика глад, и сви ће се на земљи растопити од велике јаре и за кратко време све ће бити опустошено.

А после свега тога, изненада ће, као муња са неба, доћи Господ са Пречасним Крстом испред себе. И огњене реке тећи ће пред њим очишћујући сву земљу од скверни...

Овај наш кратки и мањкави чланак посвећен сведочењу Цркве о свршетку света и века закључићемо Христовим речима бодрена: „А када се почне ово збивати, усправите се и подигните главе своје, јер се приближава ваше избављење.” (Лк. 21, 28). И топлим, нежним и радосним речима Апокалипсе: „И Бог ће отрти сваку сузу

из очију њихових, и смрти неће бити више, ни жалости ни јаука, ни бола неће бити више..." (21, 4).

„Време је близу. Ко чини неправду нека још чини неправду, и нечисти нека се још прља; а ко је праведан нека још чини правду, и ко је свет нека се још освећује. Ево долазим ускоро, и плата моја са мном, да дам свакоме по делима његовим...

Амин, да, дођи Господе Исусе (22, 10–12,20)

Монах Василије: Размишљања смиреног срца

Монах Василије пише следеће:

„Како рекох раније, блажене успомене Старец (духовник) ретко је напуштао своју келију и само из љубави према ученицима излазио је у предсобље, где нас је поучавао својим речима, испуњеним духовне радости и мудрости.

После неколико година путовању, вративши се у Цариград, сазнао сам да је блажени Старец (духовник) болестан, зажелио сам да га видим, пре него га Господ позове из овог живота. Још неки из нашега братства такође су желели да га посете са мном, и на вратима његове келије ми смо замолили, преко келејника да нас Старец удостоји свога благослова и поучавања. Старец је благонаклоно изразио спремност да нас прими... Ускоро је и он изашао: био је потпуно сед, средњега раста, мало погурен, на уснама му је лебдео леп осмех и са добротом је гледао на сваког од нас. Често би очи његове биле осенчене тугом, зато што је дубоко сажаљевао цео свет који је огрезао у гресима и невољама, па говорећи о томе, Старац је сагибао главу и плакао. Ми смо сели у полукруг и слушали речи Старца. Он нам је говорио како Господ силно жели наше спасење и да је све то учинио за то, и да се његова Милост и благодатна помоћ простире и на праведника и на грешника и да је потребан само мали напор с наше стране за спасење душе. Трпеза вере је преизобилна, али људи не маре за спасење душе, док саме речи „спасење” и „спасти се” значе једино избећи овоземаљске опасности и невоље, као на пример „спасти се од пожара”, „спасти се од погибије у време рата” итд, јер људи мисле да је реалан само земаљски свет који се види на нашим очима; а не знају да је духовни свет управо суштина ствари. Сав земни, материјални свет, обухваћен појмовима висине,

ширине, дубине и тежине, налази се у власти времена које опет све води уништењу, јер време је слуга смрти. Међутим, духовни свет стоји ван тих ограничења, изван тих ланаца и рамова меривости, јер је он бесконачно богат, вечан и неуништив. Зато је „природа ствари” (*regum natura*) у духовности.

Блажени стараоц је говорио и о том да се приближава страшно време. Непријатељи Господа нашег Исуса Христа поробиће нашу земљу и Велика Црква (Света Софија) престаће да буде храм Божији. Велике невоље сручиће се на земљу Ромеја (Грка) и она ће престати да постоји по великом суду Божијем. Умиру поједини људи, умиру градови, умиру и цели народи: зато што нема ничега вечног под сунцем, сем вечне душе човекове, створене по лику и подобију вечнога Бога.

Не чекајте помоћи од западних хришћана, надајући се да ће они устати на оружје ради заштите опште хришћанског наслеђа. Не чекајте. Западни хришћани на жалост, нису хришћани. Они су многобошци. И код нас, православних, такође има много незнабожачког. Брате, немој бити огорчен овим мојим речима, него испитај своју душу. Погледај само колико је у њој кумира (идола): Ту је Меркурије – бог похлепе; ту је Афродита богиња телесне похоте; ту је Ареј – бог гнева и рата... – а у средини неки Зевс (Див) – то си ти сам, у своме самољубљу и самоугађању. Да, брате, има много незнабожачког у нама, јер смо ми православни, грешни и као појединци и као народ. Ипак, ми смо многобошци и не докрштени само на површини, а у дубини душе ми смо хришћани; зато што у смирењу нашем ми имамо у срцу Христа. И зато, без обзира на наше грехе, „у смирењу нашем помену нас Господ”.

А западни народи само су на површини хришћани; а у срцу, души они су многобошци (пагани). Ми, православни, тугујемо што у нашој души живе идоли, но у понизности својој падамо ничице пред Христом, свим срцем желимо да будемо Његови. Међутим, код западних, хришћанство постоји као танка позлата на бронзи, а и даље изнутра је потпуно многобоштво; зато је се они клањају својим кумирима у души, а ти идоли владају над њима јер су они горди и у њиховом срцу нема Христа. Дакле, ми, православни, смо многобошци на површини, а у дубини хришћани; док су западни,

латини хришћани на површини, а у дубини многобошци. Зато не чекај од њих помоћи за нас. Ми, православни, њима смо туђи.

Но ово још неће бити крај света. Крај света ће наступити касније, и последње време налази се у рукама Божијим, а заједно с тим – и у рукама човечијим. Бог ће послати Свој срп за свемирну жетву тек тада, када човеково зло сазри до крајњих граница; јер докле год на земљи буду живели заједно са злима и праведници, и све докле год постоји Црква Христова у чистоти „не укаљавши своје хаљине” (Отк. 3; 4) дотле зло у свету неће моћи да сазри. Али када већ не буде било праведника и када океан зла потопа целу васељену, тада наступа крај света, који ће бити сажежен и нестаће у небитију ради поновног рођења као нови и свевремени свет, у коме правда живи (2. Петр. 3, 9–12).

Пред сам крај света наступиће такве невоље које се не могу упоредити са онима из прошлости, наступиће време туге на целу васељену, и човек ће омрзнути човека, свако ће се бојати свакога, и нико неће веровати никоме... Али људи се неће уразумити, нити ће се окренути Богу који може да их спасе, него та општа туга угасиће сваки духовни живот: човек ће бити тако озлојеђен, тако окамењен, и опседнут једном бригом само како да преживи, да за духовни живот неће бити у човеку ни воље ни места у срцу, а неће тада бити ни учитеља духовног живота, јер ће се и они повести за овим светом. А Божије цркве или ће опустети или ће бити срушене, или духовно окаљане својим недостојним архипастирима и пастирима. И усред тог лома и хаоса у свету јавиће се антихрист. Он ће наступити као тобожни миротворац и успокојитељ, као добар домаћин који може да заведе ред у свету, но у ствари он ће бити непријатељ свима и ненавидник (мрзитељ) свакога добра, а биће тиранин и злотвор каквога никада није било нити ће бити. Сваки ће човек бити надгледан; не само свако његово дело него и свака реч, чак и унутрашњи покрет душе, биће под непрестаним надзором и казном, тако да ће се човек одвикнути да мисли на бојазни, да случајно његово лице и нехотице не би изразило нешто што није у складу са влашћу светског владара, антихриста.

Сваки рад и свака пед земље биће у власти антихриста; наступиће ужасне природне непогоде, страшни вихори, вулканске экс-

позивије, земљотреси, болести и само онај који носи на себи знак Звери, то јест сатане имаће право на живот, мада и у најгорим ропским условима крајњег сиромаштва и згажености човечијег достојанства. Све ће имати за циљ да име Христово буде потпуно исечено из срца човековог... Наступиће царство ада на земљи. Невоље неће обузети само земљу него и свемир, јер све мора да умре, да би све било обновљено васкрсењем, по речима апостола: „Трулежно треба да се обуче у нетрулеживост!“ (1. Кор. 15, 53)...

Овај свет је остарео и овештао због свога греха. А нови свет управљаће се по правди Божијој, и зато ће он бити вечан и прекрасан: „Ево све творим ново“ (Откр. 21, 1–5). Но, док се то не јави Црква Христова биће гоњена по целом свету до истребљења. Јер док се буде служила божанска Литургија од стране благодатног свештенства православног, власт ђавола не може се остварити на земљи. Свака божанска Литургија – то је присуство Божије на земљи и прослава победе Христове над ђаволом и смрћу... Међу гоњенима биће велики број мученика, али биће много и отпадника, који ће примити на себе обележје Звери. Те отпаднике, те слабиће, те неваљалце већ одавно је припремала зла сила... Али знај, дан и најмоћније силе ада не могу савладати Цркву (Мат. 16, 18), с којом Господ Христос пребива до кончине века (Мат. 28, 20). Упркос гоњењу, Бог неће допустити да сатана уништи малобројне вернике последњих дана. Браћо, пазите на знаке наступајућег краја света, које нам је открио Господ наш Исус Христос и Његови пророци и апостоли, и не слабите у вашој нади на Бога.

(Весник (Париз), број 144/1985.)

***

Најважнији текст у целој књизи припадао је јеромонаху Игњатију, из Руске Заграничне Цркве, који га је објавио у часопису „Orthodox Life“ (5–6/1990.) У њему је дат подробен преглед православног учења о последњим временима. Превео сам га у нади да ће реч Светих Отаца и нама данас помоћи да се разабаремо у паучинастим лажима медијског доба.

Црква христова у време антихриста

(према учењу Светог Писма и Светих Отаца)

И на овом камену сазидаћу Цркву Своју,
и ни врата паклена неће је надвладати.

(Мат. 16,18)

Истинита је реч, чврсто обећање.
Црква је непоколебива, чак и ако сам
пакао крене на њу, и владари таме
изазову потрес.

Свети Атанасије Велики

Антихрист ће се појавити непосредно пре другог доласка Христовог, према Светом Писму (Дан. погл. 7, 11, 12; Откр. погл. 12, 13, 17, 20; Мт. погл. 24; Марк. погл. 13; Лука погл. 17, 21; 2. Сол. погл. 2) и према учењу Светих Отаца Цркве (Свети Јован Дамаскин вели: „Мора се знати да ће антихрист доћи пре но што дође крај света”)

Каква ће средства непријатељ Божји употребити да би успоставио своју власт над „сваким језиком, коленом, и племеном” (Откр. 13, 7)? Да ли ће бити у стању да успостави своје зловне законе међу људима и хоће ли завладати Светом Црквом? Његова намера је да искорени веру у Исуса Христа као Богочовека и Спаситеља, и да собом, као новим предметом обожавања, замени Христа. Он ће покушати да разори Христово учење и Свете Тајне, отворено пропагирајући себе као јединог Христа и бога. Да би остварио своје циљеве, он неће користити само обману и лажна чудеса, него ће такође предузети страшно гоњење против оних који се одупиру његовој власти. И мада ће успоставити своју владавину над многима, он неће успети да завлада Црквом Христовом.

Сам Спаситељ је рекао да ће Јевреји антихриста препознати као свога месију. „Ја дођох у име Оца Својега и не примате ме; ако други дође у име своје, њега ћете примити” (Јов. 5, 43). Видимо да је вера у два Христа немогућа. Онај који прихвати правог Христа, мора одбацити лажног; а онај који прихвати лажног, мора се одрећи правог Христа – Месије. Стога Иринеј, светитељ из Лиона, антихриста назива отпадником од Христа који ће захтевати да се узвиси изнад свега и да му се клањају као Богу. Апостол Јован пише: „Ко је лажљивац осим онога који одриче да Исус није Христос? Ово је антихрист, који се одриче Оца и Сина” (1. Јов. 2, 22). Према томе, у складу са Светим Писмом, најсуштаственији и најочитији знак антихриста биће његово одрицање божанскости Господа Исуса Христа.

У Првој посланици Еванђелист Јован јасно сведочи да антихрист неће потајно одбацити Господа Исуса Христа који је у телу дошао, него ће то отворено учинити (1. Јов. 4, 3). Речи „који не исповеда” не значе само скривено одбијање вере у Христову Божанственост, него је то одбијање отворено, показано пред другима. Овим речима Спаситељ исказује исту идеју (Лука 12, 8; Мат. 10, 32; Марко 8, 38). Уопште, у језику Светог писма реч „исповедати” користи се као појам отвореног, гласног потврђивања истине која је извесна и овај појам се разликује од унутарње, скривене вере (упор. Рим. 10, 10; Тит. 1, 10; Јн. 1, 9; 2. Јн. 1, 7; Рим. 10, 9). Апостол Јован користи појам „не исповеда” да означи отворено одбацивање Христове Божанствености. „Испитујте духове” вели он, јесу ли од Бога... сваки дух који не исповеда да је Исус Христос у телу дошао није од Бога”... Он унапред упозорава да ће антихрист отворено одбацивати Оца и Сина. Упозорење је врло прецизно да Хришћани не би упали у замке антихристове у дане кад се Он јави.

Као и Свети Јован, и Апостол Павле предсказује да ће последњи непријатељ Христов јавно устати против Господа Исуса Христа и Његове Цркве. Непријатељска дела јеретика која су у Павлово време већ почела да се јављају и наставила се после његовог представљења Господу (Дела, 20, 29), он зове „тајном безакоња” (2. Сол. 2, 7) јер на тајанствен начин они су покушавали и покушавају да унесу забуну у Цркву Христову. Свети Павле антихриста назива открићењем тајне безакоња, које ће доћи након коначне отпадије од вере

(2. Сол. 2, 3–9): „Да вас нико не превари никаквијем начином, јер неће доћи док не дође најприје отпад, и не покаже се човек безакоња, син погибли, који се противи и подиже изнад свега што се зове Бог или се поштује, тако да ће он сјести у цркви Божјој као Бог показујући себе да је бог. Не памтите ли да сам вам ово казивао још кад сам код вас био? И сад знате што задржава да се не јави у своје вријеме. Јер се већ ради тајна безакоња, само док се уклони онај који сад задржава. Па ће се онда јавити безаконик, којег ће Господ Исус убити духом уста Својијех, и искоријенити свјетлошћу доласка Својега; којег је (безаконика, нап. прир.) долазак по чињењу сотонину са сваком силом, и знацима и лажнијем чудесима”.

Тако је рана саборна Црква учила кроз уста Својих чувених Отаца и Учитеља. Свети Иринеј је писао да ће антихрист да се покаже безверним, неправедним и безаконим као одступник. Свети Иларије сведочи да кроз јеретике аријанце ђаво покушава да убеди људе како Христос није јединородни Син Божији него син по богатном усвојењу. Кроз антихриста он ће убеђивати људе да Христос није Син Божији чак ни по усвојењу, на тај начин потпуно срамотећи име истинског Христа. Блажени Августин каже да ће антихрист спречавати крштавања деце, мада ће бити родитеља који ће радије издржати сва мучења него да оставе децу некрштену. Свети Јероним предсказује да ће непријатељ Христов победити преко удружења Јевреја одбијајући свете заповести Христове, док ће, према Светом Јефрему Сиријанцу, Звер ставити свој печат – зли запис на десну руку и на чело човеково да овај не би могао да се прекрсти. На челу ће жиг спречавати човека да свето име Спаситељево чува у својим мислима. Змија ће ставити свој знак уместо Крста Христовог. У складу с овим, несумњиво је да ће он забранити помињање имена Господа и Спаса у току свог времена. **(Такође, види „О Христу и антихристу” Светог Иполита Римског, и Тумачења Откривења Светог Андреја Кесаријског).**

Поред отвореног одбацивања Божанствености Спасове, Његовог односа према Богу Оцу и Његовог учења, Антихрист ће за себе приграбити божанско достојанство и шириће ново, безбожно учење, које ће бити у супротности са учењем Христовим. Господ јасно указује на то да ће „други доћи у име своје” (Јов. 5, 43), то јест

не у име Бога Оца, у чије име је дошао наш Спаситељ, а ни у Христово име, него ће доћи у своје име; шириће нову науку, не признајући ниједан ауторитет изнад свог. „Видите ли”, вели Јован Златоусти, да Он за Себе увек каже како је „послат”, да Му је суд дат од Оца, да Он ништа не чини сам од Себе – да би овим речима могао да спречи све њихове изговоре за неверје? Али ко је онај за Кога Христос каже да ће „доћи у име своје”? Он овде говори о антихристу, и даје несумњив доказ њиховог неверја. „Ако Мене као Бога љубави гоните, то бисте још више морали чинити у случају антихристовом”. Јер он неће рећи да је од Оца послан, него ће у свему поступати супротно – неће рећи да долази по Очевој вољи, него ће тирански грабити оно што му не припада, и тврдиће да је он Бог над свима. Као што каже Свети Павле (2. Сол. 2, 4): „Који се противи и подиже више свега што се зове Бог или се поштује, тка ода ће он сјести у Цркви Божијој као Бог, показујући себе да је Бог”. То значи да ће „доћи у име своје.“

Свети Апостол Павле детаљније учи како ће антихрист прогласити себе за Бога и отворено тражити од људи да му се клањају као таквом (2. Сол. 2, 3–4). Овим речима Свети Павле предсказује да ће антихрист председавати међу оним хришћанима који су припадали истинској Цркви, али су отпали од ње, и као своју главу препознали Христовог непријатеља, обожавајући га. „У храму ће Божијем он седети”, вели Свети Иринеј, „обмањујући оне који му се клањају, као да је Христос”. Надгледници од Бога су постављени да управљају Црквом Божијом (Дап. 20, 28) и њима је вођење хришћана поверено од самог Спаситеља, али, без обзира на све, они сматрају себе слугама јединог Надгледника, Онога Који је Христос; да би показао како антихрист неће надгледати Цркву на овај начин, и да вођом Цркве неће сматрати Господа Исуса Христа, свети Апостол каже да ће он приграбити господовање над Црквом као узурпатор божанске величине. Рекавши да ће се подизати више свега што се зове Бог, или се поштује, тако да ће седети у Цркви Божијој као Бог, он одмах додаје „показујући себе да је бог”. Ово нам говори да ће Антихрист отворено искати божанско поклоњење за себе, не само показујући себе као Бога, него тврдећи да **он јесте Бог, представљају се као Бог.**

Према Светом Писму, Свети Оци уче следеће:

Свети Иринеј Лионски: „Непријатељ ће седети у храму Јерусалимском, да би себе показао као Христа. Захтеваће да га сви, њиме зачарани, као Христа обожавају. Антихрист ће тражити поклоњење као да је он Бог”.

Свети Иполит Римски: „Испунивши се гордошћу, антихрист ће почети да се преузноси и велича себе као Бога и изригнуће хулу на Христа”. Чинећи ово тако отворено да ће наредити да се побију сви који му се не клањају као Богу.

Свети Амвросије Милански: „Лажни пророк ће прорицати о антихристу и тврдећи да је он Христос, а и сам незаконик лично настојаће да све обмане како је он – Христос”.

Свети Јефрем Сиријанац: **„Многи ће веровати у антихриста и славиће га као Бога”, и „Многи ће се клањати мучитељу с дрхтањем вапијући – Ти си наш спаситељ”.**

Блажени Теодорит Кирски: „Антихрист неће објавити да је он само највиши од свих лажних богова, него ће седети у Храму Божијем као Бог... Јевреји, који нису поверовали у Господа, као да је Он био непријатељ Божји, вероваће у антихриста који ће себе прогласити богом над свима”.

Свети Јован Дамаскин: „Јевреји, који нису прихватили Господа Исуса Христа као истинитог Сина Божијег и Бога, примиће обмањивача који ће себе звати Богом!”

Тако је читава рана Хришћанска Црква веровала да ће последњи непријатељ Христов, који ће одбацити Господа Исуса као Сина Божијег, отворено себе називати Христом и Богом. Каква ће средства користити Антихрист међу људима да би ослабио њихову веру у Господа Исуса Христа и Његово Еванђеље? – Према Светом Писму и Светим Оцима, да би спровео своју демонску замисао, непријатељ ће, с једне стране, користити стална и жестока гоњења настојећи да њима из крила Свете Цркве одстрани слабије чланове њене; на другој страни, користиће лажна чуда и знаке, да би преварио, ако је могуће и изабране.

Наш Спаситељ је прорекао да ће овакве невоље снаћи вернике пред сам крај света. Кад су га Свети Апостоли питали какви ће бити знаци Његовог доласка и краја света, Господ им је објаснио

да ће први знак бити разорење Јерусалима и Храма, а овом опису краја додао је и појаву лажних пророка, ратове између народа, умножење безакоња, потпуно хлађење узајамне љубави, због чега ће многи мрзети једни друге.

Спаситељ је нарочито живо приказао слике различитих невоља као знакове краја света: „Јер ће бити невоља велика какова није била од постања свијета досад нити ће бити; и да се они дани не скрате, нико не би остао, али изабранијех ради скратиће се дани они” (Мт. 24, 21–22). У то време спасење ће бити могуће путем наде у Бога и дуготрајног трпења патњи. Господ наш упозорава Своје следбенике да у то време не верују лажним пророцима или антихристу (Мт. 24, 23–26). У књизи пророка Данила (11, 44 и другде), а нарочито у Откривењу Јовановом (погл. 11, 7; 13, 7, итд.) налазимо напомене о великим невољама које ће узнемирити Свету Цркву у те последње дане.

Свети Оци се слажу са учењем Светог Писма када кажу да ће Црква издржати сурова и стална гоњења од стране антихриста од којих ће једино спасење бити долазак Сина Божијег.

Свети Јустин Мученик каже да „човек отпадије” неће само хулити на Најузвишенијег, него ће се наоружати против Хришћана, гонећи их.

Свети Иринеј Лионски зове антихристово време временом суровости и тешког прогона Цркве, које ће бити горе од сваког претходног у историји.

Свети Иполит пише да ће Антихрист, осииони гордељивац, наредити народима да смрћу казне све Хришћане који одбију да му се клањају као Богу. Свети Кирило Јерусалимски наставља: „Он ће бити познат по својим злочинима нечовештва и безакоња, превазилазећи све неправеднике и неваљалце који су му претходили: размећући се против свих људи, а највише против нас Хришћана, дух убилачки, немилосрдни и лукави” (Катихезе 5, глава 12).

Свети Јефрем Сиријанац не нарочито жив начин слика последње гоњење Хришћана које ће спровести Антихрист. Он каже да ће антихрист свима који у њега не поверују поступати на „оштар, суров, пун мржње, страшан, убилачки начин”, да ће „у то време деца умирати на грудима мајки, и мајке ће умирати над својом децом, а очеви

ће умирати са својим супругама и децом на тргу, и никога неће бити на сахрани”. „Јер антихрист ће доћи да би уништио људе, да би рањавао”, каже Свети Јован Златоусти. „И каква све средства он тада неће употребити! Промениће и одбациће све, што својим заповестима, што страхом који ће уливати. Биће страشان на сваки начин: силом својом, суровошћу својом, незаконим наредбама својим.

Блажени Августин каже да ће у антихристова времена ђаво бити ослобођен, зато ће веће насиље бити од ослобођеног ђавола него кад је био свезан, и гоњења овог времена превазићи ће сва претходна гоњења по својој суровости. Он ће све силе своје употребити за прогон Цркве.

Сличне мисли налазимо изражене у делима Светог Андреје Кесаријског и Светог Јована Дамаскина.

Као додаток суровим прогонима, антихрист ће употребити превару да би обмануо Хришћане. Према Светом Писму, у ту сврху ће му служити лажна чудеса и знаци. Господ је говорио о чудима која ће слуге антихристове чинити. Он је рекао да ће, према спољашњој појави својој, и учинку који ће остваривати на људе, ова чуда изгледати као истинита. Лажни христоси и пророци „показаће знаке велике и чудеса еда би, ако је могуће, преварили и изабране” (Мт. 24, 24). Необична природа ових знака ће, према речима Спасовим, бити таква да ће и изабрани бити угрожени опасношћу преваре. „Обмана ће тада бити силна због знакова преварних”, бележи Свети Јован Златоусти.

Свети Павле има посебну мисао о чудима која ће антихрист спроводити. Он вели (2. Сол. 2, 9–10): „Којега је долазак по чињењу сотонину са сваком силом, и знацима и лажнијем чудесима. И са сваком пријеваром неправде међу онима који гину: јер љубави истине не примише, да би се спасли”. Ове речи показују разлику између лажних чуда антихристових и истинитих чуда Христових. Прво, Апостол је рекао да ће антихрист имати велику моћ и чинити чудеса, али упозорава Хришћане да не мисле како је овај у стању да чини истинска чудеса. Стога он антихристова чудодела назива лажним.

И заиста, чуда ће му бити лажна. Свети Амвросије Милански вели: „Баш као што је Син Божији, ваплоћен, поставши човеком, до-

казивао да је Бог Својим знацима и чудесима, тако ће се сатана отворити према човеку, да би лажним чудесима себе Богом показао.” Она су лажна по свом пореклу, јер исходе од оца лажи кроз кога ће доћи Антихрист. Стога, уче Оци Цркве, „сатана ће се служити антихристом као оруђем, делајући кроз њега”. По својој суштини, чуда ће бити лажна јер неће превазилазити природне законе свемира – како их превазилазе истинска чуда, која се чине у складу са вољом Божијом, јер ова (воља) побеђује законе природе. Иако лажна у сваком погледу, чуда ће изгледати као права. У додатку, ове Апостолове речи указују на лажна чуда и превару – подмуклост, које ће антихрист користити као средство за побеђивање над слабима у вери. Рекавши да ће непријатељ Божји доћи са „сваком силом, и знацима он додаје и сваком пријеваром неправде међу онима који гину, јер љубави истине не примише да би се спасли” (2. Сол. 2, 10).

Свети Златоуст вели: **„Слуге антихристове, који су претходили Апостолима, преварише многе”. Они ће доћи, каже Спас, „и превариће многе”. Али они који ће се појавити пре другог доласка Спасовог биће лукавији од првих: „чиниће знаке велике и чудеса, еда би преварио, ако је могуће, и изабране.”** Овде он не говори само о антихристу, већ и о онима који му служе”.

Објашњавајући Христове речи: „Кад вам кажу – Ено га у пустињи, не излазите; ено га у собама – не верујте”, Свети Јован Златоусти пише: „Гледајте како нас Христос упозорава. Не излазите, вели он, у пустињу... Он не каже да се иде тамо и да се не верује, него да се уопште не излази. Јер ће у те дане искушење бити велико због преварних знака”.

Свети Кирило Јерусалимски учи да ће непријатељ Христов бити „чаробњак врло искусан у вештини преваре и чарања. Он ће вратити и чинити лажна чудеса да би кушао људе тако да ће се њима чинити да виде васкрслог човека, иако он неће заиста васкрснути. Видећете кљасте како ходају, слепце који су изненада прогледали, иако они неће заиста бити исцељени”.

Брижљиво разматрајући чудеса антихристова, свети Јефрем Сиријанац пише: „Планине и острва ће израњати из мора наочиглед свију, али ће све ово бити обмана и нестварно. Уз ово, он ће обмањивати свет и све ће очи засенити. Многи ће му веровати и славиће га”.

Сва наша позивања на Свето Писмо и Свете оце, показују да ће антихрист употребити окрутност и силу, као и превару с лажним чудесима да би искоренио веру у Господа Исуса Христа. Блажени Августин запажа: „Прво гоњење Цркве, када су Хришћани принуђивани да приносе жртве идолима уз претњу прогањањем, мучењем и смрћу, било је силом спроведено. Друго гоњење Цркве спроводили су лажни учитељи и лажна браћа, служећи се лукавством и обманом. Треће гоњење биће од антихриста, и биће најопасније од свију јер ће се састојати од силе, лукавства и преваре. Силу ће употребљавати да би спровео своју вољу, а лажна чуда да би обмануо”.

Коначни исход антихристове побуне против Цркве биће тај да ће он на своју страну привући оне „који љубави истине не примише да би се спасли”. Према Светом Писму, антихрист ће владати не само умовима и срцима оних који су Христа одбацили, него ће с њима створити и читаву заједницу, а они ће га препознати као свог поглавицу и следиће његова наређења. Писмо често спомиње да ће Антихрист бити цар и освајач који ће заратити с многим владарима и поразити их, ригајући хуле на Бога, и тлачећи свеце Божије (Дан. 7, 23–25).

Сви рани писци Цркве уче да ће пред крај света бити десет царева... и да ће устати једанаести мањи цар (антихрист) који ће поразити тројицу од десеторице..., и победивши их, остала седморица ће се потчинити његовој власти”.

У Светом Писму царство антихристово описано је као друштво супротно Цркви Божијој чак и у својој спољашној организацији. У Откривењу видимо да ће сатани бити допуштено да дела слободно, да из свих народа сабере људе под своју власт и са њима да опколи табор светих, вољени град (Откр. 20, 7–9). Свети Августин тумачи ово „Биће то последњи прогон који ће претходити Страшном суду; у читавом свету ће Света Црква бити изложена слугама ђавољим”.

Свети Иринеј Лионски вели да ће Антихрист завести царство у које ће сабрати, под својом влашћу, неверујуће Јевреје.

„Христос је Цар, па је и антихрист цар. Господ је сабрао своје стадо да не би лутао, и антихрист ће на сличан начин сабрати своје заведене људе”.

Свети Јефрем Сирјанац сведочи: „Многе класе и народи развиће сличну мисао, и са великом радошћу прогласиће антихриста за цара”.

Свето Писмо недвосмислено сведочи да ће сви припадници царства антихристовог имати посебан жиг, којим ће се разликовати од Хришћана (Откр. 13, 16–17): „И учини све, мале и велике, богате и сиромашне, слободњаке и робове, те им даде жиг на десној руци њиховој или на челима њиховима. Да нико не може ни купити ни продати, осим ко има жиг, или име звијери, или број имена њезина”.

Како ће људи доћи у стање такве заслепљености у коме ће људско биће, какво су и они сами, прогласити за Бога? Хоће ли човечанство изгубити свој здрави разум? Ова обмана ће се јавити у време у коме ће вера људска у Бога Истинитог увенути, и зато ће их Бог „дати у покварен ум, да чине што не ваља” (Рим. 1, 2). Предаће их у покварен ум због безбројних престапа њихових, због њиховог противљења Истини и крајње покварености срца. Стога ће они бити заслепљени и неће бити у могућности да разликују истину од лажи, па ће истину Божију претворити у лаж, и обожаваће твар и служиће јој уместо Творцу (Рим. 1, 25). „Јер љубави истине не примише да би се спасли. И зато ће им Бог дати силу пријеваре, да вјерују лажи: да приме суд сви који не вјероваше истини, него вољеше неправду” (2. Сол. 2, 10–12). Ови ће људи заборавити Творца и служити створење. У то време ниједно видљиво створење по сили и моћи неће моћи да се упоређи са антихристом, нити ће имати утицај какав је његов, који ће он остваривати средствима за застрашивање и заслепљивање људи, тако да ће они обожавати ово необично биће.

Мада ће антихрист свој утицај проширити на сваки народ на земљи, Света Црква Христова постојаће све до другог славног доласка Господњег. Сам Господ је обећао Својим Апостолима: „Сазидаћу Цркву Своју и ни врата паклена неће је надвладати” (Мат. 16, 18). Под речју „Црква” треба подразумевати све оне који су верни Христу и следе Његово учење. Речима „врата паклена” Спас означава сваку врсту прогона Цркве, на пример, искушења, јереси, и све силе које враг користи, укључујући и антихриста. Свети Атанасије Велики пише о обећању Господњем које се тиче очувања Цркве: „Истинита је реч, чврсто обећање. Црква је непоколебива, чак и ако сам пакао крене на њу и владари таме изазову потрес”.

Свети Јован Дамаскин учи: „Чак и ако „врата паклена” устану против Цркве, то јест, уста јеретика, оруђа демонска, они неће победити Цркву, иако ће се и наоружати, неће је потући”.

Речи „неће је савладати”, према Светом Златоусту, значе да Цркву не могу уништити никаквим начином. „Оно што је Господ створио ниједан човек не може уништити”.

Зато што је Спаситељ дао Своје обећање о несумњивој и бескомпромисној непоколебивости Цркве, ми треба да чврсто верујемо да нема тих непријатељских средстава која могу да је разоре. Никаква гоњења антихристована неће срушити оно што је Господ саздао. У једној од својих проповеди свети Филарет Московски вели: „Непријатељи Цркве устаће против Цркве, али је неће сломити. Колико дуго? Несумњиво, до свршетка времена. Јер, када би били у стању да је сломе у неком од будућих времена, тада Господ, Свевидац времена не би рекао тако одлучно да она неће бити надвладана”.

Пре Свог Вазнесења Господ је силно утешно обећање дао Својим ученицима. Следећим речима упутио их је да проповедају Еванђеље, охрабрујући их и подстичући на трпење да би издржали предстојеће борбе: „И ево Ја сам с вама у све дане, до свршетка вијека” (Мт. 28, 20). „Зар не видите силу Христову? Зар не видите сигурност ових речи? Он неће бити само са Апостолима, већ са свим људима који у њега поверују. Јер, Апостоли не могу живети до краја света, већ Он свим верницима, као једном телу, поручује: „Ја сам с вама, Ја ћу скршити све препреке”.

На другом месту Господ вели (Јов. 14, 16): „И ја ћу молити Оца, и послаће вам другог Утешитеља, да буде с вама вавијек”. Свети Златоуст пита: „Шта значи кад Он каже – да буде с вама вавијек? Значи исто оно што и речи Исуса Христа, које он каже за Себе: „И ја сам с вама у све дане, до свршетка света”.

Ово проиходи из обећања да ће Дух Свети Својом благодаћу увек пребивати у Цркви, никад је не остављајући без Своје заштите и осигурања.

Уз тврђу да ће Света Црква опстати до свршетка времена, Свето Писмо нам казује да ће и у та последња, тешка времена опстати изабраници Божији. Говорећи о Свом другом доласку, Спас је рекао: „И тада ће се показати знак Сина Човечијега на небу; и тада ће

проплакати сва племена на земљи; и угледаће Сина Човечијега где иде на облацима небеским са силом и славом великом. И сабраће изабране Своје великијем гласом трубнијем; и сабраће изабране Његове од четири вјетра, од краја до краја небеса” (Мт. 24, 30–31). Ове речи јасно сведоче да ће све до другог доласка бити људи – угледника Господа Бога, не само на једном месту, већ на разним местима.

Да хришћанско богослужење и савршавање Светих Тајни неће бити укинута у време антихристово потврђује Свети Павле: „Јер кад год једете овај хљеб и чашу пијете (тј. Тело и Крв Христову), смрт Господњу обзнањујете докле не дође” (1. Кор. 11, 26). Митрополит Филарет Московски каже: „Овде откривамо једну важну истину у малој речи „докле не”. Да бисмо то боље разумели, обраћам се Апостолу с питањем: „Хоће ли Хришћани јести тајанствено Тело и пити Чашу Господњу?” одговор налазимо у речи Апостоловој: „Докле не дође”, то јест Тајна Тела и Крви Христове сачуваће се без прекида у истинској Цркви све до Другог доласка Христовог, до краја времена, што значи исто. Овога не може бити без благодати свештенства, а благодати свештенства нема без благодати јерархије, те је јасно да ће служба епископска према Апостоловом предвиђању, бити у Цркви у сва времена и благодат ће се непрекидно изливати све док се не приближи Царство Славе”.

Рани Оци Цркве изражавају исто мишљење. „Показујући да ће Света Евхаристија постојати до краја света, Апостол Павле вели: „докле не дође”. Свети Јован Дамаскин и Свети Јефрем Сиријанац слажу се са овим виђењем. Вера у непоколебивост Цркве била је општеприхваћена у раној Цркви.

Тертулијан учи: „Хришћанска заједница никад неће онемоћати и биће нарочито јако онда кад буде изгледало да је пред нестанком”.

Свети Амвросије Милански: „Царство Цркве опстаће во вјеки вјеков, јер је Бог основао Цркву и предодредио је да постоји у све векове”.

Свети Јован Златоусти пише: „Не напуштајте Цркву, јер од Ње нема ничег моћнијег; Она никад неће остарити и увек ће цветати; стога Писмо, показујући Њену издрживост, назива Цркву – гором (планином)”. Овај Свети Отац, у својим тумачењима Еванђеља по

Матеју додаје да ће у антихристове дане Црква бити испуњена Јеврејима који ће се обратити – Христу.

Свети Јован Дамаскин напомиње: „Ми чврсто верујемо да Црква никад неће пасти, никад се поколебати, никад бити уништена. Јер је ово Христос учио, онај који је небеса утврдио, и земљу основао, и стоји да се не помери, како вели Дух Свети (Пс. 32, 6). Антихрист ће себи привући „слабоумне и млитаве умом, завешће их и одвојити од Бога живог“.

Свети Иполит потврђује да Црква, иако гоњена, неће престати да постоји.

Свети Кирило Јерусалимски, заснивајући своју беседу на пророчству Даниловом (12, 1–3), учи: „Бог ће допустити да антихрист гони Цркву не зато што то не може зауставити, него зато што, као и обично, жели да увенча борце“, и зато ће „најчаснији од свих живих бити узети на облаке, примајући, у знак почаст, то да буду узвишенији од свих људи“.

Свети Јефрем вели: „Многи ће људи, којима буде могуће, Богу угађати у планинама и у пустињама, да би се спасили усрднијим молитвама... Јер ће се Бог, видећи многе њихове сузе и искрену веру њихову, смилovati на њих, као Нежни Отац, и заштитиће их“.

Блажени Теодорит: „Антихрист неће владати над свима, него само над онима који заслужују вечно проклетство; који би, чак и да овај не завлада, ипак одлучили себе од спасења“.

Свети Андреј Кесаријски учи да ће антихрист потчинити само оне чија имена нису записана у Књизи Живота. Многи верни ће, јер су Христа свим срцем волели, победити непријатеља Христовог.

Дакле, из учења Светог Писма и Светих Отаца видимо да ће Света Црква и Њене Свете Тајне опстати непоколебиво до краја света.

Јеромонах Игњатије

***

Већ тада ми је било јасно да је рушење православног руског царства имало светскоисторијски смисао. Читао сам (гутао) часописе и књиге Руске Заграничне Цркве, којима ме је снабдевао владика Данило. А загранични Руси су монархизам поставили као заставу свог сведочења да се морамо борити и за историју и за надисторијско.

Пад православних монархија – почетак краја

I

У тексту „Шта чека Русију?” који је објављен у 68. броју „Московских вједомости” за 1905. годину, Сергеј Нилус, аутор књига „Велико у малом” и „На обали Божије реке” пише о „невидљивој руци која је увукла Русију у колоплет невероватних страдања”. Хаос мисли, осећања, намера и дела завладао је посвуда. Дошло је до рата с Јапанцима и револуције у држави... На основу православног искуства о повезаности људског понашања и збивања у свету, Нилус је тврдио да су муке које су задесиле Русију последица грехова народних – јер се народ није покајао због злих дела својих, идолопоклонства, чарања и убистава (Отк. 9, 20–21). Близу смо доласка антихристовог, сведочи писац. Једино што га задржава је, како је говорио Свети Амвросије Оптински – цар, царска, самодржавна, никим и ничим ограничена власт (Свети Амвросије – велики руски подвижник према коме је Достојевски створио лик старца Зосиме у књизи „Браћа Карамазови”).

После оваквог увода, Нилус објављује белешке Николаја Александровича Мотовилова, пријатеља Светог Серафима Саровског, огњеног ревнитеља вере Христове с почетка XIX века. У тим белешкама записан је дијалог између Мотовилова и Светог Серафима о значају православне монархије за очување хармоније у свету. Светитељ је много волео цара Давида, великог владара Израилевог. Чист као дете, он је скакутао као од радости говорећи о Давиду. Наводио је речи једног од војсковођа Давидових који је израиљевом монарху бранио да иде у бој, говорећи: „Нас је у тебе, царе много, а ти си у нас – само један. Кад би све нас побили, а само ти да нам останеш жив, Израил је цео и непобедив. Ако не буде тебе, шта ће се тада десити са Израиљем?”

Монархија је, после Православља, најважнија чињеница руске стварности. Верност цару је, уз верност Богу, главна основа Хришћанске побожности. Мотовилов сведочи да је свети Серафим с њим о Великом Господару Императору говорио сатима. Жалио је све који су се заверили против његове свевладарске личности. Наговестио је да ће Господ, због непокајаности њихових срца, на Русију пустити велику невољу, због које ће се земља окупати рекама крви. Па ипак, сачуваће се Православна вера и остаци побожности.

Када је Мотовилов жалио због слабљења вере међу Русима, Свети Серафим га је подсетио на ону реч коју је Господ упутио Светом Илији, кад је Илија јадиковао што је само он од свих Израиљаца остао веран Божијем закону. Господ је рекао Илији да у Израиљу има седам хиљада оних који не приклонише колена пред идолима, за које пород и не зна. „Код нас их је много више”, тврдио је баћушка Серафим. Једном је он био у духу и видео је да је сва Русија, као димом, прекривена молитвама верујућих.

Након овог сведочанства, Нилус пише да је увођењем уставног републиканизма на Западу већ омогућен пут антихристу, јер земљама тзв. „демократије” управљају невидљиве силе капитала. Једино се Русија опире тим силама, држећи се непоколебиво јер има своју веру и свог Цара – Самодршца. Зато Запад ради свим средствима да би оборио руског монарха.

Нилус је упозорио Православне да ће, ако се одрекну Царске власти, морати да се поклоне „звери из бездана”: претечама Антихристовим и самом Антихристу.

Доиста, тако је и било.

II

Мржња Запада према Русији излила се на велику Отаџбину Светог Серафима у I светском рату. Тако је, побожни Цар Николај II Романов био принуђен да абдицира (марта 1917. године). Фебруарски револуционари (агенти Запада) ставили су њега и породицу му у кућни притвор. Затим је у рањену земљу стигао Владимир Иљич Лењин, бољшевички вођа. Немци су га послали у запечаћеном вагону да би сломио отпор Русије, извршивши државни удар. У октобру 1917. он спроводи идеју својих немачких налогодаваца. Цар-

ска породица, иако потпуно безопасна, остаје у заточењу до 17. јула 1918. када, по наређењу Лењиновом, уз асистенцију његових блиских сарадника, у граду Јекатаринбургу, ноћу, большевици стрељају Цара Николаја, његову супругу Александру, сина Алексеја и кћери Олгу, Анастасију, Татјану и Марију. Покољ је извршен на најсуровији начин, а тела су им масакрирана. Међу убицама скоро да и није било Руса.

Затим се терор над Руским народом претворио у невиђени пир крвожедности. Солжењицин сведочи да су комунисти у Русији побили шездесет милиона људи!

Руска Загранична Црква је Царске Мученике прогласила светињама. Од самог почетка било је јасно да убиство цара и пад православне монархије имају светско апокалиптичко значење. Митрополит московски Макарије је, још 1917. године, уснио сан који му је предсказао шта ће бити с Императором, и какав је смисао његовог страдања. Ево тог сна.

– Видео сам поље. Спаситељ је ходао путем. Ишао сам иза њега, потврђујући: „Госпode, ја Те следим!” Он се окренуо према мени, и рекао ми: „За Мном!” Приближили смо се, коначно, огромном своду прекривеном звездама. И Он уђе у чудесан врт, док ја остадох на прагу, па се и пробудих.

Ускоро усних поново и видех да стојим на истом месту, а иза угледах Спаситеља с Којим је био Цар Николај. Спаситељ рече Цару: „У Мојим рукама видиш две чаше: једна је чаша жучи за твој народ, а друга је чаша сласти за тебе.” Цар паде на колена и дуго преклињаше Господа да му допусти да са својим народом испије чашу жучи. Господ се дуго не слагаше, али Га је цар преклињао неодступно. Тада Господ из чаше жучи извуче велики, ужарени комад угља и стави га Цару на длан. Цар га стаде премештати из руке у руку, док у исто време његово тело поче да светли, све док не заблиста потпуно, па је личио на духовно биће које зрачи. И тад се пробудих.

Заспавши поново, видех огромну ливаду прекривену цвећем. Насред поља стајао је цар, окружен мноштвом народа, и својом руком је свима делио манну (божанску храну). Глас неког невидљивог рече: „Цар је кривицу руског народа узео на себе, и Русима је опрштено.”

Зашто су комунисти убили цара? Какав је смисао тог злочина? О овоме говори велики подвижник и чудотворац Руске Заграничне Цркве, архиепископ Јован Максимович, још за живота прозван Свети Јован Боси (ходао је бос свуда, чак и по лошем времену). Ево његовог слова о Цару Мученику Николају II:

Глас крви брата твојега виче са земље Мени! И сада, да си проклет на земљи, која је отворила уста своја да прими крв брата твојега из руке твоје. (Пост. 4, 10–11).

Тако Господ говораше Каину пошто овај уби Авеља. Племенити, кротки Авељ без даха лежи на земљи. Али његова крв вапи до неба. Зашто вапи? Земља диже глас свој, природа диже глас свој, позивајући Бога да изврши правду. Све вапи, јер ћутати не може, јер су и земља и природа потресени учињеним злоделом.

Има догађаја који потресају и стихије без душе. Тада Сами Бог захтева суд због њих. Такво беше прво убиство, убиство које почи-ни Каин. Такви беху многи други тешки злочини. Међу њих спада и страшно убиство у Јекатаринбургу.

Зашто је цар Николај II прогањан, клеветан, убијен? Зато што је био Цар, Цар по Милости Божијој. Он је био носилац и оваплоћење Православног становишта по коме је Цар слуга Божији, Помазаник Божији, који Богу полаже рачуне за људе судбински му поверене, за сва своја дела и послове, не само за оно што је лично учинио, него и за све што је учинио као Цар.

Овако су православни Руси веровали, овако учи Православна Црква, то је признавао и осећао цар Николај. Он сав беше прожет том свешћу; на ношење царске круне гледао је као на служење Богу. Имао је то на уму током свих значајних одлука које је учинио, током решавања свих битних питања која би искрсла. Зато је био чврст и непоколебив у оним питањима за која је био уверен да су по вољи Божијој, стајао је чврсто у ономе што му је изгледало као неопходно за добро царства којим је управљао.

И када је видео да му је постало немогуће да влада у складу са својом свешћу о царској служби, скинуо је царску круну, као Свети кнез Борис, не желећи да буде узрок неслоге и крвопролића у Ру-

сији. Царева жртва, која није донела добра Русији, него је напротив још више омогућила некажњено вршење злочина, довела га је до незамисливе патње и страдања. Он је за њих представљао опасност чак и тада, јер је био носилац свести о чињеници да Највиша власт мора бити Богу потчињена, да од Њега мора примити освештање и снагу следећи Божије заповести. Он је био живо ваплоћење вере да Божији Промисао учествује у судбини народа и људи и води владаре Богу верне на добра и корисна дела. Стога је он био неподносив за непријатеље вере и за оне који су стремили постављању људског разума и људске снаге изнад свега...

Цар Николај II био је слуга Божији по свом унутрашњем погледу на свет, по убеђењима, по делима, а такав је био и у очима свих Православних Руса. Борба против њега уско је повезана с борбом против Бога и вере. Речју, он је постао мученик, остајући веран Владару оних који владају, и прихвативши смрт онако како су је прихватили мученици.

***

Свети Серафим Саровски и Свети Јован Кронштатски, два највећа руска свеца новијег доба, јасно су видела судбину Русије и света од Бога отпалог. Последњи руски цар, Николај II, нашао се у вртлогу историјских ужаса који с уводили крају хришћанског човечанства. Превео сам пророчанство Светог Серафима и текст архиепископа Аверкија (Таушкова) о пророчким речима Јована Кронштатског да бих и ближњима и себи показао мистичку суштину нашег доба. Тим поводом, у књизи „Кроз огањ апокалипсе“, објавио сам и текстове о комунизму и нацизму као политичкој црној магији.

Предсказање Св. Серафима Саровског о будућности Русије

О судбини верних Хришћана

(Записао Мотовилов у ноћи 26. и 27. октобра 1844.)

„Једном се приликом нађох у великој тузи размишљајући о томе шта ће бити са нашом Православном Црквом, ако се савремено зло буде све више умножавало. Будући да сам био уверен да је наша Црква крајње угрожена како од телесног разврата који се јако умножио, тако, ако не и много више, од духовне безбожности коју преко нечестивих учења посвуда сеју назови – мудраци, веома сам пожеleo да сазнам шта о томе мисли Баћушка Серафим.

Причајући подробно о Светом пророку Илији, на моје питање он је, између осталог, рекао и следеће: „Илија Тесвићанин се жалио Господу на Израил, да је, тобож, сав народ преклонио колена пред Ваалом, говорећи у молитви да је само он, Илија, остао веран Господу, ал’ већ и његову душу траже да је уграбе. Елеем, баћушка, шта је на то њему Господ одговорио? „Седам хиљада људи оставих

у Израиљу, што не преклонише колена пред Ваалом”. Па ако је у Израиљу, царству насталом од Јудејског (које је остало верно Богу), и палом у потпуни разврат, било још седам хиљада људи верних Господу, шта ћемо онда рећи о Русији? Мислим да у Израиљском царству тада није било више од три милиона људи. А сада, колико их има у Русији? Одговорих: „Шездесетак милиона”. Он настави: „Двадесет пута више. Просуди сам, колико код нас још има верних Богу! Тако ти је то, баћушка, тако: „које призва, те и одабра; које одабра, те и утврди; које утврди, те и чува; које чува, те ће и прославити. Па због чега онда имамо да тугујемо?... Бог је са нама! Који се узда у Господа, он је као гора Сион, и Господ је покрај људи Својих... Господ ће чувати твој улазак и излазак од сада и довека; дању те неће опалити сунце, нити ће ти месец ноћу нашкодити...”

Кад сам га питао на шта се све то односи, он рече: „На такав ће начин Господ, као зеницу ока Свога, чувати људе Своје, што ће рећи православне хришћане, који Га љубе свим срцем, свом мишљу, речју и делом, дању и ноћу Му служећи. А то су они који у потпуности чувају сва правила, догмате и предања Источне Цркве Васељенске и устима исповедају побожност коју је ова предала и на делу, у свим животним околностима, творе свете заповести Господа нашег Исуса Христа”.

У једном од својих разговора са Мотовиловим, преподобни Серафим, говорећи о духовном стању последњих Хришћана који ће остати верни Богу, испричао је нешто веома битно ради укрепења остатка исповедника Христових:

„И у те дане велике туге, за коју је речено да се од ње не би спасло никакво тело, само да се, изабраних ради не скратише они дани, остатку верујућих предстоји да на себи искусе нешто слично ономе што је Он (Христос, нап. прев.) прошао, висећи на крсту, а будући савршени Бог и савршени Човек. Осетио је Себе толико је завапио: „Боже Мој! Боже Мој! Зашто Си Ме оставио?” Сличну остављеност човечанства од благодати Божје мораће да на себи искусе последњи Хришћани, али само за најкраће могуће време. Када оно mine, неће Господ задоцнити да се јави у свој Слави Својој, и сви Свети Ангели са Њиме. И тада ће се у потпуности збити оно што је одвајкада било предодређено Предвечним саветом (Свете Тројице, нап. в.д.)”.

Крвава годишњица и Свети Јован Кронштатски

Да избави нас Господ од садашњег света злога.
(Гал. 1, 4)

Таквим је речима почео Свјатјејши Тихон, Патријарх Московски и све Русије, своју уистину историјску посланицу 19. јануара 1918. године, у којој је богоборачку комунистичку власт и све који с њом сарађују – предао проклетству. Ове чувене речи постале су од тада најзаконитија основа за тачну и непогрешиву оцену свега што се данас збива у свету.

Два датума која дубоко дирају сваког православног руског човека – родољуба, мада савршено различита по поводима, дешавају се по нашем православном календару у октобру месецу. То су: дан црквеног прославања Оца нашег Јована Кронштатског чудотворца – 19. октобра по старом календару и дан, када је почео грозни крвави кошмар који је, због грехова наших, захватио сву земљу руску – 25. октобра по старом календару. Први датум нас је нарочито обрадовао пре три године (1964.) када се коначно збило прибрајање лику Свих Светих, у земљи руској просијавших, нашег великог праведника, молитвеника и чудотворца. Други датум пада ове године – злокобна крвава годишњица освајања власти у нашој Отаџбини од стране сурових богоборца, који су оскрнавили наше светиње и поробили нашу несрећну Домовину, заливши је потоцима крви и суза (25. октобар 1917.). Није случајна таква подударност и временска блискост ових двају датума! Зато је нужно сваком савременом Русу да зна и схвати да је Свети праведни Јован Кронштатски чудотворац, који се прославио не само у Русији него и у читавом свету, нама био послат да бисмо се уразумили. Није га Русија послушала онако како би требало, није слушала његове пламене, надахнуте

речи – и није закаснило страшно карање Божије које се спустило на њу, а којим је Светитељ претио и о коме је тако огњено говорио, очински предупредујући и упозоравајући.

У протеклих педесет година много је књига написано и много новинских чланака изашло – у њима су писци, више или мање савесно покушали да пронађу и објасне узроке стравичне катастрофе која је походила руску земљу. Али, сви су они тапкали у месту, не сагледавши сам корен ствари, не видевши главни узрок кржаве невоље која нам се десила и, самим тим, ништа не објаснивши. Основни и главни узрок тога даје нам тако јасно, просто, разумљиво и без предубеђења Свети Праведни Јован, у читавом низу својих проповеди и поука, говорених пре тзв. „револуције”, нарочито 1906. и 1907. године.

Ево шта је он казао у својој беседи на недељу Православља 19. фебруара 1906. године:

„Откуда та анархија, та револуција, тај социјализам, та одвратна комуна, ти штрајкови, сукоби, убиства, пљачке, тај друштвени разврат, тај царујући неморал, то опште пијанство? – Од неверја, од безбожништва. И зато, ако Влада и Државна дума хоће да заведу ред у држави и уважавање закона, покорвање властима, мир и спокојство, они су дужни да обуздају неморалну штампу, која распаљује све страсти и да сву бригу и пажњу посвете васпитавању омладине, као и да сопственим примером увере горде наставнике и интелигенцију да је дужно поштовање вере и Цркве као и творење еванђељских заповести...”

Јасно, просто, словима схватљиво! То се није десило и Русија је 1917. била бачена у страшну, крваву провалију, у ужасну невољу, која је, по својим огромним размерама, нечувена у историји. У својој беседи говорио је Свети Јован и ово:

„Како је лукав и зао сатана! Да би погубио Русију, он је у њој распалио безверје и разврат преко злонамерних писаца и учитеља, кроз руске средње и више школе и кроз такозвану интелигенцију. На основи безверја, слабодушја, малодушја и неморала збива се распад државе. Без усађивања вере и страха Божијег у житеље Русије, она опстати не може. Пожуримо да са покајањем припаднемо Богу! Пожуримо ка тврдом и непоколебљивом пристаништу вере и Цркве! Амин.”

А у својој беседи на Благовести 25. марта 1906. године, Свети Праведни Јован је силно и живописно приказао до каквог је страшног моралног распада дошло наше руско друштво и искрено указивао на неизбежност пропасти руске Домовине у таквим околностима: „Вера у реч истине, у Реч Божију, ишчезла је и замењена је вером у људски разум. Штампана која себе гордо именује шестом великом силом у свету лажљивога углавном сва се пролагала – за њу више ничег светог и честитог нема, осим њеног злобног пера, неретко пуног једа, клевета и подсмеха. Нема више покуравања деце родитељима, ученика учитељима и самих учитеља властима; бракови су исмејани; разара се породични живот. Нема праве политике – све је политиканство. Ученици и учитељи углавном су напустили своје обавезе и баве се политиком; сви желе аутономију. Мало фали да свако детенце затражи да буде аутономно; средња и виша духовна училишта, богословије, заборавише своју основну сврху – бити у служби Цркви и спасењу људи. Код интелигенције је ишчезла љубав према Домовини, и она је спремна да је прода туђинима као што је Јуда продао Христа злим књижевницима и фарисејима, а да и не говорим о томе како је код ње нестало вере у Цркву која нас препорађа за Бога и небеску Отаџбину. Хришћанског морала нема, свуда влада неморал; искрено рекавши, настало је противљење Еванђељу, култ природе, култ телесних страсти, полна неузддрживост и пијанство; пљачка приватних и државних банака и поштанских кочија; а непријатељи Русије припремају нам разарање. Нигде истине нема – зато је Отаџбина пред погибијом. Шта нас чека у будућности као се такво безверје, таква порочност карактера и безвлашће настави? Хоће ли Христос опет доћи на Земљу? Хоће ли Се опет распети и умрети за нас? Не. Довољно смо се наругали Богу. Довољно смо газили Његове свете законе. Он ће доћи ускоро, али да би судио свету и свакоме узвратио по делима његовим. Човече, који себе хришћанином називаш, освести се, врати се вери, здравом разуму, Речи Божијој!”

А ево и разгледнице руског живота пред револуцију, који је и довео несрећно заведени руски народ до њених ужаса (Беседа на дан Светог Николаја Чудотворца, 6. дец. 1906. год.): „Руско друштво страда јер у њему нема вере у Христа, нема тврде вере и хришћан-

ских уверења, већ је све пуно којекаквих „слобода”, наопако схваћених, чине се разноврсне глупости и гадости, јури се за „модерним” облицима државног уређења, за које због наших разноврсности и узајамних непријатељстава нисмо способни. Погубно је кад многи управљају: један да буде цар, говорио је древни мудрац”... „Сада је страшно време безверја и одступништво од Бога, време душепотресних безакоња свих врста. Многи су се људи по карактеру претворили у дивље звери или у ђаволе. За њих нема ничега светога. По њиховом фантазирању, нема бесмртне душе, нема Бога, нема васкрсења и узвраћања сваком по делима, нема суда непристрасног, тачног, строгог, за свако дело и реч. Затим, они веле: сможди, убијај, пали, пљачкај, чини насиље ближњима, лажи, лицемери, не потчињавај се никаквој власти, буди власт самом себи – ни за шта нећеш одговарати. Тако говоре и мисле многи од злогласних интелигената, али и простих људиа, па и поступају у складу са својим уверењима. Господе! Учини крај злоделима!” (Реч на дан Успенија Пресвете Богородице, 15. августа 1906. године).

Довољни су ови наводи да бисмо видели у чему је наш велики сверуски праведник гледао главно зло руског живота пред револуцију, и у вези с тим, главни узрок страшне невоље која је коштала живота милионе и милионе Руса и довела нашу земљу до невиђених разарања која трају преко педесет година. Неверје и безбожништво – ето источника сваког зла, основног узрока због кога су нашу Домовину стигли узроци револуције! За право је чудо то, и после свега што смо преживели, многима остаје непознато, па они настављају да живе у стању стравичног слепила и духовне неосетљивости, исто онако како се живело на начин који је довео до пропасти Русије. И такви наивно уображавају, сматрајући себе родољубима, да се Русија може спасити обичним, људским средствима и начинима, без Бога, без вере, без Цркве истините, самоуверено, са уздањем у себе, ништа не схватајући, надмено критикујући учење Свете Цркве. Нарочито су тужан случај такозвани „ура – патриоти”, који под видом љубави према Русији устрајавају у спровођењу својих „делцади” и прикривајући се дречаво – показним патриотизмом, служе љутим непријатељима наше Домовине. Много је у нас „свемоћних” организација и партија, које раде на спасавању Русије, али, да ли је свим

њиховим члановима и руководиоцима јасно – од чега је пострадала наша Русија и шта је најпотребније за њено спасење? Авај! У душе многих Руса увукло се духовно распадање, та духовна зараза која нас је довела до револуције. Духовни пад никако не престаје – и ето зашто све до сада наша Домовина није спасена, због чега није имао успеха покрет Белих и тзв. „Руска ослободилачка армија” генерала Власова.

Како не знате и не схватате да је сва хиљадугодишња историја наше Домовине повезана с Православном Вером и Црквом и да је одступање и отпад Руса од своје Вере и Цркве и дозвоао страшну, крваву катастрофу 1917. године? Како не схватате и не осећате, ако макар мало познајете историју Русије, да наша драга мати није просто „Русија”, него „Света Русија”, и да нама није неопходна само „Русија”, него „Православна Русија”? Зато се, нимало случајно и не без дубоког смисла и значења, у нашој државној химни пева „Цар Православни...” Нажалост, нико од оних који себе сматрају „монархисти-ма” није у стању да то појми, јер просто „цар” који није верни син Свете Православне Цркве и истовремено заштитник и покровитељ Свете Вере наше и Цркве Православне, ништа Русији неће донети, и таква Русија, чак и ако у њој падне совјетска власт у мало чему би се разликовала од садашњег СССР-а. Свети Јован Кронштатски, који нам је указивао на узроке руског страдалиштва, указује и на једини прави пут ка њеном спасењу. Иако ми видимо да су се испунила његова мрачна пророштва о погибији Русије, а он је то јасно предсказао не један пут говорећи да се „Царство Руско колеба, тресе, близу је пада”, дужни смо да му верујемо и када говори о путу спасења.

„Обрати се Богу, Русијо”, тако је пламено вапио Свети Јован у проповеди на дан Рождества Пресвете Богородице 8. септембра 1906. године, и тако нас духовно дозива све до сада, желећи да Русе пробуди из погубног стања окамењене неосетљивости. „Обрати се Богу, Русијо, која си пред Њим сагрешила више и теже од свих народа земаљских. Обрати Му се у плачу и сузама, у вери и врлинама. Више од свију сагрешила си, мада си имала и имаш у себи неоцењиву ризницу – Веру Православну и Цркву спасоносну. Ти си је погазила и поплувала преко својих гордих и злобних синова и кћери,

који себе сматрају образованима, али нису заиста образовани – то јест, нису по Образу Божијем – Русијо, ти без Цркве не можеш!“... „Врати се, Русијо, светој, непорочној, спасоносној, победоносној вери својој и Светој Цркви – Мајци својој и бићеш победоносна и славна, као у стара, верујућа времена. Доста си се уздала у свој разметљиви, помрачени разум. Са сваким злом се бори оружјем које ти је Бог дао – оружјем Свете Вере, божанске истине и правде, молитве, благочашћа, крста, мужанства, преданости и верности твојих синова” (Проповед 30. августа 1906. године)... „Нама је неопходно свеопште морално очишћење, дубоко свенародно покајање, промена нарави паганских и хришћанске; очистимо се, умијмо се сузама покајања, помиримо се са Богом и он ће се помирити са нама.”

То је завет који нам је оставио наш велики праведник. То је једини пут спасења за нас и за читав свет, јер је судбина наше Домовине Русије тесно повезана са судбином осталог света, који у овом часу преживљава оно што је преживљавала Русија пре 1917. године! Страшан се понор пред нама отворио и готов је да нас прогута. Но, срећа наша је у нашим рукама. Русија није послушала пророка Божијег, Светог Праведног Јована, кога јој је Бог послао у своје време – и зато је пала у јаму погибљи. Ако га и сада не послушамо, после свега што се десило у последњих 50 година, без сумње, то ће се погибијом окончати и сви ми, а с нама и читав свет, брзо срљамо ка том понору. Нека зато непрестано у нашим ушима и срцима одјекује пламени призив нашег Великог Праведника Јована:

ПОХИТАЈМО БОГУ С ПОКАЈАЊЕМ!
ПОХИТАЈМО ТВРДОМ И НЕПОКОЛЕБИВОМ
ПРИСТАНИШТУ НАШЕ ВЕРЕ И ЦРКВЕ!
НЕ ОКЛЕВАЈМО И НЕ КОЛЕБАЈМО СЕ!
1967.

*Архиепископ Аверкије, Руска Загранична Црква
(Из књиге „Истинско Православље
и савремени свет”)*

Комунизам и нацизам – два облика политичке магије

Многи мисле да су комунизам и нацизам самосвојни покрети који су настали спонтано, на основу историјских нужности. Буђење пролетерских маса или шовинистичко–расистичких осећања у немачком народу тумаче се као стварности условљене развојем друштвено политичких односа краја 19. и почетка 20. века. Међутим, проницљивијем оку јасно је да су и комунизам и нацизам своју снагу црпели из много дубљих понова људске ирационалности. Вулкански изливи зла који су 20. век претворили у највећу кланицу људске историје источник су имали у нечем много окултнијем него што је свакодневно политичко ангажовање у борби за власт. И комунизам и нацизам засновани су, наиме, на сатанистичким квази-религиозним уверењима њихових оснивача и вођа.

Протестантски пастор, румунски Немац Рихард Вурмбрант је, после истраживања традиције комунистичког покрета, написао књигу „Карл Маркс и Сатана”. У њој је бацио светлост на невидљиву страну идола–оснивача „научног социјализма” и његових потомака. И Маркс и Енгелс су, открива нам Вурмбрант, у раној младости ватрено веровали у Христа, писали религиозне стихове и теолошке трактате о љубави према Богу и људима. Маркс се међутим на студијама потпуно окренуо против својих дојучерашњих идеала. Почео је да пише сатанистичку поезију побуне, претећи у својим стиховима читавом свету да ће га гурнути у понор. Исказивао је жељу да се обрачуна с Творцем. Енгелсу се, при сусрету са човеком који му је изменио живот, чинило да Маркса „за косу вуку ђаволи”. Убрзо су почели да сарађују и постали су фанатични непријатељи Христове вере. Маркс је тврдио да су рани Хришћани – „јели децу”! Уследио је поклич: „Религија је опијум народа”! Објављена је класна борба до истребљења као начело људске историје. Рево-

луционарни покрет опио се демонизмом. Чувени руски анархиста Бакуњин величао је Луцифера као првог космичког бунтовника. Маркс је изгледа био следбеник једног црномагијског култа. Син га је звао „драгим ђаволом”, а његова собарица из Лондона сведочи о томе како је он редовно упражњавао ритуале окултних вештина. У једном свом тексту, Маркс најбољим пријатељем комуниста назива „стару кртицу Робина Гудфелоуа” (у енглеском фолклору Робин Гудфелоу је синоним за демона).

Сви његови наследници заразили су се овом болешћу. Они нису били атеисти, него анти–теисти. Мрзели су Бога и све што је Божије у човеку. Лењин је објавио беспштедан рат Цркви, а бољшевици су, чим су преузели власт 1917. почели да убијају вернике и свештенство, да руше и скрнавe храмове. То су чинили систематски и врло промишљено. У Сергијевом Посаду, рецимо, Цркви је одузет велики болнички комплекс. Од капеле те болнице направљена је гинеколошка амбуланта, а на месту где је стајала Часна Трпеза и где се служила Света Тајна Тела и Крви Христове постављен је сто за вршење абортуса! Обављано је сатанско жртвовање нерођених. Цар Николај и његова породица такође су ритуално убијени. По зидовима собе Ипатијевског дома у којој су бољшевици обавили стрељање остављени су мученичком крву исписани сатански симболи. Многобројна страдања руских православаца потресна су до сржи у костима. У „Архипелагу ГУЛАГ” њихов сведок Солжењин описује како су комунисти на једном од пустих острва соловецког концлагера заточили групу верујућих и нису им давали да једу – све док их нису побили глађу! Иначе, творец бољшевизма, Владимир Иљич Лењин, изумитељ је и првих логора за масовно истребљење политичких противника. Хитлер је то решење преузео од њега.

Што се Стаљина тиче, он је у младости учио богословију и спремао се да буде свештеник. Напустио је школу и почео да лута. Извесни Веб, у својој књизи „Хармонични круг”, сведочи да је Стаљин период од 1894. до 1899. године провео у породици познатог окултисте Гурђијева. Кад је почео да се бави револуционарним „радом” узео је псеудоним ДЕМОНОШВИЛИ. Када је 1924. дошао на кормило компартије, одмах је настојао да створи религиозни култ Лењи-

на. Балсамовано тело великог тиранина сахрањено је у маузолеју за чију је градњу као узор служио сатанин престо једног малоазијског обреда с почетка првог миленијума наше ере. Читава комунистичка стварност претворила се у изградњу „човека новог кова.” Зато је створена и одговарајућа „религија“. Дизани су застрашујући споменици гигантских размера, музеји револуције, итд. Да би се угушила права вера, створен је „Савез борбених безбожника”, а у месту Свиажару, по сведочењу Данца Хелинга Келара, подигнут је споменик Христовом издајнику – Јуди. Деца су од малена васпитавана у мрчаном обреду поклоњења „вођи пролетаријата”. Сва је реалност била ритуализована у том правцу – од стављања црвене пионирске мараме до пријема у партију, „авангарду радничке класе”. Комунизам се по свету ширио епидемично и где год је долазио, остављао је своје смрдљиве трагове. Црквени Кмери, творци „бољег сутра” у Камбоџи, убили су у име „срећније будућности” више од половине мушког становништва ове земље!

Бољшевичка пошаст разорила је и србски народ, одвојивши га од Светог Православља. Стотине хиљада жртава црвеног терора и милиони загађених и упропашћених Срба који су заборавили крст часни и слободу златну последице су Титовог подухвата спроведеног у сарадњи с његовим домаћим измећарима (видети књигу оца Јустина „Истина о СПЦ у комунистичкој Југославији”). Српски изроди су учвршћивали религиозни култ свога вође, намећући га пре свега младима („штафета младости” је била најсвечанији чин тог култа). Јосип Броз је био префињени крволок. Убедио је читав свет у булажњење о „активној мирољубивој коезистенцији и „демократском социјализму”. Суверен једне мале државе постао је „лидер несврстаних” и популарни светски политички гуру. Лукаво носећи маску добра, он је свој циљ постигао на начин незапамћен у историји: кад је умро, за њим су највише плакали они које је највише понизио – Срби!

Што се нацизма тиче, ни он није настао само у једном помраченом уму – у уму аустријског каплара Адолфа Хитлера. Ако се догађаји у вези са рађањем нацизма боље осмотре, постаје нам јасно да је Хитлер био само медијум велике завере светског сатанизма. Ево неколико чињеница:

– Један од најпознатијих сатаниста 20. века, енглески авантуриста и надриписац, био је Алистер Кроули. Он је све време проповедао „слободну вољу” – **ради оно што хоћеш, и нека ти је то једини закон.** Написао је и „Књигу закона” Новог доба. Бавио се разним видовима сексуалне магије у свој њеној изопачености. У Немачкој је основао читав низ црномагијских дружина од којих су неке касније признале Хитлера за спроводиоца њихове воље. Кроули је једном приликом изјавио: „Пре него што је Хитлер био, ја јесам”.

– **Основне идеје „Mein kampfа” Хитлер је преузео од окултисте-геополитичара Карла Хаузховера, који је међу првима изнео идеју „немачког животног простора” и расне премоћи аријеваца.**

– Кукасти крст и поздрав са уздигнутом руком преузети су из окултистичкее праксе.

– **Једно од друштава која су припремала идеолошку основу нацизма било је и „Друштво Туле“.** Дитрих Екарт, један од истакнутих чланова овог удружења, увео је у њега Хитлера и најавио га као човека коме је он само пророк и претеча. Ту је будући фирер научио да геноцид над Јеврејима, Словенима и Циганима има значење ритуалне жртве. Крв се лила у славу паганских богова германске древности – демона, у ствари. Што год су крупнији порази Трећег Рајха били на бојном пољу, то је фирер више инсистирао на уништавању Јевреја, надајући се да ће том и таквом жртвом „умилостивити” судбину.

– Херман Раушнинг, човек који је с манијакалним вођом Немаца разговарао пре но што је овај почео да ратује против целог света, указао је на фирерову опседнутост нечастивим. **Хитлер се будио ноћи и урлао: „Он је ! Дошао је овамо!”**, мислећи при том на кнеза таме у чијој је власти био. Зато се не треба чудити чињеници да је набојима свог беснила наелектрисао и морално труле масе Немаца. Један од њих, градоначелник Хамбурга, екстатично је узвикнуо: „Нису нам потребни свештеници. У везу с Богом, можемо ступити непосредно преко Адолфа Хитлера”. Наравно, тај Бог није био Богочовек Христос, него лажни бог – древна, лукава змија, како нечастивог зове Свето Писмо. Хитлер је проглашен за Месију. Вођа

„Хитлерјугенда” Балдур фон Ширах, тврдио је да је „фирер немачког народа спаситељ кога нам је Бог послао да нас избави”. Философ Карл Јасперс сећа се да је Хитлеровим наступима лудила био одушевљен и славни мислилац Хајдегер.

– **По монструозности позивати Shutystaffel (SS) основан је као црномагијски витешки ред.** Његовог команданта, Химлера, Хитлер је звао „својим Игњацијем Лојолом” (оснивач најподмуклијег реда Римске цркве – језуита). Есесовци су чисто „аријевско порекло” морали да доказују за два и по столећа уназад. Носили су јерархијско магијско прстење и бодеже, као и старогерманске панганске руње на униформама. Познати SS знак назван је још и „Луциферов удар”. Хитлеровци су га звали „руном моћи”. Веровали су у реинкарнацију, па им је зато препоручивано да децу зачињу на гробљу да би се душе племенитих аријеваца „уселиле” у тела будућих „над-људи”.

– **У градићу Вевлсбург, Химлер је заповедио да се изгради двор за њега и дванаест највиших фенерала SS-а, по угледу на краља Артура и његове витезове.**

– **Сви нацистички скупови ритуално су организовани.** Боје униформи, застава, светлост рефлектора, најпогодније доба – ноћ, стварали су утисак припадања новој религији, религији „плавокрвног натчовека”.

– Хитлер је остао веран себи до краја. Убио се у ноћи између 30. априла и 1. маја 1945. године, познатој као „Валпургијска”. То је средишњи вештичији „празник” у току године (о њему пева Гете у „Фаусту”).

Из ових примера видимо да се иза маске „неугледних” политичких збивања крију наказни култови таме. За многе, антихрист ће бити генијални политичар и његов успон ће изгледати као успон његове идеје – идеје мира и љубави међу људима. Чињеница је, међутим, да ће смрдљиви димови идолослужења које ће он увести да би собом заменио Христа ускоро открити његово право лице. Зато се треба јако пазити, по речи старца Зосиме, игумана Соловецког манастира:

„Када чујете да је дошао или се на земљи јавио Христос, знајте да је то антихрист!”

***

У то доба, дошао сам (опет код владике Данила) до књиге неке Американке Мери Стјуарт Ралф, „When Your Money Fails 666”, која је објављена 1981. у Алабами. Ту су се налазили неки подаци, који су тада изгледали невероватно (а већ су били потпуно застарели). Значи да су извесни православни „интелектуалисти“ с подсмехом (као и данас, усталом) гледали целу ту причу, као нешто недостојно озбиљне теолошке пажње. Запамтимо, књига се појавила деценију и по пре интернета.

Систем 666 је стигао!

(Фрагменти из књиге „When your money fails 666“)

1. **Број тајне службе америчког председника Џимија Картера био је 666.** Тенкови које је за ту службу градио Крајслер имали су на себи 666.

2. **ИВМ опрема за супермаркете у САД има на себи 666.**

3. **Неке америчке школе користе тзв. 6–6–6 систем** (6 предмета, 6 седмица провере знања, 6 таквих периода у току године).

4. **Др Патрик Фишер**, угледни компјутерски стручњак, консултант Московске олимпијаде 1980. године, и саветник неколиких канадских фирми у једном разговору изјавио је да је врло близу време кад ће се појавити светски диктатор који ће свету наметнути своју „кредитну картицу”. Све је спремно за остварење тог система.

5. **1977. године Хенрик Елдеман, главни компјутерски стручњак ЕЕЗ**, рекао је да је спреман да почне са обележавањем сваког човека на свету; за то обележавање планирана је употреба три шестоцифрене целине (6+6+6), 18 цифара укупно.

6. **Треба укинути новац у готовини, и заменити га кредитним картицама.** У „Америчком затворском магазину” извесни Спејсер је изјавио да ће злочин бити скоро осујећен ако готов новац нестане. Готовина је стварни мотив за око 90% пљачки.

7. Све ово је повезано са стварањем Новог светског поретка, прокламованог од стране Уједињених нација читав низ година раније. У мају 1974. рецимо, „UN Monthly Chronicle“ потврдио је да је циљ Уједињених нација стварање Новог светског привредног поретка. У ту сврху формиране су многобројне светске организације које ће постати језгро за спровођење власти потенцијалног светског диктатора. То су:

– **Светска банка.** Основана је ради интернационализације светских новчаних стандарда и ради омогућавања да сва новчана моћ у светским размерама пређе у руке те агенције.

– **Светска организација за исхрану** која би контролисала светске залихе хране и усмеравала их према потребама.

– **Светска здравствена организација** – успостављена због међународне сарадње у области медицине и лечења болести. Др Џек Ван Ајмп у књизи „Ваша сјајна будућност“ вели: „Ова организација биће средство које ће се користити за смештање политичких противника у душевне болнице на хиљаде километара далеко од дома”.

– **Светска организација за рад** – успостављена ради усклађивања радних стандарда широм света. Ван Ајмп у поменутој књизи тврди да је она средство за ширење светског социјализма (државно–планиране привреде) и философије „уједињеног света”.

– **Међународни монетарни фонд** – основан ради контроле међународне трговине и индустрије. Антихристу може послужити у остваривању светске привредне контроле. Ту су још и: Међународна трговинска организација, Светска метеоролошка организација, Универзална поштанска унија, Међународна организација за цивилно ваздухопловство, итд.

8. **Под плаштом миротворства, масовна култура већ подуго проповеда „уједињење света”:** Типичан пример је песма „Imagine” („Замисли”) бившег „Битлса” Џона Ленона. Она у преводу гласи:

Замисли да нема раја, лако је ако пробаш,
да нема пакла под нама, изнад нас само небо,
замисли да сви људи живе за овај дан.

Замисли да нема државе, то није тешко,
да нема ничега због чега би се гинуло, да уз то нема религије,

замисли да сви људи живе у миру.
Замисли да нема власништва, питам се можеш ли,
и да нема гладних, замисли братство људи,
замисли да сви народи деле читав свет.
Можеш рећи да сам сањалица, али нисам једини:
надам се да ћеш нам се једног дана придружити
и да ће свет бити уједињен.

Занимљиво је да је идеја уједињеног света код Ленона повезана са идејом да религија треба да нестане (ту се пре свега мисли на Хришћанство, јер он „укида“ појмове раја и пакла).

9. Систем ласерско-компјутерске контроле људи одавно је познат. У броју од 20. септембра 1973. америчког студентског листа „Senior Scholastics” изашао је текст: „Јавне потребе и лична права – ко вас то посматра?” Тамо је писало: „Сва трговина ће се обављати компјутером. Људи ће примити упечаћен број на руку или чело. Број ће бити упечаћен ласером и неће се моћи осетити. Неће бити видљив голим оком и биће непроменљив као и отисци прстију”.

10. Професор из државе Вашингтон, Р. Кејт Фарел, пронашао је 1974. ласерску пушку за „тетовирање” и у научне сврхе служио се њом за обележавање риба и рибљих јата. Упитан да ли је справу могуће користити и на људским бићима, рекао је: „Да. Може се користити и у такве сврхе”:

11. У листу „Сан Хозе Меркјури” од 8. августа 1975. налази-мо чланак „А шта са овим?” Пише: „Компјутерски стручњаци припремају обележавање свих људи на свету помоћу бројева. Ови бројеви ће се углавном употребљавати у трговини. Извештачи веле да ће они ласерима бити утетовирани на челу или на руци”.

12. Запослени у пенсилванијским затворима имају број уписан на руци који је читљив на инфрацрвеном скенеру, програмираном да им отвори врата кад га прочита.

13. Већ поменути канадски стручњак др Патрик Фишер: „Употребом кредитних картица биће могуће све народе који се баве трговином сместити у компјутерску меморију. С компјутером ћемо бити повезани по једном или више кључева: бројем социјалног осигурања, возачке дозволе, крштенице, пасоша, и за шта год

користимо картицу. Сваки покрет који учините, сваки новчић који потрошите – све се бележи. Капацитет компјутера у Бриселу је две милијарде људи (!). Углавном су у његовој меморији људи из земаља са јаком трговином и индустријом, путници, они који користе кредитне картице, туристи. У компјутеру су већ подаци о сваком грађанину, и све се бележи – сваки њихов покрет, промена посла, адресе, трошење новца. Тешко је **поверовати**, али је тако”.

14. У вашингтонској штампи објављено је да је SWIFT (Друштво за међубанковну светску финансијску размену) учествовало у изградњи бриселског компјутера. Ово је систем који ће, кад дође време, користити антихрист.

15. Сам лични број ће у том систем убити кодификован овако:

- 666 – међународни код у вези са Светским компјутером
- 110 – државни код који ће активирати централни компјутер САД
- 205 – број за локализовање становника
- деветоцифрени број социјалног осигурања.

ДАКЛЕ: 666 110 + 205 419 + 368 969

6 цифара 6 цифара 6 цифара

(666)

Компјутерски систем за читавање цена (уздужне усправне црте су као „жиг” присутне већ на свим производима) саставни је део овог система контроле.

16. Проналазачи дигиталних телефона су на тастатуру ставили два „загонетна” дугмета (можете погледати на својим дигиталним телефонским апаратима) – звездицу (*) на левој доњој страни и ознаку за фунту (#) на доњој десној страни. Звездица ће се у новом светском привредном систему користити за повезивање са банчним компјутером, а ознака за фунту за пребацивање с рачуна на рачун. Ово се већ примењује у Сједињеним Државама.

17. У будућности (скорој) трговина ће се обављати преко ТВ апарата и телефона. Инфрацрвени систем читавања уздужних линија са информацијама о производу (од залиха до цена) већ се користи. Очитане вредности се појављују на екрану.

ТВ апарати ће моћи да надзиру већи део приватног живота – од рада до времена за одмор. Да ово није фантазија, потврђује текст Роналда Тејлора у „US and world report”-у, који описује оглед назван „Вјутрон”. У оквиру овог огледа, 150 домова било је телефонским и ТВ линијама повезано с компјутерским банкама података. Преко 12000 „страна” информација било је доступно сваком кориснику по 18 сати дневно. Информације су свеобухватне – од података из трговине, преко новости и возних редова, до курсева за учење код куће, игара итд.

18. У „Контемпорари Магазину”, Денвер Пост, од 10. септембра 1978. појавио се чланак: „Наши ТВ пријемници могу да нас посматрају”. Аутор текста је Лес Браун, новинар „Њујорк Тајмса”: „Пророштво Џорџа Орвела о електронски контролисаном друштву, у коме ће ТВ–апарати моћи да нас посматрају као што ми њих посматрамо, ускоро ће доћи на ред... Кроз неколико година, већи део земље кабловском ТВ биће повезан са компјутерима који ће чинити многе услуге домаћинствима али ће, на жалост, у оквиру тзв. Кјуб система, моћи да надзиру читаво домаћинство, што се може сматрати насртајем на приватност грађана. Изборна кампања неког политичара могла би, рецимо, бити упропаштена ако би његов против-кандидат преко компјутера сазнао да тај политичар воли да гледа порно-филмове”.

19. Нолан Финли у „Детроит Њуз” од 10. августа 1978. пише о кабловском ТВ–систему „Утопија”. У оквиру тог система информације о сваком дому биће смештене у компјутеру. Знаће се и такве ствари какву су, на пример, име породичног лекара, историја болести, болнице које се углавном посећују, колико људи у том дому живи, где спавају, итд.

20. У „Нешнал Инквајер” од 5. септембра 1976. налази се текст о звуку који су пронашли британски научници. Познати др Роберт Шарп, психолог – бихејвиориста који је помогао у стварању овог звука, изјавио је: „Тај звук је динамит. У погрешним рукама он би могао да служи за погубне сврхе. Влада би могла да га користи да би нам испирала мозгове, рецимо. Било каква пропаганда би, након употребе тог звука, била успешна. Кад смо га пуштали у слушалице добровољцима, електронецефалограми (ЕЕГ) показивали су да су

њихови мозгови у стању сна и да могу примити било какву информацију коју желимо да им предамо”.

21. Усавршена компјутерска графика омогућује стварање различитих компјутерских ликова (**један од њих је и популарни Макс Хедрум, нап. приређивача**). У Откривењу Јовановом (14, 9) пише да ће читаво човечанство обожавати слику Звери, антихриста. Захваљујући савременим системима ТВ–преноса и контроли коју омогућују, антихристов култ би, путем стварања компјутерског лика, могао да се једноставно примењује.

22. **Поштанска служба САД је 1980. најавила електронски пренос порука компјутером.** То одстрањује приватност наше поште.

23. ЗА КРАЈ...

Један од свемирских бродова који су се шездесетих година спустили на Месец био је сав у знаку три шестице.

- Име АПОЛО Apollo) има 6 слова;
- Име сваког од астронаута има 6 слова: LOVELL 6), ANDERS 6), BORMAN 6)
- Било је 6 ТВ преноса из космоса;
- Путовало се 6 дана;
- Свемирски брод је имао 6 делова...

24. **Петог јуна 1975. године, први брод који је упловио у обновљени Суецки канал имао је на палуби 666. Случајно?**

***

У време писања књиге „Кроз огањ апокалипсе”, читао сам „Тајне” које је уређивао негдашњи рок-критичар Петар Луковић, човек болестан од мржње према Богу и Цркви. И ту сам налазио знакове оне коначне отпадије, која ће довести од појаве сина погибије. А чинило се да, на разне начине, Бог говори и србском народу. Тада сам покушао да прибележим те знаке, и да их прокоментаришем.

Тајне безакоња

Долазак последње, антихристове религије „уједињеног човечанства” потпомаже се из одређених центара „нове духовности” свим средствима. И ми смо на удару; у Србији и Југославији делује читав низ листова и часописа који шире некрштену „духовност”, паганизам, па и сатанизам. Типичан пример је часопис „Тајне”. Знак им је „загризена јабука” (по древној идеји да је луцифер „просветлио” Адама и Еву, наговоривши их да загризу „забрањено воће” – идеју шире разноврне сатанистичке секте од најстаријих времена до данас). Довољно је прелистати неколике бројеве, па се уверити шта заговарају „Тајне”. Из броја у број у њима је, рецимо, објављиван курс црне магије. У 32. броју објављен је текст о разним „космичким интелигенцијама” које опседају појединце и говоре кроз њих (то се у православљу зове опседнутост ђаволом). 29. број нас обавештава о извесној припадници војске САД Патриши Хачинс која је од војног свештеника (sic!) добила одсуство да оде кући и обави своје религиозне обреде. Хачинсова се бави вештичарством. Одмах ту је извештај о неком Американцу кроз кога говори „ванземаљац” Велзевул (или Белзевуб). Велзевул је, иначе, старо, библијско име за сатану. Ето, више се ни он не крије; сад се само представља као биће са друге планете. 28. број се одушевљава култом Елвиса Прислија, наркомана и пробисвета, кога све више Американца сматра за „свеца”, јер им се, веле, посмртно јавља и помаже им! 30. број „Тајни” саопштава нам да се у Торину држао конгрес о нечастивом, а у Милану изложба магије и магијских реквизита. На сав глас се

труби о Саи Баби, новом „месији“; пева се хвалебан пој Харе Кришни чији вођа Харикеша тврди да људи нису били на месецу јер његове „Веде“ веле да је Месец пун живих бића (sic!). Неки од „великих“ гуруа, Мехер Баба (махер?) свима поручује: чувајте се скромности (једне од најважнијих хришћанских врлина). И тако даље. Све у том тону: реинкарнација, ванземаљци, опседнутост „космичким интелигенцијама“, црном магијом, гуруима, Саи Бабом (и четрдесет хајдука?)... Врхунац је текст Емира Салиховића, објављен у 30. броју „Тајни“ под насловом „Црно подвучено црвеним“. У том тексту Салиховић отворено хвали Антихриста као позитивну појаву и некакву „допуну“ Христу. „Тајне“, „Арка“ и слични листови продају се као алва, а нико не реагује на њихово подивљање „духовњаштво“. Народ који је све жртвовао за КРСТ ХРИСТОВ сад се окреће Кришни, Баби, Буди и Мухамеду – зар то није разлог за гнев Божији? Зар се тиме не сабира огањ несреће на потомке Светог Саве и Светог кнеза Лазара? Зар ће се они који верују у Свету Тројицу вратити паганским идолима и служити им? То стање нарочито је очајно међу младима, одвојеним од вере прадедовске. У Београду, на пример, делују, поред многих суботарско-јеховистичких дружина, и различита магијска друштва – теозофско, ТМ, Харе Кришна, антропозофи, гностици основан је и ОТО познатог сатанисте Кроулија (тај ОТО издаје књиге чије су цене 222 и 333 динара, рецимо; ваљда се још не усуђују да одмах „лупе“ на папир 666).

Шта рећи? Рећи речима Књиге пророка Јеремије (11, 11–13): „Зато овако вели Господ: ево, ја ћу пустити на њих зло, из којег неће моћи изићи, и вапиће к Мени, али их неће услышити. Тада ће градови Јудини и становници Јерусалимски ићи и вапити к боговима којима каде, али им неће помоћи у невољи њиховој. Јер имаш богова, Јудо, колико градова, и колико има улица у Јерусалиму, толико подигосте олтара срамотнијех, олтара, да кадите Ваалу“ (Ваал – лажни бог, демон коме су се Јевреји клањали кад су одступали од Бога Живог).

И речима пророка Исаије (1, 4): „Да грјешна народа! народа огрезла у безакоњу! сјемена зликовачкога, синова покваренијех! оставише Господа, презреше свеца Израилева, отступише натраг.“

А једини лек је, опет по речи Исаијиној (1, 16): „Умијте се, очистите се, уклоните злоћу дјела својих испред очију мојих, престаните злочинити“.

Знаци српском народу

Није нас Господ оставио без знака Свог присуства; само ако желимо да их разумемо. Од тога како их читамо и желимо ли да их читамо, зависи нам и данашњи и сутрашњи дан. Ево неких знака:

– Пола века је прошло од почетка страдања Срба какво се не памти у историји. 1941. усташе и комунисти насрнуше на стадо Христово; почеше да кољу и убијају, ови у име поглавника и независне Хрватске, а они у име Стаљина и пролетерске револуције. Бог нам је дао слободу да бисмо жртве достојно сахранили и помене им одржали. Кад су жртве ратног и поратног комунистичког терора у питању, Он нас позива на свеопште покајање због братоубилаштва грађанског рата и његових потоњих последица. Па ипак, покајања је мало – нимало; а слоге и јединства опет нема. Није нам дато много времена. Ако се сад не вратимо Цркви и својој традицији у пуности њеног смисла, ко зна хоће ли нам се прилика икад поново указати?

– Пресвета Богородица се јавиља Србству и наговестила му нова страдања (види прилог о икони Богородице Лепавинске). И њен је глас упућен у таму наших грехова и отпадије од вере: Она од нас тражи да се вратимо Њеном Сину Христу и да у Његово име почнемо да живимо.

– Ове године се поклопише два велика празника: Благовести и Ускрс. Та појава се збила пред светске ратове у овом веку. Она је узнемирила и руске вернике, па је Патријарх Алексеј морао да их умирује говорећи да то не мора ништа да значи. Не мора, доиста; али може. Господњи ангео Гаврило је на Благовести јавио Пресветој Богородици да ће родити Сина Божијега и Сина човечијег; Исус Христос је на Васкрс устао из мртвих и победио сатанске окове смрти, разрушивши пакао. Сажимајући ова два дана у један Господ

нас је позвао да се замислимо над Његовим свештеним присуством у свету и над Његовом улогом у делу нашег спасења.

– Вратиле су се мошти Владике Николаја, великог нашег светитеља и просветитеља, мужа који је постао духовни стожер новије Србске историје. Гоњен од Немаца и комуниста, умро је у туђини; повратком у Отаџбину, дозива нас свести и савести коју смо изгубили у току комунистичког терора. Игуманија једног од наших манастира рече том приликом: „Владика се у Србију вратио или да наш народ пробуди и Богу га врати или да поново страда са својим Србима”. Нешто од то двоје неминовно ће бити.

– Добили смо четрдесет четвртог поглавара автокефалне Србске Православне Цркве, човека светог, великог подвижника и молитвеника, Патријарха Павла. Духу Светом се изволело да нам га дадне у тренутку кад смо заборавили шта је то подвиг, шта је пост и молитва, шта је Богољубље и братољубље. Овај патријарх је велики знак: стуб духовни од Земаљске до Небеске Србије. Оглушимо ли се о његове позиве на светост и честитост, тешко нама!

Дај Господе и Царе небески, да знаци које си нам упутио буду на корист и спасење народу твом србском! Сачувај нас од невоља и искушења молитвама Светог Саве и свих Светих Срба! АМИН.

Небо и земља ће проћи

(прва књига)

Године 1992, објавио сам зборник „Небо и земља ће проћи”. Увод у последња времена и праслика последњег прогона хришћана, било је крваво гоњење Цркве у доба комунизма. По подацима званичне руске државне комисије за истраживање комунистичких злочина, године 1995. објављено је да је за време Совјетије убијено двеста хиљада само свештених и монашких лица. На свечаном Архијерејском Сабору Руске Цркве, у храму Христа Спаситеља, године 2000, обављена је канонизација преко 1100 новомученика, највећа у историји светског Православља.

Комунизмом сам се бавио стално и упорно, па су ми се неки чудили: „Зашто?” Управо зато што је комунистички поредак претходник антихристовог поретка, после кога ће доћи Господ у слави Својој да суди живима и мртвима. Комунизам је, у Русији и свету, однео око двеста милиона људских живота, и најкрвавије се обрачунавао са сваком вером у Бога и онострано. Кад сам прилазио Цркви, нашао сам, у једном од старих бројева „Православља”, текст о борби против Хришћанства у Етиопији, коју су, после свргавања цара Хаила Селасија, преузели комунисти на челу са Менгисту Хаиле Марјамом (иначе, Тито га је подржао). Из њега је сасвим јасно зшто је комунизам праслика антихристовог царства.

Уништавање хришћанске цркве у Етиопији

Објављујемо документ који је штампаним у немачким новинама „Франкфурте Алгемајне Цајтунг“. Документ је, према казивању овог листа састављен 1981. године у дирекцији Центра за припрему партијских активиста у Адис Абеби, који је створен 1975. год. и који организује тромесечне курсеве; назив центра је „12. јекатит“.

1. Спроводите муниципалне (општинске) скупове недељом ујутро. Тражите обавезно регистравање свих житеља рејона. Пазите да сви они присуствују скуповима. За оне који одсутствују наложите сурове казне (новчане или затворске).

2. Изаберите најактивније хришћане за извођење добровољних јавних радова. На тај начин ће они бити заузети, па им неће остајати времена за хришћанску делатност. Ако пак они то одбију имаћете основе да их отерате у затвор.

3. Потрудите се да у све религиозне групе и све хришћанске скупове уведете надлежне партијске другове. Они су дужни да надгледају најактивније хришћане и руководиоце група.

4. Објавите становницима сваког града или села да су дужни да се једном заувек одлуче да ли су они хришћани или не. Затим мало касније тражите од људи који су се изјаснили као хришћани да се одрекну вере. Ако се не подчине, отерајте их у затвор али само на неколико дана. Када изађу на слободу, њихови рођаци ће их убеђивати да се одрекну хришћанства, или, у крајњој линији, да своју веру држе у тајности да не би навлачили непријатности на своју породицу.

5. Запретите народу, а нарочито омладини да иде у цркву. Одузимајте личне карте свима који присуствују богослужењима. Не враћајте им документе док се не одрекну вере. Ако се они не уплаше затвора, њихови преплашени рођаци им неће дозволити да иду на богослужења.

6. Ако забрана одласка у цркву не да резултат, отерајте у затвор руководиоце хришћанских општина. Најбоље је све њих задржати истовремено да би општине одједном лишили сваког руководства. У затвору им не дозволите никакву посету да нико не би знао шта се тачно догађа.

7. Задржавајући човека не објављујте за шта се конкретно оптужује. Када се пак оптужба изнесе не назначавајте тачан датум суђења. Побрините се да исплата плате онима који се налазе у затвору буде обустављена. Кажњавајте све оне који помажу породицама затворених новцем или храном. Опустајући било кога са кауцијом тражите огромне суме новца. Поставите обавезно услов да кауција не буде враћена уколико се докаже кривица оптуженог. Породице и пријатељи ухапшених ће нам мање досађивати ако им сугеришемо да ће било какав протест с њихове стране само погоршати положај ухапшеног.

8. Затварајте цркве. Мотивишите ово недостатком простора за канцеларије и сала за скупове. У црквама спаљујте или ломите олтаре и све остале предмете религиозне свакодневнице.

9. Дозвољавајте месним властима да се „занимају” хришћанима, који живе на тој територији, по њиховом нахођењу. Нека цркве затварају увек месни чиновници ситног ранга. На тај начин нико не може окривити владу да је антихришћанска.

10. Непрестано уливајте људима у главе, свим могућим средствима (радио, штампа, плакати и сл.), да они морају бити изузетно одани својој земљи. И подвлачите да новац и време које они дају Цркви одузимају својој земљи и доследно томе не подржавају своју владу.

11. При напредовању у служби, избору студената за високе школе, давању стипендија итд. увек прецртавајте хришћане из списка кандидата.

13. Објавите да су црквени административни центри, канцеларије, школе и болнице државно власништво. Конфискујте станове онима који служе Цркви и мисионарима, а такође и транспортна средства. Објашњавајте ово потребом државе.

13. Замрзавајте црквене рачуне у банкама као и рачуне црквених школа и мисионарских група. Нека се њихов рад прекине због недостатка новца.

14. Забрањујте све веће религиозне скупове. Објавите хришћанским заједницама да је за организацију јавних скупова неопходна специјална дозвола; када вам предају такву молбу одбијајте их или одгађајте одговор на неодређено време. Оставите неколико активних цркава да би могли рећи да у нашој земљи постоји слобода религије.

15. Оскрвнављујте сва места која хришћани поштују као светињу. Рашчистите сва гробља и изградити на тим местима пијачне тргове. Мало веће надгробне плоче, које не могу да се однесу или поломе, могу да се искористе као тезге за продају меса или рибе.

16. Одбијајте све који траже визу за путовање на религиозне конференције или курсеве који се организују у нашој земљи или иностранству.

17. Не дозвољавајте ни мисионарима ни онима који служе Цркви слободно пресељавање по земљи. Одбијајте издавање неопходних дозвола или одлажите решење питања на неодређени рок. Ако вас буду питали чиме је изазвана таква задршка одговарајте да решавање сличних питања није у вашој компетенцији и да ствар решавају виша лица која ви немате право да позивате.

18. Ограничавајте свим могућим средствима ширење религиозне литературе. Забрањујте државним штампаријама да примају поручбине за штампање религиозне литературе. Поставите обавезно услов да све књиге морају да прођу кроз цензуру. Нађите повод да изађе што мање хришћанских књига.

19. Дозволите штампање неколико хришћанских књига. Ако се покаже да имају успеха, не дозволите поново издање када читав тираж буде распродат.

20. Захтевајте да се сви преводи Библије подвргавају цензури. Забрањујте издања Библије или религиозних трактата на језицима племена уколико међу државним службеницима нема професионалног цензора који зна те језике. Да би се могло говорити о слободи религије довољни су преводи Библије на неколико основних језика.

21. Захтевајте да све школске установе почев од основне школе па до универзитета у најмању руку једанпут недељно изводе часове политичког образовања. Уведите правило по којем је прелазак из разреда у разред из семестра у семестар могућ само уколико се добије задовољавајућа оцена из овог предмета. На овим часовима је неопходно

подвлачити да онај који више од свега жели срећу у својој земљи не сме у својој души остављати места за Бога.

22. Забрањујте молитву и читање Библије у свим школама укључујући и оне које Црква издржава.

23. Забрањујте хришћанима да се скупљају у приватне куће на молитву или читање Библије.

24. Учите децу и омладину да прате своје родитеље и саопштавају о свакој њиховој религиозној делатности којом се они баве; награђујте их за то. Родитељи морају да се плаше да испољавају своју веру чак и у својој кући кришом.

25. Да би у будућности било могуће добити помоћ из иностранства и да се не би преплашили туристи, дозволите неколицини мисионара да остану у земљи. За остале учините што је могуће више тешкоћа: нека што је могуће више мисионара падне у очајање очекујући годинама добијање визе и дозволе за мисионарску делатност. Смело објављујте затвореним поједине области земље, одузимајте имовину коју тамо имају хришћанске мисије. Не дозвољавајте мисионарима да се састају међусобно и са месним становништвом. У свим овим случајевима користите више метода да би одбили молбу или одложили решење на неодређени рок.

26. Ако вам је апсолутно потребно да се ослободите неког важног хришћанског активисте, уништите га. Нека нико не зна да је мртав. Тада ће његова породица и Црква рачунати да је он жив и неће дизати буку да не би доводили његов живот у опасност.

27. Одбацујте све оптужбе о прогањањима религиозних, нарочито пред светском штампом. Инсистирајте на томе да је преведена национализација неопходна за политичке реформе и да црква не треба да се нада неком повлашћеном положају. Као доказ постојања религиозне слободе изнесите број активних цркава и мисионара који раде у земљи.

28. Непрекидно пратите кореспонденцију и прислушкујте телефонске разговоре свих сумњивих хришћана и мисионара. Ако се покаже потребно покрените против њих судски претрес, ви увек можете наћи подесан изговор.

29. Примењујте било коју тактику која се покаже најподеснија у тој или другој ситуацији. На тај начин ће хришћанска Црква бити уништена или постављена под контролу државе.

О окултном геноциду

После комунизма дошао је сатанизам.

Године 1993, на Васкрс, у Оптиној пустињи сатаниста Николај Аверин убио је ритуалним ножем три монаха: Василија, Терапонта и Трофима. Тада ми је постало јасно да нас чека право мучеништво последњих времена, и да ће свако ко буде веран Христу бити гоњен и убијан, на најсуровији могући начин. Игуман Тихон (Шевкунов), делатан и озбиљан православни монах, написао је, у часопису „књижевна Русија” (бр. 20/1993.) чланак „Прети ли нам окултни геноцид?” који је дао дубок духовни увид у природу онога што се десило у Оптици и што ће се ускоро дешавати у целом свету, коју сам превео и објавио у „Светигори“.

Прети ли нам окултни геноцид?

На дан Свете Пасхе у Оптиној Пустињи, злочинац, који отворено исповеда сатанизам, убио је тројицу православних монаха. Ми морамо појмити да то није било обично убиство, него страшни наговештај будућих догађаја.

То је злочин који делимично открива истински духовни лик милиона људи, несрећних и преварених наших земљака, који су од Бога одступили. Наша земља сад је утонула у разврат, насиље, жеђ за влашћу и богаћењем. Историја нам сведочи: друштво, које такве страсти одреди као циљ свог постојања, осуђено је на изрођавање, силовито и страшно. Али још је страшнија судбина оног народа који усвоји, уз већ побројане грехе, ђавопоклонство у свим његовим формама.

Ако у Русији не буде истинскога покајања, то јест ако се одлучно не напусте богоборство и култови насиља и страсти, ако људи не почну да траже Бога Живога и Истинитога, Који и јесте Спа-

ситељ човеков од духовног и физичког ропства сатанским силама, чекају нас искушења, која се дају упоредити само са збивањима што наступише после 1917.

Ко год хоће спасење наше многострадалне Отаџбине и своје сопствене душе, морао би да одмах почне да живи по заповестима Јеванђеља, и смао ће на тај начин, без страха да не погреша, моћи да помогне Русији и да испуни своје обавезе према Богу, Отаџбини, својим ближњима и себи самоме.

Они, који су постављени да чувају друштвене интересе, пред Богом и народом су дужни, као и пред покољењима наших предака, који су створили Русију, да силом дате им власти зауставе и пресеку погубне упливе сатанизма у свим његовим видовима, то јест: тајне култове са жртвовањем људи, све форме окултизма и магије, спиритизма, астрологије, неодговорне огледе са човековом психом који се зову „парапсихологија“, култове порнографије и насиља, наркоманију, широко распрострањене пројаве екстремизма „масовне културе“, која изазива хипнотичко потчињавање личности најнижим и најразорнијим силама духовног света. Све побројане појаве морају бити искорењене из живота Русије као огромна опасност по друштво, о којој већина људи још увек нема појма; та опасност састоји се у поробљавању људске душе страшним силама света палих духова, од којих нас не може избавити ни човек, нити човечанство, него само Христос Спаситељ. Игнорисати деловање духовног света на наш живот не само да представља слепило, него и злочин!

Ако друштво сада буде послушало глас разума, глас Цркве, уз Божију помоћ, и ми и будућа поколења избавићемо се од многих несрећа. Ако не, ужаси овог столећа на измаку биће само бледа сенка у поређењу са оним што су силе зла, због наше раслабљености, припремиле нама и нашим потомцима.

Ако се деси да ни држава ни људи, који су изабрали да пребивају ван Цркве, не буду хтели да се силама антихриста супротставе истинским испуњењем заповести Христових, увидећемо да се то обистињују речи Древних Отаца Цркве и Светитеља последњих времена: „Ко се спасава, нека спасава своју душу. Одступништво и Бог допушта. Не покушавај да га спречиш својом немоћном руком. Уклони се, чувај се сам од њега, и то нека ти буде довољно”.

Духовно позађе убиства монаха у Оптини

Али, док не наступи тај последњи тренутак, свако од нас, православних хришћана, мора да учини све, што је у његовој моћи, да не допусти убиствено ширење сатанизма у нашој земљи.

Пре три године добио сам могућност да проведем лето недалеко од Оптине Пустине. Једном приликом, посетило ме неколико младих људи из суседног села, тражећи савет у вези с њиховим пријатељем, који се својевремено борио у Авганистану. Сад, пошто се вратио, зачудио их је некаквом својом настраном религиозношћу: признавао је постојање Бога и духовног света, говорио је да је у Авганистану био два пута спасен од сигурне смрти, али Цркву није признавао, сматрајући да њиме руководи некакав дух, који усмерава све његове поступке. Уз то, његови другови били су збуњени суровошћу тога човека, која је страшна чак и кад се има у виду суровост читавог савременог друштва. Њему ништа није представљало да готово намртво истуче човека, или силује девојку. Све је то чинио с таквом јарошћу и тако немилосрдно, да су га се клонили чак и пријатељи.

Саветовао сам их да по сваку цену покушају да свог пријатеља одведу у Оптину Пустину да би свештенику саопштио све што му се дешава, а нарочито то о духу који га руководи. Нека би отишао и без истинског покајања – важно је да схвати какав је то дух и откуд духу таква власт над његовом душом. Упозорио сам их да су Цркви веома познати такви случајеви и да се они завршавају, по правилу, или страшним злочином или самоубиством ђавоиманог. Више ништа о том „авганистанцу” нисам чуо, и ускоро сам на њега заборавио. Сећао сам се само имена. Звао се Николај. Презимена сам се присетио тек касније, кад сам чуо за убиство на Пасху у Оптиној Пустини – Николај Аверин.

О монасима, убијеним тог васкршењег јутра, писаће се житија. Они су пострадали као Страстотерпци (они који су претрпели страдалничку смрт), као Мученици, само због тога што су били православни хришћани и нарочито зато, што су били монаси. Касније, у истрази, Аверин је саопштио да му је дух, који га је руководио, заповедио да убије управо монахе.

Новине су донеле већ много чланака о овом догађају. Кад смо недавно имали сусрет с новинарима, неки од њих су се чудили зашто смрт монаха, младих, пуних снаге, људи, ми, православни хришћани, примамо као светао догађај. Новинари нису могли да појме да то није никакав имагинарни став, никакво чудаштво. Црква из свог две хиљаде година дугог опита зна да човек, који умре у Пасхалну Недељу, а нарочито на саму Пасху, јесте изабраник Божији. Зна да је и велика милост Божија према оној души која се удостоји да умре одмах после исповести, ослобођена од греха, а убијени монаси су се неколико часова пре смрти исповедили и три дана пре Пасхе присуствовали Светој Тајни јелеосвећења, то јест примили су Свету Тајну којом се праштају заборављени греси. Нарочито је, пак, блажена она душа која се од тела одваја на сам дан причешћа. Благодаћу Тела и Крви Христове она пролази страшна митарства, која све душе чекају по смрти у току четрдесет дана – убијени су се монаси причестили на Васкршњој Литургији два часа пре смрти. Али највећа част и радост за Хришћанина је прећи у други свет примајући мученичку смрт за Христа – јеромонах Василије, иноци Трофим и Трапонт убијени су ритуалним мачем сатанисте.

Па како онда да се због њих не радујемо, ако они и ми не живимо по законима свога света, него по законима сасвим другачијим, по којима је за људе, спремне за вечни живот, каква бејаху наша браћа – „смрт – добитак“?

Ђаво свагда бива посрамљен. На дан убиства, сва Црква је клицала: „Христос васкрсе из мртвих, смрћу смрт уништи, и свима у гробовима живот дарова“. Безмало пре две хиљаде година ђаво је учинио све да убије Христа, али се његова тобожња победа претворила у страшни и коначни пораз његов – Христос је васкрсао, смрт је згазио, спасивши сав род људски, сваког од нас, који у Њега верујемо. Тако и у Оптини. Изгледало је: сатана је победио, убивши монахе. Али Промисао Божји учинио је да три душе, очишћене и светле, стану пред Престо Господњи.

Двадесетих година овога века велики оптински старац Нектарије прорекао је да ће у обновљеној Оптини бити још „седам стубова“, то јест седам Светих, на чијем ће подвигу бити утврђен манастир. Ко зна, може бити да се то пророчанство делимично већ

збило, и да три нова Светитеља стоје пред Богом за све нас. Светост достижу и Старци и Мученици, за Христа пострадали.

Али, окренимо се другој страни ових догађаја. Сада, после хапшења и истраге над окривљеним, јасно је како се збио сам злочин и каква је његова духовна основа. Ево шта веле братија манастира. После завршене пасхалне службе, где је, у току литије, било око десет хиљада људи, око шест часова ујутру храм и манастирска порта опустели су. Монаси су пошли у трпезарију, а народ се разишао кућама. У шест часова и два минута, иноци Терапонт и Трофим вратили су се у звонару, да би по традицији продужили пасхално звоњење. Но ускоро звоњава се на чудан начин прекинула. У дом манастирског настојатеља улетели су људи, вичући: „Погибоше!“... У почетку, нико није схватио шта се заиста збило. Чак се ни крв није видела – она се упила у широку монашку одећу. Многи су мислили да су монаси пострадали од голог електричног проводника. Намесник и братија похитали су ка звонику. Тамо су затекли двојицу пробуражених монаха, једног већ мртвога, а другог на издисају. Неколико метара даље, у својој келији, лежао је, док му је крв још истицала, јеромонах Василије, који је, идући на исповест у скит, приметио нешто необично и кренуо ка месту догађаја. На путу, убица је стигао и њега. Без обзира на општу пометњу, сву тројицу су одмах однели у храм и почели да читају молитве за исход душе. Позвали су хитну помоћ. Монах – лекар настојао је да помогне још увек живом оцу Василију. „Хитна помоћ“ га је превезла у болницу, где је и скончао.

На месту на коме је нађен отац Василије, пронађен је и мач у чије сечиво су биле угравиране цифре „666“ и реч „сатана“. У капуту, испут баченом, нашли су још један нож с истим натписом. Монаси су одмах схватили да је извршено ритуално убиство и да је убица – сатаниста. Полиција је осумњичила и притворила манастирског ложача.

То су чињенице које су постале познате изјутра, првог дана Пасхе. Ево још неколико детаља, које наводе да се размисли о много чему: на пример, лица закланих монаха зликовац је прекрио скуфијама, а лице оца Василија мантијом и камилавком, како се ради при сахрани монаха. О тим појединостима не знају многи. Време за извршење злочина тачно је изабрано: наоколо није било нико-

га, обезбеђење и полиција давно су се били разишли. Звонари су у звонику једна другом били окренути леђима, што је омогућило да буду убијени један за другим – а крик се, због заглашујуће звоњаве, није ни могао чути. Сва тројица убијена су на исти начин – једним убодом у леђа.

За неколико дана истрага је дошла до Аверина. Код куће га нису нашли. Истрага је настављена, и открили су га код рођаке. Дошли су да га ухапсе док је спавао. У његовом леглу нашли су раскомадану Библију и књиге о сатанизму а крај њега, на постељи у стану у коме је ухваћен, био је напуњен карабин.

Шта је рекао несрећни Николај?

А ево шта је саопштио Николај Аверин и шта се могло сазнати из сведочења оних који су га познавали. После Авганистана, он се сасвим уверио у постојање духовног света, Бога и страшног противника Божјег – сатане. Николај је стао да чита Свето Писмо чим се вратио у Русију а, како изгледа, читао је и другу црквену литературу. Али прочитано је требало и испуњавати, а то је значило оставити пређашњи начин живота, борити се са страстима и злом у себи. Аверину се учинило да за то нема снаге.

У животу сваког човека има тренутака у којима му се шаље велика, чак и грубом срцу опипљива, помоћ Божија. Али ако човек на њу не одговори ничим, осим неблагодарношћу, ако не пожели да живи по законима који воде у вечни живот, законима откривеним у јеванђељу, он се удаљава од Бога и у духовном свету ступа у везу са оним бићима која су сродна његовој палој, злобној и страсној души... са демонима. Та бића овладавају вољом и свешћу човековом и неумитно га воде у пропаст. Један од Аверинових познаника открио ми је његов символ вере: Аверин је признавао свемоћ Божију, али је решио да служи ђаволу, који му, за разлику од Бога, допушта да *чини све што жели*, макар то било и убиство. Аверин је тврдио да га води неки дух, који му стално говори шта да чини и предсказује догађаје. У Цркви такви се случајеви називају „ђавоиманошћу”, поседнутошћу ђаволом.

Једно од најпогубнијих својстава која је народ стекао у току многих година кржаве и смртоносне тираније атеизма, несумњиво је –

духовно слепило. Као најдрагоценије благо наши преци су с колена на колено предавали веру и знање о Богу, о законима духовнога света, који, хтели ми то или не хтели, веровали ми у то или не веровали, на најодлучнији начин делује на живот човеков и на судбину читавих народа. Нема ничег ужаснијег и трагичнијег од одбацивања тог искуства и тог знања. Такво одбацивање читаве народе води на пут катастрофе, заблуда, очајања и бескрајног низа грешка, заувек уништавајући снаге милиона људи и предајући мукама будућа поколења. А сада се срећу тако отворени случајеви деловања духовног света на понашање људи да их, без обзира на све, пуким психичким поремећајима не можемо објаснити.

Једно од најпогубнијих својстава која је народ стекао у току многих година крваве и смртоносне тираније атеизма, несумњиво је – духовно слепило. Као најдрагоценије благо наши преци су с колена на колено предавали веру и знање о Богу, о законима духовнога света, који, хтели ми то или не хтели, веровали ми у то или не веровали, на најодлучнији начин делује на живот човеков и на судбину читавих народа. Нема ничег ужаснијег и трагичнијег од одбацивања тог искуства и тог знања. Такво одбацивање читаве народе води на пут катастрофе, заблуде, очајања и бескрајног низа грешака, заувек уништавајући снаге милиона људи и предајући мукама будућа поколења. А сада се срећу тако отворени случајеви деловања духовног света на понашање људи да их, без обзира на све, пуким психичким поремећајима не можемо објаснити.

Зауставићу се на трен, да бих испричао још један случај, о коме је пре две године објављен чланак у „Совјетској Русији”. Било је речи о убиству које су деца извршила над својом другарицом из одељења. Случај се десио у градићу Чимкенту. Деца су девојчицу довела на обалу реке, везала, задали јој неколико рана и сабрала крв која је истекла. Затим су крв попили, а тело девојчице сакрили. Злочинце су ускоро открили. На питање, какав је разлог за њихов безумни поступак (пре тог недела, малишани су се примерно понашали), испричали су да су се дуго бавили спиритизмом, то јест – призивањем „духова умрлих” путем медијума. Разговарали су с „духовима”, постављали им питања, добијали су одговоре, све дубље тонући у зависност од својих „саговорника”. То, да није реч о

„Душама покојника”, него о ужасним духовним бићима – ђаволима, деца нису знала. По свему судећи, осим човека који их је научио како да се баве примитивним спиритизмом, нико им није говорио о постојању духовног света. Након извесног времена, деца се на сеанси јавио „мушкарац у црном” и заповедио им да убију православу девојчицу и попију њену крв. Нису имали снаге да се одупру суровој заповести... И заклана девојчица, и њени вршњаци – убице, жртве су ђавола. Црква је категорички забранила својим члановима да се баве спиритизмом. Све остале Црква није у стању да упозори о страшној опасности сличних мистичких искустава, који учеснике доводе до самоубиства, сурових злодела или лудила.

Али, вратимо се Аверину. Свој коначни избор он је извршио, по свему судећи, на Пасху 1991. Тада је начинио своје прво отворено богоборачко злодело: на сам дан Васкрса покушао је да силује једну девојку. Био је ухапшен, проглашен за душевног болесника и у психијатријској клиници провео је пола године. У истрази поводом каснијег убиства изјавио је да је од тренутка хапшења решио да се Богу „освети за ту Пасху”.

Ускоро је дух, који је Аверина руководио, тражио оно најважније, за шта је Аверин и био намијењен: тражио је да убије монахе. „Зашто баш монахе?” – питао је иследник. „Зато што су монаси – главни непријатељи сатане”. „Ако то не учиниш, изгубисмо рат”, говорио му је демон. „Какав рат?” – опет је питао иследник. „Рат између Бога и сатане”.

Не зна се да ли је Аверин био сам, или му је још неко помагао. Могуће је и једно и друго. У сваком случају, у истрази је саопштио како је у Кијеву покушао да дође у додир са сатанистима. Да ли је успео, да ли је још који пут покушавао – то тек треба разјаснити.

Поседовао је нож и мач. Могуће је да су му их дали људи који су користили Аверина. Али он тврди да их је сам начинио. На мач је ставио знак сатане – „666” – име „човекоубица од искони” и „лично” име свог господара – „сатана”. Исти знаци били су и на ножу. Такође, набавио је карабин и муницију.

Први пут, у Оптину је с карабином и ножем стигао у току Страсне седмице, на Велику Среду, кад се Црква сећа како је Јуда издао Спаситеља. У његовој души одвијала се борба. Он је ислед-

ницима казао како га је демон–водич наговарао да убије, ругао му се, исмејавајући га што оклева. Тог дана Аверин се није одлучио да убије. Други пут је дошао на Велики Петак, када се сећамо распећа и страдања Христових. Тог дана су у Оптину стигла деца из Москве и била смештена у једној од келија. Касно увече, Аверин је ушао унутра. Деца су спавала. Он је отишао, не пробудивши их. Иследницима је рекао: „Нису ми била потребна деца, него само монаси”.

У току свете пасхалне ноћи Аверин је с карабином, ножем и ритуалним мачем поново дошао у Оптину. Веле да су га довели на мотоциклу. Онај, који га је довезао, тешко да није знао да Аверин под оделом крије карабин и шездесет сантиметара дуги мач.

Ђаво му је заповедио да тражи жртву. Из храма је изашла огромна литија. Аверин је хтео да пуца у масу. „Не сад, растргнуће те”, зауставио га је демон. Чекао је даље. Служба се завршила. Порта је опустела. Убица прича како је демон од њега на најсуровији начин тражио да испуни обећање. Ругао му се најпогрднијим речима, али времена више није било, и Аверин је решио да напусти манастир. Одједном, зачуо је звоњаву црквених звона. Окренуо се. Два инока тек што су ушли у приземни звоник и почели да „благовесте”.

Аверин је схватио да лепшу прилику неће имати. Зарио је мач прво једном, а затим другом монаху у леђа. Покрио је њихова лица скуфијама, а затим почео да бежи према вратима скита, која су, како је мислио, била отворена. Али, врата су била затворена. Ту се малтене сударио са јеромонахом Василијем. „Шта се десило?”, упитао је монах. „Нешто се десило...”, одговорио је Аверин. Отац Василије је кренуо према звонику, и тада га је Аверин с леђа пробурао мачем. Затим је његово лице покрио мантијом и камилавком.

Овде да се зауставимо. Ми не знамо да ли је он обавио још каква ритуал, да ли га је обавио неко други, ко је био с њим, или се све десило онако како описује Аверин. То је сад најважније, још увек отворено питање. У зависности од одговора на питање можемо рећи да иза свега стоји сатанистичка дружина или је то урадио сатаниста – појединац. Потребна је пуна објективност, заснована на чињеницама, и поимање огромне одговорности за истину и лаж, за прећуткивање чињеница или измишљање непостојећих.

Зашто нам се намеће питање о организацији? Несумњиво, Аверин је, од стране духа који га је руководио, био потпуно спреман да самостално изврши ритуално убиство и пренесе жртву сатани. Али конкретни детаљи – нарочити мач, начин убиства – наводе на мисао да руком Аверина није управљао само бестелесни дух. Важно сведочанство наводи у једном од својих недавних дела свештеник Родион: „Маркс је, у време учења на универзитету, ступио у секту сатаниста, примио је одговарајуће мистичко посвећење (иницијацију) и постао отворени богоборац, јуришник против Хришћанства. Ево шта у својој песми „Виолинист” Карл Маркс пише: *„Адска испарења се дижу и мозак ми пуне, док не сиђем с ума и док ми се срце суштински не измени. Видиш ли тај мач? Кнез таме дарова га мени”*. Ти стихови добијају нарочито значење ако се зна да се у ритуалу више иницијације у сатанистички култ кандидату продаје зачарани мач који му гарантује успех. Он тај мач плаћа, потписује крвљу, која се узима из његових вена, уговор, по коме његова душа након смрти припада сатани”.

Како било да било, једно је јасно: надахнитељ и „наручилац” убиства био је ђаво, који је дејствовао кроз себи потчињеног човека, мада је у једној од етапа злодела Аверин могао да се користи услугама неке, засад непознате, сатанистичке секте.

Када је извршио вољу свог господара, убица је учинио следеће: прескочио је зид висок скоро три метра и нестао у шуми, носећи са собом само пушку. Једна жена је саопштила да је видела човека који је крај ње протрчао ка шуми. Претрчао је, без заустављања, 19 километара. Зауставио се тек у суседној Тулској области. У једној кући, престрашио је домаћине: опалио је у патос тражећи храну. Негде је украо два огледала, продао их уз пут, и дошао до Калуге. Отуда је, кроз шуме, почео да се пробија ка дому. За то време, истрага је открила његов траг. Кад је група која је требало да га ухвати упала у собу где је лежао, рекао је: „Нисам успео”, имајући при том у виду или некакво убиство, које је намеравао да опет изврши, или самоубиство, које је, без сумње, било још једна од заповести његовог господара.

Да би предупредио мисао која је у истрази сасвим природна кад су овакви случајеви у питању – да је душевно поремећен – он је изја-

вио да је све учинио сасвим свесно и да моли да се према њему однесе као према нормалном човеку. Такође, одбио је услуге адвоката.

Вест о злочину у Оптици брзо се проширила по свој Цркви у Русији, као и по читавом свету. Молитва за иноке – страсотерпце узноси се по свим крајевима света, где има православних храмова. Судбина Аверина решаваће се пред лицем целе Русије. Или ће га прогласити лудим (чему је јавно мњење већ склоно) или ће, прогласивши га нормалним, препустити земаљском суду да решава његову судбину. Како год да буде, Господ није допустио ђаволу да стави последњу тачку на свој демонски план – убица није самоубиством прекинуо сопствени живот. Душа људска, драгоценија од свих блага овога света, није још сасвим у канџама ђавола. Бог, *„који жели да се сви људи спасу и да дођу у познање истине”*, још чека његово покајање.

Хоће ли га бити? Ко ће се усудити да се моли за њега, непокајана сатанисту, свесног слугу ђавољег, који је принео на жртву три незлобива, чиста монаха, који сав свој живот предадоше Богу и људима? Доиста, тек сами они – отац Василије, отац Трофим и отац Терапонт – могу, угледајући се на Спаситеља, Који се молио за људе што су Га распињали, да од Бога просе душу убице.

Сада све зависи од самога Аверина. Хоће ли се он одазвати тој последњој могућности спасења или ће његова душа, по својој демонској гордости и неспособности да поверује у љубав Божију према сваком човеку, остати у рукама мучитеља – победника, који ју је обмануо „путем за натчовека” и изједначењем с „богом”, да би припремио вечне муке, ни са чим на земљи несравњиве?

Ужасне су тајне духовнога света за оне, који у њих желе да завире сами, одбацивши руку Божју, која је спремна да човека води и у привременом и у вечном животу. Свето место – душа људска – не може да буде пусто. Њу заплени сатана и поведе је својим путем, ако је остала без Божје заштите.

Велики је и бесконачно леп духовни свет за оне који у себи налазе мужанство у невидљивој борби, противстојећи ђаволу, упознавши ужас свог палог стања и бесконачну силу Божју, величину смртности и јадну слабост надмене гордости. Такви људи налазе живог Бога – Христа Спаситеља.

Са киме се заправо сукобила Русија?

С чим се, у овим догађајима, сукобила Русија и сви ми? Сатанизам, богоборство и свесно служење ђаволу сваки дан су све присутнији у нашој земљи. Садашњи злочин, може бити, најјаснији је пример тога. Али, сетимо се збивања само последњих два месеца:

- појаве сатанистичких знакова и натписа на зидовима московских и других храмова у Русији;

- пуцање у Неугасиво Кандило, постављено на споменику Светима Кирилу и Методију, у коме се чувао Благодатни Огањ са Гроба Господњег;

- мучења, зверско изругивање и покушај убиства архимандрита Инокентија у Јосифо-Волоцком манастиру;

- хасидски плакати и панои, лепљени по Москви уочи Пасхе с позивом да сви поздраве јудејског месију, онога, чије је име на језику хришћана – антихрист;

- изругивање пасхалном поздраву у „Саговорнику” – порнографска фотографија неког Б. Јаковљева с ускршњим јајима;

- у „Новом свету”, страшна мржња и бујица клевета на адресу митрополита петроградског Јована и наставак хуљења црног дела жуте штампе на Светог Јована Кронштатског;

- ширење најдивљивијих облика секташтва по читавој земљи. Све то и много, много тога другог – наставак је богоборства, које у нашој Отаџбини већ десетинама година не престаје. А порнографија, која је већ преплављивала све руске градове? А рок–концерти?

Само слепац, то јест, онај који не жели да види, може да ово превиди. Ми знамо да је реч о систематском упливу на душе људске, ради изазивања најнижих страсти, да су у питању сатанистичке „мистерије”, добровољно призивање злих духова, који те страсти подстичу и преко њих себи потчињавају милионе душа. Све су то симптоми смртне болести, тим опасније, што велики број људи пројаву те смртне болести сматра за норму, за природне и безопасне облике човековог понашања. А злочини се приписују плодовима „душевног растројства”.

Без великог напора може се претпоставити даљи развој ствари у вези са случајем „Оптина”. Аверина ће прогласити душевним бо-

лесником (а он је то САМО ако се игноришу сви видови духовног искуства и сазнања осим психијатрије), а учешће Аверина у некој сатанистичкој организацији нико неће озбиљније проверавати.

Оно што би могло да баци мало светлости на ово питање неће се ни истраживати: ради тога су потребни експерти које нико неће ни тражити. А ако експерте позову (злочин је дигао велику „прашину“), то ће њихово мишљење остати пуки „лични угао“ посматрања ствари. Држава, која би морала да сасече у корену све пројаве сатанизма и зверства као из њега проистичу као огромну друштвену опасност, у свом настојању да буде „демократска и плуралистичка“, и даље ће остати главна заштита и сарадник најпогубнијих псевдодуховних, окултних и хипнотичких утицаја на људе. Да је тако увјерићете се ако укључите телевизор и погледате шта нам показују.

Једном речју, догађај у Оптиној пустињи неће бити схваћен озбиљно. Као што се озбиљно не схвата ни ширење других видова сатанизма. Као што се не схватају озбиљно ни упозорења Цркве о несрећи која нам се ближи.

Без обзира на све, ми смо дужни да свим силама људима укажемо на опасност мистичног, окултног геноцида, опасност која се приближава. Ми, православни хришћани, не надамо се у своје снаге, него у Бога Свемогућег. *„Што је човеку немогуће, Богу је могуће“*. И без обзира на све насртаје богоборства у нашој земљи, милиони душа избављају се од ропства „кнезу овога света“ и проналазе Бога и вечни живот, проналазе оно због чега човек и живи на земљи: Русија се враћа Цркви Христовој.

Верујемо да ће се, милошћу Божјом, збити пророчанство, које је пре седамдесет година исказао велики оптински старац Нектарије: „Русија ће се поново дићи, и биће материјално сиромашна, али ће духом бити богата, и у Оптиној пустињи ће бити још седам светилника, седам стубова“.

Јеромонах Тилон (Шевијунов)

Коментар преводиоца (1993.)

Један од поузданих знака да је наше доба потпуно таме и страве – дакле, један од знакова ововремене апокалипсе – јесте и бујање сатанизма, отвореног служења ђаволу и вршење недела у његово

име. До сада се зло увек маскирало као добро и лепо; сада, међутим, „ђаво без маске излази у свет” (Гогољ). Убиство три млада монаха у Оптиној пустињи није једини такав случај: и код нас је сатанизам однео своје жртве (сетим о се вишеструког убиства војника у касарнама у Врању и Шапцу, које су починили сатанисти. Као и у Русији, тако и код нас, власти, у име „демократије и плурализма” не предузимају ништа да спрече деловање сатанистичких група и појединаца. Јавност, већ поодавно обезбожено Србство, скоро да се уопште ни не узнемирава због оваквих догађаја. Наравно, дужност наше Свете Цркве је да све верујуће поведе у одлучан бој за Христа, а против таме и зла, и то служећи се еванђелским средствима: љубављу и верским просвећивањем, пре свега младих. Ситуација је више него забрињавајућа, и, ако желимо да нешто постигнемо, морамо на време почети са истинским облаговешћивањем нашег народа.

О Виктору Тростникову

Да схватим шта се у свету дешава помогао ми је угледни руски математичар и филозоф Виктор Тростников. Још 1993, кад сам био на сабору православних братстава у Москви, дошао сам до једне његове историософске студије, из које сам касније, за „Светигору”, превео одломке, мени најбитније. Од Тростникова сам коначно и заувек примио истину да је смисао постојања једног народа у броју оних који се спасавају и улазе у Царство Божје. Док год буде оних који се спасавају, дотле историја траје. Кад почну да се рађају само безаконици, који себе осуђују на вечну пропаст, историја престаје да има смисла. Ево њиховог огледа о стратегији зла (у одломцима)

Стратегија зла

Циљ ђавола је свагда један: уништење онога што је Бог створио, тј. раз-стварање света. Што се тиче средстава, она су свагда диктирана стратегијом и тактиком. Ако стратегију желимо укратко да саопштимо, она је јединствена: рушити под видом стварања, штетити под видом користи. Зло никада не наступа под својим именом, оно се увек покрива добром. Стога се може рећи да је **главни стратешки принцип зла – лаж**.

Принцип лажи је као оружје усвојио сам родоначелник зла у прадревна времена, како се о томе говори у Еванђељу. „Ваш је отац ђаво... Он је човекоубица од искони ни не стоји у истини, јер истине нема у њему. Кад говори лаж, своје говори, јер је лажа и отац лажи” (Јов. 8, 44).

Међутим, свакоме човеку који долази на свет даје се противотров за лаж – савест. Њу човеку даје Сам Бог, тачније, она је – глас Бога, који говори у његовом срцу. Тај глас звучи тихо, али ако се трудимо, можемо се научити да га слушамо савршено пажљиво, разазнајући где је истинско добро, а где зло, с маском добра на лицу.

Зато је други стратегијски принцип зла – *угушити нашу савест*, одучити човека да се њоме користи и приморати га да изгуби и сам приступ њој. Нама је заповеђено да се вежбамо да ловимо њене сигнале, а зло нас приморава на сасвим супротну обуку – не обраћати пажњу на њих. И та обука почиње од раног детињства.

Како „лажа и отац лажи” успева да у свакоме од нас заглуши дату нам савест? Главно оружје које он за то користи јесте стварање разних врста „без–савесних друштава”, у којим се то гушење остварује колективно. Ђаво је суптилан психолог, он добро зна слабости људске природе, њена рањива места. Када на одређени начин, па макар он био и сумњив, многи око тебе поступају, твоје ће сумње брзо проћи и ти ћеш ту врсту понашања сматрати нормалном. Приговори савести као „то није добро”, бивају пригушивани „ауторитетом количине”, и ми одговарамо: „Тако се ради”.

Трећи принцип зла свагда помаже ширењу свих врста колективне бесавесности, које се рађају из првих двају принципа: стратегија вечног рушитеља остаје непроменљива, тактика коју предлаже својим аргатима мења се у зависности од околности. У разним епохама вишепоменути принципи остваривани су на разне начине.

У прошлом столећу принцип лажи реализован је, пре свега, у идеји „прогреса”. У целој Европи громогласно се пропагирало, са циљем да се народи увере у то како су представе о свету и човеку, на којима су васпитаване десетине и десетине поколења, безнадежно застареле и како их озбиљно могу примати само још „заостали” људи, „реакционари”. И мада се то није истицало, ту је било речи о хришћанским представама. Њима су супротстављане „савремене” представе, које је човек морао да усвоји, ако је хтео да буде на нивоу епохе. Принцип „групног гушења савести” оствариван је тада у многобројним „тајним друштвима”, пре свега у масонским ложама. Ако се погледа пажљиво, шта се све нудило под фирмом „прогреса”. откриће запрепашћујућа промишљеност и целисходност.

Антихришћанске идеје „прогреса”

1. *Идеја социјалне једнакости свих људи*. Ова идеја усмерена је на рушење носеће друштвене структуре, пошто она не може а да не буде сталешка. Вертикална организација неопходна је за нормално функ-

ционисање друштва и управо њу „прогрес” је требало да уништи. То је пркошење новозаветном начелу „будите покорни сваком људском началству (власти)” и „слуге, са страхом, се повинујте господарима, не само добрим и кротким него и суровим” (1. Петр. 13).

2. Идеја еманципације жена. Ова идеја усмерена је на рушење основне ћелије друштва – породице, у којој је ради стабилности такође потребно једноначалије (једновлашће). То је пркошење апостолском завету „жена да се боји свога мужа” (Еф. 5, 33).

3. Идеја предности градског живота у поређењу са сеоским – урбанизација. „Прогрес” је у свести људи од почетка био повезан само са градовима, са развитком градова. Даљњи циљ таквог подухвата је откидање људи од земље, од њихових корена и претварање истих у лумпене, којима је могуће сугерисати било какве појмове о систему вредности, чак и оне најизопаченије. Уз то, урбанизација води стешњености људи и омогућава стварање „група за заједничко гушење савести”.

4. Замена божанственог појма „љубав” биолошким привлачењем. То је рушење хоризонталних веза међу људима, јер су такве везе све засноване на љубави према ближњима. Тај тактички приступ својом оштрицом директно је усмерен против најважније јеванђелске заповести – „заповест нову дајем вам да љубите једни друге” (Јов. 13, 34). Нарочито грубо обличје добила је та замена почетком двадесетог века, Фјордовим учењем о „сублимацији”, којим су сва узвишена људска осећања протумачена као пуке оплеменење пројаве најнижих нагона.

5. Идеја социјализма. У другој половини 19. века огромну популарност почела је да задобија идеја социјализма тј. лишавања људи права на поседовање производних оруђа и земље. Како је та идеја на крају била остварена, она је у себи носила стравичан рушилачки потенцијал, који је човекоубилачкији од свих других идеја прогреса. Узрок томе је у чињеници што, лишен сопствености, човек престаје да буде стваралачка личност у привреди и земља долази у стање мрзости и опустелости, нарочито стога што, због подруштљавања имовине није могуће остваривати добра дела, тј. људи се лишвају могућности да испуњавају најважнију јеванђелску заповест. Љубав без дела је мртва, а дела љубави састоје се у томе да се своје даје

ближњем. У социјализму нема ничег „свога”, па се ни не може бити милосрдан. На тај начин социјализам води деградацији људске личности, понижавању свих њених квалитета.

6. Идеја либерализације верског осећања (религиозности).

На најорганскији начин у идеју „прогреса” улази идеја либерализације верског осећања. Савремени екуменизам родио се веома давно, као и покушаји стварања „синтетичке религије”. Та тактичка линија у Русији изражена је ширењем протестантског духа силом у време Петра Великог и царице Катарине... Главна последица овога била је рационализација вере, која неминовно води у – безверје.

„Синтеза” је у себе укључила и најопасније елементе римокатолицизма, нарочито „јуридизацију” односа са Богом. Из ње проистиче замена појма греха појмом преступа. Није се једном само показало колико је она разорна. Преступ је само оно што је откривено: онај кога не ухвате није лопов. А грех је грех, чак и ако нико за њега не зна. Последица ове замене био је велики пораст злочина: ко год је ишао да чини зло, веровао је да неће бити ухваћен, а то је значило да неће ни „сагрешити”.

7. **Идеја „остваривања права”.** Током читавог 19. века текао је процес ширења идеје „остваривања права” свих могућих група и појединаца, који је све до свог логичког краја (тј. потпуног апсурда) дошао тек у наше дане. Јасно је да је та тенденција била усмерена на распиривање непријатељства и мржње међу људима, који се међусобно разликују.

Шта је СИДА?

Творац воли и штити онога ко Му је потребан и било би богословски неписмено видети у томе некакав прагматизам. Само је у нашем ограниченом поимању људска личност расцепљена на своје поступке и на оно што она представља „у самој ствари” услед чега ми неког волимо не због његових дела, него „тек тако”. Бог Својим погледом прониче у само језгро личности где нема разлике између мисли и дела, тачније где помисли и јесу дела. Довољно је било да богати младић само покаже жељу да озбиљно дела по Богу, па да Исус, погледавши га, заволи овог младића (Мт. 10, 21), мада он још увек ништа не беше поделио убогим и уопште ништа није урадио у томе смислу...

Коначни циљ стварања света, ради кога су све физичке константе, сви закони физике, јесте да угљеник образује ћелије и да полимери који том приликом настану могу да постану носиоци живота. Неки богослови тврде да ће се, када у историјском процесу буде сабрана довољна количина Светих, тј. процес зауставити – све галаксије ће нестати, а материја, негда уведена у постојање, биће из њега уклоњена и наступиће „крај свему”. Светитељи ће, као они који су умножили таланте, или као класови који дају „један тридесет, а један шездесет”, ући у Небеско Царство, ојачавши га и обогативши собом, а у таквом јачању и богаћењу Царства и јесте суштина Домостроја, Божије замисли и дела спасења света. Но, да би се у свету појавили Светитељи, неопходна је људска заједница која их производи и ствара потребне им услове.

(...) Осамдесетих година овога века у Америци је дошла до изражаја појава која је омогућила да многе ствари схватимо – појава СИДЕ или AIDS–а. Та болест прво је уочена у Калифорнији и тамошњи православци су, сазнавши да она напада највише содомите, одмах у њој видели казну Божију. Могуће је да су се сетили Старог Завета, где је описано како је Господ управо због тога уништио Содому и Гомору. Рецимо са своје стране да је масовним ширењем тога греха, који апостол Павле у посланици Римљанима назива нарочито гнусним, обележен сутон античке цивилизације и можемо да претпоставимо да је њена пропаст такође повезана са њом. Такво је мишљење, на пример, гајио Честертон.

Сада, када је вирус СИДЕ изучен боље од свих других изазивача болести, нема ни најмање сумње да су православни Американци били у праву. Разуме се, та казна остварена је на начин којим се може користити само Творац и нико више. Као и у другим случајевима, Он овде не убија, него једноставно – престаје да штити...

У чему је суштина ове болести?

У томе што човеков имуни систем бива уништаван вирусом, а без тога система човек је лако подложен свакој болести. Од чега ће он конкретно умрети, ствар је случаја, али ће без пуновредног имуног система он раније или касније неизбежно умрети. А тај систем представља материјално ваплоћење Божијег Покрова, Сам тај Покров, што значи да се мистична духовна заштита простире над тим

системом, чинећи га неприступачним за рушитеља... Божија заштита је двостепена и двостепено се уклања. С почетка се уклања „Онај који задржава”, који чува имуно–систем, а затим на видљиви систем који је беспомоћан насрће вирус и избацује га из животног строја.

Оно што закључујемо јесте следеће: Бог из васељене уклања биолошке организме који одбијају учешће у великом процесу производње живота. Могао би неко помислити да се ово односи и на бездетне родитеље, па би, по таквој логици, Господ тобоже и од њих морао да одузме своју заштиту, али то није тако. Човекова бездетност, ако је човек нормалне психе, јесте његова индивидуална посебност, који му је Господ назначио по неисповедивом закону Свога Промисла: може бити због грехова предака (тако су стари објашњавали бездетност), а може бити и због нечега што провиђа у Своје Свезнању... У случају содомије (хомосексуализма), пак, реч је о свесном одбијању да се неко потчини људској природи. На тај начин настаје нови тип човека, који не припада осталим типовима, укљученим у процес материјалног света и који пркоси Божанственом поретку..

На крају крајева, такав мора бити одстрањен. Осећај гађења који код нормалног човека изазивају мужеложништво и женеложништво (хомосексуалство и лезбијство) заснива се на томе што је он и космички нецелисходна, што не улази у општу хармонију битија. Вероватно је да неко такво осећање они изазивају и код Бога, када Он и у старозаветно доба и у време пада Римског царства и данданас на њега реагује на исти начин – избацујући такво људско биће изван области твари коју Сам Он штити или, еванђелски речено, баци га у „у таму најкрајњу”. А тамо где је леш, купе се и орлушине, говори еванђелист Матеј (24, 28).

Виктор Тростников

Русија и обнова царства

Средином деведесетих година велику сам пажњу посвећивао читању руских пророчанстава о обнови православне монархије Трећег Рима. Нисам у томе био сам. За ову тему се свагда занимао владика будимски Данило (Крстић). Он је превео текст руског монархисте Михаила Назарова, и потписао га као Богомир Витезовић („Светигора” бр. 35–36/1995.) А ја сам, на основу разних извора, а пре свега на основу књиге Сергеја Фомина „Русија пред Другим Христовим доласком”, написао „Пророчанства о последњем цару”.

Између комунизма и апостасије (отпадије од Бога)

Већина руске емиграције је мислила да се комунистичка идеологија у Русији одржава једино насиљем. И да ће падом Комунистичке партије спасти и њена власт са народа као „труле рите”. Међутим, са великим чуђењем може се констатовати да је комунистичка идеја омађијала један део народа. На недавним изборима за програм руских комуниста је гласало 12% гласача (то је фактички 6% од укупног гласачког тела), и они сачињавају замашан део опозиције Јељцину чији програм под паролом: „Бирамо Русију” није био много популарнији: 15% (то је 8% бирачког тела). Још већи успех су доживели комунисти у Украјини, а у неким државама Источне Европе (Мађарска, Пољска и Литванија) прерушени комунисти у социјалисте чак су се вратили на власт, добивши на изборима.

Политичка игра садањих комуниста је проста: они критикују распад државе и хаос, тврдећи да је народ лакше живео до „перестројке”. Међутим, да бисмо боље објаснили виталност комунизма и чудну спрегу „белоцрвених” патриотских странака, као и опасну делатност разних политичких снага тренутно дејствујућих

у посткомунистичкој Русији, и што је најважније – да бисмо окупили народ у истински руску духовну силу – потребна је не само политичка, но и историософска анализа догађаја XX века.

Јељцинови „демократи” и Запад заједнички се труде да што брже истисну комунистички период владавине у старинарницу прошлости, не схватајући његову суштину.

Први (Јељцинови „демократи”) не желе искрено да обелодане злочиначку природу комунистичког режима јер су они заузимали високе положаје у њему (а немају намеру да се кају).

Запад такође жели да прикрије своју улогу у довођењу на власт руских комуниста и подржавање бивших комунистичких лидера као њима корисну и послушну власт.

И једни и други желе да кажу исто: комунизам нам је дао доказ „супротног закључка”: ако он не ваља, онда је једино капиталистички систем прихватив. Ту се проглашава да је вредност либералне демократије управо „свети егоизам” као покретач прогреса. И ко год се противи таквој егоистичкој демократији – тај је „црвендаћ”.

Међутим, комунизам даје и многе друге доказе „супротног закључка” и са хришћанске тачке гледишта. У том смислу сећајући се наслова давног чланка Солжењицина „Комунизам пред очима свих, а несхваћен” питамо се да ли је он и данас довољно схваћен?

За хришћане нема бесмислених катастрофа. Руска трагедија 1917. године има своје духовне узроке и свој смисао. То је казна за нашу отпадију од Божијег замисла, од идеала Свете Русије. Но, није то Бог који нас кажњава – Он није осветољубив. Уважавајући нама дату слободу, он је само допустио (пре свега елити народа) да скрене на лажни пут, на којем ми сами себе кажњавамо удаљавајући се од Истине. Циљ оваквог Божијег допуштања је у томе да бисмо се ми „поучени” вратили Истини, схвативши своју заблуду. И сама чињеница, да ми у току страшног XX века нисмо пропали, него мученички издржали своју демонизованост даје наду на оздрављење.

Међутим, нисмо само ми болесни, него и цео свет који се удаљио од прописаног, од Божијег замисла о њему – а тај процес удаљавања зове се апостасија (отпадија). Само у оквиру васеленске духовне ентропије (хаотизације) може се схватити лекција комунизма, која има велики значај не само за Русију но и за цели свет.

Нису Маркс и Лењин први замислили да створе „рај” на земљи без Бога, „својом сопственом руком” – што је и подигло олују зла. Напротив, то је древна саблазан самовоље Божијих створења са даром слободе. У том ланцу побуна многих стоји и бунт отпалих ангела, који су постали ђаволи, противници Бога у ствари устројства овога света. Кроз њих и због њих дошло је до грехопада првих људи, зажелевших да постану „као богови”. Они су увукли у земаљски свет демонско зло и каснији грехопад изабраног народа Израилскога – који је одбацио небескога спаситеља Месију Христа Исуса – очекујући свога земаљског месију–цара (пред крај историје тај лажни месија (Антихрист) владаће светом по упутствима Сатане, јер ће пасти у сва три искушења, којима се одупро Христос у пустињи). А касније у тај ланац улази и отапдија хришћанског Запада који се занео том идеологијом масонства. Радосно трчање у сусрет Антихристу исказује се у разним сличним ломовима, тако да њима изазване катастрофе се доживљавају као апокалиптичка времена – чак и ако су то само „генералне пробе” за крај света.

Можда је руска револуција била таква „генерална проба”, јер се она десила у тврђави истинскога хришћанства – у „Трећем Риму”, а имала је запазиву везу са саблазном најфанатичнијег антихришћанског народа: најбројнији су били Јевреји револуционари, јеврејски банкари су финансирали руску револуцију. А марксизам је секуларизација јеврејског месијанског сазнања – у чему су се сагласили, са једне стране јеврејски филозоф М. Бубер и са друге стране, православни богослови.

Симболична је и од бољшевика преузета масонска петокрака звезда, којом је цар Соломон обележио крајеугаони камен свога Храма; а у њему, обновљеном, зацариће се Антихрист...

Ипак, марксизам не би имао таквога утицаја у Русији да није искористио неке црте руског националног карактера. При томе није се послужио само лошим цртама, него и добрим, стеченим у православију. А то су: аскетизам (отуда некористољубив однос Руса према својини и богатству), душевна целовитост и морални (наравни) максимализам (који се пројављује чак и ако се апсолутизује нешто погрешно). Ту је и саборност (на којој је паразитски израстао тоталитарни колективизам). Затим ту је и чувено руско смирење и са-

мопожртвовање (отуда и познато руско дуготрпење). Важно је овде споменути и традиционално неприхватање западне буржоаске осредности...

Оно најглавније у руском карактеру било је мерење свих вредности вагом не материјалног процвата на земљи, но лепотом спацења душе за Царство Божије. Ако је западнога човека било могуће залудети ситошћу стомака, то није могло бити са руским човеком. Он се могао одушевити и залудети једино утопијом царства правичности на земљи, утопијом победе над злом, које је „наука” поистоветила са класном експлоатацијом. Чак се и руски атеизам разликовао од скептичног западног атеизма и извирао је из нетачног тумачења Теодицеје: Руси су постајали атеисти из сажалења, зато што нису могли да поднесу страдање понижених; зато што нису могли да прихвате Творца који је (тобоже) створио зао свет – пун страдања.

Зато такви Руси атеисти желе да створе „бољи свет”. На тај начин, руски марксисти претворили су марксизам у некакву месијанску псеудорелигију. А у секуларизованом и равнодушном западном друштву, он није могао имати такве размере (само у том смислу истинита је књига Берђајева „Извори и смисао рускога комунизма” у којој он претерује када комунизам не види као паразита израслог на добрим цртама рускога карактера, него га види као „деформацију” саме руске идеје о трећем Риму...).

У праву су били многи православни мислиоци када су приметили да у социјализму–комунизму у почетку беху и истина (устремљеност ка социјалној правичности) и лаж (бездуховност и насиље који поништавају ону његову почетну истину). Данас, имајући у виду цинично наметање тржишне идеологије – делимична „истина” комунизма наново добија привлачност, у толико пре што ови неокомунисти не одричу ни право на приватну имовину, ни Православље као веру... (међутим, не видимо да њихове јавне похвале Православља приводе старе комунисте у озбиљно покајање за некадашње преступе).

Често ове поменуте добре црте карактера руског народа, на којима је паразитски растао комунизам, савремени комунисти приписују самом комунизму, а комунистичке злочине бришу из свог па-

мћења, јер је Русима својствено да праштају нанесено им зло. Чак и црвена застава, натопљена крвљу милиона њихових жртава остала је за руске комунисте симбол државности пошто су они под тим заставама ратовали против Хитлера.

Природно, ми не прихватамо ово ново мешање комунистичке лажи и истине јер васпоставља историјске (царске) Русије није могућа без поштене анализе њене историје и њеног покајања. Утолико пре што већина комуниста није способна да извуче поуку из историје. Треба да се запитамо шта ми хришћани треба да радимо: наставити да аргументима тучемо већ побеђеног противника (које је победио сам ток историје) или преваспитати макар један добар део њих, јер они су ипак део нашег народа... Овде треба да применимо опште православно правило: оделити грех од грешника, борећи се против првога, а спасавати другога. Због тога треба оделити њихову делимичну истину од њихове велике лажи. Јасно указујући да се не сме поистовећивати са комунизмом та истина пошто је она била саставни део и циљ историјске православне Русије и пре револуције. Само таквим јасним закључком можемо спречити рецидиве комунизма и спасти традиционалну Руску „правду” коју слуге Запада („западници”) желе да угуше под видом „борбе против комунизма”. Као што је приметио један савремени руски мислилац у емиграцији, свештеник Тимотеј Селски („Посев” бр. 2, 1993. год.) сада је лакше преорјентисати многе комунисте на служење истинским вредностима, него обратити новокомпоноване демократе. То се јасно оцртава на тамној позадини духовног стања Запада, са којим су наши новопечени демократи повезали поставши јаничарима Запада.

Бољшевичка револуција помогла нам је да схватимо суштину западног система који је сасвим нешто друго од онога што тврде наши западопоклоници. Они су јурнули ка истом „понору” по преварном глатком путу, не разумевши да у демократији постоји и њена истина (слобода) и њена лаж (злоупотреба те слободе).

Русија и Запад, нема сумње, блиски су по својој припадности заједничкој цивилизацији, заснованој на хришћанству, са уважавањем слободе личности, коју је Бог створио „по лику Свом и подобију”. Међутим, у историософском смислу ова два дела Европе изабрали су различите путеве.

Традиционална руска идеја носи у себи завет да руски народ треба да достигне висину Божијег замисла о њему – то је наш национални идеал Свете Русије. Истовремено овај идеал се уклапа у Богомуцртани свечовечански циљ – па зато руска идеја има универзалну, васеленску ширину.

Неправославни Запад, обоготворивши личност у њеној земној гордости скренуо је на отпадијски пут „слободнога” (за разлику од насилног комунистичког) удаљавања од замисла Божијег, чак и до легализације греха. Запад није схватао православну Русију, јурећи њене особине својим критеријима. На пример, он је тумачио и понизно смирење православних пред величанством духовних вредности Царства Небескога – као „Љубав Руса према робовању”. При томе, све што је одводило Русију од њене православности сматрало се „прогресивним” (отуда давање титуле „Велики” Петру Реформатору...); а сматрало се реакционарним и негативним, све што је Русија сачувала од васеленскога хришћанства Византије (Другога Рима).

Чиме се руски дух успротиви Западу?

Тиме што он не прихвата господство „новчане аристократије” (која по речима Солжењицина има сву власт у демократији. Ту новчану аристократију” И. А. Иљин назива „светска закулиса”).

Новац је могао да постане главни циљ и једина власт само у свету где су ослабиле духовне вредности – што је управо и наметала „светска закулиса” у целом свету. Међутим, Русија је била одбојна за такве западничке реформе: ни за време Петра I који је расцепио руско друштво, ни за време Керенског у фебруару 1917. године, који је изазвао бољшевичку катастрофу. Пошто је духовни склоп Русије одбојан и према реформама садањих следбеника Керенског – те реформе руско друштво одбацује.

На тај начин, Божијим промислом Русији је предначинчен „задржавајући” пут, о којем је Свети апостол Павле (имајући у виду Антихриста) говорио: „Тајна безакоња већ дејствује, само док се укљони онај који сад задржава. И тада ће се јавити безаконик, којег ће Господ Исус убити духом уста Својих и уништити појавом свога присуства”. (Сол. 2, 7–8) („Онај који задржава“ да не дође хаос Антихриста то је најпре византијски а затим и руски православни цар.

И уопште постојање римског права. Зато је Христос рекао: „Подајте цару царско, а Божије Богу”). Тај „задржавајући” (консервативни) аспект руске васеленскости (значајности за цео свет) изазивао је мржњу према Русима од стране антихришћанске „светске закулисе”. Она је учинила све што је могла да дође до наше катастрофе.

Природно, нико у томе није већи виновник од нас самих. Сами смо згрешили подавајући се богоотпадничким процесима (и наше масонско племство, и наша социјалистичка интелигенција), јер нисмо разликовали истину од лажи у комунизму. Али ми имамо право да сагледамо чињеницу како је Запад искористио наше грехе, наше слабости. У овом тренутку води се иста борба за Русију, а самим тим разгорева се још одсутнија битка за престо „Задржавајућег”. На срећу сада нам је смисао те борбе јаснији.

У овоме се и састоји историјска улога руске емиграције. Она је проверила разне друштвене системе у свету, и боље је схватила да Русија има улогу задржавајућег бедема пред навалом предапокалиптичких буна... То самосазнање консервативности постојало је већ у Московској царевини (то је изрека: „Москва је Трећи Рим, а Четвртога неће бити”). Међутим, то самосазнање о наслеђу православног Ромејства Византије загубљено је за време реформистичких царева у Петрограду.

Ни словенофили нису имали јасну представу о таквом васеленском призивању Русије као тврђаве против Антихриста (мада су они имали оптимистички став према улози Русије у историји). Ипак, они нису предосетили у руској литератури долазак Достојевскијевих „Бесова” (бољшевичких демона на власти).

Тако нас је бољшевичка револуција научила да радећи за повратак цара у Русији истовремено спречавамо („задржавамо”) долазак Антихриста као светског Владара и „Бога”.

У историософском смислу резултати те револуције испали су сасвим другачије него што су се надали њени покретачи и вође. Интернационалистички марксизам доживео је на руском тлу непредвиђену мутацију, јер није издржао конкуренцију са тисућлетном руском историјом. У овој генералној проби за изведбу апокалипсе, упркос првобитном сатанском замислу, појавио се сасвим други провиденцијални смисао: отевши власт од Керенскијевих послуш-

ника, бољшевици су по цену огромних жртава нехотице спасли Русију да се не утопи у западни отпадијски процес. Тиме су они нама оставили шансу да нађемо свој пут после ослобођења. Природно, ово није била свесна заслуга бољшевика. Само Божји Промисао је у стању да победу злих сила обрне у тријумф Добра. То се управо десило у Русији зато што се наш народ противио том злу, пошто се од комунистичких зверстава умножио број светих Новомученика који су одмах својим молитвама спасавали Русију. Већ 1918. године С. А. Асколдов је предосећао у зборнику „Из дубине” да такве револуције (као што је руска) „најбоље остварују религиозни смисао историје, који се састоји у раздвајању добра и зла у њиховим сазрелим облицима”.

И овде у народној души кроз противљење злу (истовремено са појавом зла) сазревају „и друге свете појаве које ће се у последње дане још више распламсати. Када ће лојалност Антихристовој држави бити већ неопростив грех као отворено приступање под заставу Христових противника. Тако рад кнеза овога света који се зида... најављује и издваја други Град, Град Божији. Данашња Русија је управо главна арена тих двају противничких зидања.“

Свакако, сви историчари нису видели у овим искушењима револуције позитиван смисао. Ипак, на понашање народа пресудни утицај је имала његова елита. Најзрелији људи у њој данас се налазе у Православној Цркви. Ако они прошире свој утицај на народ – „онда можемо очекивати, у овом периоду општега венења краткотрајну срећну јесен живота”. То ће бити „она целовита пројава хришћанског идеала заједништва, које су предосећали многи мистичари хришћанства... Ако то изникне управо из тих семена добра која су засејана у данима невоље, мучеништвом и другим патњама и поукама Руске револуције, онда ће се у томе обелоданити њен позитивни резултат и њен религиозни значај”.

Ова интуиција Асколда (већ у априлу 1918. године!) поклапа се са предсказањима наших светаца о васпостави православне царске Русије пред крај историје света – на кратко време – да би се дала свету могућност избора између Христа и Антихриста...

Природно, пошто је човеку дана слобода воље да изабере између часног и нечасног, – будућност се не може тачно знати. Неодређено

стање може се продужити још на дуго. Али једно је јасно да се без историософских координата – тј. без православног учења о смислу историје – не могу извући поуке из „лекције” које нам је дао комунизам, нити се могу схватити духовни процеси нашега времена.

Овакви су, са наше тачке гледишта, оквири за разумевање „рускога питања” на крају XX века. Свакако они подразумевају и конкретне политичке аспекте које повратник у Русију Солжењин разматра у чланку „Руско питање крајем XX века” дајући неку врсту програма „просвећеног патриотизма”. (Многе његове мисли биле би дубље да је пристао да их укорени у православној историософији „Трећег Рима!.)

Он је указао на пороке петроградске епохе, као што су: траћење народног блага на погубне реформе цара Петра, затим на узалудно помагање неверним савезницима у Европи – и тиме указује на слепило руске елите која није видела да је Запад кренуо путем отпадије, па се и она повела за Западом и напустила свој руски пут православља. И управо у постепеном враћању на руски пут састоји се вредност наших „реакционарних” царева Николаја I и Александра III. Они су у ствари трезвено реаговали на завере прозападних кругова (побуна масонских декабриста и убиство Александра II).

Још веће мистичко осећање опасности имао је Николај II. Али пошто се у његово време појачало либерално расположење у друштву, он већ није могао да организује политичку одбрану Православља јер су га скоро сви издали. Зато је он пошао на пут где је себе принео на жртву—ради уразумења нас, његових потомака...

Духовни смисао трагедије фебруарске револуције 1917. године био би много јаснији кад би Солжењин отворено указао на масонску припадност чланова Привремене владе Керенског и њихову повезаност са Западом. Јер масони исто тако граде „рај на земљи” који они непосредно везују са Храмом Соломона, у којем ће се зацарити Антихрист...

Што се тиче предложених граница наше државе (у коју улазе Велика Русија, Мала Русија (Украјина), Бела Русија и Казахстан) све зависи од народног референдума. (Русију не можемо наново саставити силом). А са економске тачке гледишта ми нисмо у стању да

хранимо нама туђе народе и „задржавајућа” мисија Русије не зависи од њених географских размера.

И. А. Иљин такође је написао: „Ако мора да бирамо између очувања неке територије са једне стране, и духовног живота, са друге стране, – онда се истински патриот неће колебати јер он неће правити од територије или богатства тла неки фетиш, нити ће се због њих одрећи од онога што је главно и свето, а то је духовни живот народа.”

Зато су углавном тачне оцене Солжењицина да Русији нису потребне територије стечене током-XVIII и XIX века (то су Пољска, Финска и Средња Азија). За та освајања платило се крвљу руских војника а то је ослабило центар руског народа.

Међутим, Солжењицин је направио збрку када је ставио на исту вагу освајање муслиманских територија са једне стране, и заштиту православних народа, са друге стране. Ово покровитељство над православним народима треба да буде саставни део духовног живота једног народа као што је Руски.

Солжењицин је пренаглио када је рекао да је русијанска помоћ Србији и кавкаским хришћанима „лажна и кобна идеја”. Та идеја није била морално лажна јер је изражавала стремљење да се ослободи престоница православног света – Константинопољ (Цариград) који су Турци освојили пре пет векова. Он још није исчезао из наше православне историософске свести. У та прошла времена непрестаних прекрајања света тај циљ је био недостижан. Тај неуспех руске политике долази од несхватања противничких сила у троуглу: православна Русија против отпадијскога „хришћанског” Запада и против антихришћанскога Ислама. Русија је изгубила битку јер није правилно оценила дволичну улогу Запада.

Постоји опасност да исту грешку чини и Александар Исајевич Солжењицин (као и сви такозвани „просвећени патриоти” који не прихватају православну историософију) истичући тачни циљ: „очување руског народа”, обнову његовог духовног здравља – Солжењицин, на жалост не говори јасно које су то моћне светске силе које су се испречиле на путу ка том нашем циљу.

Тако на пример, призивајући нас да не копирамо Запад, но да развијамо своју традицију, Солжењицин нам препоручује Јапан,

који је „ушао у светску цивилизацију не изгубив своју самосвојност”. Међутим, сами Јапанци мисле о томе другачије. Ипак, самосвојност је немогуће сачувати пошто, како и сам Солжењицин признаје, „по целом земном шару шири се поплава која нивелише и обезличује све самосвојне културе, традиције, независне нације и карактере”.

Питање је, дакле у овом: да ли ми уопште треба да улазимо у такву цивилизацију, којој је Солжењицин у свом говору на Харварду дао карактеристику отпадије од Бога: „Данашњем западном друштву открила се неравнотежа између слободе за добра дела и слободе за зла дела... та слобода рушитељска, слобода не одговорности добила је највише просторе.... Сасвим је ослабило сазнање одговорности човека пред Богом и друштвом”. Стање је још горе, јер је тај талас варваризације запљуснуо цео свет кроз свемоћ трговине или пијаце. То се види у легализованом коришћењу живе деце насилно извађене из утробе за трговину пресађивања органа у тела остарелих богаташа (то сада практикују богати Американци у „демократској” Москви). Истовремено расту могућности компјутерске контроле над људима, као и контрола „светске закулисе” над народима. Са престанком деобе света на два противничка блока отпочела је убрзана нивелизација и дехристијанизација под видом демократизације – а циљ је да се обједине масе целог човечанства на основу потрошње, а онда се државе разврставају само по њиховој потрошачкој моћи. То је исказано и у недавној посланици Архијерејскога сабора Руске заграничне Цркве: „Ми јасно разазнајемо у савременом свету дејство система зла који контролише јавно мњење и води ка уништењу Православног хришћанства и национално стамених народа”.

У овакав „нови светски поредак” управо гурају Русију Јељцинови „демократи”. Са тим „новим светским поретком” и треба упоредити да ли је била већа опасност када су ти „демократи” пуцали на Парламент. Мада је у његову заштиту подигао глас део свештенства. Па је чак и комунистички лидер Зјуганов писао о опасности „новог светског поретка”! Пред том опасношћу ступали су у савез националисти и комунисти. Тај њихов савез може се разумети али не и оправдати. Треба да се схвати нешто веће: у садањој борби „демократа” против комуниста уствари се боре намагарчени данас против намагарчених јуче...

У овом тренутку, наш народ пре свега треба заштитити од „новог светског поретка”, јер његове слуге као новокомпоновани крсташи су преузели од комуниста штафету њиховог рушилаштва, уводећи у Русију своје лажне појмове „прогреса”. Од наше снаге противљења „новом светском поретку” зависи могућност православне алтернативе за цео свет. Према томе, Солжењицин није у праву кад не прихвата Руско „месијанство”. Ту се уопште не ради о руској „гордости”. Месија на јеврејском, а Христос на грчком значи Помазаник (Цар), на словенском. Значи месијанство означава исто што и хришћанство: бити верни следбеник Христа и потпуно свестан своје одговорности.

Сада се у свету води двобој између два супротна месијанства. Ићи за Месијом – Христом Исусом или за лажним месијом Антихристом. Русија је постала главна арена тога двобоја, који ми не можемо избећи.

Схватити то – управо и значи „сачувати наш историјски пут” од Бога нам назначен.

Пророчанства о последњем цару

У обитељи Светог Саве Освештаног налазе се многи рукописи различитог садржаја; између осталог, и рукописи древних пророштава. Једно од тих пророштава открио је и објавио руски монах Антоније Саваит. Ево како оно гласи:

„Последња времена још нису настала, и потпуно је погрешно мислити да смо ми на прагу ДОЛАСКА „антихриста”, зато што предстоји још један и ПОСЛЕДЊИ расцвет Православља, овај пут у целом свету – на челу са РУСИЈОМ. Десиће се он после стравичног рата, у коме ће погинути или половина, или две трећине човечанства, и коју ће зауставити ГЛАС СА НЕБА: „И проповедаће се Еванђеље по свему свету!”

1. Јер до овог времена није се проповедало Еванђеље, него Еванђеље које су унаказили јеретици (папски и протестантски мисионари, нап. В. Д..)

2. Биће период свеопштег благостања – АЛИ КРАТКО.

3. У Русији ће у то време бити ПРАВОСЛАВНИ ЦАР, кога ће ГОСПОД открити рускоме народу.

А после тога свет ће се поново развратити и више неће бити способан за исправљање. ТАДА ЋЕ ГОСПОД ДОПУСТИТИ ЗАЦАРЕЊЕ антихриста”.

Многа пророчанства дата од Бога прозорљивим и светим мужевима стављају нам до знања да ће, ако се руски народ покаје, Господ благословити обнову светлог престола царева Трећег Рима: на кратко време, пред сам крај, ова ће обнова бити нека врста иконе победе Цара над царевима у дан Суда, Другог и славног доласка Његовог. Старац Аристокле Атонски, прозорљивац и чудотворац, оставио је једно такво пророчанство:

1. Бог ће одузети све вође, да би руски народ гледао само у Њега.

2. Сви ће одбацити Русију. Друге државе ће је се одрећи, оставивши је саму – да би се руски народ уздао само у помоћ Господњу.

3. Чућете, кад у другим земљама почну немири и слично ономе што је у Русији, и кад чујете за ратове и гласове о ратовима – али чекајте док Немци не узму оружје, јер их је Бог изабрао да буду оруђе за казну Русије – али и оруђе њеног избављења.

Кад чујете да Немци оружје узимају – знајте, време је близу... /.../ Крст Христов заблистаће над свим световима, и узвисиће се наша Домовина, и биће као светионик у тами–за све”.

Владика Руске Заграничне Цркве Теофан Полтавски, један од највећих подвижника и витезова XX века, бивши духовник Царске Породице, записао је у једном писму следеће:

„Питате ме о најскоријој будућности и о последњим временима. Не говорим ништа сам од себе, но само предајем откривење добијено од старца. А они су ми предали следеће. Долазак антихриста се ближи, и веома је близу. Време између нас и његовог доласка треба мерити годинама, или, у крајњем случају, неколиким десетинама година. Али пре доласка антихриста Русија треба да буде обновљена – вероватно на веома кратко време. У Русији мора да буде Цар, предизабран Самим Господом. ОН ЋЕ БИТИ ЧОВЕК ОГЊЕНЕ ВЕРЕ, ВЕЛИКОГ УМА И ГВОЗДЕНЕ ВОЉЕ. Ето шта је о њему откривено. Ми ћемо, пак, чекати да се откривено испуни.

Судећи по многим знамењима, то се већ ближи, ОСИМ АКО ЗБОГ НАШИХ ГРЕХОВА ГОСПОД БОГ НЕ ОДЛОЖИ И НЕ ИЗ-

МЕНИ ОНО ШТО ЈЕ БИЛО ОБЕЋАНО. По сведочанству Речи Божије и то се дешава”.

Схиархимандрит Антоније, који је био келејник Владике Теофана, допуњава ову реч својим сећањем на Владикина прозрења:

„У последња времена, причао је владика, Русија ће бити монархија. То ће у читавом свету изазвати непријатељску реакцију. Непријатељи ће на Русију нагнати као скакавци. „Зар је то рат?“, питао је Владика Теофан, „Рат ће бити кад сав свет крене против Русије”. И заиста, антихрист ће Русију представити као непријатеља читавог света, јер ће она себе огласити за православну кад Православље ишчезне (у другим земљама, нап. В. Д.)”.

Велики баћушка руски, Свети Серафим Саровски, упозоравао је овако: „Све оно што себе назива „декабристима”, „реформаторима” и, речју, припада „прогресивним партијама”, јесте истинско антихришћанство, које ће, развијајући се, довести до разарања Хришћанства на земљи, и делимично Православља, а завршиће се зацарењем антихриста над свим земљама света, осим Русије, која ће се слити у једну целину са осталим словенским земљама и тако саздати огромни народни океан, пред којим ће у страху бити сва остала племена земаљска. То је тако као што је $2 \times 2 = 4$ ”.

Сада се, дакле, на мистичком плану у свету води једна невидљива борба: моћне силе зла припремају царство антихристово, а Богом свемоћне силе добра, немоћне по земаљским мерилима, кроз покајање настоје да Господу дају могућност обнове православних монархија, од којих ће, ако истинског покајања буде, Руско Царство представљати најважнију карику у заштитном ланцу православних држава. Да циљ антихристових претеча није анархија и одумирање државе, о чему су булазнили марксисти, него једна опака, на зло навикнута, царска власт, јасно је из следећих речи руског религиозног филозофа кнеза Евгенија Трубецкоја, пријатеља Владимира Соловјова, чија је последња књига „Три разговора” са својом „Кратком повешћу о антихристу” делимично наговестила могуће догађаје у XX веку. Да чујемо кнеза Трубецкоја:

„Много година пре писања „Три разговора” Соловјев је предсказивао препород мистике и мистицизма пред крај света, у царству антихриста. У разговорима с пријатељима већ почетком деведесе-

тих година он је, не једном, изрекао мисао, касније изражену у „Три разговора”, да ће организација антихристовог царства бити дело братства слободних зидара које је већ у наше време себи у задатак ставило као основни циљ борбу против Христа и хришћанства. Као одговор на примедбу пријатеља да савремени масони нису погодни да буду антихристове претече због свог крајњег и површног рационализма, Соловјов је цитирао познати текст Апокалипсе, о звери која излази из мора: „И виђех једну од глава њезиних као на смрт заклану, и њезина смртна рана излијечи се. И сва земља дивећи се пође за звијери, и поклонеше се аждаји која даде власт звијери” (13, 3). По његовом тумачењу, „рана” означава празнину у погледу на свет савремених порицатеља Христа, њихову органску неспособност да схвате било шта тајанствено, мистично. У наше дане „тајна безакоња” не може да се збуди, захваљујући том НЕСХВАТАЊУ ТАЈНЕ: дело антихристово парализовано је управо тиме што је поглед на свет његових следбеника – једна цела рана, рупа у глави. Али на крају времена та рана ће се исцелити; обучен мистичком силом антихрист ће магијски деловати на човечанство, и тек тада ће му се поклонити сва земља, заробљена и омађијана његовим натприродним чаролијама. У представи „празне рупе”, која у „Три разговора” оличава поглед на свет Толстоја, осећа се та апокалиптична „рана”. И неопходност њеног будућег исцелења постаје сасвим схватљива.

/.../ Исто тако је појмив и схватљив прелаз од савремене бездржавности толстојевског учења ка будућем империјализму царства антихристовог.

У различита времена држава има различито значење за дело Христово: зато она не може имати једнаку вредност ни за антихриста. У садашње време, као што смо и видели, постојање мешовите државне средине у очима Соловјовљевим може се оправдати незрелошћу човечанства, његовом неспремношћу за Царство Божије: она мора постојати до дана жетве Господње, када ће наступити час за коначно раздвајање пшенице од плеве. Споља спречавајући пројављивање зла, онемогућујући отрову да се прошири светом, држава самим тим у садашњем, прелазном тренутку, овако или онако служи делу Христовоме: при таквим условима природно је да савремена пројава антихристовог царства мора имати смер ан-

ти државни, анархистички. У наше дане најстварније оружје у рукама непријатеља Христових је проповед „непротивљења”, која устаје против поретка државне принуде, против рата и уопште против свих спољашњих мера насилног обуздавања „једино ради тога да зло не би нико ни прстом дотакао” (то јест, да би се зло, без препрека, могло ширити по свету, нап. В. Д.).

У „Повести о антихристу” представљена је друга епоха, кад ће човечанство већ потпуно сазрети за коначни избор између добра и зла. У тој коначној борби како добро, тако и зло, морају да се јаве у својој коначној и савршеној форми. Али у таквим условима, као непотребни, морају отпасти сви начини обуздавања, све те препреке које споља ограничавају зло, онемогућујући његово потпуно испољавање. У последња времена Добро мора супротставити злу не спољашњу границу, него ону благодатну, натприродну силу која га побеђује изнутра, у самом корену. Таква потпуна победа над злом означава не само савршени тријумф правде, него и коначно уништење смрти. Јасно је да држава, која се против зла и сама бори смртоносним оружјем, за овај циљ није погодна. Зато ће она у коначном стадијуму светског процеса постати непотребна добру. Овде борбу против зла већ непосредно води она духовна сила која васкрсава мртве.

Али самим тим држава у целини прилази злу и сва се претвара у његово оруђе: јер у области моралних односа не може бити ничег ПРОСТО ИЗЛИШНОГ или непотребног. – Овде делује неумољиви закон: „Ко није с нама, против нас је”. У доба коначне раздвојености добра и зла, добро мора јасно иступити као Царство које није од овога света: њему предстоји да победи не захваљујући световним снагама, него упркос њима: но управо ће зато зло, као савршена антитеза добра, морати да овлада свим средствима световне принуде. Пут ка васкрсењу иде преко крста Христовог; зато и у коначној борби са злом, сила која преображава свет мора победити преко крста, преко мученичкога подвига. Разумљиво је да се борби са том благодатном силом кнез овога света мора јавити у свеоружју световне моћи. Све силе светске империје морају се напрегнути да би ступиле у бој са том силом безусловног Добра која није од овога света.

На тај начин, у том коначном претварању „царства антихриста”, које се изображава у „Три разговора”, нема противречја. Прелазак од толстојевштине (анархизма, нап. В. Д.) ка империјализму у Соловјовљевој схеми је природни резултат тог превредновења вредности које се има збити пред крај света. „Антихрист” пориче државу до оног часа и утолико уколико је она вредна добру, а обоготворује је од оног часа у коме она ту вредност губи”.

Јасно је да се у наше време државе, свуда у свету, приближавају тренутку када ће коначно, једном заувек, постати анти-државе, потпуно се приклонивши злу. Нема више велике разлике између Запада и Истока: нови тоталитаризам је метастазирао свуда. У САД је хришћанима забрањено да честитају једни другима Божић и Васкрс честиткама на којима пише: „Христос се роди” или „Христос воскрес” – уместо тога, пише „Честитамо празник!” Полни изопаченици имају своја законска „права”, а нормално полном оријентисаним људима забрањено је да вређају „сексуалне мањине”... Нови савезни закони под антидржавни тероризам подводе и демонстрације против абортуса (недавно је у Кливеланду, Охајо, ухапшена и у затвор стрпана група младих хришћана која је демонстрирала против детеубиства пред гинеколошком амбулантом!) У Канади постоји закон против тзв. „злочина из мржње”. Тај „злочин” је, рецимо, изјава неког православног Хришћанина, дата на јавном месту, да је Православље боље од будизма или шаманизма: сматра се да се на овај начин вређају осећања верника других религија. На Украјини је, у пролеће 1995, откривен случај масовне продаје новорођенчади која су „извожена” на Запад ради (веровали или не!) узимања органа за операције богатих монструма! Са гинеколозима – убицама сарађивали су неколики министри Украјине. Мајке које су ово откриле (њима су говорили да су деца мртворођенчад!) углавном су убијене од стране украјинске државне мафије. Секта „АУМ Шинрикјо”, која је почетком 1995. побила отровним гасом масу људи у токијском метроу, у Русији је била званично регистрована и имала око 30 000 следбеника. Шока Асахару, суманутог слепца–месију, у Русију је увео нико други до Олег Лобов, секретар Савета безбедности Руске федерације. Руска држава је склопила уговор са једном од најопаснијих секти тоталитарног типа – „Муно-

вом унификационом црквом”, која је обезбедила уџбенике за 2000 руских школа, а сада обучава и нови наставни кадар за те школе... О једној и несрећној Србији нема шта ни да се прича: полицајац премлаћује седмогодишњу девојчицу, пуца се и гине на сваком кораку, банке плачкају штедише, држава се одриче Срба с оне стране Дрине... Стално се доносе нови закони, један супротан другом – било ко, у било ком тренутку, може се наћи ван закона... Дневне новине, од државе финансиране, објављују огласе за проституцију, ширење наркоманије нико не спречава, абортуси се препоручују, а природни прираштај опада захваљујући, између осталог, и бедним условима за гајење и васпитање деце... Једном речју, свуда у свету је исто, или слично: државе постају конц-лагери, са еркондишном или без њега, са Дизнилендом или без њега; полиције, тајне и јавне, надзиру, прислушкују, боре се против слободе говора, мишљења, сањања, бележе и похрањују у меморије својих компјутера. Орвел, Замјатин, Хаксли и други писци антиутопија били би запрепашћени кад би видели колико се држава данас претворила у средство за убијање људских душа...

А она „рупа у глави” савремених антихристовских сила је нестала: окултизам и демонска мистика преплавили су и Исток и Запад, припремајући пут антихристу на свим могућим пољима: почев од екуменизма до филма (Сетим осе само Спилберг–Лукасових окултистичких кино парола!). Великом брзином у свету се раширио „Покрет за ново Доба” (Њу Ејџ) у који се уливају многе секте и групе: почев од либералних протестаната, преко далекоисточних и црномагијских секти, до астролога, екстрасенса, феминисткиња и бораца за права сексуално изопачених. Циљеви Њу Ејџа су: стварање једне светске државе на челу са једним владарем, стварање једне светске банке, једне полиције, једног судства и, наравно, јединствене светске религије. На челу Новог светског поретка треба да буде „Лорд Мајтреја”, месија „свих религија” (православно речено: антихрист). Да би човечанство било уједињено, мора доћи до великог светског рата, у коме ће изгинути од петсто милиона до две милијарде људи, док ће остали живети у окултистичком „рају на земљи”. Њихов вођа, Мајтреја, 1992. обратио се, преко разних медија у свету, као „Бог” човечанству овим речима: „У свим Светим Писмима, без обзира на

то да ли је реч о Библији, Еванђељу, Корану, Багавад–гити, Ведама и другим књигама, говорим ја сам или преко својих пророка и посланика а кад се у свету наруши поредак који сам ја установио, ја лично долазим да поправам нарушено /.../ Знам да ће многи са колебањем и сумњом читати ове редове. Не верујте, но знајте да ћу сваком ко после овог обраћања буде нарушио моју вољу и моје завете дати по делима његовим тренутно, јер сам ја Господ ваш од почетка, Судија грозни и праведни”. Даље Мајтреја најављује тријумф Новог светског поретка: „У Светим Писмима је речно да ћу ја у време свог доласка стати на чело светске владе која се састоји од 144000 мојих земаљских намесника, а то ће се десити веома скоро”. (Свако ко је читао Свето Писмо зна да ће Христос, кад дође, васкрснути сав род људски ради Суда, а неће бити на челу некакве „светске владе”; али, Мајтреја се обраћа онима који не познају Свето Писмо, и, наравно, узда се у помоћ својих 144000 помоћника, чланова разних тајних друштава и политичара–продатих душа, чији ће „цар” бити.)

Занимљиво је да Мајтреја објављује да ће столовати у обновљеном храму Соломоновом у Јерусалиму; Свети Оци веле да ће у том храму у последња времена седети антихрист.

Зато треба бити опрезан и кад је пророчанство о последњем православном Цару у питању. Свети Лаврентије Черниговски провидео је да ће антирхист за цара бити крунисан у већ поменутом јерусалимском храму чак у присуству православног патријарха; вероватно ће његови сатрудници убеђивати православне да је он обновитељ Византије. И код нас има окултистичких хохштаплера маскираних као родољуби који говоре о „обнови Византије” у црномагијском смислу, и нуде зидање нове Вавилонске куле од лобања србских мученика. Дакле, увек и увек, „чувајте се да вас ко не превари!” (Мат. 24, 4). Свештеник Тимотеј Сељски, умни аналитичар садашње ситуације, ту могућност истиче као опасност мистичке кратковидности од екуменизма оболелог „православља”, које, учествујући у делима таме и новодобског синкретизма, мало по мало губи благодат Духа Светога, па га нимало неће бити тешко уверити да је антихрист – „православни цар”.

С друге стране, пут том лажном цару припрема се и лажним васеленским сабором, коме ће антихристовске државне силе не-

гда православних земаља притећи у помоћ свим средствима. Да би дошао антихрист, потребно је да све буде „анти”: антицрква, антидржава, антиуметност, антикултура, антиљуди; наравно, и антиваселенски сабор, који ће све лажи „озаконити” из религиозне перспективе. Јеросхимонах Кукша (Величко), који се упокојио 1964. године, прорицао је овако: „Наступају последња времена. Ускоро ће бити екуменистички „сабор” под називом „свети”. Али то ће бити управо онај „осми Сабор, који је збориште безбожника”. На њему ће се све вере ујединити. Затим ће укинути све постове, монаштво ће сасвим разорити, епископи ће се женити. Нови календар увешће се у Васељенској Цркви. Бдијте! Старајте се да посећујете храмове Божје док су наши. Ускоро се туда неће моћи одлазити, све ће се изменити. Само избрани ће то видети. Људе ће приморавати да иду у цркву, али не смемо ићи тамо ни у ком случају (јер ће, због одступања од вере, храмови бити лишени Духа Светога, и постаће зборишта јеретика, нап. В. Д.). Молим вас, стојте у православној вери до краја дана својих и спасавајте се!”

С друге стране, могућност да се православна Монархија обнови постоји, а она се пре свега заснива на покајању негда православних народа: покајању због безбожништва и одступања од монархије, између осталог. Православни монарх је „задржавајући”, онај који државним средствима спречава ширење антихристовских безакоња. Већ поменути свештеник Сељски каже: „У ствари, ЗАДРЖАВАЊА у апостолском смислу речи сад једноставно нема. Зло се креће корацима од седам миља. Адска аждаја, ослобођена на кратко време, користи то време за прогон и уништење своје жртве. /.../ Зло наступа отворено, сваког дана све је више преварених, пропадајућих, све је мање оних који се спасавају. Нико нема власти да каже „ВЕТО” (не допуштам, нап. В. Д.), смирено исповедање вере нико не слуша. Улогу Православног Самодршца – истинитог и милог Господу, не самозванца, не лопова – ту улогу у историји не може одиграти нико други.

У Цркви, по учењу архимандрита Јустина Поповића, све је богочовечно, свуда је узајамно деловање Божанственог и људског фактора. И постоје извесне људске установе, видљиве, – а Богом дане! без којих се не може, које се не дају уклонити из нашег погледа на

свет. Како Бог Својим чисто Божанским деловањем није заобишао тело и крст, твари чулне – тако је немогуће заменити православно земаљско царство нечим другим, чисто небеским. Исто тако је немогуће заменити постове и метаније богомислијем и читањем Библије. Увек је потребно повезивање земаљског са небеским, иначе ћемо упасти или у материјализам или у монофизитство”.

Према томе, православнима савест налаже да у политичкој области исповедају православну монархију као Богом благословени поредак у држави. То не значи да ће их неко послушати, али исповедати се мора. Ко зна колико је неуспешних бракова у историји православног човечанства било, па се Црква никад није одрекла Свете Тајне Венчања! Ко зна колико је крштених због непобожног живота изгубило душу, па никад нису престала крштавања оних који то желе, чак и новорођенчади! ИСПОВЕДАЊЕ, а не ПРОПАГАНДА! Душа, а не плакат! Реч Божја, а не митингашка парола – то је православно монархизам...

Ево шта о томе каже знаменити теолог православне монархије, архимандрит Руске Заграничне Цркве, отац Константин (Зајцев): „Васпостављање Руске монархије није проблем политички. То може да звучи парадоксално, али у садашње време реални политичар може бити само онај који је способан да проникне у мистичку суштину ствари и збивања. Само духовни препород Русије може је вратити свету. Пошто би смо желели да у прошлости нађемо поуке, светла знамења, духовне руковође ради сазидања наше будућности, наша мисао се не сме окретати политичким вођама, како год велике њихове заслуге у прошлости биле /.../ неће нам помоћи ни одлазак у древну Москву /.../ Постоји само један вођа, способан да нам врати Русију – онај који је поставио њен почетак, утврдивши руско великодржавље у облику Свете Русије: Свети Владимир! Русију треба „крстити”. Само поново крштена Русија може постати православно Царство. Да ли је тај духовни препород могућ? У томе се састоји „бити или не бити” Русије, као Историјске личности, која нам је из историје позната, и која је окончала свој спољашњи, државно–организовани живот падом Трона њених Царева. Другог пута васпостављања историје Русије нема. И то није само наш проблем. То је проблем светски, васељенски. Јер од овог или оног решења истог

зависи и судбина света, тачније говорећи, питање о зрелости света и близини наступања Осмог Дана”.

Делатност православних монархиста, руских и србских, данас је под знаком апокалипсе. Ближи се крај света. Али то не значи позив на пасивно чекање. Напротив! „Тврђња о „близини краја света” мора да звучи не као позив на недељање, него, напротив, као призив на енергично грађење вечног и непролазног”, вели у књизи „Смисао живота“ кнез Евгеније Трубецкој. „У стварности, крај јесте порицање празних и ништавних дела – само оних која су под законом смрти и општег горења. Постоје и друга дела, која неће сагорети, зато што она у хераклитовски ток уносе непролазни, СУПСТАНЦИЈАЛНИ САДРЖАЈ. У односу на таква дела, крај није порицање, него довршење, ПОТВРЂИВАЊЕ ИСТИХ У ВЕЧНОСТ”.

Верујући у завете својих Светих Предака, православни Руси и Срби их сведоче као могућност обнове вертикале: Бог – Домаћин у Васиони, Монарх – Домаћин у држави, Отац – Домаћин у кући. Сада се води одлучна битка за душе и срца људска, у којој слуге Христове желе да учествују по мери својих снага. Бог ће им помоћи, ако буду спремни да Његову помоћ траже и да је приме. А бројности војски антихристових не плашити се – јер бој не бије број, него Бог.

Нека на утеху свим подвижницима државотворног сведочења истине Христове буде виђење које је имао Свети старац оптински Нектарије:

„Видим огромно поље, и на том пољу збива се страشان бој између безбројних војски богоодступника и невелике групе хришћана. Сви богоодступници су добро наоружани и боре се по свим правилима војне вештине, а Хришћани су без оружја. И већ се, на мој ужас, може предвидети исход битке: наступа моменат коначне победе богоодступничких војски, пошто од Хришћана готово да никог није ни остало. Празнично накинђурене гомиле богоодступника са женама и децом већ ликују и славе своју победу. Одједном, по броју незнатна група Хришћана, међу којима видим и жене и децу, изненада напада своје и Божје противнике, и за један трен читаво огромно поље битке покрива се труповима антихришћанске јединице, и све њене хорде виде се побијене и при том, на крајне

удивљење моје, без помоћи било каквог оружја. И упитах војника који је стајао близу мене:

– Како сте могли да одолите тако безбројном мноштву војске?

– Бог је помогао!, одговори он.

– А чиме?, упитах. Где, оружја у вас није било.

– Чиме смо стигли!, одговори војник. Тако се окончало моје сновиђење”.

Господе Исусе Христе, Боже наш, помилуј нас! Амин.

Секте и апокалипса

Умножавање лажних христоса и лажних пророка једна је од највећих опасности последњих дана. У том смислу, за мене су секте увек биле знамење времена. И то озбиљно знамење.

Нарочити удари секти били су изведени на православне земље, пре свега Русију и Србију. На Архијерејском Сабору 1994. године, патријарх московски Алексеј је о томе говорио овако:

Делатност у земљама Заједнице независних држава (ЗНД) „нових религиозних покрета” и секти

Нарочиту узнемиреност изазива делатност на територији ЗНД такозваних „нових религиозних покрета” и секти. Међу њима су како иностране, тако и оне поникле на територији бившег СССР–а.

Пре свега, треба рећи коју реч о погубној делатности следбеника учења која настоје да наизглед укључе елементе хришћанства у систем представа које тобож надилазе учење Цркве на нивоу „универзалности”, савршенства религиозног искуства, итд. а у ствари очито неспојивих са верношћу Христу Спаситељу. Међу њима су – учење бахајаца, „агни–јога” Рериха, погледи Блавацке и Штајнера, валдорфска педагогија, учење Порфирија Иванова итд. Нарочито запрепашћује што проповедници таквих учења без препрека продиру у државне школе које постављају препреку за улазак православне педагогије. Резултат је да у стотинама школа деци намећу све могуће култове, при чему се проповед истих маскира „часовима живе духовности”, „часовима духовне културе”, „науке разума” и томе слично.

На територији Русије сада делује преко 50 секти различитих праваца. Међу њима су најраширеније: „Сабор нове Свете Русије”

(„Богородичин центар“), „Велико бело братство“, „Црква последњег завета“ (следбеници „Христа“ – Висариона), које су рођене у Русији и на Украјини, као и „Јеховини сведоци“, „Асоцијација Светога Духа за уједињење светског хришћанства“ (Мунова унификациона црква), „Новоапостолска црква“, „Црква Христа“, „Међународно друштво за свесност Кришне“, „Аум Шинрикјо“, „Сајентолошка црква“, „Црква Исуса Христа светаца последњих дана“ (мормони), „Помесна црква“ Сведока Лија, као и псевдорелигије новог Доба, које су стигле са Запада и Истока.

Наша Црква је одлучно осудила делатност „Белог братства“ и „Богородичиног центра“: у марту 1993. године Свети Синод је издао саопштење усмерено против антихришћанске делатности тих секти. Руководиоци „Белог братства“ били су ухапшени на Украјини, па ипак, секта није престала да постоји, њени чланови су развили широку проповедничку делатност и основали псевдотеолошке образовне установе, а стварају и милитаризовану организацију „Маријин легион“.

Све већи аудиторијум скупља новојављени „Христ“ – Висарион из Минусинска (Сергеј Тороп). Њега окружују „апостоли“, „Добро разумни разбојник“, „Марија Магдалина“. Висарионова проповед не може се оценити другачије но као богохуљење, коме нема места у хришћанском свету. Па ипак, следбеници Висариона продају сву своју имовину, дају паре свом идолу, и упућују се у Минусинск – да попуне редове робова још једног лажног христа.

Не тако отворено, али веома ефектно делују представници тоталитарних секти са Запада. Поменућу само три, најкарактеристичније.

Огромну делатност у Русији су развили следбеници Мунове „Унификационе цркве“. Они се не рекламирају нашироко, раде углавном по школама и вишим образовним установама, сарађују са званичним органима, нарочито са министарством образовања. Уз подршку тог министарства муновци организују семинаре за наставнике у излетиштима Подмосковља и Крима, плаћајући све расходе за исхрану и превоз. Они су такође организовали посебан семинар за раднике органа унутрашњих послова, посебно су скупљали ректоре виших образовних установа. Младим људима муновци нуде могућност бесплатног учења у САД.

Сада је „Унификациона црква” издала уџбеник из историје религије у свом кључу, и шири тај уџбеник по средњим школама и факултетима. Такав успех се пре свега може објаснити потпуним непознавањем код наших суграђана шта је то мунизам, и зашто је опасан. Наравно, најспремнији и најразумнији учитељи ће сами схватити о чему је реч, али ће, у исто време, психа и нормалне представе и свету код многих људи, нарочито младих, већ бити разорени.

Године 1994. муновци су остварили „десант” на Сибир.

Не мању забринутост изазива делатност секте „Деца Бога”. Сада је та секта изменила име и назива се „Породица”. Чланови секте проповедају у домовима културе и клубовима, између осталог и у московском кино–центру. Слушаоци углавном не подозревају шта је прави садржај њиховог учења и начина живота. „Деца Бога” живе у комунама, у којима се збивају неморалне ствари. У многим земљама света, где такве комуне постоје, трају судски процеси на којима су „Деца Бога” оптужена за коришћење деце у аморалне сврхе. Деца се не васпитавају, нити их шаљу у школе. Слични процеси су окончани у Сиднеју, Лисабону, недавно је један завршен у Паризу. У Русији још нема комуна, али мисија „Породице” ради у неколико градова и већ су сабрали групе младежи која их следи.

Треба поменути и „Сајентолошку цркву”, која проповеда учење „дијанетике”. Следбеници сајентологије, који су добили салу за предавања на новинарском факултету Московског државног универзитета, организују велику рекламну кампању за своје семинаре, који тобож помажу човеку да се излечи од свих болести, као и да открије неограничене унутрашње потенцијале. У самој ствари, сајентологија се служи прикривеним хипнотичким методама, као и техникама контроле ума. Код човека се јавља осећање потпуне зависности од секте, због које он бива спреман да учини било шта. Стотине и хиљаде здравих људи давали су сајентолозима сву своју уштеђевину, а душевно и духовно здравље многих је као непоправиво срушено. Сајентологија је врло богата међународна корпорација мафијашког типа, са својом „полицијом”, „шпијунажом”, „судским системом”. Свакоме ко се супротставља њеном ширењу бива објављен беспштедан рат, при чему се сајентолози не либе никаквих метода: нарочиту узнемиреност изазива њихов продор у управну

структуру неколико крупних руских индустријских предузећа и у органе месне самоуправе.

Овде треба нагласити особеност ситуације у земљама ЗНД и Прибалтика, где десетинама година није било религиозног образовања. Људи нису кадри да правилно оцене религиозне појаве са којима се сусрећу. Ако на Западу човек бира неку секту да би у њој робовао у великом броју случајева он то чини свесно, имајући пред собом представу о Хришћанству и традицијама разних цркава, у бившем Савезу људи иду за овим или оним проповедником случајно, видевши плакат или чувши рекламу. Они немају знања да би те појаве оценили. На то секте и рачунају. И ако се њихова делатност разумно не ограничи, земља може бити уведена у духовни хаос. Секташтво се нарочито развија у доба кризних појава у животу Цркве, која има одговорност за своје чланове и делимично за друштво и државу. Али ту одговорност не треба апсолутизовати, зато што човек има слободу и, на крају крајева, сам одговара за свој избор. Апостол Павле је пророчки предсказао време „кад здраве науке неће подносити, него ће по својим жељама окупити себи учитеље да их чешу по ушима, и одвратиће уши од истине, а окренути се бајкама” (2. Тим. 4, 3–4).

Проблем секташтва често заоштрава друштвена ситуација, и питање се од религијског претвара у политичко. Политичке околности се користе као средство притиска на Цркву и борбе против ње путем експлоатације религиозних стремљења човекових.

Стварање и инфилтрација алтернативних псевдо–религиозних група и токова има за циљ обликовање не само религиозних, него и културних вредности. То значи да секте не раде само против Руске Православне Цркве, него и против културног идентитета наших народа, носећи собом опасност њихове духовне дезоријентације. Познато је какву нам је огромну штету нанело револуционарно разарање наших традиција и покушај стварања „новог совјетског човека”. Делатност секти, као и многих страних мисионара, усмерена на то да прекине онај кончић који, чудом сачуван, повезује људе, васпитане у условима тоталитарне идеологије, са вером и културом њихових предака, са ризницом националне религиозне традиције. Управо та веза храни здраво патриотско осећање, љубав према својој отаџбини.

Кроз огањ апокалипсе

(друга књига)

Друга књига под насловом „Кроз огањ апокалипсе” појавила се уочи бомбардовања Србије 1999. године. Надали смо се: неће бити бомбардовања; прете, али ће нас ипак све то мимоићи. Док је Србија живела у изолацији под Милошевићем, у свету су се већ дешавале ствари које су указивале на то да се свет претвара у тоталитарни мравињак. Отац Тихон (Шевкунов) је објавио чланак „Шенгенска зона”, а монах Игњатије (Василев) је, у чланку „Звер апокалипсе”, истакао апокалиптичне црте нових „интеграционих процеса”. Помињали су се био-чипови и планови за њихово увођење (опет су се, однекуд, подсмевали православни интелектуалци, „образованичина”, како би рекао Солжењицин; њима је све то било смешно, као и увек.)

До руку ми је стигла и књига Терија Кука, „Жиг Новог светског поретка”. Још 1996. године, човек је писао о ономе што ће доћи на цео свет. На основу те књиге, настао је текст „Жиг новог поретка”. Ето, прошло је једанаест година од када сам књигу Терија Кука добио из САД, а сада се о тим, онда ужасавајућим, стварима прича као о нечему обичном и нормалном. А православна „образованичина” и даље одмахује руком, тврдећи да то „није ништа”.

Шенгенска зона

Најпре о познатој страни питања: 14. јуна 1985. године у градићу Шенгену који се налази у Луксембургу, на граници трију држава, представници неколико европских земаља су потписали тајни споразум о укидању пограничне контроле у оквиру настајућег заједничког европског дома. Упркос томе што је била декларисана једна тако дивна иницијатива, овај споразум је, понављамо, био тајни и обнародовао га је француски сенатор П. Масон тек након три и по године.

„Слобода, једнакост, братство” без граница – ова велика парола се поново засветлела изнад Европе. Крајем 20. века сви су, наравно, успели да потпуно забораве да су ове речи у историји биле писане само крвавим словима, а мамурлук од опијености њима лечен је искључиво гиљотином.

Предности новог споразума одмах су осетили милиони људи који сада више нису морали да се брину о досадним формалностима приликом преласка из земље у земљу. Наши сународници који су управо у то време у већем броју почели да напуштају родну земљу, такође су одали признање свим чарима Шенгенске визе. Али ускоро су се на раније ведром видику појавила забрињавајућа, а што је још важније застрашујућа саопштења: испоставило се да се без изузетка о сваком човеку који је сада грађанин Шенгена и који припада његовој огромној територији, прикупља и непрестано обрађује електронски досије који садржи мноштво података, уобрајајући ти у податке изразито личног карактера. Испоставило се да су већ створене националне информативне филијале, повезане са главним компјутером, који се налази у Стразбуру. Помало обесхрабrenим и узнемиреним Европљанима објаснили су: то се чини из разлога безбедности, ради борбе против тероризма криминала и

трговине наркотицима.

Али грађани великог шенгена већ су почели да сумњају да уместо бескрајне слободе добијају тајну диктатуру досад невиђених размера: неко сврсисходно ствара јединствену полицијску државу са најмоћнијим системом контроле.

Почели су протести. Западни Европљани су се по старој навици латили свог омиљеног оружја – борбе за људска права. Али много занимљивији и дубљи процеси су се одвијали у последњој земљи која се прикључила Шенгену – малој и сиромашној Грчкој. У овој православној земљи су правилно проценили необичну ситуацију.

Дакле, док су Французи и Немци негодовали због угрожавања њихових слобода, православни Грци су посматрали велики Шенген на потпуно другачији начин. Нешто у устројству слободног Шенгена са његовом тоталном општеевропском, а затим у перспективи, и светском контролом подсећало их је на грандиозну и последњу државу у људској историји о којој прича књига Апокалипсе. Они су нарочито постали опрезни, када су у Шенгену свуда почели да уводе нове пасоше. Специфичност ових пасоша састоји се у томе што је у њиховом доњем делу унесена магнетна трака која је у стању да носи информације од 200.000 речи или цифара, тј. у обиму средњег формата књиге од 1.000 страница. На тај начин, сви мање или више важни односи Шенгена са спољашњим светом, онедавно се непосредно фиксирају када га овај покаже на увид и пренесе се у централни компјутер у Стразбуру, где се на одговарајући начин анализирају и обрађују.

Прихватање нових пасоша у Грчкој је било праћено веома бурним догађајима. Ево како их описује лист „Аргументи и чињенице” од 12. 06. 1997: „Око 200 православних фанатика који укључују бројне представнике свештенства, али без званичне подршке Грчке православне цркве, провело је у уторак целу ноћ крај зграде парламента у знак протеста против споразума који, по њиховом мишљењу, угрожава слободу личности... У току је припрема кампање грађанске непослушности, која треба да убеди Грке да не прихвате нова лична документа која ће се издавати уместо старих”.

Подвучимо да се заправо не ради о две стотине, већ о неколико хиљада демонстраната, међу којима су били како обични људи, тако

и представници духовне и интелектуалне елите Грчке. Али зар и они, и „бројни представници свештенства” нису спавали целу ноћ, само у знак протеста против компјутерског угрожавања слобода? И треба ли веровати да ове „фанатике” није подржала званична Црква која, у складу са уобичајеним новинским стереотипима, као и увек, више воли да се малодушно држи по страни?

Преда мном је документ који је настао након огромног рада уз ангажовање стручњака у области економије, математике и компјутерске технологије. Свака реч је у овом документу из разумљивих разлога проверена и одмерена – ово је обраћање Светог Синода Грчке Православне Цркве, усвојено јуна 1997. године, уочи заседања Парламента Грчке Републике на којем је требало да буде ратификован улазак Грчке у шенгенску групу.

Ево тог текста који доносимо из извесна скраћења:

„У последње време настаје много питања у вези са Шенгенским споразумом.

Свети Синод би хтео да напомене да је у вези са овим документом поново почело да се расправља о теми „Антихрист и његов жиг” о којој нам прича света књига Апокалипсе.

Ово се непосредно тиче хришћанске вере и човековог спасења, те зато Свети Синод и одлучује да исказе своје мишљење тим поводом.

Са жаљењем истичемо да су достигнућа у области електронике у датој ситуацији повезана са бројем 666 који се користи у својству основног кодног знака у технологији израде електронских пасоша. Овај је број потпуно јасно указан у Апокалипси као број антихриста.

О њему не написано и речено много. наша црква признаје да Христов печат није неки спољашњи симбол, већ да је то благодат Светог Духа која освештава човека у Тајни Крштења. Тако и печат (жиг) антихриста није нешто спољашње, споља наметнуто, већ је слободно одсецање себе од благодати Светога Духа кроз добровољно одрицање од вере у то да је Исус Христос Син Божији и Спаситељ света. На ову тему је такође написано много.

Али истовремено број 666, као број антихриста, поменут у Апокалипси, ми не можемо игнорисати, док се он под најразличитијим изговорима систематски уводи у наш живот.

Неоспорно је да број 666 може фигурирати без икаквог мистичног значења. Али сама чињеница да наша православна земља усваја закон по којем се аутоматски укључује у електронски систем, чији је главни елемент кодни број 666, много говори”.

Овде су неопходна нека објашњења. Говорећи о броју 666, чланови Светог Синода имају у виду оно што је добро познато свим хришћанима – 13. главу Апокалипсе светог Јована Богослова, где се пророчански описују последње године људске историје, зацарење на земљи антихриста (који се овде назива „зверју”) и принцип механизма тоталног управљања друштвом у та времена која су далеко од времена у којем је живео св. Апостол и која је он пророчки сагледавао:

„И (антихрист) учини све, мале и велике, богате и сиромашне, слободњаке и робове, да им даду жиг на десној руци њиховој или на челима њиховим, да нико не може ни купити ни продати, осим ко има жиг, име звери или број имена њезина. Овде је мудрост. Ко има ум нека израчуна број звери; јер број човеков, и број њезин је шест стотина шездесет шест”.

На који начин је овај број уведен у шенгенске пасоше и зашто Свети Синод тврди да се број 666 „под најразличитијим изговори-ма систематски уводи у наш живот”?

Ми се заправо већ одавно и скоро свакодневно суочавамо са овим у свакидашњем животу. У првом реду у односу на куповину и продају, и то у ономе што се назива „светском кодификованом производњом”, или, једноставније говорећи, бар–кодом, нанесеним на паковања свих страних, а онедавно и скоро свих домаћих производа.

Бар–код је нови компјутерски тип рачунања, где свакој цифри одговарају линије различите дебљине. Цифре од 0 до 9 компјутер записује у две или три варијанте – сета (као и у обичном робном бележењу, цифре могу бити арапске, римске и словенске). Бар–код говори о земљи произвођачу, квалитету, намени и цени производа. Бар–кодови различите робе се, наравно, међусобно разликују, али постоји нешто што је свој роби заједничко, без изузетка, – на свим континентима и свим производима – то је цифра 666. Свако је може лако уочити на било којем бар–коду – две танке паралелне линије

које су мало дуже од осталих и налазе се увек на почетку, у средини и на крају бар–кода. То су компјутерске шестице другог сета. Оне се називају „паралелама безбедности”. Ређе се користе шестице из других сетова, али то не мења „код безбедности”, број 666.

Потпуно исти принцип кодирања унесен је и у Шенгенске пасоше.

Старшина једног грчког манастира, архимандрит Нектарије (Мулациотис) обратио се прошле године за време расправа о уласку Грчке у Шенген, молбом познатом атинском стручњаку за компјутерске системе Томи Псарасу. Наводимо одломке из научниковог одговора у писму од 7. априла 1997. године:

„Поштовани о. Нектарије!

У вези са Вашом молбом која се односи на техничку оправданост коришћења броја 666 у системима бар–кода или у „смарт” картицама („пааметним” картицама) обавештавам Вас следеће:

Да би се правилно и без грешке користио бар–код, ради добијања информација користе се скривене двоструке црте кода које игром случаја означавају број 6, на почетку, у средини и на крају сваке бројне информације која се даје помоћу бар–кода.

Да би се избегло копирање помоћу фототехнике информација које се садрже у бар–коду, у последње време се оне смештају на магнетну траку.

... Проблеми у вези са крађом картица коначно се решавају другим начинима – на пример, поменимо техничке термине F (forehead – чело) и H (hand – рука) – којом приликом картицу може користити само онај ко има нанесен број на својој руци или на челу”.

Оставимо по страни запањујуће речи о пројекту утискивања на чело или руку индивидуалног компјутерског кода. То је предмет који захтева посебан разговор. Покушајмо да нађемо одговор, зашто творци новог светског система имају тако чудну и упорну приврженост управо „броју звери”? Јер стручњаци једнодушно тврде да „основни код”, „паралела безбедности” може бити било који други скуп цифара.

Истог лета, када су се у Грчкој водиле дискусије о уласку земље у Шенген, имао сам прилике да боравим у Америци. Запањила ме је претерано честа употреба цифара 666 у Њујорку. То је личило на

нечију баналну и ружну игру. Три циновске шестице су светлеле на небодеру, оне су такође биле учвршћене за кров таксија, чији возач ми је нудио своје услуге на аеродрому, у соби хотела „Мариот Маркиз” на Бродвеју телефонски апарат је такође био украшен истим цифрама – показало се да је то позив хитне помоћи у ванредним ситуацијама. На крају путовања нисам издржао и питао сам једног Њујорчанина, за шта ће им толика количина управо тих цифара?

Мој саговорник ми није одмах одговорио, али ми је одговорио неочекивано озбиљно, питањем на питање: „А зар ви не погађате?”

Одговорио сам да, искрено говорећи, са ужасом погађам о чему се ради, али покушавам да све те своје претпоставке припишем свом „православном мрачњаштву” и „фундаментализму”.

– Ваше претпоставке су потпуно тачне. Ми *са њим* имамо више среће – озбиљно ми је одговорио саговорник.

„Треба очекивати непријатеља, јер он је већ почео делимично да шаље своје претходнике, и спреман је да дође по плен – писао је светитељ Кирил Јерусалимски. – Зато се чувај, човече, и чувај душу. Црква унапред говори о антихристу пре његовог доласка. Да ли ће он бити у твоје време, или после тебе, не знамо. Али ти то мораш да знаш и треба да се чуваш. Знаш ли знаке антихристове: не задржавај их за себе, већ свима саопштавај без устезања... Јер тајна безакоња већ дејствује (2. Сол. 2, 7)”.

Већ у 4. веку, када је живео св. Кирил, па и пре тога, у времена апостолска, Црква је знала да „тајна безакоња већ дејствује”. Али се вероватно никада нисмо тако буквално приближавали испуњењу пророчанства о последњој судбини света.

Управо зато су се Синод Грчке Православне Цркве, Синод Критске Цркве и Кинот (саборна управа манастира) Свете Горе Атонске обратили прошле године грчкој влади са истим упозорењима и молбама од којих једну – молбу Грчког Синода – овде наводимо:

„Свети Синод се обраћа влади с молбом:

- да не усваја кодни број 666 за електронски систем пасоша;
- да се обрати руководству земаља – чланица Европске Уније које имају хришћанску културу, да размотре питање замене броја

666 у јединственом компјутерском систему Уније било којим другим бројем;

– да ни у којем случају не дозволи да кодни број 666 уђе у нови систем личних карти Грчке”.

12. јуна 1997. године грчки парламент је ратификовао Шенгенски споразум незнатном већином гласова.

Игуман Тихон (Шевкунов)

Звер апокалипсе

(О припреми за долазак антихриста у савремени свет)

Као што је познато из Светог Писма, појаву антихриста пратиће уједињење свих држава планете под његовом влашћу: „и дана јој би власт над сваким родом и народом и језиком и племеном. И поклониште се њој сви они који живе на земљи, чије име није записано у Књизи живота Јагњета закланог од постања свијета” (Отк. 13, 7–8).

С друге стране, тај „син погибије” настојаће да од свих постојећих религија створи једну, са поклоњењем њему као богу: „Који се противи и преуноси изнад свега што се зове бог или светиња, тако да ће сам сјести у храм Божји као Бог, тврдећи за себе да је Бог” (2. Сол. 2, 4).

У наше време, када смо принуђени да гледамо све јачу Отпадију (2. Сол. 2, 3), немогуће је не уочити стремљење извесних сила у друштву да оправдају и припреме горепоменуто антихристовско уједињење. Та стремљења, која су са узнемиреношћу још у прошлом веку уочили верне слуге Христа (види писма светитеља Игнатија Брјанчанинова и Теофана Затворника) сада добија све одређеније и ка циљу усмереније пројаве. У религиозној области садашње слуге антихриста настоје да створе „светску суперцркву” путем мешања различитих „конфесија”, под којима се подразумевају све могуће јереси, секте, паганске и сатанистичке дружине. Праоблике будуће цркве антихриста можемо видети у наше дане у екуменистичким организацијама – протестантско–масонском „Светском савету цркава” и „Конференцији европских цркава”, као и у недавно основаној „Организацији уједињених религија”.

На велику жалост, и поједине Помесне Православне Цркве учествују у овим организацијама.

Још једно страшно знамење последњих времена је уједињавање у државној области: сада се навелико разматрају питања отварања граница, грађења „јединственог европског” и „јединственог светског дома”, „новог светског поретка”. Оправдавано „срећом човечанства”, то уједињавање сада, уз највећи могући развој техничких средстава комуникације, контроле, чувања и обраде података постаје сасвим могуће. Тзв. „технички прогрес” сада је достигао такав ниво који допушта да се говори о близини јављања у свету „сина безакоња” кога неки веома нестрпљиво чекају.

Ко има уши да чује...

Једна од етапа стварања Европске уније држава било је склапање тзв. Шенгенског споразума, названог по месту потписивања 14. јуна 1985. у луксембуршком градићу Шенген. Тај споразум разматра питања надзора кретања људи у Европској унији, због чега се предвиђа увођење електронских пасоша. Прве потписнице су биле: Француска, Немачка, Белгија, Холандија и Луксембург, а затим су се придружиле Италија (новембра 1990), Шпанија и Португалија (јуна 1991.), Грчка (новембра 1992), Данска (марта 1994.) и Аустрија (јуна 1994.)

Нови јединствени пасоши су магнетне картице, кадре да сместе и до 200 хиљада знакова информација о свом власнику, због чега ће бити свестрано и подробно праћен друштвени и лични живот човека (расно или национално порекло, политички став, филозофска и верска убеђења, стање здравља, финансијско стање, лични и породични живот, подаци безбедносних и других друштвених услова, итд.).

На тај начин, биће створени велики и свеобухватни досијеи за сваког човека; ти подаци биће држани у националним информативним компјутерским филијалама, повезаних са главним компјутером у граду Стразбуру (тзв. „Центар”). Претпоставља се да ће лични пасоши имати 18 цифара подељених на три групе, по 6 у свакој, то јест – то ће бити управо жиг антихриста, за који нас књига Откривења Св. Јована упозорава да га не примимо (13, 15–17).

Велику узнемиреност Хришћана читавог света изазивају огледи са тзв. биолошким микрочиповима које служе за контролу. Ево неколико саопштења домаће и стране штампе о томе.

Владе Данске, Филипина и Тринадада предузимају кораке за увођење биометријских метода ради идентификације личности својих грађана, позивајући се на успешно искуство њихове примене у САД, мада званично таквог система идентификације у САД још нема. Те микрочипове садрже свеобухватне податке о својим поседницима, укључујући фотос, отиске прстију и шаке, снимак дужице ока, податке о финансијском стању, здрављу, итд (Phoenix Letter, март 1997.)

У канадској области Онтарио, најнасељенијој у земљи, уведен је систем идентификације на основу кратице са микрокомпјутером, у коме су записани разни медицински, полицијски и државни подаци о човеку. У исти мах, намерава се увођење контроле отисака прстију и дужице ока (The Mc Alvany Inteligence Advisor, јун 1996.)

Одељење за социјалну помоћ државе Илиноис (САД) од маја 1996. захтева од својих корисника сагласност за скенирање отисака њихових прстију, а ускоро и ока. Ко не буде пристао, биће лишен социјалне помоћи („Moneychanger”, април 1997.)

Банковна корпорација „Citicorp” почела је да истражује уређај који скенира дужицу ока – ирис. Тај уређај омогућује да се открије историја болести и стање здравља сваког човека, макар он то желео да сакрије („Phoenix letter”).

Председник Русије Б. Н. Јељцин одобрио је пројекат закона „О државној дактилоскопској регистрацији у Руској федерацији”.

Године 1998. скенирање отисака прстију постаће обавезно у армији и код професија опасних по живот. Обавезној регистрацији подвргнуће се лица неспособна да саопште податке о својој личности. Разматрало се и увођење скенирања дужице – иридодијагностика („Профил”, Москва, N° 18. мај 1997.)

Из наведених примера било који православни Хришћанин, упознат са Св. Писмом и учењем Св. Отаца с правом може да закључи да је циљ тих појава последњих времена антихристовски, иако се скрива под образинама „прогреса”, „цивилизације” и „добра друштва”. Само увођење јединствених електронских пасоша означава за оне који су их примили потпуно духовно ропство, стални надзор над свим областима њиховог јавног и личног живота, а преко употребе у личном коду броја 666 директно нас приближава

добу зацарења антихриста. Схватајући то, побожни људи у свим крајевима света сматрају својом дужношћу да се супротставе припреми за долазак „сина погибије”, свакој години све јачој, као и да се заштите од Отпадије, у читавом свету дејствујуће. Пример такве ревности за благочешће имамо у напорима православних хришћана Грчке који су узнемирени тиме што се грчка власт присајединила Шенгенском споразуму.

Протест православних

Влада Грчке се придружила Шенгенском споразуму 1992. године, што је одмах изазвало оштар отпор и зато је тек 1997. године, пошто је Парламент разматрао закон „О заштити човека од сакупљања и коришћења података личног карактера”, споразум ратификован и почео да се спроводи.

По саопштењу „Метафрасис Атен Њуз” 31. марта 1997. хиљаде православних Грка организовало је протесте у центру Атине, поводом увођења у Грчкој, у складу са Шенгенским споразумом, европских личних карти и електронских досијеа за све становнике државе. „Сваки Грк ће бити обележен знаком сатане”, изјављивали су окупљени, то јест електронски код личне карте садржи број 666.

Највећи број окупљених чинили су Грци старијих поколења, али се могао видети и велики број младих. У току акције, чији је циљ био очување православних карактера грчког друштва, чуле су се такође анти–масонске пароле. Шенгенски споразум је ратификован од стране грчког парламента, али организатори демонстрација су изјавили да се планира кампања грађанске непослушности са циљем да се укину електронске личне карте (које, хвала Богу, нису уведене, нап В. Д.).

Разматрање пројекта закона „О заштити човека од сакупљања и коришћења података личног карактера”, које је Европска унија поставила као претходни услов за ратификацију Шенгенског споразума, такође је изазвало оправдану забринутост и сумње међу православнима. Влади Грчке, са захтевом да се не прими Шенгенски споразум, обратили су се монаси Атоса, Св. Синод Грчке Православне Цркве, манастири Метеора и Св. Синод Критске Православне Цркве. У овим обраћањима Шенгенски споразум разматра

се као покушај увођења свеопште контроле који прориче Апокалипса, при чему се (та контрола) може користити за деловање на човека и зато означава спољашње и унутрашње поробљавање човека који га прима.

По речима светигорских монаха, усвајање у Европској Унији закона „о заштити човека од сакупљања и коришћења података личног карактера” у самој ствари представља озаконење електронског сабирања, обраде и коришћења података о човеку, а тзв. „заштита” човека остаје само теоријски, што означава постепени губитак човекове личне слободе, коју му је дао Творац.

Подробно тумачење опасности од примања тог закона и у вези с тим Шенгенског споразума и електронских пасоша објаснио је у свом чланку архимандрит Емануил (Калива), аутор књиге о жигу антихриста (Атина, 1989.) По његовим речима, те новине су опасност како за појединца, тако и за Цркву и државу.

У другом обраћању православних Грка својим земљацима каже се: „Ступањем Грчке у Европску унију, и преко споразума која том заједницом управљају, време наше националне независности и наше духовне слободе дошло је крају, а приближава се време нашег духовног робовања и економске потчињености... Шенгенски споразум је покушај да се духовно поробе и потчине Грци као православни. Шенгенски споразум – то је широки пут за антихриста. /.../ Овај много хваљени споразум је почетак страдања на духовном путу нашег народа. Он је тачка ослонца Новог доба, епохе дехристијанизације Грка, доба удаљавања животног извора Православља од нас, што тако страшно желе наши исконски непријатељи. /.../ Посредством Шенгенског споразума решава се будућност нашег народа. Не очекујте да ће нас наши политички лидери разумети. Они желе власт. Многи од њих спремни су на сарадњу и са самим ђаволом, само да не би изгубили власт. Намећу нам Шенгенски споразум без икаквог претходног упознавања са истим /.../

Споразум доводи у опасност све узвишено и велико у нашем животу и нашем наслеђу. Увођењем јединственог кодног броја и идентификацијом личности новог типа, посредством свеопштег уношења у банку података нарушава се наша слобода; тиме се губи наше

достојанство као личности; преко увођења погубног броја 666, који се налази у личном коду, власт антихриста улази у наш живот.

Зато вас преклињемо и умољавамо да смело одбијете свако изопачавање онога што је свето у нашем животу. Преклињемо вас и умољавамо, побожна чеда цркве, супротставите се поробљавању Православља од стране Европљана. Преклињемо вас и умољавамо да не примате нове личне карте, чак и ако вам прети отказ. Од Бога смо примили дар слободе, као Божански дар, као благо непролазно – и чувамо га.

Одбацујемо Шенгенски споразум јер нећемо:

- да нас унесе у електронску банку података;
- да се налазимо под влашћу иностраних управљачких структура;
- да се потчињавамо стразбуршкој влади;
- да прате наш лични живот и да нам разарају породично огњиште;
- да нас замене безличним бројевима;
- да нас држе под паском и да нас упишу међу сумњиве.

Ми поричемо Шенгенски споразум, јер не желимо да уђемо у деспотско царство антихриста. Ми поричемо Шенгенски споразум јер бежимо од било какве везе са бројем 666 и било каквом модификацијом истог. Одбијамо да примимо личне карте новог типа, зато што се на њима налази линијски код, који у себи садржи број 666.

Изјављујемо да Шенгенски споразум, прикривајући се увођењем тобожње слободе за људе и њихову имовину, уводи и успоставља тиранску олигархију, чији ће центар бити у Бриселу.“

Све што је горе изложено вероватно већ сасвим довољно да се види колико се савремени свет примакао свом крају и околностима које тај крај прате, и какву је снагу достигла отпадија од Бога, у Светом Писму проречена; довољно је да би се схватила сва опасност припреме „овога света“ за зацарење антихриста.

Увођење личних кодних бројева и електронских пасоша још увек, свакако, није коначни жиг антихриста о коме се говори у Апокалипси (13, 17–18; 14, 9–11; 15, 2; 16, 2; 19, 20; 20, 4), него га треба посматрати као корак ка томе, после кога ће ономе ко га је учинио

бити теже да се уздржи од наредног (корака). Хришћанска савест сваког верног чеда Цркве не може дозволити да се учини тај корак у сусрет антихристу, него нас приморава да се чувамо од свих пројава свеопште отпадије, повинујући се гласу Св. Писма и Св. Отаца.

Реч Цркве

На крају, наведимо светоотачко учење о последњим временима које нас саветује како да избегнемо обмане антихриста и слугу његових.

Св. Игнатије Брјанчанинов:

„Антихрист ће доћи у своје, њему унапред одређено време. Његовом доласку ће претходити свеопшта отпадија већине људи од хришћанске вере. Достојно је озбиљне пажње и плача и то, што ће чуда и дела антихриста у потешкоће увести саме Божије изабранике. Разлог јаког утицаја антихриста на људе биће његова паклена поквареност и лицемерје, којима ће се вешто прикрити најужасније зло, његова необуздана и бестидна дрскост, уз изобилну сарадњу са њим палих духова и, на крају, у моћи творења чуда, мада лажних, али запањујућих. /.../

За свеце Божје, биће страшно искушавање злоба, лицемерје, чуда гонитеља јачаће да би их обманула и преварила; танана, промишљена и вешто прикривена гоњења и притеснавања поставиће их у најтежи положај; њихова малобројност изгледаће ништавна када се упореди са читавим човечанством и њиховом мишљењу ће давати посебну немоћ; општи презир, мржња, клевета, гоњења, насилна смрт биће им удео. Само уз нарочито садејство Божје благодати, под њеним руководством, изабраници Божји ће узмоћи да се супротставе непријатељу Божјем, и да пред њим и пред људима исповеде Господа Исуса.

Личне човекове снаге, макар био веран Богу, недовољне су да би се супротставиле здруженим снагама одбачених ангела и људи, који ће деловати острвљено и очајнички, осећајући своју блиску пропаст. Божанска благодат, осенивши изабранике Божије, учиниће да обмане обмањивача на њих не делују, да његове претње не буду опасне, да чуда његова (у очима избраних, нап. В. Д..) буду презрена; она ће им дати да храбро исповедају Спаситеља Који је спасао човека и да разобличе лаж – месију, који је дошао да људе упропасти, она ће

их узводити на губилишта као на царске престоле, као на свадбена весеља”.

Св. Јефрем Сиријски:

„Непрестано преклињимо у сузама и молитвама, дан и ноћ падајући ничице пред Богом, да бисмо се ми, грешници, спасли. Ко има суза и скрушености, да проси од Господа, да се избавимо од невоље, која ће доћи на земљу, да уопште не видимо ову звер и да не чујемо за страшилишта његова. Јер ће бити неопходна храбра душа, која би могла да сачува свој живот усред саблазни. Ако се човек покаже макар мало безбрижан, лако ће бити изложен нападима и плећиће га знамења змије лукаве и веште. И такав неће имати поштеде на суду, тамо ће се открити да је добровољно поверовао мучитељу.

Видите, браћо моја, прекомерно лукавство звери и адске злобе његове, на који начин он почиње од утробе, да би човек, доведен до крајности недостатком хране, био принуђен да прими његов жиг, то јест безбожну тетоважу, не на било каквом телесном уду, него на десници, као и на челу, да не би имао могућност да се десницом крсти и да на чело стави свето име Господње или славни и часни Крст Христа и Спаситеља нашег.

Зато, браћо моја, свим христољубивим људима предстоји страшан подвиг, да се до часа смрти не плаше и да не остану неделатни, када змија буде стављала свој жиг уместо Крста Спасовог. Зато и Господ не одступа од таквих, него их просвећује и привлачи себи. Господ наш ће у тишини доћи свима нама, и одагнати, ради нас, замке звери”.

Монах Игнатије (Василев)

Жиг Новог поретка

(по Терију Куку)

Око нас се све више води рат у који ћемо се, по сили апокалиптичног убрзања историје, морати укључити сви. То је рат информација и дезинформација, полуистина и лажи. То је рат за контролу, контролу над умовима и телима милијарди становника планете.

Американци су традиционално независни, врло тешки за контролу, али архитекте Новог светског поретка ће настојати да и њих потчине. Потчињавање обухвата здравство, финансијско обезбеђење, одбрану од криминала и еколошка питања. Као „*deus ex machina*” нуди се тзв. „идентификациона картица”, која треба да обухвати све грађане Сједињених Држава. Без те картице неће моћи да се у банку улаже нити да се из ње подиже новац; неће моћи да се напише чек; неће се моћи возити аутомобил ако је возач нема при себи. Један од заговорника овог пројекта, Пет Вилсон, сматра да све треба да крене од Калифорније, познате по својој „прогресивности”. Као одговор на тврдњу да је та картица, због тоталитарне контроле коју нуди „неамеричка”, Вилсон вели: „Немојте се усудити да је не понесете.”

Колико је близу једна таква картица на којој ће се, компјутерски обрађени, налазити сви подаци о појединцу, – почев од године рођења до омиљених забава? Колико времена је влади потребно за сабирање података о сваком човеку? То се, у ствари, већ дешава.

Базе података у америчким државним компјутерима садрже имена и старост сваког члана одређене породице, величину банковног и текућег рачуна, регистрацију и тип аутомобила који укућани возе, стање здравља, политичко и верско убеђење онога ко је „меморисан”. Некада су сви ови подаци били смештени у скоро бескорисну таму централног државног компјутера. Са све бржим развојем компјутерске технологије, они постају сместиви на малени комад плас-

тике, налик на обичну кредитну картицу – на хиљаде страница информација које се могу (и морају!) носити у цефу. Подаци обухватају здравствену историју, рендгенске снимке, возачку дозволу...

Могућност контроле повећала се пре нешто више од петнаест година, када је у ширу употребу ушао тзв. „бар–код“: низ паралелних уздужних линија заменио је налепницу са ценом робе. То је била револуција у индустрији: коришћење „бар–кода“ и читача са компјутерским екраном, омогућили су да, при читавању цене или неког другог податка, долази до једне грешке на пет милиона случајева. Данас се „бар–код“ ставља на све: од књига до конзерви; од врећица са крвном плазмом до медицинске историје. Стручњаци кажу да ће „бар–код“ на регистарским таблицама кола омогућавати полицији да прати прекорачење брзине, а да возач неће бити заустављен. У филму „Тврђава“ смо имали прилику да видимо жигосање људи „бар–кодом“, као саставни део тоталитарног система антиутопијске будућности.

Друга битна технологија је технологија магнетне траке, примењивана у производњи кредитних картица (Visa, Master, АТМ), карти за метро, ски–лифтове, итд. Магнетни отисак настаје када се у бојени премаз, док је влажан, убаце металне честице; затим се трака провлачи кроз магнетно поље и честице тим пољем бивају распоређене дуж траке. Премаз се суши, честице остају на свом месту – и картица са информацијама је ту.

Међутим, магнетна картица се да кривотворити. Напредак у технологији је тзв. „паметна картица“ (Smart card), коју је произвела фирма „At & T“. Она има чип смештен у меморији који кодира и декодира информацију, омогућује селективан приступ подацима и спречава фалсификовање. Две хиљаде страна података може да стане на „паметну картицу“ чија производња кошта два долара (у Немачкој их је произведено више од осамдесет милиона).

„Паметне картице“ служе за куповину, телефонирање, као возачка дозвола, као електронска чековна књижица. Предвиђа се да ће у наредних десет година бити могућ тзв. електронски новчаник, то јест: картица се убади у компјутер и плати се, а не носи се готовина.

У Калифорнији се дневно издаје 30.000 возачких дозвола, које се заснивају на технологији „паметне картице“. По изјави г. Пирса,

који ради у калифорнијском одељењу моторних возила (39.000 запослених), фотоси власника на полиестерским тракама возачких дозвола уносе се у централни компјутер, уз податке о купопродаји возила, казнама за прекршаје саобраћајних прописа и потписом возача. Тако се 30. 000 људи дневно нађе у компјутеру. Државном... На источној обали САД радило се на увођењу картица за куповину брзе хране и новина, бензина. Чак и ситниш–готовину треба заменити.

Мелвин Далвесон, који је развио систем мастер-картице најављује „сјајну будућност”: „Сваки појединац у САД једним комадом пластике може имати приступ свом рачуну у било којој банци, и ту картицу може искористити за било коју куповину у САД.” Свим технофобима, који би више волели готовину, рекламери шаљу „утешан” податак да се годишње у свету троши око милијарду магнетних картица, а да ће до 2000. та цифра износити две милијарде.

Картице су нашле своју примену и у здравственом осигурању. Оптичка медицинска картица је огромна база података. Две хиљаде страна информација може стати на оптичку траку. Поред адресе корисника, имена и здравственог стања чланова његове породице, ту се нађе комплетна медицинска историја власника. Информације се на позалаћену површину оптичке картице уписују помоћу ласера, што омогућује да се нове додају. Касније, на медицинској картици се могу наћи слике високе резолуције (рецимо, рендгенски снимци), отисци прста власника, структура зенице ока, отисак гласа. Све су то јединствени идентификациони подаци. Елтранс картице које у САД обезбеђују брже примање у здравствене установе садрже демографске податке, податке о најближим сродницима, о носиоцу осигурања, његовим хоспитализацијама, итд.

Уз све ово, појавила се, има више година, и биометрија. Она подразумева груписање средстава помоћу којих се људи идентификују на основу јединствених особина, било да је реч о физичким особинама или о особинама природног понашања. Физичке особине су: отисци прстију, структуре мрежњача, геометрија длана, а бихејвиоралне карактеристике су глас и потпис. Употреба? При уласку у зграду учита се идентификациони број, а

затим апарат затражи убацивање длана: ако се покаже да сте то ви, улазите. Систем се такође однедавно користи на границама за људе који путују више од три пута годишње. Машине за идентификацију личе на машине за АТМ–картице.

Служба за имиграцију и натурализацију САД је путницима понудила INSPASS картицу која се убацује у пролазу, у уређај за читавање. Затим путник ставља прсте руке на назначено место, на екрану биометријског скенера. Скенер врши тродимензионална мерења ове руке оног ко се идентификује. Добијени прорачуни се пореде са информацијама на INSPASS картици. Ако се све слаже, путник убацује своје податке о лету преко тастатуре, затим се добија документ за улаз. Ако се резултати не слажу, систем обавештава најближег инспектора. Подаци о познатим терористима и лицима непожељним у САД уграђени су у систем.

У ову област спада и Ејфис (акроним за „Систем аутоматске идентификације отисака прстију”): отисак прста се дигитализује и претвара у број. На основу тога се могу израдити алгоритми којима се да истраживати непознати отисак прста. Помоћу овога биће омогућен приступ појединцу у компјутерски систем, као и куповина намирница за кућу.

Али, све ове идентификационе системе превазилази систем био–чипа.

Одакле био–чип креће?

Од кућних љубимаца. Двадесет милиона кућних љубимаца годишње се изгуби на територији САД. Ради лакшег налажења, у њих се уноси био–чип величине зрна пиринча. Свака животиња добија ексклузивни идентификациони број. Куповина животиње обезбеђује доживотну регистрацију у државној бази података. Већ два милиона кућних љубимаца уживају „благодети” нове технологије.

Иначе, систем се заснива на читавању радио–фреквенција са сићушног микро–чипа уграђеног у животињу. Техника имплантације слична је рутинској вакцинацији: микро–чип смештен у капсулу долази до ветеринара унутар игле у стерилизованом пакету, спреман за убризгавање (десетоцифрени алфа–нумерички код смештен је у меморију чипа – то омогућује идентификацију.)

Чип се инјекцијом убризгава безболно, између лопатица у корен врата (ако су у питању пси и мачке). Затим се врши скенирање и читавање да ли се подаци слажу са регистарским бројем чипа. Ту су име, број телефона и адреса ветеринара и власника. Радиофреквентне и идентификационе направе раде у три опсега фреквенција: високом, средњем и ниском. Висока фреквенција се користи када се радиофреквентни преносни емитори уграђују у аутомобиле и друга моторна возила, што је однедавно све раширенија пракса у САД; податке са њих могуће је читавати са 70 метара раздаљине. Нискофреквентни преносни емитори (до 120 килохерца) уграђују се у животиње, и омогућују читавање кроз месо и крв, кожу и кости. Шест милиона медицинских направа годишње – од крвних судова до вештачких груди, по најновијој одлуци Министарства здравља САД, морају садржати радиофреквентни идентификациони број. Тако се од животиња прешло на човека.

Војска ради на производњи „паметних идентификацијских картица“ за војнике и официре. Пошто постоји опасност да до података дође непријатељ приликом заробљавања америчких војника, стручњаци предлажу уградњу био–чипа у човека.

Ветеринари сматрај уда би се са кућних љубимаца могло прећи на децу, јер ето „долази до замене беба у породилиштима.”

И тако нас, преко ујка Сема, посећује Џорџ Орвел; остварује се, мало–помало, његова антиутопијска визија о тоталитарној контроли над човечанством.

На коме би се све прво могло употребити ако не на људима „мање вредности”, то јест имигрантима тамне боје коже? Америчка влада је тако почела да примењује систем идентификације и надзирања масовне популације захваљујући потребама Обалске страже САД која је спасавала хаићанске избеглице што допловљавају на баркама и бродима из своје муке, надајући се да ће у САД наћи посао и хлеб. Како их надzirати, питање је сад! Могу се изгубити, зар не?

Решено је да се идентификација врши помоћу пластичне болничке наруквице у коју би био смештен идентификациони емитор. Свих педесет хиљада избеглица у бази Гвантанамо Беј добило је своју електронску наруквицу и број који се читава помоћу скенера. Систем се састоји од електронске радио–фреквентне преносне

наруквице, дигитализујуће камере и система дигитализованог отиска прста, што је све повезано с компјутерском базом података. Вероватноћа да наруквица откаже је 1:100 милијарди. Наруквица је чак и „симпатична”: све личи на водоотпорни ручни сат.

Избеглице бивају скениране приликом здравственог прегледа и пребацивања из логора у логор и попуњавања одговарајућих владиних упитника. Наруквица се не сме скидати, људима се ставља око руке, малој деци око глежња на нози. Неки Хаићани су покушали да је прегризу или прережу, али то не вреди: њихове дигитализоване фотографије и отисци прстију остали су у компјутеру. Одмах затим, власти су наруквице ојачале челичном жицом, да их више нико не би могао скинути.

Уједињене нације, Комесаријат за избеглице, размишљају о примени ових наруквица у свим већим избегличким центрима у свету.

На изборима за парламент Босне и Херцеговине, у јесен 1996, међународни посматрачи користили су идентификационе могућности флуоресцентног премазивања ноктију, што је читавано путем специјалног скенера. Циљ: онемогућити поновљено гласање.

Апокалиптичке димензије ових догађаја су јасне. Ко год је читао Библију, зна да она предвиђа да ће пред крај света планетом владати тоталитарни диктатор – антихрист, шеф једне светске владе, једне светске полиције и војске, и самопрокламовани „бог”. У његово време, сви грађани морају бити обележени жигом, који се у књизи Апокалипсе описује овако: „И учини све, мале и велике, богате и сиромашне, слободњаке и робове, да им даду жиг на десној руци њиховој и на челу њиховом. Да нико не може ни купити ни продати, осим ко има жиг, име звери или број имена њезина. Овде је мудрост. Ко има ум нека израчуна број звери: јер је број човека и број њезин шест стотина шездесет и шест” (Апок. 13, 16–18).

***

Сретао сам се и са људима који су се занимали за тематику Јерусалимског храма, јер је проречено да ће у обновљеном Соломоновом храму седети антихрист. Почео сам да читам литературу о томе, и направио једну белешку.

Јерусалимски храм као знамење времена

Свети Јован Дамаскин у „Тачном изложењу православне вере” каже да ће антихрист сести у храм Божји, претварајући се да је „бог”, али не у наш (хришћански), већ у стари, јудејски, односно обновљени Соломонов храм. У Светом Предању Цркве од древних времена као једно од знамења краја наводи се обнова јерусалимског, Соломоновог храма, на чијем месту сад стоји џамија.

Каква је историја овог храма и докле се са његовом обновом стигло?

- Око 2000. године пре Христа Авраам је подигао жртвених на брду Морија;
- Око 1400. године пре Христа Мојсеј је описао службу будућег храма;
- Године 996. Давид је Јерусалим учинио својом престоницом;
- Године 950. пре Христа Соломон је довршио први храм;
- Године 586. храм су уништили Вавилоњани;
- Године 515. Зоровавељ је обновио храм;
- Године 332. Александар Велики је освојио Јерусалим, али је сачувао храм;
- Антиох Епифан је оскрнавио храм од 169. до 167. године;
- Од 20. године пре Христа до 64. године после Христа Ирод Идумејац обнавља и украшава храм;

- Око 26. до 29. године Господ Христос долази у храм и проповеда;
- Године 70. Римљани уништавају храм;
- Од 132. до 135. Бар Кохба, вођа буне против Римљана, покушава да обнови храм, али не полази му за руком;
- Око 363. године Јулијан Одступник даје дозволу Јеврејима да обнове храм, али огањ који излази из земље спречава их у томе;
- Јевреји покушавају да обнове Соломонов храм и 443. за време царице Евдокије;
- Исто су покушали 614, за време Персијанаца;
- Године 691. мухамеданци су на Брду храма подигли џамију;
- Године 1917. Британци заузимају Јерусалим;
- Године 1948. основана је држава Израел;
- Године 1967, после шестодневног рата, Јевреји освајају брдо на коме је некад био храм. Убрзо, Моше Дајан враћа брдо са џамијом под верску управу мухамеданаца; од тада до данас Јевреји, који чекају свог месију, покушавају да обнове храм.

Постоје многи планови за обнову Храма, и различите групе које раде на томе. Групације „Верни Брду храма”, коју води Гершом Соломон, пропагира идеју обнове храма међу Јеврејима. Они повремено покушавају да изнесу камен темељац на свето брдо, и да га тамо поставе. Гершом Соломон каже: „Првог дана – верујем да ће то бити ускоро – овај каме ће бити постављен на Брдо храма, и биће обрађен и углачан... и биће први каменн Трећег храма. Управо сада овај камен не лежи далеко од Брда храма, веома је близу зидова Старог Јерусалима, у близини Сихемских врата... и тај камен као да осматра Брдо храма. Али дан када ће овај камен бити постављен на право место није далеко – то може бити данас... или сутра, веома смо близу правом часу”.

Постоји „Институт Храма”, који води Израел Аријел, и који припрема свете сасуде за храмовну службу, у складу са рабинским стандардима.

„Атерет Коханим” је основао јешиву (верску школу) за обуку храмовних жреца. Они изучавају правила жртвовања, окупљају левите и спремају из ха будућу службу.

Многе јешиве у Јерусалиму обучава у полазнике за будућу службу у храму. Сашивена је одећа и припремљени су компјутерски дизај-

нирани планови храма, рабини су одобрили које се иновације смеју унети у храм. Обезбеђују се животиње за ритуална жртвовања.

Међу Јеврејима постоје различита тумачења обнове.

Њихов знаменити философ Мајмонид је говорио да само Месија може обновити храм. Са тим ставом сагласна је и држава Израел. Друге групе, пак, верују да храм треба изградити одмах и без оклевања. На том месту сада је џамија. Било какво уклањање џамије изазвало би свешти рат мухамеданаца и Јевреја.

Говорећи о Брду храма, градоначелник Јерусалима из 1989. године, Теди Колек, дао је 13. 08. 1989. изјаву часописа „НИН”: „То је у традиционалној јеврејској религији место светије од најсветијег, тако да је религиозним Јеврејима забрањено да га посеђују пре него што дође Месија. Значи, можемо да га препустимо муслиманима у руке до тог момента. Месија ће, упркос свему, доћи. Постоји ризик да се то деси сваког тренутка. Ми га очекујемо, мада не знамо шта ће се тада десити”...

Хвала Богу, православни знају шта ће се тада десити, и уздају се у Вишњег да ће их избавити од тадашњих невоља.

Царска власт и смисао отпадије

Православна монархија је, од Св. равноапостолног Константина до Цара – Мученика Николаја II Романова чувала свет од тријумфа антихриста. Законита, Богом благословена царска власт, која је свој ауторитет градила на верности еванђељским заповестима, коначно је срушена 1917. године, када се Цар – Мученик одрекао престола у корист свог брата Михаила, да би одмах затим био ухапшен, са целом својом породицом, од стране Привремене владе Керенског. Убијени су он, царица Александра, царевич Александар и царевне Олга, Татјана, Марија и Анастасија, у Јекатаринбургу, у ноћи између 16. и 17. јула 1918. године. Њихова тела су сажежена соном киселином, а главе, по свему судећи, послате, као доказ убиства, бољшевичком вођи Лењину у Москву.

Почетком деведесетих, у околини Јекатаринбурга нађени су, тобож „остаји Царске породице”. Све до лета 1998. разне државне комисије упињале су се да докажу како кости припадају Цару и његовима.

Читав низ чињеница говорио је да није реч о Царским Мученицима. Руска Загранична Црква објавила је да је иследник царевног убиства Соколов још 1918. однео за Запад делове моштију Царске Породице, који су узидани у Храм Св. Јова Многострадалног у Бриселу.

Циљ ове провокације био је компромитовање Московске Патријаршије, која би, да је „јекатаринбуришке остатке” признала за праве, једног дана била ухваћена „у лажи”, јер би накнадна „експертиза” утврдила да то нису праве мошти; уз то, требало је, изазивањем скандала са сахрањивањем остатака који не

припадају последњим Романовима у Петропавловској тврђави задати ударац поштовању Царских Мученика као светаца Цркве Божије, пострадалих за веру и правду. Но, Господ није дозволио превару: приликом сахрањивања „јекатаринбуришких остатака”, нико од епископа Руске Цркве није учествовао, а свештеници су опојали земне остатке „неименованих мученика”, такође убијених од бољшевика.

Колика је мржња антихристових слугу према Цару, види се из чињенице да је споменик њему, средином деведесетих подигнут у Подмосковљу, дело православног вајара Вјачеслава Кликова, срушен динамитом. Ни после осамдесет година од Цареубиства, сатанисти се нису помирили са присуством Цара у близини престоног града.

У књизи „Кроз огањ апокалипсе”, објављеној 1999. године, донео сам свој превод текста Николаја Булгакова о мистичком смислу Цареубиства, без чијег се извршења не би могла замислити савремена отпадија.

„Да се умије сва руска земља”

(Мистички смисао цареубиства)

Средином 1917. године један од последњих стареца Оптине пустиње, јеромонах Нектарије (Тихонов), пророчки је рекао: „Сада наступа тешко време... Наступа век ћутања... И Господар више није самосталан; колико понижења он сад трпи због својих грешака: 1918. година биће још тежа. Господар и цела Породица биће убијени, мучени... Да, овај цар ће бити великомученик. У последње време он је искупио свој живот, и, ако се људи не буду покајали, не само Русија, него и читава Европа ће пропасти...”

4/17. јула 1918. године трагедија цареубиства – најважнији догађај руске и светске историје – одиграла се. Четири дана после тога, на дан јављања Казанске иконе Мајке Божје, у Казанском саборном храму на Црвеном тргу збио се велики подвиг вере и верности. Светитељ Тихон, патријарх московски и све Русије, поменуо је у својој проповеди стрељање бившег Господара Николаја Александровича. Замислимо се над речима које је наш велики светац рекао тада читавом нашем народу: „Морамо, повинујући се учењу

Речи Божје, осудити то дело, иначе ће крв стрељаног пасти и на нас...” Није ли у тим речима – указивање на најважнију тајну тога што се са нама збивало и збива? Зар није овде истински пут ка оздрављењу нашег живота, на који сви ми, на крају крајева, желимо да ступимо – осећајући чврсто тле под ногама?

Светитељ Тихон је јекатеринбуршки злочин одмах осудио. Осудио га је у том тренутку – не плашећи се смрти. Осудио је, знајући да је сада он – прва личност у Држави, која собом оличава Велику Православну Русију, с којом је борба у то доба ушла у најважнију, трагичну фазу.

А ми? Да ли смо осудили убиство онога који са нама има најдиректнију, крвну, родбинску духову везу – као и сва јединствена, непрекинута, недељива историја Русије? Да ли смо јасним ограђивањем од цареубиства омили са себе ту крв? Да ли смо предали својој деци и унуцима, за будућност, судбину неоптерећену тим теретом и растерећену народну душу?

Да, знамо да овај злочин нису учиниле руке Руса. Али да су тада Руси били са Светитељем Тихоном, са Руском Црквом, он не би био могућ. А ми, садашњи Руси, наизглед без икакве везе с тим збивањима – тада се нисмо били ни родили – јесмо ли, макар пред собом, ту учинили јасна избор? Да ли смо ми сами у Русији васпоставили историјску истину? Да ли смо постали свесни подвига Цара – Мученика у свој његовој пуноти? Да ли је његов лик очишћен од клевета које су се десетлећима сливале на њега и, авај, дотакле се и наших душа? Да ли смо се вратили духовном поимању Царске власти као светиње? Јер управо је то било оно од чега је почео да се шири ланчани низ револуционарних потреса Русије, који су, на крају, довели до историјске катастрофе савремености и који се ни до данас нису окончали, а прошлог октобра су се опет пројавили као крвави сукоб (око Белог дома, октобра 1993. године, нап. прев.).

Пророчанства светих Отаца сведоче: Русија ће се препородити као Православно Царство. „И биће ту Цар, Самим Господом изабран. И биће то човек огњене вере, дубоког ума и гвоздене воље” (Архиепископ Теофан Полтавски). Али то ће се збити само ако се руски народ покаје. Покајати се мора за грехе богоодступништва, гажења заклетве и цареубиства. Иначе, киме ће владати Цар?

Безбожним народом, који не цени велику милост Божју – царску власт? Народом који не схвата да цар није њему равноправан суграђанин, који се вољом случаја обрео на највишем месту у држави, него Богом освештано лице коме је послушност – послушање Богу? Без верујућих поданика не може бити ни истинске монархије, ни монарха.

Ако за човека, по малOVERју и безверју његовом, Бога нема, онда су, дакако, сви људи једнаки, и сва њихова мишљења имају исту вредност, и све религије су једнаке, а у друштву све мора да буде решавано већином гласова – то јест нема ничега бољег од демократије.

Али то, да Бога нема јесте – лаж. „Рече безумник у срцу своме: нема Бога” (Пс. 13, 1), казано је у Светом Писму још шест векова пре Рођења Христовога. Зато су и демократија, и избори, и једнакост, и председници – лаж, безумље. А истина је – јерархија, којој не на челу сам Господ. Јерархија црквена, на челу са Патријархом, првим међу једнакима, јерархија државна, на челу са Царем, јерархија војна, јерархија породична. Као што каже Достојевски: „Ако нема Бога, онда ни ја нисам капетан”. Мисао о томе да ми, мирјани, смемо да осуђујемо дела Патријарха или Цара је – грех дрскости. Тада деца могу да осуђују поступке свог оца, а војници – наређења официра. А то значи распадање породице, армије, државе. Са тим схватањем и сећањем живела су поколења наших предака, на њима су и саздали Велику Русију.

У совјетско време друштво се држало само захваљујући томе што су били снажни остаци православног васпитања. Тим васпитањем послужила се безбожничка власт, додавши и приличну количину лажи и насиља. Када су ослабиле хришћанске уставе у душама људским, дошло је поколење некрштене деце некрштених родитеља – тада је и држава почела да се распада.

Питање будућности Русије је питање обнове вере у нашем народу. Тадаће бити могућа и једино спасоносна форма владања, коју су векови проверили – Православно самодржавна монархија. Сви ми, који смо, по милости Божјој, вери пришли у зрелом узрасту, по себи знамо: кад у човеку јача вера, кад он почне да се моли и живи црквено, он сам по себи постаје монархиста – за њега не може бити

никакве друкчије форме управљања, зато што је само та форма Богом благословена. Из тога је јасно да представа о монархији као о владавини, пре свега, силом, као о тоталитарној форми – није истинита. То је власт оца над децом, власт духовника над духовним чедима. Без узајамне љубави и свести о одговорности старијих и млађих пред Богом, монархијске власти не може бити.

Добровољним разумним сазнањем слободних људи установљен је монарх у Русији... „Његова личност није ништа друго до свештена”, писао је Н. В. Гогољ.

Над сваким православним хришћанином Тајна Миропомазанја обавља се једном у животу – скупа с Тајном Светога Крштења. Само један човек се по други пут помазује светим миром – монарх, у време венчања (крунисања) на царство. При томе он тајанствено, Духом Светим, прима власт од Самога Бога. Миропомазанје у овом случају треба схватити као највиши степен тајне, а не као понављање тајне која се савршила приликом крштавања. Миропомазује се и царица, али само по челу.

У томе је суштинска разлика власти самодржавног монарха од било које друге власти – од свих председника, генералних секретара, диктатора... Природа царске власти је сасвим друкчија, у духовном смислу супротна свим тим људским установама. Сва та лица, изборна или неизборна, одговарају пред народом који их је изабрао, или пред оном групом личности која их је поставила, којој морају да угађају – људима са њиховим страстима, немоћима, сталним заблудама, којима руководи грех, а кроз грех – ђаво. Цар пак није потчињен никоме од људи. Одговоран је он само пред Богом, од Кога је добио власт.

Но чак и Богом венчани монарх остаје човек грешан, то јест не сасвим слободан од грешака и заблуда. Свето Православље не прима јеретички католички догмат о непогрешивости римског папе – једино је Христос без греха. Ето због чега се власт у Русији, по примеру Византије, градила на основу сагласја (симфоније), највише форме власти која се икад појавила у историји. Њена срж је у томе што самодржац управља свим земаљским пословима у држави. Али, као православни хришћанин, он се Богу исповеда преко духовника и у духовним питањима се потчињава Цркви. Црква

управља свим духовним стварима, али се у земаљским пословима потчињава цару, који Цркву штити од земаљских недаћа. Наравно, ми из руске историје знамо и за грехове чак Богом венчаних монарха. Али нико није учинио тако много за свет и за Русију као што су учинили руски цареви. Њиховом благодатном влашћу, њиховом вољом, њиховом вером и мудрошћу земља наша чувала је чистоту Православља ради себе и ради света, узростала духовно и државно. Држава је чувала Цркву, Црква освештавала државу.

У свету су две главне силе: Божанска и ђаволска, хришћанска и антихристова, власт Православног Самодршца и власт, која припрема „светску владу“ за долазак антихриста – тзв. „међународну заједницу“.

„Царска власт, која у својим рукама има начина да заустави народна комешања, држећи се сама начела хришћанских, неће допустити народу да се од њих удаљи, спутаваће га”, писао је у прошлом столећу Свети Теофан Затворник. „Пошто ће главно дело антихриста бити да све одврати од Христа, то се он неће ни јавити док буде силна царска власт. Она му неће дати да се шири, спречиће га да дела у свом духу. То и јесте оно што задржава. Када пак свуда заведу самоуправу, републике, демократије, комунизам – тада ће антихристу отворити простор за деловање. Сатани неће бити тешко да припреми одречење од Христа, као што је то показало искуство у време Француске револуције прошлог и овго столећа. Неко мора да има власт да каже „вето” (не дозвољавам, забрањујем), а смирено исповедање вере неће штети ни да чују. Када свуда буду заведени такви поретци који погодују раскривењу антихристовских стремљења, тада ће се појавити и антирхист. До тога доба ће сачекати, биће задржан”.

После убиства Царске Породице власт таме загосподарила је нашем земљом. Тада је Светитељ Тихон указао на узрок те несреће – грех.

Осамнаест дана после проповеди у Казањском саборном храму, уочи Великогоспојинског поста, Патријарх је позвао наш народ на свенародно покајање и очишћење од греха:

„И даље се у Русији наставља та страшна и мучна ноћ, и не види се у њој радосно свитање. Наша Домовина изнемогава у страшним

мукама, и нема лекара који би је исцелио. Где је узрок те дуготрајне болести, која једне баца у чамотињу, а друге доводи до – очајања? У питајте своју православну савест, и у њој ћете наћи одговор на то тегобно питање. Грех, који лежи над нама, рећи ће вам она, ето скривеног корена наше болести, ето извора свих наших несрећа и јада. Грех је развратио нашу земљу, раслабио духовну и телесну снагу руског народа... Грех је помрачио наш народни разум... Грех је посвуда распалио пламен страсти, мржњу и злобу, и брат је устао против брата, затвори су се напунили сужњима, земља се опија невином крвљу коју пролива братска рука, скрнави се насиљем, грабежом, блудом и сваком другом нечистотом.

Из тог истог отровног извора греха изашла је велика саблазан чувних земаљских добара, којима се и прелестио наш народ, забравивши оно што је једино на потребу. Нисмо одбацили то искушење, како га је одбацио Христос Спаситељ у пустињи. Хтели смо да створимо рај на земљи, али без Бога и Његових светих завета. А Бог Се не да ружити...

Да се умије сва земља руска, као живоносном росом, сузама покајања, и да опет процвета плодовима духа..."

Много је утом часу, кад су изговаране ове огњене речи, било великих молитвеника у Русији: последњи старци Оптине, монаси многих још незатворених манастира, скитова, свештеници, мирјани који су ишли у смрт и у логоре због верности Христу.

Прогонили су их. Није било покајања целог народа, исповедања вере, свенародне молитве, обраћања спасоносном подвигу поста. И јади су се умножавали.

Али Русија је живела. Молила се и постила. Слободно и тајно. Код куће и у расејању. Ткала је своју танку, али непрекидну духовно – историјску нит, због које смо и ми, сада, по милости Божјој живи.

Године 1931. у селу Козловка, Пиженског рејона Архангелске области, ка Господу је отишао оптински старец јеромонах Никон (Бељајев). Но пре тога је, ни за кога приметно, напрским крстом дао благослов још сасвим младом, двадесетједногодишњем монаху Пимену, који је те године био рукоположен за јерођакона – будућем Свјатјешем патријарху Московском и све Русије.

3/16. јула 1938. године епископ Шангајски Јован (Максимович) (у

јесен 1993. његове мошти нађене нетрулежне, а 2. јула 1994. руски загранични православни хришћани прибројали га лику светих) у својој проповеди „Грех цареубиства” је рекао: „... Примивши... благодатни печат Духа Светога у Тајни Миропомазања, Император Николај II до краја живота је био веран свом високом призивању и свестан своје одговорности пре Богом. Император Николај II је у сваком поступку давао одговор пред својом савешћу, увек је ходио пред Господом Богом. Најпобожнији у дане свог земног благостања он није био само по титули, него и заиста, он је у дане својих искушења пројавио трпљење слично праведноме Јову. На таквог су се цара дигле руке злочинаца, и уз то онда када се он, захваљујући поднетим искушењима очистио као злато у огњу, и био невини страдалник у правом смислу те речи. Злочин против Цара Николаја II је утолико страшнији и грешнији јер је скупа с њим убијена читава његова Породица, потпуно невина деца његова!

Такви злочини без казне не остају! Они вапију на небо и своде гнев Божји на њему... Због убиства незаштићеног Цара – Страдалника и његове Породице, сад страда сав руски народ, који је допустио страшни злочин и који је ћутао, када су Цара понижавали и лишили слободе.

Божја правда од нас тражи дубоку свест о грешности учињенога и покајање пред успоменом Цара Мученика...”

У тај час Русија није чула ове речи. Није било свенародног покајања. Пола месеца касније, почео је II светски рат.

Године 1943. архимандрит Константин (Зајцев) је написао: „Изгледа да још нико није обратио пажњу на необично подударане, која омогућује да се с тугом замислимо над судбином несрећне Русије. Дан јада, дан јекатаринбуршког злочина, поклопио се са даном помена светог кнеза Андреја Богољубског, то јест онога руског кнеза који, ако не по имену, а оно по суштини, по замисли, јесте био први руски Цар! Мученичком је смрћу погинуо и тај венценосац, плативши својом главом што је скоро четири века корачао испред свог времена. И гле, у онај исти дан, кад Црква помиње блажену успомену лику светих прибројаног Монарха – мученика, који је био претеча идеја православнога Руског Царства, за ту идеју као жртва пада – последњи руски цар!... Саставио се ланац времена!”

Највећу светску жртву наш је народ принео у Другом светском рату. Крвљу, сузама, молитвом, милионима палих умио је свој историјски грех, исцелио своју душу. Сетио се тога да је његова вечна Домовина – највећа његова светиња. Али истинског покајања и повратка вери отаца није било.

На помену у храму Покрова Пресвете Богородице у Берлину, 4/17. јула 1961. године епископ Натанаил (Љвов) је рекао: „... Сваким десетлећем, које пролази од тог страшног дана, убиство Господара императора Николаја II и његове Царске Породице, у нашој свести, а требало би да тако буде и у свести читавог света, добија све веће значење. Све јасније постаје и нама и свима који хоће да виде и чују и појме, да је сва безизлазна трагичност нашег доба повезана с тим, пре четрдесет и три године, учињеним злочином... како се то може објаснити осим тиме што је 4/17. јула 1918. испуњено древно пророчанство апостола и из света је био узет Задржавајући, онај који је државом управљао не по многометежној вољи људској, него по Божјем избору и, часно ходећи пред Богом, испуњавао свој царствени дуг.

О томе не сведочимо само ми. О томе врло јасно говоре и непријатељи: „Ни једна револуција у Европи ни у читавом свету не може да достигне коначну победу док год постоји садашња руска држава”, писао је један од оснивача комунизма, Енгелс...

Господар се одрекао себе, узео крст свој и ишао за Христом... Помолимо се за нашег мученика – Цара... У срцу своје чврсто обећајмо да никад нећемо допустити ни устима својим, ни разуму своје, да понављају гнусне лажи које се говоре о нашем Цару и делу његовом...”

Реч је опет била речена. И опет је руски народ није чуо. Није прошло ни месец дана – у Берлину је подигнут зид, и свет је стао на границу Трећег светског рата.

Бог је спасао. Спасила је Мати Божја, под чијим Покровом су те речи казане. Спасиле су молитве свих праведника и мученика, прослављених и незнатих. Молитве свих живих. Чак и то мало, опет је било бескрајно важно, важније од хиљаде лажних изговорених и пианих речи.

Па ипак, свенародног покајања због најтежег историјског греха нема ни до овог часа. До овог часа он оптерећује душу нашег наро-

да. До овог часа сатанске силе усмеравају наш народ од једне безбожне заблуде другој, припремајући му све нове и нове замке.

Једна од најтрагичнијих страница светске историје био је октобар прошле (1993., нап. прев.) године у Москви (напад јељциноваца на Бели дом, нап. В. Д.).

Пре њега, у лето, десио се најважнији духовни догађај у нашем животу – Посланица Свјатјешег патријарха Московскога и све Русије Алексија II и Светског Синода Руске Православне Цркве поводом седамдесет пете годишњице убиства Императора Николаја II и његове Породице.

(У Посланици, између осталог, стоји: „Грех цареубиства, који се десио уз равнодушност грађана Русије, наш народ није окајао. Будући преступањем и Божанског и људског закона, овај грех лежи као најтежи терет на души народа, на његовој наравственој самосвести. И сада ми, у име целе Цркве, у име свих њених упокојених и живих чланова – приносимо пред Богом и људима покајање за тај грех. Опрости нам, Господе! /.../ Градећи и обнављајући народни живот, не сме се ићи путем безакоња и неморала. Чинећи било какво дело, чак најбоље и најкорисније, не сме се жртвовати људски живот и слобода, било чији углед, моралне и законске норме”).

Сад, после крвавог октобра, видимо да је она била директно упозорење пред драму безакоња која је ускоро почела да се изводи. И да није било тог узвишеног чина, тог недвосмислено израженог покајања, молитве многих православних људи, и пре свега, пред чудотворном иконом Мајке Божје Владимирске, трагедија се не би, претпостављамо, ограничила на један дан, него би до данас трајала, проширивши се на целу земљу, чак прешавши преко њених граница.

Па ипак, несрећа се десила. Зар није постала могућа та несрећа због тога што већина наших земљака није ни приметила те догађаје; седамдесет пету годишњицу једног од најстрашнијих злочина у историји Русије и приношење покајања због тога од целе Цркве, читавог народа Божијега?

Припадамо ли ми том народу, чедима Мајке Цркве?

Ако смо ван Цркве, ако не приступамо њеним Тајнама, без духовне смо заштите, и ђаво над нама може да влада – колико му Господ допусти. У том смислу, он може да завлада нашим мисли-

ма, које ће нам изгледати као да су – лично наше. И мислићемо да служимо Богу, Русији, свом народу – а служићемо непријатељским силама. И шта онда можемо? Они су – са ђаволом, а ми – без Бога? Ђавола је немогуће победити пуким људским силама. Мисао о томе да је он тек књижевни лик такође од њега потиче и њему служи.

Зато је Сам Син Божји сишао на земљу, ваплотио се од Духа Светога и Пресвете Дјеве Марије, на крст узишао добровољно и био распет зато што је само таквом неизрецивом Жртвом безгрешнога Богочовека било могуће победити грех, смрт и ђавола.

Ђаво је на Крсту побеђен, али није уништен. По обећању Божјем, он ће бити побеђен коначно после Другога и славнога Долазка Господа нашега Исуса Христа. Тај долазак се ближи, и зато је све силнија јарост ђаволска, а пре свега према Русији, као главној препреци на путу лажног месије – антихриста, који се, опет по обећању Божијем, мора јавити у свету пред Други Долазак Спаситеља, да би „ако је могуће, преварио и изабране” (Мт. 24, 24).

Све славне победе рускога оружја, укључујући победу у Великом Отацбинском рату, сви запрепашћујући успеси државотворства у Русији само се на први, површни поглед могу објаснити искључивим трудом и подвигом нашег народа – мада су ти трудови и подвизи велики, и о њиховом умањивању не може бити ни говора. Али они не би довели до тих запањујућих резултата које знамо да под собом нису имали камен вере, фундамент Цркве, Њених живоносних спасоносних Тајни, да нису били усмерени пре свега према небеском, а не земаљском циљу: заштити Православља, спасавања људских душа за вечни живот.

„Васпостављање Руске монархије уопште није политички проблем”, писао је архимандрит Константин (Зајцев). „То може да звучи парадоксално, али у данашње време реални политичар може бити само онај који је способан да проникне у мистичку суштину ствари и појава... Само опет крштена Русија може постати наново Православно Царство”.

Истински препород Русије може бити само њен препород као православно самодржавне монархије – иначе је реч „препород” неумесна: друкчије Русије није било.

Неки пут веле: разговори о Цару Русију враћају уназад. Не, то су

разговори о ономе што једино и води Русију напред. Јер напред – то значи Богу.

Житељ Свете Тројицко–Сергијевске Лавре, јеросхимонах Мојсеј (Богољубов), гледајући већ у лице вечности, мање од месец дана пред своју блажену кончину 9. децембра 1992. године јасно је рекао да главни циљ нашег патриотског покрета мора бити прослављање Цара Мученика: „То је, можда, тај кључ који ће на крају откључати зарђалу браву”.

Иначе ће, као што то и показују последњи догађаји, ствар духовнога и сваког другог ослобођења Отаџбине стајати у месту, а можда ићи уназад.

Сама историја нам је ту истину очито показала да је напредак Русије, како су о томе говорили наши пастири, био само дотле док је она очински православним Самодржављем била сједињена у јединствени, велики, самобитни, хришћански државни организам.

2/15. марта 1917. године Господар Николај Александрович био је принуђен да се одрекне престола. Тог дана је у Коломенском јављена икона Мајке Божје „Државне”, на којој Свепречиста Дјева седи на царском престолу са Предвечним Младенцем и држи скиптар и државу – знаке царске власти. Тим јављањем Мајка Божја нам је показала да Православна Руска Држава наставља духовно да живи у историји.

Слично је пресвета Богородица већ учинила кад је сама постала Игуманија манастира Хиландара на Светој Гори Атонској, где је био Њен Други Удео на земљи. Тада је на чудесан начин Њена света икона Тројеручица сама заузела место игуманије атонског манастира.

Сада нам је Матер Божја показала да сама невидивом управља последњим својим уделом – Русијом, и, кад народ руски опет буде достојан царске власти, кад спере са себе (покајањем, враћањем на пут Христов, прослављањем Цара – Мученика) грех цареубиства тада ће на царски трон, на коме сада невидиво, духовно седи Сама Царица Небеска, поново ступити Њоме указани Божји изабраник – Самодржавни Руски Господар.

Николај Булгаков (1994.)

О стању последњих хришћана

Очито је да се апокалипса не може десити без нашег потпуног потонућа – духовног, пре свега. Црква Божја остаће без правих хришћана – осим часних, Божјих изузетака. И то ће водити у пропаст.

У књизи „Кроз огањ апокалипсе” ово је снажно наглашено. Тада сам писао, као увод у објављивање поглавља из књиге Јована Журавског, „Тајна Царства Божјега”, и следеће:

„Најлакше (и најнеистинитије) од свега било би прогласити долазак антихриста у свет нечим што се збива захваљујући развоју самог света, који се све више отуђује од Бога и препушта сатани. Али, сви Свети Оци сведоче: долазак антихриста ће, пре свега и изнад свега, бити плод отпадије самих Хришћана, који ће у последња времена од вере сачувати само „обличје побожности лишено силе” (2. Тим. 3, 5). Када у Цркви преовлада световни начин мишљења, када верницима, свештенству и епископима буде свеједно служе ли Богу или мамону, када истину замени лаж и ругање Христу се претвори у угађање смртницима (моћницима земаљским) – тада ће и доћи антихрист. Господ Христос Се није молио за свет, него за Цркву дату Му од Оца (Јн. 17, 9). Управо међу следбеницима Распетог и Васкрслога појавиће се епидемија свесне и несвесне јудинске издаје, коју ће син погибије претворити у свој привремени тријумф.

Зато су пред читаоцима текстови над којима се ваља замислили, и који нас свагда опомињу да није „јудеомасонска завера” главни кривац за садашњу пропаст православних народа, нити ће „нови светски поредак” победити без пристанка млаке већине Христових следбеника.

Свештеник Јован Журовски, духовни син Светог Јована Кронштатског (служио у Риги), који је живео преко деведесет

година, у подвигу брачног девства, чудотворац и прозорљивац, написао је 1918. књигу „Тајна царства Божијег”. То је књига о не-престаној умно–срдачној молитви којом се стиче благодат Духа Светога. Овде доносимо једно до поглавља те књиге, у којој отац Јован показује да пропаст света свој узрок има у духовној пропасти монаштва, које се одрекло умно–срдачне молитве и посветило спољашњој побожности и материјалном богаћењу.”

Свештеник Јован Журавски Ишчезавање монаштва и посветовњачење духа – знамења краја

„Крхотине” Апостолске за нас су Списи Отаца и њихов спасоносни плач. На тим „остацима” ћемо се и спасавати и улазити у Ново Битије, духовно, разумно. Јер старо битије – вештаствено, телесно – пропада, руши се. Оно и јесте „песак” за који је Спаситељ рекао да неће опстати кућа, зидана на песку (Мт. 7, 26–27). Неће опстати ни било која душа која себе гради на „песку” земаљских похота, на песку спољашње побожности – и она ће се разрушити. Списи Отаца и покајни плач пред Богом је тај једини спасоносни темељ, на коме, као на камену, може опстати дом душе и одолети разорењу.

Живог, благодатног руководства за нас је нестало, оно је ишчезло. Па и спасоносне књиге ишчезавају, по утврђеном плану, систематски. Живо руководство се налазило у монаштву, међу искусним трудбеницима „умнога делања”. Али само монаштво је осиротело изнутра, посвуда, осиротело у „умном делању”, изгубило Тајну НОВОГА БИТИЈА. Осиромашење се збило давно. И неприметно је прошло.

Још у 14. веку преподобни Григорије Синаит се жалио да је прошао сву гору Атонску и да је међу хиљадама инока нашао само три сасуда благодати који су имали извесно поимање „умнога делања” (Свети Игнатије Брјанчанинов, том II, 300). А наш благословени светитељ Игнатије Брјанчанинов је пре сто година писао да су они „сада тако ретки, да се поуздано може рећи – нема их”.

„И за нарочиту милост Божју се сматра ако неко, измучивши се и душом и телом у монашком живљењу, на крају тог живљења не-

очекивано нађе, негде у некој забити, сасуд који је изабрао нелицемерни Бог, понижен у очима људи, а Богом преузнесени. Тако је Зосима у безљудној зајорданској пустињи нашао, сасвим неочекивано, велику Марију. Због таквог коначног осиротења у духоносним наставницима, Отачке књиге су једини извор коме се гладна и жедна душа може окренути да би стекла суштински неопходна познања у духовном подвигу” (Свети Игнатије Брјанчанинов, том II, 300).

Манастири – ти чувари „умне светлости” разрушени су, зато што је само монаштво срушило темеље манастира – запустило је, оставило „умно делање”. Напуштање „умног делања” и увећање манастира у последњим временима, привезаност за спољашњи поредак и раскош, стицање спољашњег богатства и славе – било је тежак грех и дрско нарушавање монашких завета. Дуготрпење Божје није острпело оне који су погазили завете и предало их је страшном Суду: манастири су разрушени и монаштво је разорено.

Призвање монаштва није се састојало само у томе да се носи црна одећа одрицања, а да се живи световно, мада одвојено од света, у манастирима. Путем таквог, спољашњег, унакаженог монаштва, многи су ишли, не схватајући умни, скривени смисао истинског Божјег иноштва.

Они који су волели световни живот под монашком одећом били су спољашњи монаси. Такво спољашње монаштво није имало благослов од Господа Бога.

Нови Адам, Богочовек, Господ – Спаситељ, био је Родоначелник Новог, другачијег човечанства, и монаштво је било призвано да буде носилац тог иног, Новог богочовештва. За то му је био укажан благодатно – делатни „умни пут” – одрешење умне душе од мислене одежде овога света: од помисли, маштарија и похота плоти и удаљавање у монашку обитељ – у другачије живљење, удаљавање у ини живот – невештаствени, духовни, Ангелски, и живот УМНИ.

Са губитком овог „умног живљења” монаштво је пред Богом изгубило право на постојање. Умно живљење је било корен духовног постојања монаштва, било је његова душа. Када је корење посечено, и дрво монаштва је увело, умрло. Са губитком унутарњег, није се дуго одржало ни спољашње – разлетело се, као прах који развејава ветар.

Та катастрофа, која је погодила монаштво, могла се видети већ поодавно, али је нису видели сви, него само неки, духовно прогледали монаси. Јасно ју је видео благодатни Светитељ Игнатије, који је још усвоје време писао овакве речи: „Монаштво и у Русији и свуда одживљава рок који му је дат. Савремено монаштво је изгубило правилан појам о умном делању. А без умног делања монаштво је тело без душе. Зато ни не очекујем обнову монаштва” (Л. Соколов: Свети Игнатије Брјанчанинов, део први, стр. 312).

Сада смо и ми видели испуњење тих Богом надахнутих страшних речи пророчанских. Манастири, као темељ православне Русије, завршили су своје; а са њима и монаштво, као темељ и душа православног хришћанства, такође је окончано: доживело је свој век и ишчезло. Кад је нестало у монаштву „умног делања”, нестало је и самога монаштва, које је Богом било призвано на ово свештено делање. А са ишчезавањем монаштва, као живог носиоца духовног постојања човечанства, у хришћанском свету су се пројавила страшна знамења краја света, знамења његове неизбежне катастрофе, његовог коначног распада, разлагања. Јер је монаштво била она „со” која га је чувала од коначног трулења. Кад је сама „со” изгубила снагу – свету је дошао крај.

„Спаси ме, Господе, јер нестаде светих” (Пс. 11, 2).

Човеков свет је духовно осиротео, остарио, више не може да дарује оне који би сместили и носили у себи ту тајну. А тајна света је тајна хришћанства, тајна Христова. Свет је постојао због ове Тајне. Кад ишчезну носиоци ове Тајне ишчезнуће и сам свет. Носиоци ове Тајне су били свети монаси. Монаштво је држало и свет.

Када је свет људи духовно осиромашео, овештастио се, дух се људски коначно претворио у плот, у материју и више не може да даде духовног материјала који је погодан за постојање умно, невештаствено, Божаствено – даљи опстанак материјалног, телесног света нема смисла, њему мора доћи крај.

Јер материјал – људска и материјална средина – човечанство – постоји само ради развијања духа човековог, постоји до момента његовог коначног самоопредељења за добро или за зло, за светлу духовност или тамну, плотску материјализацију. Ако је сам дух за себе изабрао тамно, плотско, материјално овештаствљење и конач-

но се окренуо на страну истог —самим тим он се и определио. Тиме је он у себи умртно могућност светлог духовног постојања, умртно је у себи могућност благодатног развоја светле бесмртности у области необухвативе Вечности.

Дух, који се претворио у плот, у материју – пао је под власт незаобилазног закона материје: закона распадања, трулења, смрти.

Ишчезавање монаштва, као духовног постојања човечанства, и свеопшта мржња према њему и према хришћанству карактеристичне су и најсуштаственији, неоповргливи знаци краја материјалног света и материјализованог духа. Мржња према хришћанству је веома изражајно знамење духовне опустошености мрзитеља, коначног пада духа у плот, у материјално, у похотљиво – плотско постојање. И мржња према монаштву је карактеристично знамење унутарњег распада духовне личности, свеукупне њене посветовњачености, њеног коначног краја. То је суштинско сведочанство о обезбоженој души, која се претворила у „тело и крв”, туђе хришћанству.

Ко не схвата монаштво, тај не схвата ни хришћанство. Ко мрзи монаштво, тај мрзи и хришћанство, тај мрзи и Господа Христа, макар и веровао у Њега. Таква вера није спасоносна: она није вера Отаца, она није православна. То је вера јеретичка, секташка, антихришћанска.

И у последња времена сав свет, и безбожни, и такозвани „духовни”, захваћен је том вером, испуњен је духом мржње према монаштву. Непомирива, смртна мржња према монаштву сјединила је, сродила та два дијаметрално супротна света: светољубље, антихришћанство које се хришћанством назива сјединило се са безбожјем и богоборством.

Светољупци су – скривени, унутарњи непријатељи хришћанства, који својим гордим, телољубним живљењем поричу Божје постојање. Зато су се они у јединству са безбожјем сјединили у мржњи према самој души хришћанства – монаштву, и тиме показали своју коначну и непомириву мржњу према Христу, пројављујући своју припадност духу антихриста. А дух антихриста је дух злобни: он је телесан, земаљски, вештаствен, ограничен, и зато је погубљан јер гази свете заповести Господа Христа и мрзи живе носиоце ових животворних заповести Живога Бога. У том духу је скривена тајна

краја или, да се изразимо језиком Еванђеља, тајна жетве, на коју је у причи указао Спаситељ.

Мржња према монаштву је од свих знамења најстрашније знамење коначно уобличеног богоодступништва, „тајна безакоња”, прикривене мантијом побожности. То је знамење краја хришћанства, краја земље.

Како год да је чудно, у историјском кретању носилац те мржње према монаштву, па према томе и према хришћанству, било је свештенство, предстојатељи Престола. Савремено свештенство и свет и сада гледају на монаштво као на свог најљућег непријатеља, и односе се према њему са смртном мржњом.

Мржња незнаменог, непросветљеног, паганског света и мржња богоодступничког дела свештенства према монаштву није случајна. Она има своју историју од најстаријих времена Цркве Христове. Аријанство, несторијанство, иконоломство и друге јереси које су потресале Цркву веома су снажно на себи осетиле духовну силу монаштва. Зато га и мрзе, зато и желе да оно буде уништено.

Мржња према монаштву која се пројавила у наше време (а још је сви нису уочили) јесте тајанствени знамен коначно завршеног богоодступништва и неоповргниво сведочи да је за хришћанство и за монаштво, као носиоца Христове тајне – наступила Гетсиманска ноћ: Јуда руководи незнаменом и злом масом, ученик Христов је заштитник богоубиства. Ова Еванђељска слика је страшно знамење, грозно пророчанство о нашим данима. И то не треба заборављати.

Ова ужасна слика знамења пројавила се и у изражајном и силном уједињавању безбожништва са богоодступништом; у томе је скривена тајна краја, или, еванђељским језиком речено, тајна жетве, коју је предсказао причом сам Спаситељ, рекавши:

„У вријеме жетве рећи ћу жетеоцима: Саберите најпре кукољ и свежите га у снопље да се сажеће, а пшеницу одвезите у житницу Моју” (Мт. 13, 30).

То свеопште уједињење и световних и „духовних” у мржњи према монаштву – као према суштини хришћанства – њихова свеопшта жеђ да униште и те невине остатке монаштва који су опстали после разарања манастира – и јесте тајанствено „свезивање кукоља

у сноплѐ” пред крај, уочи огња. Невидива рука Ангела спрема их за огањ. Ујединило се оно што је туђе хришћанству. Ујединило се „тело и крв”, туђа духовном постојању, туђа Царству Божијем – и то мора бити спаљено на Суду Божјем. А ако се погледа на њихов телољубачки и без икаквог страхопоштовања живот, скривен мантијом, они су већ и сада сажежене савести. Пре вечнога огња они су већ горели у пакленом огњу неугасивих страсти похлепе, телољубља и узајамне мржње.

Видевши ову пророчанску тајну, остатак хришћана треба да подигне главе своје, да их подигне увис, да узвиси ум према Вишњем, да усиле „умно делање”, да се ухвати за унутрашње – за пажњу према помислима, за ово невештаствено делање Светих отаца, које нас једино и може одвести од живљења материјалног, плотског, пропадивог, и на овом путу их руководити Божанственим Писмима. Само тиме се може спасити „умна личност хришћанска” од коначне и неминовне пропасти. Јер живог руковођења нема; духоносних отаца и благодатних стараца који би нам непогрешиво указали на пут спасења, сада је нестало. Зато се и морамо ухватити за Списе Отаца, као за спасоносни „комад” Апостолске Лађе, и спасавати се тим „комадом” и покајничким молитвеним плачем.

Пут нам је указан: од спољашњег ка унутрашњем: пажњи према помислима и непрестаној молитви.

Ко је унутра – на правилном је путу. Јер је само унутрашњи живот истински хришћански живот. Тако сведоче сви Свети Оци.

***

Та страшна 1999. година донела је бомбардовање Србије, и трајне, неисцељиве последице по наше тле. И у свету су је провели у лудовању, верујући у силу „666“ (обрнуто, то је „999“.) Јер, за окултисте Њу Ејџа (Алису Бејли, рецимо), то је број Шамбале и мистичких моћи. Човечанство је газило све дубље у поноре, пре свега у области науке, све више црномагијске вештине, а све мање Богом благословеног знања на корист човеку. Циљ нових Фауста био је (и остаје) измена саме људске природе. Ево шта је 8. марта 1999, уочи бомбардовања, писао „Глас јавности“. „Технолошки напредак у медицини би сада морао да омогући мушкарцима да роде, децу“, изјавио је један од највећих специјалиста за плодност у Вел. Британији Лорд Winston, Sunday Times. Позивајући се на књигу овог специјалисте, која ће се појавити у априлу, лист тврди да би лекари могли да примене нове технике да би усадили ембрион у стомак мушкарца, омогућили му да изнесе до краја трудноћу и породили га царским резом. Професор Robert Winston, који је добио титулу лорда пре три године, шеф је одељења за ембриологију у једној познатој лондонској болници. „Трудноћа мушкарца је сигурно могућа и могла би да се развија као код жене која има ванматеричну трудноћу, уз давање велике количине женских хормона.“

***

Године 2001, изгорела је Саборна црква у Нишу (хвала Богу, сад је обновљена.) Касније нам, 2004, изгоре пола Хиландара. Има ли икаквог смисла у томе? Зашто је срушено толико србских храмова и олтара у Далмацији, Босни, на Косову? У часопису православних Срба из Норвешке, „Светило“ (новембар – децембар 2001.), објавио сам текст о пожару у Нишу...

Пожари у храмовима

У петак 12. октобра 2001. изгорео је саборни храм у Нишу, престоници југа Србије. Десило се то као несрећа муњевито, попут удара ножем у срце града. Плануло је брзо, стихија пламена се ширила незаустављиво, ни ватрогасци се нису снашли... А храм се обнављао, дотеривао, да заблиста поново, као када је саграђен. Ова црква је, као и све наше цркве из доба док смо као народ били побожни, симбол Ниша: тамошњи Срби су почели да је граде 1856, док су Турци владали. Било је тек 12 хиљада Нишлија православне вере, који су, на челу са својим владиком, давали све што су имали само да би здање било што веће и лепше на славу Божју, и да би, како се прича, могло да се види од Сталаћа – кад путник долази у Ниш, да се зна да је то србско, и да тамо живе поробљена браћа.

Владика Нишки г. Иринеј је око пола пет чуо звоњаву црквених звона (храм је непосредно у близини владичанског двора). Звона су повезана са алармом па је владика брзо истрчао и имао шта да види: пожар је већ био захватио храм у коме се налазило доста паркета и изолационог материјала (лако запаљивог). Изгорело је непроцењиво уметничко и духовно благо, многе вредне слике иконостаса – једном речју, читав век и по нишког духовног идентитета. Владика Иринеј је изјавио: „Остаје нам само вера и нада у грађане, у нашу цркву, владу, браћу у дијаспори, да што пре обновимо наш саборни храм” („Глас јавности”, субота 13. октобар 2001.) На лицу места се нашао савезни министар полиције Зоран Живковић (иначе дугогодишњи градоначелник Ниша), као и републички министар вера Војислав Миловановић. Обојица су обећали да ће републичка Влада помоћи обнову, и да ће учинити све што је у њиховој моћи да се са обновом крене што пре.

Који су узроци пожара? Истрага је у току, али владика Иринеј сматра да то сигурно није могла бити електрична инсталација која је недавно потпуно обновљена. Грађевинари који су радили на реконструкцији храма демантовали су да су унутра оставили боце са ацетиленом – биле су ту само две плинске боце, које нису могле експлодирати пре но што је ватра планула. Свештеник овог храма, отац Душан Стевановић, каже: „Чврсто верујем, мада то не мора да буде тачно, да је ово диверзија, подметнута ствар, јер су у последња три дана упаљена три објекта у Нишу – ово је четврти. Опоменуо сам владика да се преко пута Саборне цркве налази графит „Смрт хришћанима”, који ту стоји однедавно” („Глас јавности”, 13. октобар 2001.). У ствари графит гласи „умрите хришћани”, уз простачку псовку. Нишлије су, помало у паници, помислиле да је у питању исламски тероризам.

Но, православни треба увек да буду трезвени, и да сагледавају духовне узроке сваког збивања. Не допушта Господ Сведржитељ так олако да храмови, Њему посвећени, горе. Јер у храмовима су престоли Цара Славе, Христа, на којима се обавља Света Литургија; храмови су места на која људи долазе да се сретну са Небом, причешћујући се Телом и Крвљу Васкрслог Богочовека. У свом делу „Добровољци вере Христове” Свети Николај Жички нас мудро опомиње: „Ако се у душама људским погасе кандила и свеће, и миомир постане загушљив дим, и срце престане бити олтар љубави и постане хладно и тврдо као стена, тада Богу нису мили ни зидани храмови. Тада се и ти храмови запусте, нити свештеник у њима радо служи, нити народ у њих долази. И онда десница Божја удара по једним или по другим, или по обојима храмовима. А десница Божја лака је кад милује а тешка кад удара. Понекад поштеђује зидане храмове због благочешћа задужбинара тих храмова, а удара по својим живим храмовима, очекујући да се ново поколење поврати к Њему. Понекад поштеђује људе, а руши зидане храмове, да би ражалостио оне који гледају рушевине и огрејао их ревношћу да зидају нове. А понекад у гневу Своме не штеди ни једне ни друге, да би, у новој генерацији, страхом повратио отпале синове прецима њиховим. Кад год је вера Божја код људи ослабила или ишчезла, и кад се унутарњи олтар срца развалио, Бог је допустио да се поруше

хиљаде и хиљаде храмова, у славу Његову некад постројених. Чак и онај чудесни храм, што га је по самом Божјем плану саградио цар Соломон, претворио је Господ у рушевине онда кад је видео срце цара у рушевинама”.

Поред Светог Козме Зографског и свештеночученика Фоке Синопског, на дан кад је нишки храм изгорео Црква слави Светог пророка Јону. Оног Јону који је, после свог роптања и противљења, отишао да проповеда покајање Ниневији, рекавши им реч Господњу – пропашће, ако се за четрдесет дана не покају. И Ниневљани су послушали Бога и пророка Његовог, и наложили пост, и покајали се у кострети и пепелу. Господ, видевши измењена срца њихова, опростио им је грехе и дао живот. Тако је по свему судећи, и овај пожар у Нишу нека опомена – не само Нишлијама, него и свим Србима, који су се од Бога отуђили и одвојили толико да се не зна да ли је могло више. У земљи у којој је сваки четврти становник старац (званични подаци, недавно објављени, тако веле), у којој има око двеста хиљада абортуса годишње, у којој има педесет хиљада наркомана, десетак хиљада заражених вирусом СИДЕ, у земљи разорених душа, бракова и родбинских веза, у земљи врачара, гатара и шарлатана који узимају паре лаковернима, у земљи мафијаша и криминалаца повезаних с полицијом – у тој и таквој земљи насушно је потребно покајање. Јер, политичке промене без покајања не значе ништа, поготову ако су многи политичари исти онакви безбожници какви су били и комунисти (какви су ти „нови људи” видели смо у њиховој најновијој кампањи против веронауке у школама, која је личила на понављање Титове 1945.)

Ниш је град са много наркомана, много оболелих од секташтва: између осталог, у њему се налазио камп сатаниста кроулијеваца – Ordo Templi Orientis, који је после Београда и Вршца најснажнији. Главни поклич Алистра Кроулија био је: „Ради оно што хоћеш и нека ти то буде једини закон!” Многи Срби, иако нису чланови ОТО-а, живе по том начелу: није онда нимало случајно што нас Бог, већ читаву деценију, опомиње да Му се вратимо, допуштајући сваковрсна страдања. Да ли су сатанисти учествовали у подметању пожара? То се, за сада, не зна. Зна се, међутим, да су у Севојну, пре пет година запалили црквицу брвнару, још из доба турског ропства.

Храм је био тек обновљен. Да су то учинили сатанисти, видело се по томе што су на згаришту цркве закопали живо псето са крстом – то је њихов начин ругања Христу и Христовима. Истрага, наравно, бејаше „немоћна”. Вероватно ће тако бити и данас. Зашто би се јавност „узнемиравала”?

Но, поводом пожара који је однео нишку цркву сви треба да се узнемиримо. Господ нас позива на покајање и лечи страдањима. Зидање храмова без вере ништа нам неће помоћи (опет Свети Николај Жички: „Цркве граде да их виде људи, цркве граде, Богу да се не моле”). Свет (читав свет!), улази у тешке, можда апокалиптичне, дане, и сви ми то осећамо и видимо. Иконе православних крваре: прошле, 2000. године, у селу Державину у Русији потекла је крв из иконе Христове, и тече тако обилно да је сва глава Господња у крви. Научници су открили крвну плазму у ономе што истиче из иконе. Ове године потекла је крв из иконе у храму на Голготи у Јерусалиму – на икони је представљено ругање Христу... Све су то велике и озбиљне опомене онима који имају очи да виде и уши да чују. Зато – кајмо се док има времена, притичући Господу и свима светима, свој Небеској Србији нашој. Угледајмо се на Ниневљане, који послушаше пророка Јону, и покајаше се у кострети и пепелу, а Бог Човекољубац им се смилова и поштеде их од изливања гнева љубави Своје...

***

У разумевању садашње ситуације хришћанског света веома ми је користила књига Ђакона Андреја Курајева „О нашем поразу”. Између осталог, у њој сам сазнао какво је стање духа модерног римокатолицизма коме „православни” екуменисти хрле у загрљај. Испоставља се да је хилијазам једно до кључних учења римокатолицизма данас; јер, римокатолицизам је духовно поражен, разграђен изнутра, потпуно погружен у дух овога света. Ево шта Курајев пише о хилијастичким очекивањима савременог папистичког хришћанства (текст сам преводио 2002, за зборник „православна Црква и римокатолицизам / Од догматике до аскетике”):

Ђакон Андреј Курајев

Савремени римокатолицизам и јерес хилијазма

Савремени римокатолицизам превише ласка цивилизацији, говорећи да се она може преобразити у „цивилизацију љубави”, у Царство Божје на земљи пре Другог доласка Христовог, па чак и пре зацарења антихриста. Професор Женевског универзитета и један од најближих сарадника папе Ивана Павла II по питању социјалне доктрине католицизма, Патрик де Лобе, склон је управо пророчанствима тог типа. Као што се каже у предговору за његову књигу, „насупротив трагичкој перспективи Карла Барта, протестантског теолога, Патрик де Лобе, следејући за Лактанцијем, Бонавентуром и Николајем Кузанским сматра да ће се царство Божије остварити у историји, на земљи. То ће бити цивилизација љубави, коју је наговестио Павао VI и коју стално помиње папа Иван Павао II (Лорентен Р. Предговор. Мудар поглед на будућ-

ност // П. де Лобе: Време краја времена: оглед на тему хришћанске есхатологије. Минск, 1995, стр. 6). Лобе такође сматра да његова позиција није маргинална у савременом римокатолицизму: „Папе од Пија XII до Ивана Павла II проглашавају могућност „новог живота човечанства у стању непрекидног прогреса, поретка и хармоније” (Пио XII, Новогодишња посланица 1957.), „нове, тако дуго очекиване педесетнице која ће Цркву обогатити новим силама... Нови корак напред у стварању Царства Христовог у свету” (Иван XXIII, реч на затварању прве седнице II ватиканског концила). 1962. (Павле VI је 25. децембра 1975. одржао свој познати говор о цивилизацији љубави: „Цивилизација љубави ће однети победу над суровим социјалним сукобима и човечанству ће дати толико очекивани преображај, а оно ће постати коначно хришћанско” (Lobe P. de, нав. дело, стр. 45–46).

Али ако ће се десити „коначно хришћански” преображај човечанства (не појединачна, него читавог човечанства) – одакле ће се после тога појавити антихрист и његова власт? Тада је царство антихристово – *deamon ex machina*. У том случају његова појава је чиста магија, а не исход наше историје. Његов долазак је лишен логике, а Христова власт над историјом лишена је и смисла и милосрђа. Јер због чега ће Христос људе који живе „у коначно хришћанској цивилизацији љубави” предати на поругу сатанистичкој магији?

Лобе претпоставља да ће збивања пред Други долазак понављати схему догађаја пред Пасху: Цвети – Страдања – пасха. Прво – победа Христа Цара, затим ругање Њему, затим – нова победа. Зато он често говори о томе како пре доласка антихриста треба да видимо Улазак Господњи у Јерусалим, који ће и означити долазак „цивилзације љубави”. „Та Осанна историја мора да припреми апостоле последњих времена, као некад прве апостоле” (тамо, стр. 40). „Ту историјску Осанну ми називамо цивилизацијом љубави” (тамо, стр. 112).

Лобе је уверен да је „видиво и привремено пројављивање славе Цркве у оквирима историје повезано са помирењем са изабраним народом” (тамо, стр. 103), то јест Јеврејима. По његовом мишљењу, папина посета синагоги у Риму 13. априла 1986. била је „пророчки знак, који на неки начин повезује наступање цивилизације љуба-

ви са помирењем хришћана и Јевреја. Ви сте – наша старија браћа” (тамо, стр. 105–106).

Испоставља се да ће Јудеји прво примити Христа, па тек онда антихриста. „Цивилизација љубави ће бити могућа путем јединства хришћана, помирења Цркве и синагоге, када ће Еванђеље бити проповедано свим народима. Хришћани и Јевреји ће заједно изаћи из Јерусалима да би Га срели и вратили се скупа с Њим” (тамо, стр. 112–113).

Значи – свет ће сав примити Христа, и то не у ропском, него у царском виду, да би Га се затим опет одрекао? Али како ће онда та „цивилзација љубави” одједном постати сатанистичка? Јер је једно – не препознати Христа Који је дошао као слуга, а друго – бунити се против Њега после свима очите нове Педесетнице...

На маштарије о цивилизацији љубави могу се применити речи Светог Григорија Богослова: „Код њих је то, не знам одакле, преузето, ново јудејство – лупетања о хиљадугодишњем царству Христовом” (Свети Григорије, Самом себи, Дела Светог Григорија, Санкт Петербург 1912, том 2, стр. 407).

Шта је основа тако чудним предсказањима? Прво, верност неком духу, и друго, верност некаквим гласовима. Дух о коме говоримо је „дух времена”. Као што је рекао папа Павле VI: „Глас времена је глас Божији”. А гласове су чули неки католички мистици. Ти гласови предвиђају „цивилзацију љубави”.

Лобе се, рецимо, позива на виђење Маргарите Марије Алакок, која Христу приписује чежњу за земним почастима: „Како ми се чини, он жели да раскошно и величанствено уђе у куће кнежева и краљева и тамо прими почасти. Њему ће бити драго да великаше овог света види понижене и унижене пред собом.” (Лобе, нав. дело, стр. 122). Пред нама је јасно знамење јудаизације католичког мишљења. Јер се управо у јудаизму месији приписује примање земаљске славе и власти. (Тако је најауторитативнији за Јудеје рабин Акиба подржао устанак Бар Кохбе против Рима 132. године и чак прогласио Бар Кохбу за месију. „Рамбам (Мајмонид) је објаснио: „Бар Кохба је заиста могао да постане месија да није правио грешке. На тај се начин може сматрати да раби Акиба није грешио, јер Бар Кохба једноставно није умео да оствари своје потенцијале”,

пише у чланку Мирјам Китроскаје и Пинхаса Полонског „Дан плача, жалости и поста” у часопису „Лехаим”, бр. 7/1998, стр. 17). Из те епизоде се види, у крајњем случају, каквим критеријумима мора да одговара месија у јудаизму. Он није спаситељ душа, него дародавац власти јеврејском народу. Значи ли то да Лобе предлаже хришћанима да га, пред Јерусалимом, и они дочекају скупа с Јудејима?)

Ево још упечатљивијег виђења Марије Севре (1872–1996), која је чула глас: „На крају времена ја ћу се пребацити на почетак јер желим да истрошим сву своју моћ као Творца! Нека душе знају да горим од жеље да их видим, све и сваку посебно, препуштене бесконачном и разноликом дејству мог Духа. То је апотеоза коју припремам земљи пре краја света. Неопходан је период сабирања душа, чак и из масе, да би мој Дух могао да делује на њих, неважно где и када. Тако ће се десити величанствена обнова, слична величанственом васионском концерту, и свака душа ће отпевати ту ноту којој ће је научити Дух светлости и љубави, Дух Божанственог преображаја. И тако ће се припремити тај блистави период мира, када ће Ме сви на земљи хвалити! Ја сам Творац и ја хоћу – пред крај времена – хоћу да се насладим Својом као муња лепом и сјајном творевином. Ја хоћу да видим лепоту творевине пре но је коначно уништим” (Лобе, нав. дело, стр. 109–110).

С богословске тачке гледишта, Бог као Бесконачност не може исцрпсти „сву своју моћ Творца” у било каквом стваралачком акту. Стил ове посланице је потпуно спиритистичко–егзалтирани (што, авај, није тако ретко за католичку, нарочито женску, мистику). Али главна непојамност је и даље иста: шта ће то Христу, да, пошто створи прекрасну „цивилизацију љубави”, баца после човечанство самовољи демона? Јесу ли то каприци детета, које изгради замак у песку, па га после руши?

Православље је по том питању, као и по многим другима сачувало предањску позицију, много ближу Светом Писму.

(Из књиге „О нашем порезу”, „Светлојар”, Санкт Петербург 1999)

Глобализам и тоталитарна контрола

Свет тоне у ужас тоталитарне контроле и праћења свих људи који спроводи глобалистичка врхушка. Црква Божја се бори својим сведочењем истине о лажи глобализма и електронског надзора. Почетком 21. века превео сам низ текстова из Грчке, Украјине и из Русије који су о тој борби говорили. Нудим их на увид србском читаоцу, да би видео да у глобалистичком лудилу (да парафразирамо Шекспира) има система.

Христос и глобализација

Сада многи говоре о глобализацији. Мада је неки, и то мали број њих, планирају и спроводе. Глобализација о којој је реч тиче се економије, међународних односа (што води стварању једне надржаве) и, на крају, глобализације у области религије.

Глобализација је и циљ покрета Њу Ејџ, које има за циљ да антихристом замени Христа. Царство антихристово, по мишљењу заступника тог покрета, мора да се поклопи са трећим миленијумом после Рођења Христовог. Тада ће рибу (на грчком „ихтис”, риба, акроним од речи које значе „Исус Христос, Син Божји, Спаситељ”) заменити водолија (символ антихриста).

Глобализација не може да буде успешна ако се свака религија не одрекне своје тврдње да само она господари пунотом истине, и ако се све религије не здруже да саздају једну нову, надрелигију, која ће бити смеша свих религија. Зато сада видимо нешто што је раније било непојамно: хришћани, јудеји, муслимани, будисти и пагани моле се заједно за „мир”, и учествују у међурелигијским дијалозима којом приликом, нарочито монотеистичке религије, изјављују да имају истог Бога. У току тих дијалога хришћански учесници, међу којима има, авај, и православних клирика и мирјана, не исповедају Бога Тројицу и Ваплоћеног Слова Божјег, Сина Очевог као Јединог Истинитог Бога.

Са великим болом смо читали да се недавно у Румунији одиграо међурелигијски сусрет и „заједничка молитва за мир”, у којој су учествовали и православни патријарси и архиепископи. Срећом, тамо није било представника Цариградске патријаршије, Руске, Србске, Грузијске, Грчке и Пољске Цркве.

Увек морамо имати на уму да она глобализација која се сада припрема не само да жели да сазда свет без Христа, него и свет који би био против Христа. Надржава, надекономија, надрелигија, по замисли оних који их припремају не само да неће служити Христу и човеку као лику Божјем, него антихристу и онима који му се буду поклонили. У оквиру такве глобализације увешће се такви закони и друштвене установе који ће ликвидирати основне људске слободе и људе начинити робовима „земаљских силника”. Нешто слично већ је отпочело у нашој отаџбини Грчкој, у којој нашем народу настоје да наметну у иностранству измишљен поредак и установе. Сви они воде наметању глобалне контроле над грађанима. Нарочито нас узнемирава Шенгенски споразум, јер у истом видимо претходницу глобалне контроле.

Да наша забринутост није без основа, показује чињеница да је нашој браћи из других балканских земаља сада отежан улаз на територију наше Отаџбине. Другим речима, тај споразум делује на штету Православља. Као православни Хришћани, одбијамо да признамо и, самим тим, сарађујемо са глобализацијом Њу Ејџ типа.

Истинска глобализација почела је Ваплоћењем Бога Речи, Који је свецело примио човечанску природу и сјединио „негда раздвојена јестаства”, васкрсавши „сверодног Адама”. Исус Христос је ваистину Васеленски Човек, Свечовек. И то зато што „нема више Јудејца ни Јелина, нема више роба ни слободнога, нема више мушког ни женског, јер сте сви ви један (човјек) у Христу Исусу” (Гал. 3, 28). Сваки Хришћанин, који је са Христом сједињен тако да Христос живи у њему и он у Христу, такође постаје васеленски Хришћанин. Он собом обгрљава све људе без разлике на расу, језик, религију, националност. Он постаје католичански (васеленски, саборни) човек, микрокосмос и у исти мах макрокосмос, не само зато што је у њему садржано читаво човечанство, него и сва творевина. Како обојени Хришћанин да не буде свеваселенски и свесаборни? Так-

ви свесвети људи били су све Апостоли, древни и нови Мученици, Подвижници, као и мирјани који су носили подвиг љубави и самопожртвовања.

Господ Исус Христос је свесветски, зато што је себе принео на жртву за сав свет.

Антихрист и његове слуге за себе присвајају назив „светски” („глобални”). И то зато што они не жртвују себе ради људи, него људе жртвују ради некакве идеологије „свесветскости”, „глобализације”.

У време Првог Доласка Господњег извештан степен глобализације постигао је Рим. Тада се називао „PAX ROMANA”. Ова глобализација била је заснована на разликама између слободних и робова, глачитеља и глачених и подразумевала је клањање идолима у којим су Хришћани видели претечу антихриста. Између оновремене и садашње глобализације биће много тога заједничког.

Сетимо се шта наша Црква пева у навечерје Божића: „Август који једновласно владаше земљом многовлашће људи укину; и Тобом очовеченим од чисте, многобожје идолско би укинута; под једним царством световним градови бејаху, и у једно владичанство Божаства народи повероваше. Пописиваху се људи по заповести кесаревој, записасмо се и ми верни именом Божанства, Тебе, очовеченога Бога нашега. Велика је милост Твоја, Господе, слава Теби”.

Свака монархија и глобализација без Христа начелно могу да укину „многовлашће људи”. Али „многобоштво идолско”, сваковрсно идолотворење лажних богова и идеологија, може да укине само Христос, „очовечени од Чисте”. Тада „пописиваху се људи по заповести кесаревој”, а и нас сада пописују разне државне и надржавне власти. Али Хришћани таквим пописивањем не могу бити задовољни. Зато што је он антропоцентричан, а постоји могућност да ће једном бити и демоноцентричан. Они хоће да буду записани у име Богочовека Христа.

Ми стремимо богочовечанској глобализацији, светском уједињењу у Телу Христовом, Цркви. Томе се надамо и тога ради се подвизавамо.

Будући Хришћанима, ми се не клањамо суперменима, идеологијама, идолима и лажним спаситељима. Клањамо се само у

Витлејему Рођеном, Господу Исусу Христу, Смиреноме Исусу, Ономе који нас је искупио Својим Крстом и Васкрсењем. И ми Му се молимо да би богатство Своје благодати дао Своме народу и нама, да нас не би обманули лажни пророци, да бисмо Његовом Имену остали верни до смрти.

Уочи Божића 1998.

Архимандрит Георгије Григоријатски

Шенгенски споразум и електронске легитимације – прихватити или се одрећи

Свима нама који се боримо против система електронских досијеа¹ и сасвим вероватног коришћења броја 666 у новим легитимацијама дешава се да морамо да се супротставимо не само представницима световне власти, које уводе те мере, него и неким клирицима и браћи мирјанима, који, можда и са добром намером, тврде да систем електронских легитимација и Шенгенски споразум немају богословско значење, па је због тога свако супротстављање православнох хришћана неоправдано, јер се то питање не тиче Бога, него кесара.

Чак тврде да употреба броја 666 нема никаквог значења, јер је реч о симболичком броју, као и свим другим бројевима Откривења. Мислим да та братија, ако се ствар сагледа по Светом Писму и Светим Оцима и Мученицима, обмањују и себе и друге.

Веома озбиљни политичари и научници су доказали да Шенгенски споразум и електронски досијеи наносе штету људској личности, то јест, лику Божјем, и представљају претњу човековој слободи, а, уз то, и нашем националном суверенитету. После тога се питамо: да ли је та тема безначајна за нашу православну хришћанску свест и наше хришћанско морално осећање?

Наша Православна Црква не само да се није држала начела „Помоз’ Бог, чаршијо, на све чет’ри стране”, него је благосиљала, а у многим случајевима и водила, ослободилачку борбу народа против

---

1 Има се у виду европска база података о сваком грађанину Европе.

Турака 1821. Тада је такође било љубитеља мирног живота који су говорили да робови не треба да устају против варвара–окупатора. И тада су, пре свега, користили богословску аргументацију. Али, срећом, свештенство и мирјани спремни на жртву нису их слушали него су ступили у борбу „за свету веру Христову и слободу Отаџбине”².

Неко може да нам стави примедбу да сад не морамо да се бијемо с туђинским окупаторима. Управо то је још опасније. Они који на срћу на нашу слободу не долазе као окупатори, него као наша браћа у уједињеној Европи. Али у каквој Европи? У Европи у којој господаре и уживају неке велике државе, иза којих стоји финансијска олигархија. Управо та олигархија, слично Великом Инквизитору Достојевског, тражи безвољне, ропске поданике.

Да ли ће бити преслободним ако се направи паралела између савремене Европске уније (са свим њеним НАТО и Шенгенским споразумима) и Свете Алијансе европских држава, које су у XIX веку учиниле све да угуше ослободилачке покрете народа који су били у ропском јарму? Јер из перспективе Свете Алијансе, Рига од Фере³ није био ништа друго до терориста кога треба убити.

Да ли чуди што је та Света Алијанса, као и данас Европска унија, на страни Турака против Грка?

Штавише, за оне који гледају дубље и не затварају очи пред чињевицама, очито је да нова начела која Европска Унија намеће путем тзв. „међународног права”, које стоји изнад националног права, собом постепено доносе гушење наше Православне Цркве.

Из тога следи да ће наша Православна Црква престати да се сматра државном Црквом, да ће бити укинута веронаука у школама, да ће клиру престати да се исплаћују плате⁴, и да ће народна светиња, наша Света Православна Црква, бити изједначена са свим могућим инославним конфесијама и сектама. Јеховисти су

---

2 Цитат из грчке химне.

3 Песник, национални јунак ослободилачког покрета у Грчкој. Због борбе против Турака, предан Турцима од стране европских власти и обешен.

4 Свештеницима Грчке Цркве плаћа држава.

већ добили право на цивилно служење војног рока, то јест, право на места на којима ће моћи да шире своје секташко учење. Тако ће бити прекинута пупчана врпца која је народ увек повезивала с Црквом, хранећи га животодавним соковима, нарочито у доба кризе.

Наравно, то само радује римокатоличку и протестантску Европу, која на све могуће начине настоји да понизи православне народе Балкана, да нас одсече и изолује од њих. Према томе, Шенгенски споразум служи и таквом циљу.

Сви они који, свесно или несвесно, раде у интересу тих планова, очекују сукоб с нашом реакцијом поводом електронских легитимација и Шенгенског споразума. Ако се не будемо бранили, сваку стопу, корак по корак, они ће нас сасвим европеизовати, то јест, доћи ће до потпуног потискивања Православне Цркве на маргину и Грци ће изгубити свој национални лик.

Веома је занимљиво то што инославни који живе у Грчкој радосно прихватају Шенгенски споразум и електронске легитимације, јер у њима неће бити рубрике у којој пише вероисповест.

Сада да пређемо на питање о коришћењу и некоришћењу броја 666.

У књизи Откривења, „666” је символ антихриста, као што је крст – символ Христа. Али он није исто што и други симболички бројеви Откривења, који се тичу временских оквира или броја ушавших у Царство Божије. Број 666 је непосредно повезан с личношћу антихриста, и зато његова употреба има нарочито значење за свест православних Хришћана.

Због тога што је то само символ, а не лично антихрист, тај број остаје неутралан, поготову ако се не користи смишљено да би оскрнавио и смутио верне хришћане. Ако се користи ненамерно, приликом нумерације улице или странице у књизи то је број као и сви други, и код нас не изазива никакво узбуђење.

Али, кад се тај број користи намерно, што је, по свему судећи, случај код тзв. „бар–кода” и вероватно, у будућим електронским легитимацијама, он мора бити одбачен од сваког свесног Хришћанина. Право питање је зашто они настоје управо на броју 666, а не било ком другом броју, ако ту нема никаквог лукавства.

Значи, хоће да нам наметну ббб, и то на документу крајње личном, који бисмо увек морали да носимо собом, то јест на нашој личној карти.

Неки наивно тврде да ббб у легитимацији или чак на десној руци или челу не може од нас да одузме неизбрисив печат Христов, који смо примили Светим Тајнама Крштења и Миропомазања. и заиста, та благодат не може да се отме од нас ако нам се број намеће насилно, то јест, ако нас вежу и ударе жиг или убризгају нам под кожу електронску идентификацију.

Али ако то примимо по својој вољи, онда благодат Божја одлази од нас јер нисмо исповедили Христа и зато што смо због страха, погодности или чак духовне малодушности примили символ антихриста. Они који побожним мирјанима говоре: „Није страшно ббб, узимајте електронске легитимације”, нису ни свесни колико греше и да посредно постају узрочници отпадије Хришћана.

Нећемо примити електронску легитимацију јер она понижава нашу личност. Како можемо да носимо документ на коме ће бити записана маса информација о нама које ће моћи да прочита било који Грк или туђин, осим самих нас, и које злонамерни људи могу да употребе против нас самих? А још ако је ту број ббб то се може сматрати одрицањем од Христа. Нико не сме да ризикује своје спасење.

У том мишљењу нас крепе ставови уважених духовника, наших савременика, на ту тему.

Балаженопочивши старац Пајсије је 1989. писао:

„Нажалост, 'паметњаковићи' ће успављивати своју духовну децу као бебице, говорећи: „У томе нема ничег страшног, то није ништа, довољно је да будете верници у души”. Али ми видимо пример апостола Петра који се само споља одрекао Христа – и то је било одрицање; а они се одричу печата дара Духа Светога, да би примили печат антихриста, и веле да у себи чувају Христа!!!”

На ту тему је говорио и покојни отац Епифаније Теодоропулос: „Ако у новим легитимацијама заиста постоји макар и алузија на лик Веелзевула, онда верници не само да неће примити те ђавоље легитимације, него их неће ни пипнути! Исто ће се десити ако у пасошима буде број ббб. Ако је тај број стављен свесно, као онај који

има везе са антихристом, било би незамисливо да на себи носимо симболе антихриста. Али чак и ако тај број није изабран намерно као символ антихриста, него као један од бројева – можда зато што даје некаква математичка преимућства кад се упореди с другима (то допуштамо условно, јер за то нема никаквог доказа) – ипак су личне карте које вређају наша верска осећања употребом било каквог сумњивог броја апсолутно недопустиве и нећемо их примити...”

Обратимо пажњу и на речи оца Евсевија Витаса:

„Не само да ми знамо, него и осталима треба да кажемо, да, без обзира да ли је на печату име антихриста, или број његовог имена, то је исто. О томе јасно говори Апокалипса: *„Ко има жиг, име звери или број њеног имена”*. Према томе, између имена и броја нема разлике. Изјављујемо и подвлачимо да, ако неко говори да број 666 не значи ништа – то је само број, нека зна: ко прима тај проклети број „одлази од Христа, напушта војску Његову и прибраја се сатани”, прелази на страну ђавола. Прелази ономе кога се одрекао приликом крштења. То не говоримо ми по нашем фанатизму, него само Свето Писмо. Ако неко хоће да сматра оно што пише у Светом Писму фанатизмом, нека сматра. Ми ћемо слушати Свето Писмо, а не њих. За наше спасење се жртвовао Христос, а не они. Они за нас неће дати ни гроша. А Христос је целог Себе дао за нас. И ми Га стављамо изнад свих и свега. За нас је оно што вели Свето Писмо – од Бога. Па нећемо ваљда с Богом поредити било ког човека, ма како важан био?”

Као што сам чуо, министар иностраних послова је на телевизији рекао да верује да ђаво постоји. Има право да верује и да не верује у шта хоће. Али ми, као и милиони православних Грка, верујемо да ђаво постоји онако како нас учи Свето Еванђеље, и тражимо да господин министар рачуна на нашу веру.

Али не постоји само ђаво. Ту су и сви могући хитлери, стаљини, енвер хоџе, итд. Зар није опасност и у томе што ће такви људи, ако се појаве у будућности, све нас наћи „препарирани”, унете у систем електронске контроле?

Велики део нашег народа та тема узнемирава. Мени се чини да нас тај немир побожних мирјана мора навести да се замислимо. По мом мишљењу, тај немир је израз црквене самосвести. Нарочито

стога што су многи уважени архипастири, свештенство и монаштво сагласни с побожним мирјанима.

Од својих политичких вођа очекујемо да нас не предају беспомоћне нашој „старијој европској браћи”, него да иступе у заштиту наших слобода, достојанства људске личности, и да ће уважавати наша религиозна начела и уверења. Тако ће показати и свој прави демократски дух.

Било како било, благодаћу нашег Бога у Тројици, ми нећемо храмати час на страну Господњу, час на страну Ваалову, како је то некад чинио древни Израил, који је, како рече пророк Илија, храмао на обе ноге. Мислимо да је за све православне Хришћане наступило време да исповеде Христа, по сваку цену, и још више – да и у наше дане заблиста дух православних јунака и мученика. Верујем да ће Вишњи Који је допустио да прођемо кроз ово искушење да нам из ове горчине дарује сладосни и спасоносни плод за Своју Цркву.

Света Гора, 12/25. јула 1997.

Александар Турчинов

Апокалипси треба буџетско финансирање

Да ли на Украјини постоји опасност обнове тоталитаризма? Авај, чак десет година после независности питање звучи сасвим актуелно. Своја размишљања о претњама слободи личности и демократији нуди нам доктор економских наука, председник Комитета за буџетска питања Врховне Раде (Скупштине) Украјине Александар Турчинов.

Ко прети држави?

Државе се јављају, развијају, боре за опстанак и нестају. Нестанку државе могу да допринесу многе чињенице. Зато се свако разумна држава труди да се заштити, то јест, да на овај или онај начин, надзире околности које могу бити претња њеном постојању. Једна од таквих околности су – њени сопствени грађани. Неки пут права претња држави потиче управо од њих.

Нарочито велика опасност за државу је неплаћање пореза. То јест, кад грађани, порески обвезници, скривају своје приходе. Наравно, држава ту област мора да надзире, иначе јој прети пропаст. А шта значи надзирати пореског обвезника?

То значи – надзирати конкретну личност. То јест, држава или пореска управа која је представља, морају знати колико човек зарађује и колико троши, колико купује и колико продаје. Другим речима, држави је неопходно да нико без њеног знања не може да купује и да продаје, то јест да води економски живот и да прима приходе. Управо због тога су били уведени тзв. идентификациони кодови. Али кодови нису баш нарочито погодни. Ретко ко може да упамти свој код. А да га носиш са собом – ни то не иде. Можеш да изгубиш новчаник.

Сасвим комфортно

Сада извесне западне банке користе много комфорнији начин – то је електронска контрола. Они свом сараднику усаде у руку микроскопски електронски чип, у коме се налазе све неопходне информације о њему. Он је кључ, лозинка, одређује ниво приступа информацији, итд. То је стварно комфортно, угодно – не можеш да га изгубиш.

Очито је да је следећи корак свеопшта контрола пореских обвезника. Тај чип је могуће убризгати сасвим неприметно, за време вакцинисања, рецимо. Човек то може да носи целог живота, не осећајући никакав телесни проблем. Не треба стајати у редовима, подметати руку и слично. Све се збива неприметно и мирно. Проналазачи тог метода добиће ордење и поносиће се тиме што су помогли друштву и држави.

Најважније – то ће упростити рад неуморним порезницима. За време куповине ће се, тренутно, у стварном времену, на екрану пореске администрације појавити информација да је рецимо, Петренко, у продавници број 25 града Умана купио штап кобасице и књигу „Лењин у Смољном”, да би затим провео три сата у ресторану „Лепа удовица”, где је скупа с Ивановим пио боцу „Смирноф” вотке. Одмах се види колико им је остало на рачуну, колико су потрошили, колики им је приход и колико више троше него што примају.

Наравно, све се то дешава под стегом борбе против сиве економије. Сива економија и криминални бизнис служе се готовином. Зато се у развијеним земљама готовина потискује из свих области човекове животне делатности. Против борбе са сивом економијом нико неће бити, под условом да је поштен, наравно. Зато сви часни и савесни грађани гласају „за”. Питају те: ако си поштен, шта имаш да кријеш? Ништа.

На тај начин, под маском најплеменитијих намера, успоставља се тотална контрола над личношћу.

Жигосани

А кад човек има електронски чип, могу се пратити не само његова физичка, но и душевна стања. Чак се може и сазнати о чему човек

мисли. Ако ја, на пример, знам какве књиге читате, какве филмове гледате, са каквим се људима срећете, колико времена и где га проводите, за кога гласате, просто ми је да схватим да ли сте ви опасност за државу или нисте. На тај начин, систем тоталитарне контроле може тренутно да дефинише опасне и нелојалне грађане, што омогућује да се према њима у исти мах примене мере предострожности.

Пратећи како се мењају расположења у друштву могуће је планирати рад контролисаних средстава масовног информисања (а сва она су данас скоро контролисана), спроводити ефикасне агитационе кампање, рационално и целисходно утицати на умове људи. Чак и у време брежњевљевског тоталитаризма људи су слушали западне радио–станице, и то нико није могао да надзире. Да би се ишло у затвор, човек је морао да отворено иступи против постојећег уређења. Имајући савремена средства контроле и електронске жигове, то више неће ни бити потребно. С људима ће моћи да се ради „профилактички”.

Плата за комфор

Јасно је да тако лак начин надзора над грађанима захтева извесне жртве: сваки грађанин ће сасвим зависити од компјутера. И, наравно, од оних представника државног апарата који тај компјутер контролишу. На тај начин, административно–компјутерски систем постаје нови критеријум којим се дефинишу појмови Добра и Зла, а што је раније припадало само Господу Богу. Сада „он” све контролише, кажњава и награђује, милује или убија. Сада „Њега” треба писати великим словом.

И тек сад смо дошли до разлога због кога је мене тако узнемирила ова тема. Десило се да сам прочитао у Библији, у Откривењу Јована Богослова (глава 13) такве стихове: „И учини све (Звер, антихрист), мале и велике, богате и убоге, слободњаке и робове, да им дају жиг на десној руци њиховој или на челу њиховом, да нико не може ни купити ни продати, осим ко има жиг, име звери или број имена њезина”.

Наравно, могуће је не обраћати пажњу на Библију. Али кад радиш у комитету за буџет и видиш какве новце пореска администра-

ција издваја управо ради потајне контроле над сваким човеком, и кад знаш да се идентификациони кодови уводе управо због тога да у догледној будућности без њих нико не може „ни да купи ни да прода“, невољно ти пада на памет питање: „Како је Јован Богослов о томе могао да зна пре 2000 година?“ Јер пре само стотину или чак педесет година такву врсту контроле нико није могао ни да сања. Кад сам погледао како тај одломак тумаче у богословској литератури, схватио сам да људи нису имали ни представу о томе како ће то у ствари да изгледа. Можете се на разне начине односити према Библији, али као је она могла да предскаже оне форме које су нам јасне тек данас, њене информације треба пажљиво проучити.

Логика свеопште контроле

Пробајте шта било да кажете против логике те тзв. ДПАУ (Државне пореске администрације Украјине). Да ли мора да се контролише уплата пореза? Мора. Контролишу је. Али како да утврде да ли правилно плаћате порез ако нису утврдили колики су вам приходи? Значи треба контролисати приходе. И то је, на први поглед, правилно. Али како да контролишете приходе ако немате увид у расходе? А шта, ви трошите превише пара? Систем постаје сложенији.

Али то није све. Још сложенија је контрола сваке конкретне куповине сваког конкретног човека. И опет кажу: „Ако сте поштен човек, шта имате да кријете? Да, знаћемо шта једете, шта купујете, колико трошите на себе. Али, чега се ви ту бојите?“ И поштен човек, начелно, то прихвата нормално: „Стварно – чега да се плашим? Нека се лопови плаше. Све је то за моје добро“.

То јест, успоставља се потпуни надзор човека у области потрошње и услуга. О вама се све зна: где и шта купујете, куда и како се крећете. И због чега. Али, зашто да се плашите? Ви сте поштен човек... Хајде да вас проверимо. За ваше добро. Можда неко има сиве приходе из којих се праве сиви расходи. Дајте да то нађемо, искоренимо – и све ће бити у реду. Унутрашњи органи ће такође прихватити ову идеологију са усхићењем: „А зашто да вам не прислушкујемо телефон ако сте поштен човек? То је за ваше добро, а вам ниједан манијак не би телефонирао и узнемиравао вас“. Шта да кажете на то?

Сви као сви

Али ако већ знамо шта купујете, и ако сте поштен човек, да видимо за кога ви гласате? Ако читате „Лењин у Смољном”, купујете „московску” кобасицу и једете у ресторану „Црвена Москва” можда ћете и гласати неправилно. Вашом наивношћу и необавештеношћу могу да се служе „лоши, опасни политичари”. Али, ако сте ви поштен човек, зашто онда компетентни органи да не знају где идете, с ким се срећете, шта причате? Све је то за ваше добро, да вам помогнемо да не учините преступ! Сви ви знате да има манијака који убијају људе. Ако сте поштени, зар сте против тога да надлежни органи знају шта ради сваки човек? Питајте мајку чија је кћи зверски силована, убијена и спаљена! Колико невиних људи ћемо спасити! Ко ће да се буни против таквог надзора? На којој основи, ако је поштен човек?

Тако ће бити успостављена тотална контрола над свим грађанима. И сви ће почети да живе „срећно”.

Нове заповести и нови јунаци

У то време контролисана средства масовног информисања у умове људи унеће нове критеријуме добра и зла. Очито је да све што избегава контролу представља зло које треба искоренити. „Гледајте само тог криминалца! Покушао је да се извуче из области надзора да би починио криминална дела!” И показаће на телевизији таквог злотвора. На тај начин, покушај да се избегне контрола постаће један од највећих преступа у „срећном” друштву. Да тако нешто не би било могуће, електронске чипове ће уграђивати још од детињства, приликом вакцинасања, рецимо. Ненаметљиво, удобно, друштвено корисно.

Ево нових јунака. И они се појављују на ТВ екранима. Они се боре за моју и вашу срећу тако што уништавају последње остатке, беле мрље, ненадзираних области на планети, рецимо у џунглама Амазоније. Они уграђују чипове представницима опозиције, проституткама, полуделим секташима, враћајући их у окриље друштва. Поздравите их! Они носе добро! А добро – то је тотална контрола. И нема јој алтернативе.

Морал, само морал

Једном сам писао неки документ и употребио израз „хришћански морал”. Дошао ми је један уважени човек и рекао: „Молим те да не пишеш ’хришћански морал’, него само „морал”. Има много атеиста и људи других вера”. Питао сам га: „Шта је за тебе морал?” Почео је да наводи: „Не убиј, не укради, не лажи, не пожели ништа што је туђе”, и навео скоро свих десет заповести. Али, хоће ли човек да испуњава те заповести кад не верује у Бога и кад је уведен да га нико неће казнити? Јер постоје разне врсте морала. Постоји морал људождерских племена – за њих је морално појести ближњег свога. Ти се људи споља ни по чему не разликују од нас: исто ткиво, иста физиологија. Али ако га мама од детињства учи да је корисно појести ближњег (поједеш ноге – трчаћеш брже, поједеш руке – даље ћеш бацати копље, поједеш главу – бићеш паметнији), то ће за њега бити морал!

У бољшевичком друштву сматрало се моралним откуцати оца НКВД-у. Таквом деци су чак дизали споменике. А приватно радили било је аморално и кажњиво.

У новом тоталитарном друштву управитељи ће обликовати свој морал: „Зашто нећете да ми знамо шта ви мислите? Види, молим те, они нешто крију! Не желе да буду поштени! Можда су замислили терористички акт! То је неморално! Ево злочинаца!”

Зато ће све зависити од онога ко буде обликовао нови морал. Зато и пишем „хришћански морал”. Појам је свима јасан и прошао је испит времена.

Крећемо се ка таквом друштву које ће бити вештачки направљено и у коме ће господари своје поруке наметнути као нови морал. То је бити роботско – људски концлагор, сурови државни апарат, који ће живети својим животом, успостављајући све већу контролу над друштвом.

Легион и његов лидер

У свету се већ обликује систем тоталне контроле над људима. На Западу то иде много мекше него код нас, без свирепости порезника, самовоље, грубости. И тамо се, међутим, види измена која је општа

тенденција: индивидуална слобода, којој се стремило од доба Ренесансе, и која је била главна парадигма развоја Европе до данас, више није у моди. Садашњи систем државне контроле, принуде и притиска (чак одевен у либералну одећу бриге о „људским правима“) тежи ка ограничавању стварних слобода личности.

Таква контрареволуција збива се у свим сегментима савременог западног друштва: од коришћења видео-камера ради праћења деце у дечјим вртићима до последњих одлука Европске Уније о укидању тајности рачуна физичких лица. Просечни малограђанин већ је спреман да све своје бриге, старање о својој безбедности и надзор над собом повери административно–компјутерском систему. То јест, човеку који ће тај „систем“ контролисати. И тада ће оно што се дешава у држави, а затим и у целом свету, зависити од личних каквота онога који се налази на врху власти.

Нажалост, знамо ко се углавном пробија до самог врха власти. Ми имамо јако мало шансе да то буде најчаснији, најскромнији и најпоштенији човек. Пре ће то бити најжешћи и најсуровији, спреман на све да би дошао до власти. Порочна личност, с глобалним циљевима и претензијама, која нема никаквих моралних ограничења у методима достизања тог циља.

И он ће у рукама имати потпуну контролу над човечанством. Људи су спремни да постану предмети такве контроле и у томе не виде ништа опасно.

Уверен сам да ако би се појавила снажна и привлачна личност, која би рекла: мора да постоји један светски поредак, ради добра свих, ради светске победе „добра“ над „злом“ – многи ће је подржати. Све ће се обављати под видом борбе против тероризма, нарко–мафије, трговине белим робљем, сиве економије, неплаћања пореза. Средства масовног дезинформисања ће ту идеју масовно подржати и у један глас ће клицати: „Слобода, једнакост, братство!“ Могуће је да ће грађани многих држава, већ уморни од самовоље локалних политичара, сами гласати за „један и неделив“ светски поредак.

Електронска средства масовног обавештавања тренутно ће сваком наметнути идеју да је нови поредак привлачан, мудар, одлучан, алтруистичан и масован, као и његов лидер. Могућност ефикасног

коришћења административно–компјутерског система за локализацију опонената врло брзо ће довести до свеопште „активне” и „свесне” подршке новим идејама од стране становника цивилизованих земаља. Савез тих држава, имајући огромну војну предност, „убедиће” нецивилизоване државе да схвате предности новог поретка и постану његов саставни део. Кад пишем те редове, не сећам се само Југославије и Ирака, него и још једног места из Откривења Јовановог: „И чињаше знамења велика, па учини да и огањ силази с неба на земљу пред људима. И обмањује оне који живе на земљи чудесима, која јој бише дана да чини пред звијери, говорећи онима који живе на земљи да начине лик звијери, која имаде рану од мача и оста жива. И би јој дано да лику звијери даде дух, да лик звијери проговори и учини да буду побијени они који се не поклоне лику звијери (Откр. 13, 13–15).

Затим ће свима у руке усадити чипове. А онима који се одликују – на чело. И тако ће завршити са свим „злом у свету”.

Простота манипулације

Све се то удвостручи ако о човеку знаш најинтимније ствари – шта га радује, шта га жалости, чему тежи, чега се боји – таквим човеком лако је манипулисати. Човек, наравно, може да сакрива своје мисли о контакту с другим човеком, али неће моћи да сакрива своје мисли ако стално прате његову животну делатност.

Ако човека, на пример, питају да ли је гладан, он може да се уздржи и каже да није. Али ако компјутер тог човека после пет минута фиксира у кафани, у којој он наручује бифтек с прженим кромпирима, салату, пицу, сладолед и сок од парадајза, јасно је да је тај човек био гладан. И да је лагао. То јест, ваша спољашња активност вас открива много боље него ваше речи.

Зато ће ефикасност испирања мозга пропагандом у таквом друштву бити јако велика. Ако хоћеш да читаш „сумњиву” књижицу и пишеш љубавне песмице, мораћеш да купиш оловчицу и свещицу. И „систем” ће те фиксирати. Компјутер ће чак да види којом брзином трошиш оловке и свеске и доставиће ти где треба да би се установило – шта ти пишеш? По ком основу ти то кријеш ако си поштен?

Јер могуће је спровести истрагу и доказати да покушаваш да утекнеш од контроле. Или си имао вишак расхода од десетак динара. Да нећеш можда да се спориш са системом? Компјутер нема предрасуда, нема грешке. Можда сумњате у целисходност и добро које доноси тотална контрола?

Фантастика и прошлост

Да смо о овоме говорили само пре десет година, нас би, у најбољем случају, сматрали за „научне фантастичаре”. Мада је вероватније да би нас дијагностификовали као неизлечиве.

Сада је све то апсолутно стварно са техничке тачке гледишта. Током 2000 година људски ум није могао да појми пророчанства о ономе чему смо сада сведоци. Али ако се оно што је предсказао Свети Јован Богослов збива сада, онда је следећи корак – Армагедон.

Човек се налази пред правом претњом да изгуби слободу избора коју му је Бог дао као Свом створењу. Предложиће му другог бога који све контролише. Сви покушаји човека да успостави везу с Творцем биће штетни за друштво чији је главни циљ – тотална контрола. Зато ће свака религија која покуша да дође у познање Бога постати опасна, то јест, забрањена. А пошто ће она бити нарочито опасна, за „систем” ће бити боље да је елиминише као „неконтролисану”, него да је остави живом и без надзора.

Шта чинити?

Како државу одвратити од тоталне контроле над личношћу које почиње од правилне и добре тежње да се надзире уплата пореза? Да ли то треба радити?

Уверен сам да треба. А због чега би Бог слао људима своја упозорења? Шта је то ако није позив да се замислимо над својом будућношћу и да исправимо своје путеве?

Зато је целисходно бавити се на први поглед баналним стварима каква је пореска реформа. Јер, почети пут ка свом спасењу мора се од испуњавања једноставних и јасних заповести Творчевих, од схватања стварне претње и погубности тоталне контроле.

При сложеној пореској администрацији увек је лакше надzirати личност – а онда ћемо се ми, тобож, већ разабрати у томе ко шта нарушава. Наш систем опорезивања је јако сложен.

Зато треба мењати саму идеологију опорезивања. Треба да се одрекнемо надзора над личношћу и да надзиремо финансијске операције. Савремене банкарске технологије дозвољавају да се аутоматски скидају одређене своте приликом економских операција. Приликом сваке трансакције може се тако убирати порез од 5% до 10%. На пример, за десет динара вам продајем оловку. Ви ми дајете новац и динар аутоматски иде држави. Нема везе каква је наша операција, какви су наши односи. Чим ступимо у економске односе, одмах 10% иде држави. Ако хоћете да оперете новац, то јест, да га укључите у легалне токове – изволите, паре аутоматски иду држави. Хоћете да ставите готовину на рачун – изволите, одговарајући проценти одмах иду у буџет.

Шта даје такав систем?

На тај начин пореска полиција неће морати да упада код човека у канцеларију и да све баца на патос проверавајући да ли у сефу неко крије готовину. То је наша ствар у каквој их форми ми држимо. За пореску полицију је битно какве су наше званичне операције и да ли је држава добила своје. Ако уговор иде нелегално, онда се тражи роба, робни токови. То јест, интерес се премешта са конкретног човека (чиме се бави, шта једе, да не троши много пара?) на робно–новчане токове. При томе ће се сачувати огроман део буџета, јер систем надзора над личношћу је прилично скупа играчка.

Систем који предлажемо је несавршен, али његови недостаци (каскадни ефекат, итд.) нису ништа кад се упореде с опасношћу тоталне контроле. Постоји такође и мноштво дугих проблема, који траже тренутно решење (реална слобода савести и слобода изражавања, независност и праведност правосуђа, права опозиција, итд.). Али сада је најважније појмити зашто се мора избећи систем тоталитарне контроле. Није проблем у томе што не желимо да нас неко прислушкује или у томе што нешто кријемо. Опасност те тенденције је у томе што ће она постати државна идеоло-

гија, форма постојања државе, и највиши циљ државног апарата. Ако сте прочитали довде, време је да се упитамо: куда идемо? Не треба ли дакле, да послушамо упозорење Светог Писма и да уложимо све напоре да не постанемо жигосане слуге Звери, лишене душе и права на спасење?

*„Рус државнаја” (80/2001. год.)
Александар Турцинов*

Саопштење Светог синода Руске православне Цркве поводом електронске идентификације људи

Свети Синод Руске Православне Цркве упутио је Обраћање органима власти Заједнице Независних Држава и Балтичке области. Узрок за то обраћање је забринутост једног дела верника која се појавила због електронске идентификације грађана, стварања и унификације електронских база личних података, као и отпочеле или планиране у неким земљама акције издавања нових легитимација које садрже електронску информацију о природним својствима људског тела — биометријске податке.

Схватајући неопходност бриге о јавној и државној безбедности, борбе са криминалом и нарочито тероризмом, Свети Синод се са разумевањем односи према бризи оних који су на власти да се спроведе неопходна евиденција грађана од стране државе. Од најстаријих времена односи међу људима и народима решавали су се постављањем питања које је Исус Навин код Јерихона поставио арханђелу Михаилу: „Јеси ли наш или наших непријатеља?” (Ис. Нав. 5, 13). Једна од првих у историји мера пописа становништва спроведена је по непосредној заповести Божијој: „Избројте сву заједницу Синова Израиљевих, по њиховим племенима, по породицама, по именима њиховим” (Бројеви 1, 2). Мајка Божија и свети праведни Јосиф потчинили су се законитом захтеву власти и учествовали у попису становништва Римске империје у Витлејему.

Нема ничег греховног у томе што се за евидентирање грађана и безбедности човека и друштва користе најновија техничка достигнућа, па и електронска средства, која само развијају првобитне методе. Рецимо, описи и слике човечијег лица у циљу безбедности коришћени су и у древна времена. Усавршавање метода њиховог записивања нема у себи ништа начелно ново.

Па ипак, поред низа техничких преимућстава, стварање и унификација масе личних информација, као и развој средстава електронског препознавања личности, у себи крије не мало опасности. Све више расте зависност човека од техничких пропуста, грешака, немарности чиновништва или упада злонамерника. Није искључена ни могућност централизованог сабирања података о личном животу грађана и њиховим уверењима. То је претња правима и слободама личности, ствара могућност тоталне контроле човековог живота, па између осталог, и његовог погледа на свет. Такав развој догађаја оснажује опасност од односа према човеку заснованог на предрасудама које се тичу његових религиозних, политичких и других уверења.

Дата опасност добија веома реалне обресе у тренутку кад се у националном и међународном праву утврђују идеје моралног и светогледног релативизма.

За православне хришћане, вернике наше Цркве, која је у XX-веку преживела невиђене по масовности и суровости прогоне због исповедања имена Христовога, крајње је драгоцену могућност живљења у складу са нормама вере. С тим у вези Свештеноначалије Руске Православне Цркве преговара са властима и то не без успеха, по читавом низу питања, обавештавајући црквени народ о току и исходима таквог дијалога.

У многим питањима власти су већ изашле у сусрет захтевима верујућих. Веома је важно да се у тој деликатној сфери све што предузима спроводи јавно, под строгом друштвеном контролом. Обративши се властима земаља у којима највећим делом живи паства Руске Православне Цркве, Свети Синод је изрекао низ жеља, чије би задовољење могло да уклони присутну забринутост и да не подвргне искушењима лојалност према грађанским законима, карактеристичну за православне хришћане.

Посебно је указано на опасност од скупљања и чувања података о личном животу људи, нарочито о њиховом религиозном и политичком избору, здрављу, познанствима, путовањима и слично.

Сматрамо неоправданим даљинско препознавање човека без његовог знања, нарочито на местима на којима није дужан да се представи.

Сваки човек мора да зна каква се заправо информација налази у његовом „електронском досијеу”, и да има могућност да из њега укло-

ни податке који су изгубили актуелност. Листу података који се сабирају и чувају, по мишљењу Цркве, треба јасно дефинисати и учинити општепознатом.

Чини нам се важним да се разрада електронских система идентификације и евидентирања грађана води очевидно, под контролом јавности, са јасним тумачењем мотива, као и објашњењем значења символа који се у том процесу користе.

Сматрамо неопходним да се јасно и исцрпно дефинише списак установа које имају приступ базама података, као и усвајање мера за заштиту личних информација, са појачавањем одговорности за незаконито коришћење истих.

Средства препознавања човека не смеју да штете његовом здрављу, понижавају његову част и достојанство. Сматрамо неприхватљивим све врсте средстава препознавања која би била неодвојива од људског тела (тзв. био-чипови, нап. В. Д.).

У системима евиденције људима се не сме додељивати некакав број који ће се користити уместо имена. Слично броју пасоша, евиденциони бројеви могу да се односе на број докумената или записе у бази података, а не на личност.

На крају, а то је најбитније, недопустиво је да људи који из разних разлога буду одбили да учествују у новом идентификационом систему буду бачени на маргину живота, суштински ускраћени у области својих права, подвргнути дискриминацији приликом запошљавања, дељења социјалне помоћи, итд. За такве грађане мора се обезбедити алтернатива, која им омогућује да пуноправно живе у друштву, не правећи препреке остварењу њихових права и слобода, коришћењу законских олакшица без обзира на ову или ону форму идентификације личности.

Православне хришћане позивамо на то да схвате да је примање или непримање нових докумената, па и оних који садрже електронску информацију о природним својствима људског тела, нешто што не сме да служи да би хришћани осуђивали једне друге, да би сејали пометњу и раскол у Цркви.

Хиљадугодишње искуство живота у Христу сведочи да Господ чува унутрашњу слободу хришћана, у каквим год да се условима налази, јер „Господ је Дух; а где је Дух Господњи, тамо је слобода” (2. Кор. 3, 17).

Посланица Св. Синода Украјинске Православне Цркве (Московске патријаршије)

Свети Синод Украјинске Православне Цркве, непрестано се старајући поучавању здраве науке православне вере и разобличавању оних који сеprotиве (Тит. 1, 9), обраћајући пажњу на озбиљну и дуготрајну узнемиреност црквеног православног народа и пастирски узимајући у обзир непокојство добре савести многих грађана наше Отаџбине поводом проблема идентификационих бројева, сматра својом светом дужношћу да то питање поново размотри и да се обрати својој духовној деци, грађанима Украјине и њеним властима следећом Изјавом:

Питање о увођењу идентификационих бројева и раније је, не једном, било тема детаљног разматрања, чији су резултат одлуке Св. Синода наше Свете Цркве чије важење и непроменљивост потврђујемо опет.

Ипак, нове околности створиле су неопходност да дамо неколико објашњења ради продубљавања поимања дате тематике у контексту есхатолошке димензије наше вере (то јест онога што се тиче судбине Цркве и Њених чеда у последња времена пред крај света.) Наша вера, заснована на историјским сведочанствима Светог Писма и Символа вере Христовом и Његовој спасоносној победи, окренута је ка будућности, догађају Другог и Славног Христовог доласка, после кога ће настати ново небо и нова земља. Други Долазак је испуњење хришћанске вере, без којег Хришћанство губи свој смисао. Зато очекивање Другог Доласка траје кроз сав живот Цркве и њено богословље. Апостол Павле каже да сваки пут кад служимо Евхаристију, смрт Господњу објављујемо „док се не врати” (1. Кор. 11, 26). И сваког дана, читајући Символ Вере, ми исповедамо веру у Долазак Христов који чекамо и веру у живот будућега века.

Есхатологија, као реално збивање у будућности, присутна је у нашем садашњем животу, испуњавајући га хришћанском надом и смислом. Зато се она не сме разматрати једнострано, то јест као тема која се не тиче нашег садашњег постојања, али, с друге стране, не може се прихватити као дело личног избора сваког хришћанина, нешто сасвим приватно. Зато је брига због будуће судбине света природна за сваког верника, јер је повезана с његовом личном судбином.

Ипак, реалност очекивања будућег живота и Другог Доласка као догађаја, претпоставља и историјску стварност свих појава са њим повезаних. Другом Доласку Христовом претходиће појава и краткотрајно зацарење антихриста, који ће хтети да буде Бог уместо Христа Бога, и захтеваће за себе такве почести које припадају само Богу. Они који га буду примили као Бога, примиће његов знак („печат антихриста” (Откр. 13, 16–17), који ће им дати могућност да обитавају у простору који ће привремено контролисати антихрист. А ко буде остао веран Христу, и не поклони се антихристу, биће лишен свих права и, на крају крајева, чак и свештеног дара Божјег – живота. С царством антихриста у будућности повезана су два питања чији су корени у садашњици: појам жига и права и слободе личности.

Добијање антихристовог жига подразумева свесно поклонење њему као Богу. За неке ће оно бити добровољно, за друге – принудно, али у оба случаја свесно. Печат (сам по себи) – јесте техничко средство које ће дати могућност да се буде у свету потчињеном антихристу, и без поклоњења њему он није ништа, нема никакве мистичке стварне власти над човеком. Па ипак, царство антихриста неће бити могуће без одговарајуће техничке базе, помоћу које ће он покушати да оствари свој циљ.

У вези с тим, било каква, чак и предвидива, ограничења политичких и привредних права и слобода грађанина помоћу техничких средстава у хришћанском линеарном поимању времена усмереног свом крају добијају своју есхатолошку димензију и не могу а да не узнемире савест чланова Цркве, тако да се поставља питање: с каквим циљем се то ради? Проблем права и слобода у том случају не може бити приватна ствар верника.

Садашњи процес кодификације грађана тиче се непосредно политичке и економске активности грађана. Уводи се у формама које имају типолошку сродност са ограничењима апокалиптичких времена. Притом се све време игноришу и блокирају стварни методи остварења функције државне регулације и контрола у области јавне економије и политичке делатности, што код верника изазива апокалиптичке паралеле.

Очима вере у садашњем току догађаја ми можемо учити извесне есхатолошке знаке. У исти мах, пројављујући потребну трезвеност, не смемо да те знаке поимамо као догађаје самог краја света. Зато оне који су примили идентификационе бројеве, добровољно или принудно, не треба схватати као одступнике од вере. С друге стране, не треба приморавати оне који свесно то не желе на примање кодова, а, у случају несагласности с њима, због верске осетљивости, називати их фанатицима и секташима.

Пошто нам се у контексту Божанског Откривења указује есхатолошка усмереност и погубност свестране техничке контроле над личношћу, ми не можемо да будемо равнодушни према увођењу исте у нашу домовину, где нам је Господ одредио да живимо и земљу коју нам је дао преко наших родитеља. Бог, Који свиме управља, је, ради добра Својих чеда, устројио тако да садашња техничка средства, без обзира на неједнозначан однос према њима, могу да на задивљујући начин послуже за решавање државних проблема на начин прихватљив за хришћане. Али, притом, државна власт, декларишући своју приврженост новим политичким стандардима, мора да се према осећањима својих грађана односи часно и одговорно.

Изградња новог демократског друштва је, у ствари, изградња грађанског друштва, које признаје реалну, а не митску власт тих истих грађана који га чине. Зато се задатак извршне власти састоји у решавању проблема грађана, који имају стварну власт, коју су делегирали држави.

Сваки покушај државних чиновника да наметну грађанима своје решење било каквих питања, позивајући се на некакве тобож важне разлоге, непосредно је супротан концепту грађанске државе. Резултат је не процват, него тапкање у месту. Власт мора наћи начина да реши проблеме, а не да решавање истих блокира,

нарочито кад је реч о свештеним, Богом даним, правима и слободама човековим.

Одбијање одговорних представника државне власти да пређу на алтернативни модел регулације привредне делатности грађана (нарочито у вези с плаћањем пореза), или вештачко стварање проблема око увођења истог, с пуним правом се доживљава као нарушавање основних начела демократије и неодговорност према народу. У религиозном контексту такве акције власти добијају апокалиптичну димензију, што се може оценити као свесно или несвесно припремање техничке базе која погодује зацарењу антихриста. Таква позиција власти у будуће неће доприносити смањивању напетости у друштву, нити ће његовим члановима пружити данас тако неопходну стабилност и наду да ће се живот побољшати.

Обраћамо се свим људима добре воље на Украјини да учине све што је могуће да би се спречио сукоб између власти и верујућих.

Још једном упорно позивамо представнике свих органа власти да помогну остварењу законски загарантованог права верујућих да живе и врше своје грађанске дужности у складу с религиозним уверењима, а нарочито да остварују финансијске операције без бројчане идентификације, као ни да не допусте универзалну примену идентификационог броја у свим областима људског живота.

Такође молимо власт да разради механизам којим би верници што су раније примили идентификациони број истог могли да се одрекну, јер сматрају да не могу да га користе због својих религиозних уверења, и да им се омогући да остварују своју економску делатност у оквиру алтернативног обрачунског система плаћања, као и они који уопште нису примили те бројеве.

Вернике призивамо да се, по речима, ап. Павла, „не колебају умом и да се не смућују ни духом ни речју... као да је већ дошао дан Христов” (2. Сол. 2, 2).

*Поглавар Украјинске Православне Цркве
Блажењејши Митрополит Кијевски и све Украјине Владимир
са члановима Св. Синода
Дано у Кијеву-Печерској Лаври
29.12.2003.*

***

Негде, почетком деведесетих година XX века, ишао сам у супер-маркет „Алонсо” у Господар Јевремовој (Јовановој?) улици у Београду, да гледам како касирке, помоћу читача нове генерације, очитвају бар-код с производа. Говорио сам себи: „Ето, стигло је!” Негде у дубини душе сам веровао да то неће доћи до нас, бар не још. А ево, сада, 2009. године, све продавнице у Србији то имају. Морају да имају. Нада ми се показала узалудном, као и нада да билборди, које сам гледао у Солуну 1993. и 1994, неће окупирати наше улице. Сада нас, уместо Лењина и Тита, са великих плаката посматрају рекламе за аутомобиле и доњи веш...

А онда је, 2003, у Србију стигао чип. Све оно о чему се писало и говорило, почело је, на наше очи, да се остварује у нашој (?) држави. Није се могло ћутати. Наравно, одбрана од јуриша на приватност није није само хришћанска тема. Око борбе за ненадзирану, слободну личност, могли су да се окупе и леви и десни, и монархисти и анархисти – свако из свог угла и свако на свој начин. Тада сам написао једна текст, који је много пута прештампован, и на разним местима објављен. Циљ текста је био да се људи покрену на делање, на борбу за слободу.

Нове личне карте – да или не?

У Србији је и министар полиције у влади ДОС-а, г. Душан Михајловић, крајем 2003. године најавио увођење нових личних карти са електронским чипом. Сва опрема је, без икакве јавне расправе и скупштинских одлука, купљена од „Мотороле”, и припремљена за увођење, до кога, међутим, још није дошло. Било је различитих, углавном негативних, реакција у штампи, па су се тим поводом оглашавали „НИН”, „Огледало недеље”, „Геополитика”, итд. О чему се, заправо, ради? Ради се о глаци, наравно.

Реч је о покушају наметања нове врсте државне тоталитарне контроле становништва под видом личне карте, која би у чипу садржала низ података читљивих само полицијском компјутеру (позорници би, рецимо, били снабдевени мини-компјутерима у својим аутомобилима, и били би директно „прикачени” на централну базу података у Београду.) Основно што би се у чип убацило био би отисак прста, као биометријски елеменат, а затим и читав низ других података. Лудило биометрије почело је да се силом намеће свету од сумњивог 11. септембра 2001, од када САД, у „борби против тероризма” (читати „Велику превару” Тијерија Мејсана), уводе невидене мере полицијске контроле на својој територији, тражећи то исто од својих партнера у изградњи Новог светског поретка, пре свега Европске Уније. На захтев Вашингтона, сви европски путници у САД морају да дају своје биометријске параметре на аеродромима пре путовања, а затим се подаци о сваком путнику складиште у меморији америчких полицијских компјутера. У оквиру „борбе против тероризма”, влада Тонија Блера покушава да наметне личне карте Британцима (који их никад нису имали; и они, попут Американаца, који такође немају личне карте, сматрају да су исте најнепосреднији насртај државе на приватност појединца.) Личне карте такође садрже чип са биометријом. Међутим, покушај увођења истих наишао је на огромно противљење, пре свега стручне правничке јавности, бораца за људска права и адвоката, који су тражили да се процес увођења истих хитно обустави.

О каквом је чипу реч?

Ко год користи Телекомову „хало-картицу” зна како изгледа чип са кога се читава колико је још кредита на њој. Нешто слично треба да има и нова лична карта. Понављамо, у чип ће бити, поред отиска прста, уписани и други подаци, до којих обичан човек не може да приступи. Електроинжењери које је „НИН” консултовао (број од 25. марта 2004.) наводе да човек који има чип уграђен у личну карту може бити праћен на следеће начине: „Уколико би се лична карта користила приликом подизања новца у банци или безготовинског плаћања, могла би се формирати евиденција о нечијим трошковима. Уколико у нове личне карте буде уграђен тзв. смарт – чип (према подацима из МУП–овог прес материјала такав чип ће

бити уграђен у нове личне карте, нап. В. С.), било би могуће пратити кретање грађана уколико би се на одређеним местима поставили уређаји који би, када неко прође крај њих, читавали чип који је уграђен у личне карте. Нешто слично овоме се тренутно може видети на Копаонику. Тамо скијаши добијају картице са чипом који региструју уређаји постављени на уласку у ски стазу”.

Србија није имала обавезне личне карте све до нацистичке окупације 1941. године, коју су наставили комунисти. Бора Вујић, хроничар Ваљева, каже: „Личне карте први пут се појављују у Србији пред почетак Првог светског рата. Оне нису биле обавезне и грађани их нису желели тврдећи да су намењене џепарошима, а да поштен свет свој идентитет доказује помоћу два сведока”. Данас личних карти нема, поред САД, ни у Данској, Аустралији, Индији. Необавезне су у Данској и Француској, а у Шпанији не морају да се увек носе уз себе.

Па добро, зашто неко настојава да убога и сиромашна Србија добија обавезне личне карте с чипом?

Очито, ми смо експериментални полигон, који, као земља „вируса који треба уништити” (тако је Србе назвао Дејвид Гомперт из RAND-корпорације) први мора да постане огледни концлагор у Европској Унији. А коначни циљ је, ма како то неком сулудо изгледало, уградња био–чипова са радио–предајницима које могу пратити сателити – људима под кожу! У САД је већ 2002. фирма „Applied Digital Solutions” уградила чипове првим добровољцима – брачном пару Џејкобс и њиховом сину, а сада, за 200 долара, масовно продаје ову опрему богаташима широм света, да би себе и своју децу „заштитили од киднаповања”. Такође, био–чипови се препоручују војним и полицијским специјалцима, јер је чип утиснут под кожу, па је немогуће направити погрешну идентификацију. Неће проћи дуго, а чипови ће бити понуђени човечанству као замена за пасоше, сличне карте, кредитне картице, новац. Билборди ће широко рекламирати: „Само ваш чип!”, а стварчица ће бити крајње јефтина (тако је било и са мобилним телефонима – некад доступни најбогатијима, сад су доступни свима.) Једна фирма у Русији је већ узела право на дистрибуцију био–чипова широм ове земље, што је „Applied Digital” компанија срдечно поздравила. Рашће јој профит, али и надзор над Русима биће бољи.

Господари „врлог новог света” су ово одавно планирали. Жак Атали, дугогодишњи директор Европске банке за обнову и развој и биограф Ротшилдових, у својој књизи „Линија хоризонта” писао је следеће: „Основа технологије будућности је микрочип, који ће бити уграђен у све предмете, који ће постати нешто попут продужетка наших чулних органа, функција нашег организма”. Средства везе и надзора неће моћи да се избегну. Атали додаје: „Човек будућности нигде неће моћи да се сакрије... Први пут ће човек бити без адресе... Да би се идентификовао номад будућности, биће довољно да се наведе његово име или његов број”.

На крају крајева, предсказано је и у Откривењу Јовановом да нико неће моћи ни купити, ни продати, ко нема печат звери, антихриста, на десној руци или на челу (Откр. 13, 16–18).

Хоћемо ли бити стока коју жигошу? Не, не и не! У Грчкој се Црква упорно борила. Иако су из нових личних карата властодршци – евроунијати успели да избаце одредбу о вероисповести, те нове личне карте и даље су обичне – немају електронски чип у себи. Грчки народ је показао да је спреман на отпор. И то свакако треба имати у виду. Иако нове личне карте у Србији нису жиг антихриста, оне су припрема за њега. Треба се борити за право НА ЖИВОТ БЕЗ ЖИГА.

***

Врло брзо, у Србији су се појавили појединци и организације које су тражиле право на слободу. У Србији су почели да чипују све редом: од паса и мачака, преко крава, до коња. Очито, и људи чекају у реду за чиповање. За сада их убеђују да приме личне карте, здравствене књижице, возачке дозволе. А сутра – зна се...

Но, чињенице су моћног оружја у борби против ропства. Чињеницама се служила и неваљина организација „За живот без жига”, која се огласила својим аргументима већ 2006. године. Ево их:

За живот без жига

Поштовани слободни становници Србије,

Дошло је време за повлачење црте и одлучно иступање против највећег насртаја на саму основу људске слободе у историји ових простора. Како се већ више пута током последње две године најављивало по новом Закону о личној карти, крајем јануара 2007. године власт у Србији намерава да започне са издавањем нових личних докумената, који у себи садрже чипове са биометријским подацима, тј. меморијским записима отисака прстију, потписа и дигиталне фотографије сваког становника Србије. За почетак. Нико не зна који ће се све лични подаци касније додавати – попут генетских записа, интимних животних детаља, полицијских досијеа и слично. Међутим, када се једном тим путем крене, повратка нема.

Зашто смо против?

1. Биометријске личне карте на националном нивоу су уведене у неколико држава света, углавном далекоисточних. У Европској унији велика већина земаља нема такве личне карте, нити планира њихово увођење. Оне нису услов за улазак у Европску унију, нити њихово увођење доприноси бржем уласку (Словенија има има обичне пластичне карте са вишим нивоом заштите).

2. Земље које су планирале или планирају да уводе биометријске личне карте суочене су са отпором мислеће јавности и друштвене заједнице уопште. У Великој Британији је покушај увођења биометријских личних карти довео до вишемесечних дебата у парламенту и бурних реакција академских грађана.

3. Стручни органи, какав је Заједнички комитет за људска права Британске владе, процењују да је пројекат увођења биометријских личних карти на националном нивоу потенцијално у колизији са европском Конвенцијом о људским правима, а званичне студије о изводљивости показују да такве личне карте не гарантују стопроцентну поузданост и аутентичност.

4. У Србији пројекат набавке опреме за израду биометријских личних карти није прошао ни скупштинску расправу, ни обавезан тендерски протокол, ни законско додељивање новца из републичког буџета.

5. Није тражена масовна сагласност грађана за проширивање базе података коју ће држава о њима водити, нити су организоване јавне дебате.

6. Пројекат директно угрожава приватност личности, као једно од фундаменталних права данашњице. Отвара се простор и за тајне електронске архиве.

7. Бирократски апарат добија моћ манипулисања огромним бројем података преко централизоване базе, а могућа је и продаја делова базе трећим лицима.

8. Постоји могућност скривених програмских процедура у систему, који би омогућили одлив података страним службама.

9. Злонамерни упади споља или намерно исправљање централизоване базе изнутра носе огромну опасност по интегритет личности, као и по националну безбедност земље, пошто би сви интимни подаци о држављанима били централизовани на једном месту.

10. Усвајање овог пројекта у будућности води ка много тоталитарнијим концептима интеграције свих докумената у један, чиме би се избрисала анонимност токова новца и отворио пут тоталном надзору државе над појединцем. Минијатуризација целог система се полако спроводи у свету, у виду поткожних чипова, због чега Хришћани свих конфесија изражавају оправдан страх од најаве

тоталитарног режима описаног у Јовановом Откровењу (гл. 13, ст. 16–18).

Да ли знате:

– Да је за нове личне карте, ван очију јавности, *три године пре доношења закона*, купљена опрема у вредности од 100 МИЛИОНА АМЕРИЧКИХ ДОЛАРА?

– Да су стопиране све истраге увези са овим незаконитим послом?

– Да у Србији није донет одговарајући Закон о заштити личних података? Да ви, дакле, не знате ко користи ваше податке и у које сврхе, нити који се подаци о вама чувају?

– Да су у САД у мају 2006. украдени подаци о 26,5 милиона ратних ветерана из базе података Ветеранске администрације у Вашингтону, и још неколико милиона из других, разних база података?

– Да је контролер британске обавештајне службе MI–6, баронеса Дефни Парк, изјавила испред британског парламента у марту 2006. да би увођење личне карте везане за централну базу података у Британији било „поклон за терористе” и да би таква централизована база података пружила „вредне податке организованом криминалу и обавештајним службама непријатељских држава”?

– Да проф. Рос Андерсон са престижног Универзитета у Кембриџу, стручњак за безбедносни инжењеринг, каже: „Полицијске и друге агенције могу да добију приступ неограниченој лепези обавештења о личности. Постоје бројни докази да се рачунарске базе података – укључујући полицијске, базе за регистрацију возила и банкарске – рутински обијају од стране приватних истражитеља за рачун разних клијената, укључујући и медијске организације”.

– Да ће у Швајцарској биометријски пасоши бити испитивани током следећих пет година, тј. до 2011, на добровољној основи?

– Да у Белгији, која издаје личне карте са биометријским чипом, грађани имају право да траже блокаду чипа ако не желе ту врсту идентификације?

– Да се у Финској биометријске личне карте издају на добровољној бази.

– Да је у Француској, неколико месеци пре увођења новог закона о личним исправама у скупштинску процедуру, министарство унутрашњих послова отворило сајт и омогућило грађанима и стручњацима да се укључе у јавну расправу о предложеном закону.

– Да се по писању лондонског „Дејли Телеграфа” од 5. 12. 2006. више од 50% Британаца противи централизованом бази личних података, а разне анкете у Британији показују да су милиони Британаца спремни да одбију личне карте везане за електронску централну базу података по цену одласка у затвор?

– Да у Аустралији и Канади предлози за увођење сличних личних исправа нису прошли?

***

Борба за живот без жига се наставила, и она траје и данас. Државе у којима живе Срби, убоге и јадне у сваком погледу, постају најнапредније кад је у питању утеривање грађана у електронски концлагор. Како борба за слободу изгледа? Ево текста Јована Јањића (НИН, 18. I 2007. године):

Најављено је да ће издавање личних карата са биометријским чипом отпочети баш на празник Светог Саве, 27. јануара, када се навршава тачно шест месеци откако је ступио на снагу нови *Закон о личној карти*. А онда, само две недеље пре него што ће до тога доћи, Влада Републике Србије доноси *Уредбу о упису података у образац личне карте*, по којој уградња чипа није обавезна, него – добровољна.

Тиме се изашло у сусрет многобројним захтевима за измену законских одредби којима се угрожава људско право на приватност, а како би се грађанима који не желе биометријске личне карте омогућио алтернативни модел идентификације.

И сама чињеница да је влада, која држи до легализма, пристала на такав „уступак” да нижим дерогира виши правни акт, да уредбом интервенише у законске одредбе (што ће министар полиције објаснити као њихово „прецизирање”), говори на какав одјек је наишао закон који је у јулу прошле године изгласан у Народној скупштини Републике Србије.

А закон је донет, као што смо већ писали, на брзину и без било какве стручне и уопште јавне расправе. Зато су протести настављени и по његовом усвајању. Скупови на којима су стручњаци из различитих области износили аргументе против увођења електронских биометријских личних карата у Србији, онако како је то Законом предвиђено, одржавани су углавном под окриљем Српске православне цркве.

Из Жичке епархије упућена је декларација, којом се, поред осталог, упозорава да „стварање централне базе биометријских података о свим грађанима Србије води ка могућностима опасних злоупотреба, које могу имати кобне последице по личну и колективну безбедност”.

А са стручног симпосиона у Вршцу, одржаног у организацији Банатске епархије, упућен је захтев да се донети Закон о личној карти повуче, да би се претходно донео закон о заштити личних података, а затим установило каква лична документа су најпримеренија. На овом скупу оцењено је да и да неке од одредби Закона о личној карти нису сагласне члану 42, у међувремену донетог Устава Републике Србије, којим је зајемчена „заштита података о личности” и којим се гарантује да „свако има право да буде обавештен о прикупљеним подацима о својој личности, у складу са законом”.

Према оспореним законским одредбама, нити је обезбеђена одговарајућа заштита података, нити је грађанину омогућено да у сваком тренутку буде сигуран које су то информације о њему похрањене у чипу.

Реаговало је тим поводом и највише црквено тело. Свети архијерејски сабор Српске православне цркве, на свом јесењем заседању, почетком октобра, донео је одлуку, испод које је потпис патријарха Павла, којом се налаже Светом архијерејском синоду да „интервенише код надлежних органа Републике Србије да се недавно у Народној скупштини изгласани Закон о личној карти не спроведе у дело”.

Потом ће неваљана организација „За живот без жига” покренути и петицију против електронске идентификације грађана, све док се постојећи Закон о личној карти не усагласи са новим уставом, а грађанима омогући да лична документа са биометријским чипом узимају на добровољној бази.

„Одзив је очекивано велики”, похвалио се председник помене неваљине организације Александар Павић.

А онда је дошло до – уредбе, с потписом председника владе Војислава Коштунице. У њој пише:

„Подаци из члана 7. и члана 9. став 1. Закона о личној карти („Службени гласник РС”, број 62/06) уписују се у образац личне карте и у машински читљиву зону на том обрасцу.

Само на основу изричите сагласности лица коме се издаје лична карта у образац личне карте може да се угради чип који у том случају садржи податак о пребивалишту и адреси стана лица коме се издаје лична карта.”

Чланом 7. Закона о личној карти предвиђено је да се у образац личне карте (који прописује министар унутрашњих послова) уносе следећи подаци: презиме, име, пол, дан, месец и година рођења, место, општина и држава рођења и јединствени матични број грађана. Затим се, у посебном ставу, каже: „У образац личне карте уносе се и слике биометријских података имаоца те исправе (фотографија, отисак прста и потпис).” Ту је, наравно, и датум издавања личне карте са роком њеног важења.

А уз првом ставу члана 8, којим је предвиђено аутоматско читавање података, законодавац наводи: „образец личне карте садржи простор за контактни микроконтролер (ЧИП) и простор за машински читљиву зону за потребе аутоматског читавања података, у који се уносе сви видљиви подаци на личној карти, као и подаци о држављанству, пребивалишту и адреси стана њеног имаоца и јединствени матични број његових родитеља.”

Гласови против биометријске технологије, због њене небезбедности, чују се широм света. Тако, рецимо, удружење FIDIS (Future Identity in the Information Society – Будућност идентитета у информативном друштву”), које окупља стручњаке врхунских европских установа и компанија из области информатике и електронског идентитета, издало је недавно упозорење да ће биометријски путни идентификациони документи који су почели да се издају у Европи знатно угрозити безбедност и приватност људи, јер је повећан ризик од крађе идентитета.

У својој декларацији, усвојеној у Будимпешти, ово удружење саопштава да „због тога што нису спровеле одговарајућу безбедносну архитектуру, европске владе су фактички приморале грађане да

прихвате нове европске пасоше који драматично умањују њихову безбедност и приватност”. Конкретно, наводи се да се машински читљива путна документа могу читати или „прислушкивати” и на раздаљини до десет метара, што значи да поверљиве податке из пасоша, без знања његовог власника, могу читати и они који за то нису овлашћени, а може се и „пратити” носилац овог документа.

Захтев је углавном свуда исти, а то је оно што је затражио и председник Међународне биометријске фондације Џулијан Ешбурн: да човек мора имати под контролом своје биометријске податке – ако на њих уопште пристане.

Јован Јањић

***

У Брчком се, 5. децембра 2007. године, Светосавска омладинска заједница Епархије зворничко-тузланске издала је саопштење поводом претварања Босне и Херцеговине у свеобухватни коңцилогор. То чека све нас прича о „демократији” и „људским правима” само је маска лажи, иза које се цери лице антихристово, последњег лажног месије у злу уједињеног човечанства.

БиХ под оком „великог брата”

Саопштење за јавност СОЗ-а епархије зворничко тузланске и захтјев за јавну расправу о заштити приватности

Од 1. децембра у БиХ је стављена у функцију високо софистицирана опрема за прислушкивање коју је недавно донирала Европска комисија. Иако закон ту и тамо прописује случајеве у којима је дозвољена употреба те опреме, не смијемо искључити могућност њене злоупотребе, управо из разлога јер није било ниједне јавне расправе за грађане о томе.

Практично, сви грађани БиХ су од 1. децембра под будним оком свевидећег „великог брата” оличеног у Обавештајно-безбједносној агенцији (ОСА) и Државној агенцији за истраге и заштиту (СИПА), које располажу опремом за прислушкивање, видео и аудио надзор. Знајући наш менталитет и друштвену организацију, сасвим смо сигурни да ће се убудуће прислушкивати и опозициони прваци, новинари, дипломате и сви други „безбједоносно интересантни” људи.

У рукама поменутих агенција налази се моћна опрема, која омогућава лоцирање уређаја и праћење комуникација, било да је у питању фиксни или мобилни телефон, телефакс, електронска пошта или SMS поруке!

Новим буџетом за 2008. годину и Брчко дистрикт предвиђа одређену суму за другу фазу постављања камера на јавна мјеста и надзор грађана, што у потпуности угрожава право на приватност. Као и у БиХ, тако ни у Брчкој није одржана јавна расправа, што сматрамо неозбиљним, јер овим поступцима пријети опасност да сви грађани буду подвргнути мјерама којим лако могу изгубити своју приватност, без обзира колико се на овај начин контролише криминал. У даљем тексту говорићемо ближе о посљедицама који су забиљежени у свијету и свим пријетњама за слободу приватности.

Предсједник заједничке комисије Парламента БиХ за надзор над радом Обавештајно-безбједносне агенције Мирко Околић, међутим, тврди да нема разлога за забринутост грађана: – Најприје морам да кажем да опрема још није инсталирана, иако су се из ХТ Мостар појавиле другачије информације. Када опрема буде инсталирана, биће под строгим контролом и могућност злоупотреба биће сведена на минимум (а нису знали да је ХТ Мостар већ поставио уређаје, толико о контроли). О тој опреми не треба превише да се говори, јер на тај начин само помажемо криминалцима против којих је и усмјерена – тврди Околић. Ова изјава је у потпуности апсурдна и смијешна, али тврђа да опрема још није инсталирана доводи нас у добар положај да сви заједно апелујемо она системе власти, како би се одржале јавне расправе о овој теми у свим градовима БиХ.

Приче да грађани не треба да се плаше да ће бити „под надзором” су приче за малу дјецу. Све је под великим оком „великог брата” обавештајних служби. Технологија је до те мјере напредовала, да се слободно може рећи да нема мјеста на планети које није под присмотром неке обавештајне службе! Данашња опрема је до те мјере софистицирана да омогућава прислушкивање без „качења” на телеком оператере. Један од модела, „GSM пасив 900/1800”, у ствари је, лаптоп који омогућава истовремено прислушкивање неколико стотина мобилних телефона у кругу од 11 километара. Тај уређај биљежи број с којег је прислушкивани телефон позван, вријеме и датум, и снима комплетан разговор! Он биљежи број SIM картице прислушкиваног телефона и оног са којег је „објекат” позван, као и фабрички број прислушкиваног телефона! Могуће је

репродуковати све разговоре са прислушкиваног телефона уназад годину дана.

„Наш циљ је тотална информациона будност... нама је потребно више него да будемо сигурни да различите базе података међусобно комуницирају, нама је потребан начин да исцједимо информацију која нам је значајна из свих оних уједињених база, али да осигурамо да приватна информација сваког грађанина буде заштићена”... „Обавјештајно прикупљање мора обухватити хиљаде људи чије кретање и идентитет обично не знамо. То је аналогно тражењу подморнице у океану шума – ми морамо наћи терористе у свијету различитих шума, да разумијемо шта планирају, развијају, и да припремимо унапријед све опције за спрјечавање њиховог напада”. Ове ријечи изговорио је Џон Поиндекстер (John Poindexter), идејни творац Канцеларије значајних информација (Information Awareness Office – IAO), основане 2002. у склопу Агенције за унапређивање истраживачких пројеката у области одбране владе САД (Defence Advanced Research Projects Agency), са популарном скраћеницом DARPA.

Идеја је била да Канцеларија Џона Поиндекстера изради пројекат на бази широког прикупљања информација из свих видова комуникације: интернета, телефона, и–мејлова, факс линија... а за све то требало је имати посебне програме који би информације сакупљали, класификовали, архивирали и посебним софтверским алатима брзо укрштали, обрађивали и просљеђивали свуда гдје је то потребно. Простор за обраду је читав свијет, јер терористи су свуда. Докле се у међувремену са примјеном поменутих „идеја” стигло можемо само да наслутимо. Оно што можемо недвосмислено да закључимо је да се отишло веома далеко. Наиме, сваки човјек је у међувремену постао потенцијални терориста. Свака држава је постала потенцијални расадник тероризма и „осовина зла”. И то можемо рећи, не само на основу претпоставки и елементарне логике, већ и на основу чињеничног стања и личног искуства. Довољно је овом приликом сјетити се „милосрдних” бомби од 1995. и 1999. године. Ту спада и БиХ, јер одавно неки босанскохерцеговачки кругови дају оправдање да се наша земља нађе на црној листи и да се самим тим постављају разни уређаји за праћење и прислушкивање,

а притом да се опасно угрози због тога и приватност слободног човјека, домаћина, који гледа своја посла.

Циљ овог осврта је да се укаже на нешто друго, још опасније. Ријеч је о доказима „информационо–технолошке” врсте гдје можемо извести јасан закључак, а на основу развоја технологије надзора која се по налазима поменутих центара моћи примењује и у БиХ.

О чему се овде заправо ради? Наиме, ми живимо у времену које је премрежено информацијама које су, како примјетише неки теоретичари, постале ресурс број један. А да би се те информације адекватно превеле, неопходно је да њихов пријенос и коришћење буде подржано савременим информационим и комуникационим технологијама. Такође, ни модерно пословање се не може ни замислити без сређеног система информација и комуникација који је имплементиран у сам пословни процес. Овај фундаментални значај на којим почива савремено пословање, а које се базира на информационим и комуникационим технологијама, није ексклузивитет само овог дјела људске активности, већ важи за све области људског рада почев од образовања, здравствене заштите, преко социјалне и фискалне функције, па до функционисања самог државног апарата и органа управе. Када се овоме додају два галопирајућа и свеобухватна феномена овог времена и овог поднебља (глобализација и транзиција) који се наслањају на развој информационих и комуникационих технологија и која су штавише њима у многим аспектима условљена, онда се добија јаснији увид у значај ове области за функционисање модерне привреде и друштва.

Први феномен који је итекако условљен информационим и комуникационим технологијама и њиховим развојем је, дакле, глобализација, која дјелује мање више на цијели свијет. Он се манифестује кроз насилну и(ли) суптилну промјену економске, геополитичке, културолошке, духовне матрице традиционалних привреда и друштава и наметање сопствених образаца развоја, те англо-саксонске цивилизације. Други феномен је – транзиција, која је везана за промјену привредно-системских рјешења са социјалистичких-административно-планских, на капиталистичке-тржишне.

Управо из схватања тог њиховог далекосежног утицаја неопходно је да се разграниче позитивна и негативна достигнућа савремене технологије на друштво и на појединца. Посљедишно, врло је важно да постоји јасна национална стратегија у њеном спровођењу и примени која би се ослањала на позитивно искуство и праксу најразвијенијих, а која би била прилагођена специфичним условима који карактеришу нашу привреду у датом тренутку историјског развоја. То подразумева прије свега двије ствари:

1) покретање шире и стручне расправе о томе какве импликације на слободу личности, приватност и на друштво у цјелини могу проистећи из прихватања одређених техничко–технолошких пројеката,

2) доношење строгог закона о заштити личних података, уз како рекосмо, претходну јавну расправу.

Такав приступ јасно подразумева и одбацавања нус–продуката који нужно из тих искустава произилазе, а не само копирање готових рјешења у један потпуно другачији економски, технолошки, културолошки и духовни контекст.

Дакле, злоупотребе о којима овдје говоримо се, прије свега односе на опасност од кршења основних људских права из домена заштите приватности и основних људских слобода од стране нових глобалистичких елита. Наиме, могућност стварања неког вида „дигиталног тоталитаризма” и свеобухватног система технотроне контроле над животом појединца није само научна фантастика (о таквом тоталитарном пројекту је, између осталих, писао Џорџ Орвел у свом култном тада S/F дјелу, „1984.“), већ, нажалост, може врло брзо постати стварност. Нпр. данас већ у „обичним” супермаркетима на Западу (та технологија се преноси код нас великом брзином) имамо „широку палету” уређаја којима се мјери расположење потрошача у односу на одређени производ, који мјере потрошачку лојалност, степен потрошачког задовољства, а којим се директно угрожава приватност. Набројаћемо само неке од уређаја који се том приликом користе: телевизијске камере, на примјер, у сврху праћења понашања купаца у односу на нове моделе производа у продајним објектима, затим психогалванометри, који биљеже промјене у знојењу као резултат емоционалне реакције на

одређене стимулансе (рекламу, нпр.), затим специјалне камере за праћење покрета очију код људи, које се користе за прикупљање података о томе како људи читају часописе, новине, рекламне огласе, како гледају на паковање производа и сл, затим тахитоскопи који дозвољавају датом објекту да буде освјетљен за дјелић секунде да би се тај објекат тестирао у погледу првог утиска који оставља. Ту су затим, пупилометри који мјере ширење и сужавање зјенице ока, при чему ширење зјенице означава повољну реакцију на стимулансе чије се дејство посматра, а сужавање неповољну. Или нпр. аудиометри, уређаји који су уграђени у уређаје за кабловску телевизију који региструју вријеме укључивања односно искључивања телевизијских апарата и ако је ТВ пријемник укључен, региструју који канали су изабрани. У односу на вријеме проведено гледајући неки програм, одређују се „потрошачке циљне групе” и „гледаоцима” се шаљу каталози у односу на његов потрошачки профил који се одређује у доносу на програм који је гледао. Или на примјер, куповина преко кредитних и платних картица гдје се прави евиденција куповина које се затим уносе у базу потрошачких података. Тако се може доћи до потпуних података ко купује, шта се купује, гдје се купује, колико се купује и вријеме кад се купује. Те информације се затим систематизују и анализирају са различитих аспеката. Тако на примјер, у односу на већинске куповине формира се и редосљед артикала у рафовима, тако да су омиљени производи исте категорије потрошача „случајно” једни поред других да се не би губило вријеме на њиховом тражењу. Некоме ово може дјеловати benigno, међутим цијели пројекат се даље обогаћује и развраћује убацивањем психолошких, социолошких, културолошких и религиозних атрибута предмета анализе, тј. потрошача. Када се овако добијени подаци „укрсте” са подацима о „циљној категорији” из других база података (здравство, социјална заштита, полиција...) добија се потпуни увид у кретање, понашање, психолошки профил, навике и цјелокупан друштвени живот људи који далеко превазилазе „добре услуге” ради помоћи потрошачу који је „увијек у праву”, а добија се застрашујући механизам контроле са несагледивим посљедицама по елементарне слободе, приватност и људска права.

Једини одговор који се не може још у потпуности добити од савремених заморчића, тј. потрошача је зашто неко нешто ради, односно још увјек остаје скривена намјера свега. Међутим и то посљедње „зашто” ће се открити када се тако систематизовани подаци споје на једно мјесту у виду мутантске базе података, која ће опет интерактивно кроз поткожни електронски чип, на којем се интезивно ради већ 15 година у научним центрима САД-а, (па тако има примјера у истој земљи да су поједине секте добровољно прихватиле да буду „покусни мишеви”, док ето код нас праве припреме кроз бесплатно микрочиповање паса, који с рекламирају на билбордима, један такав је до недавно стајао у центру Брчког, а спроводи га удружење АРКА, исто удружење обавља овај посао и у Србији) бити повезана са „објектом посматрања”, тако да ће једно од другог постати неодвојиви (дакле подаци о „предмету посматрања” и сам „предмет посматрања”). Да се такав сценарио, а који је јасно описан у Откровењу Јовановом не би остварио у нашем времену и непосредном окружењу и одложио за неку будућу генерацију, неопходна је, поред Божије интервенције, и наша активна улога.

Таква улога се огледа прије свега кроз свијест о томе шта се дешава на личном плану, али исто тако и кроз активно свједочење на ширем плану. У том смислу неопходна је, да поновимо, потпуна друштвена видљивост која подразумјева широку јавну расправу у коју би били укључени стручњаци, релевантне институције нашег друштва (прије свега Црква) и јавност, и на тај начин остваривање ширег друштвеног консензуса. Ово поготово важи за пројекте као нпр: увођење система аудио и видео покривености свих јавних површина у урбаним срединама (у Великој Британији их има преко четири милиона, тако да сваки грађанин Лондона у току једног радног дана буде снимљен ни мање ни више него 14 пута!), ту је и опасност од видео надзора службе за праћење да вам приликом дизања новца са банкомата зумира шифру картице и послје је злоупотријеби, јер не знамо какав је психолошки профил лица који врши видео надзор, а такви случајеви су забиљежени у Енглеској, о чему ћемо писати у неком од наредних саопштења, затим постављање поменутих многобројних „читача

расположења” у великим супермаркетима и тржним центрима ради стварања потпуне „статистике потрошачких преференција” мимо њиховог знања, онда могућност праћења и прислушкивања преко мобилних телефона, итд. Само на такав начин стратегија стварања информационог друштва, дакле, примјеном јасне и видљиве стратегије развоја информационих и комуникационих технологија уз опште-друштвени консензус имала би свој пуни смисао и друштвену потврду. Сваки други пут (или пречица) ка остварењу поменутих циљева водио би у савремени електронски гето са несагледивим посљедицама по човјечанство. Да закључимо, тежња сваког становника наше планете коме је на срцу слобода, што је парадоксално, требало би да је иста као Џона Поиндекстера, човјека, кога смо цитирали на почетку текста. А то је будност. Иста тежња, али са потпуно другачијим циљем из угла поменутог господина и њему сличних, будност се схвата кроз феномен „спржене савјести” глобалистичких елита, односно будност у циљу монструозног пројекта остваривања тоталне технотроне контроле и надзора над људима у стилу антологијског „великог брата”. С друге стране ријеч је о будности у смислу неопходности подизања свијести о готово непојмљивој опасности по интегритет личности и њену слободу, а која се управо пред нашим очима одвија. Та опасност, као Дамаклов мач, виси над главом човјечанства ове постхришћанске епохе. И тај апокалиптички сценарио се дешава, прије свега, усљед потпуног моралног пада и духовне обамрлости којој смо сви свјedoци, али нажалост и активни саучесници. То се такође дешава и усљед несхватања праве, духовне позадине поменутих технолошких експеримената над људима или, што је још горе, њиховим некритичким прихватањем. Ријеч је, нажалост, о недовољној духовној будности великог броја људи нашег времена који су на тај начин допустили реализацију таквих експеримената и на тај начин им дали легитимитет.. неопходна је, дакле: тотална (информациона) будност. За крај ево још један примјер госпође која живи у Аустрији која је испричала како је била редовна потрошач одређене врсте производа у оближњем супермаркету. Послије одређеног времена она је једноставно престала да купује тај производ. Послије три недјеље, она је добила телефонски

позив, са друге стране жице јавио се културан женски глас који се представио и поставио питање: који је разлог због којег сте престали да купујете тај производ...?!

Логично питање које се овде поставља је: ако је могућност надзора у једном просечном супермаркету таква (а та технологија већ постоји код нас), каква је тек могућност надзора могућа обједињавањем свих личних података у једну мутантску базу података под контролом државе. О таквој бази података је овде ријеч. Наиме, ко може да гарантује да неће бити упада споља у наш електронски систем, на електронске личне карте, електронске возачке дозволе, електронске здравствене књижице, куповне картице и сл. од стране нпр. неких страних обавјештајних служби, деструктивних секти или терористичких група, итд. Или, ко може да гарантује да ти подаци неће бити злоупотребљени изнутра од стране несавјесних службеника или политичара који ће мјењати наше личне податке у циљу уцјена, продаје, гласања на изборима или на неки други начин манипулисати њима?!

Замислите само неког политичара криминалне провинијенције, који има могућност слободно да „чепрка” по тој електронској бази, тј. по нашим личним подацима! Замислите да од њега зависи! Језиво!

Укрштањем овакве базе података са другим базама података (из домова здравља, са платних картица, података о разговорима са мобилних телефона) може се доћи до застрашујућег механизма надзора за који је држава надзора из Орвеловог култног дјела „1984” заправо један безазлен и дјетињаст покушај. На овај начин може се доћи до података шта смо доручковали, колики нам је проценат триглицерида у крви, са ким смо и колико разговарали, шта смо куповали итд. Сигурни смо да нико од нас, обичних смртника, не може приближно ни да замисли какве све злоупотребе и атак на људску приватност и слободу може са собом доњети примјена једног оваквог орвеловског закона.

Сматрамо да у крајној линији држава на тај начин, на агресиван начин, надгледа што се догађа у друштву. На тај начин се не постиже оно што се у крајној линији жели постићи, а то је стабилнија заједница, која се заснива на међусобном повјерењу. Сас-

вим супротно, камере подстичу параноју. Кад год да се појаве статистике, које указују да стопа криминалитета пада или остаје непромјењена, видјећемо и податке да је страх од злочина и даље на узлазној линији.

А о RFID чиповима, микрочиповању паса, биометријским личним картама, крађи отисака прстију, крађи идентитета, писат ћемо опширније другом приликом. За сада размислите о овоме.

У Брчком, 5. децембар 2007. године

***

Године 2007, у издању „Образа светачког”, појавила се књига „Чувајте се да вас ко не превари”. Њен поднаслов је био „Православље на међи миленијума”. На неки начин, она је подвлачила црту под све што сам до тада превео и написао о апокалиптичним знацима нашег доба. У њој сам, између осталог, указао на трајност климатских промена, које воде ка кобним нарушавањима планетарне равнотеже.

О клими и људима

I

Швајцарски новинар – истраживач Габријел Штетер се посветио изучавању хемијског манипулисања атмосфером. Своје анализе објавио је у угледним еколошким часописима „Простор и време” и „Журнал Франца Вебера”. Године 2005, његови текстови изазвали су озбиљно узнемирење европске јавности. Ево шта Штетер каже о америчком патенту „Велсбах” који је служио за побољшање стања у атмосфери: „Патент Велсбах заснован је на три супстанце: алуминијуму, баријуму и једном синтетичком носиоцу на бази полимера. Баријум уведен у атмосферу путем хемотрагова оксидира и спаја се с оксидом баријума чије је својство да везује молекуле угљен–диоксида. Тако се неутралише угљендиоксид, одговоран за климатско загревање. Прах алуминијума има двоструку функцију пресудну за стварање озона: током сложеног процеса алуминијум шаље у свет ултравиолетну светлост, као и светлост сунца, претварајући земаљску топлоту кроз тзв. „Велсбах” честице. Те инфрацрвене зраке земља заобилази, узрокујући значајно хлађење земљине површине. Оно што је посебно бринуло научника који је радио на овом пројекту, а који је био познат под псеудонимом Deep Shield, била је чињеница да је Светска здравствена организа-

ција разматрала најтеже могуће последице које су подразумевале и евентуалну смртност четрдесетак милиона људи годишње. Посебно би били угрожени деца, старији и слаби, као и особе с респираторним проблемима” („Геополитика”, 1. 5. 2006.) Уз то, вели Штетер, у горњим слојевима атмосфере постоје микроорганизми којих нема на површини земље. Ова страна тела, би, захваљујући тзв. „хемотраговима”, то јест већ поменутих материјама које везују угљендиоксид, могле наћи пут до људских плућа. Алуминијум који се избацује у атмосферу, показала су истраживања, омиљена је храна тзв. „нано-бактерија”. Трагови авиона који испуштају ове отрове (у име заштите земље од ефекта „стаклене баште”) личе на „густи дим с финим кристалима леда који нестану у неколико минута”. Нису то кондензовани облаци, него хемијски облаци, који дуго остају у ваздуху, полако се разилазећи пре него нестану.

II

Године 2003, апелациони суд другог дистрикта на Флориди донео је одлуку по којој ТВ Фокс није извршила кривично дело када је приморавала своју новинарку Џејн Ејкр да лаже о ономе што зна Џејн и њен муж Стив Вилсон, такође новинар, направили су репортажу о томе како млекари на Флориди у краве убацују ген RBGH, продукт генетског инжењеринга фирме Монсанто. Како каже Том Хартман, „Суд је одлучио да је ТВ канал Фокс имао право да наручи да њихови репортери лажу или да, ако неће да лажу, добију отказ”. Дакле, лаж је данас саставни део информисања, па и у области екологије, у којој се право (ужасно!) стање ствари непрестано прикрива.

Више од 75% обрадивог тла које је постојало пре но што су Европљани населили Америку уништено је. Спаљивањем дрвећа, угља и нафте сваке године човек у атмосферу убаца 6 милијарди тона угљеника, што је четири пута више него 1950. године. Тај угљеник, својим нагомилавањем, ствара ефекат стаклене баште.

Дрвеће је главни извор кисеоника на планети – оно „удише” угљен диоксид, а „издише” кисеоник. Једно дрво кишних шума Амазона повлачи, током свог животног века, 11 милиона литара воде кроз свој коренски систем и ослобађа га као водену пару, а и

увлачи воду у земљиште, спречавајући га да постане пустиња. Без шума, које пумпају воду у атмосферу, има мање влаге која се кондензује у кишне облаке. Где су некад биле шуме, а сад је голет, кише дуго не падају, и ствара се пустиња.

Сада се, у свету, сваке године уништи 38 милиона јутара кишних шума – да би дрвеће отишло за огрев или индустријску прераду. У Јужној Америци, кишне шуме се уништавају да би се на њихово место посејала трава, коју пасе стока, јер Америка, тај „трбух света” (Душан Микља) сваке године увезе 200 милиона тона говедине из Ел Салвадора, Гватемале, Никарагве, Хондураса, Костарике и Панаме. Јужна Америка, која уништава своје кишне шуме зарад америчких хамбургера, има 58% укупних светских кишних шума (19% је у Африци, а 23% у Океанији и Јужној Азији.)

Без шума нема ни обрадивог земљишта. За 400 година постојања, једна шума створи 30 цм обрадивог тла. Више од 300 тона обрадивог тла губи се у свету сваког минута.

„Од онога ко дрво може посећи, / од њега се надај свакој несрећи”, каже Милован Данојлић, песник.

До када ћемо моћи да дишемо?

За то време, планета се непрестано загрева.

III

Године 1994, Организација Уједињених нација објавила је извештај који каже да је 70% залиха рибе из океана „потпуно искоришћено” или „прекомерно искоришћено”. Морски биолози Борис Ворм и Рансом Мајерс записали су, у свом чланку објављеног 15. маја 2003. у часопису „Nature” да су океани изгубили 90% великих грабљивих риба (ајкуле, туне, итд.), што може имати страховите последице по еко-систем.

IV

Јадно човечанство стално покушава да побегне од смрти; али, не спасава се у Живоме Богу, него преко „науке”. И зато се јављају све нове и нове болештине. Године 1997, у Хонг Конгу се појавио птичији грип. Те исте године, у САД је откривена бактерија ста-

филококе, отпорне на најјачи антибиотик на свету, ванклимицин. Туберкулоза се такође враћа: 1993. године, Светска здравствена организација прогласила је ТВС за глобалну опасност: „Туберкулоза тренутно убија више одраслих људи сваке године, него СИДА, маларија и тропске болести заједно”. Да, наравно, ту је и „болест лудих крава”, коју узрокују заражени протеини, приони, а која је настала зато што су западни профитољупци у концентрат којим су хранили стоку убацивали самлевене остатке угинулих крава. Да се не баци, зар не?

Једном речју, и наша планета умире, зато што на њој живе себични безаконици. До када? Видећемо ускоро.

***

Године 2000, 9. фебруара, Слободан Ерић је за „Блиц” урадио интервју с блаженопочившим владиком Данилом (Крстићем). Питао га је о последњим временима и апокалиптичним догађајима. И владика Данило је одговорио онако како је само он умео: светлоносно. Ти одговори изражавају саму суштину његових ставова према крају историје. Он је пратио знаке времена, али је био туђ свакој паници, и увек је подсећао људе да пре свега брину о себи и својој души, па тек онда о осталом. Разговор смо објавили у књизи „Кроз огањ апокалипсе”. Ни до данас није изгубио вредност. Додуше, ја никад нисам имао тај силни оптимизам владике Данила, који је сведочио да ће се можда појавити мисионари за Индију и Кину, што ће живот света продужити још много векова. Православне мисије има свуда, али је православни свет подељен, разривен екуменизмом и духом овога света. Но, како би рекао Јосиф Бродски: „Упри прстом у мрак, без смера. / Суштина живота није у нити, / која се види, него вера, / оно што у њему мора бити”. А владика будимски је ту веру имао, и њоме блистао и блистао. Његове речи, као утеха, за крај књиге.

Епископ Данило Крстић: Не страхујемо од смака света

Иако су првог дана 2000. године многи одахнули, апокалиптична нервоза узнемирава још увек многе житеље планете. Самозвани пророци и гуруи неких секти не одустају од изрицања „смртне” пресуде свету у коме живимо. С Данилом Крстићем, Епископом будимским, разговарамо о епидемији „смака света” која се шири планетом и о садржају „Откровења Јовановог”.

На крају миленијума увек се шири епидемија о „смаку света”. Преосвештени владико, како православни, тумаче свету Књигу Апокалипсе?

– Код нас правоверних, нема грозничавога страха од „последњих времена”, јер Други Долазак Господа Исуса Христа представља за нас најрадоснији Догађај историје, а то је виђење Божанственога Смисла свачијег живота – то је доживљај свеопште радости човечанства, које је у својој већини спашено и обожено. Савремени грчки православни теолог Јован Романидис је дао аналогију о спасењу већине човечанства, употребивши једно психолошко упоређење. Већина иде у Рај зато што је испунила Божију заповест о рађању деце. То су људи који су ушли у брак или у монаштво, јер и монаси су плодне личности, које духовно рађају децу кроз молитву и веронауку. Важно је бити плодан као што је и Бог Отац плодна личност из Којега се рађа вечни Бог Син и Бог Свети Дух. Само мањина човечанства не долази у Рај: то су сулуди мазохисти и покварени садисти. За њих је пакао њихов гадни „рај”. За њих је уживање терати пркос Богу. Они су неплодне, саможиве личности, карикатуре човека. (Неко је злобно запитао: Зашто је Бог уопште створио такве неплодне људе када је унапред знао њихове непокајив пркос? Код нас православних нема крутог предодређења или предестинације јер јасно пише у Новом Завету да Бог „жели да се сви људи спасу”. Али пошто је Бог дао пуну слободу човеку ми разликујемо ВОЉУ БОЖИЈУ и ДОПУШТЕЊЕ БОЖИЈЕ. Воља Божија је да сви дођу у Рај, међутим, Он – због исконске слободе – мора да допусти да неки оду са Сатаном).

И ти јадни и кукавни мазохисти и садисти доживели су остварење своје, на жалост, ниже слободе. Та тамна сенка промашене слободе због непокајања не може да помути блаженство рајских житеља, јер они знају да грешнике није Бог бацио у пакао него су се они сами одвојили. Заиста је вртоглава тајна слободе, као што и пише у четвртој Евангелију од светог Јована Богослова: неки људи су „заволели таму више но светлост”.

Да ли постоје две школе тумачења Апокалипсе у Православној Цркви?

– Постоје, у ствари, два менталитета код људи: једни су „песимисти” који виде све црно, и крај света као блиску катастрофу еколошку и политичку. А други су „оптимисти” који виде будућност човечанства у сјајним бојама и историју Хришћанства као дуговечну.

Који су у праву?

– Не знамо. Христос је открио два знака за Крај света.

Први знак је да ће Његово Евангелије бити проповедано свима народима. А други знак је да на крају историје неће бити рата. То значи да ће бити једна планетарна држава. Председник или Цар Сједињених држава света биће лажни Месија, антихрист који ће обновити Соломонов разорени Храм у Јерусалиму. Међутим, тешкоћа је у томе што су муслимани у седмом веку, на рушевинама тога храма подигли своју џамију Ал Акса, тако да Јевреји не могу ни започети то зидање док не униште или не склоне ту џамију. А то није могуће очекивати да буде ускоро. Прва „песимистичка” школа мисли да ће Савет безбедности ускоро довести на престо тог лажног Месију, и према томе крај света је веома близу.

А шта о томе мисли друга, „оптимистичка” школа?

– „Оптимисти” мисле да има још да се обнови руско Православно царство и да ће из њега кренути нови мисионари, налик на Кирила и Методија који ће покрстити Кину, Јапан, Индију... И тамо у Азији има да цвета Православно Хришћанство као некада у РOMEЈСКОМ (Византијском) царству. То може да траје неколико векова или чак миленијума. Али и тамо ће доћи до кварења, до отпадије од Христа. То ће бити тада кад и тамо људи постану материјалисти и кажу о себи: „вредим колико моја штедна књижица”. Тек тада ће светски банкари као слуге „Златног телета” бити у стању да заведу свој тоталитарни режим новца и лажнога месијанизма.

Па која је школа ближа истини?

– Рекох, не знамо, јер Господ је рекао да нико, ни ангели, не знају када ће бити Његов Други Долазак.

Шта нам друго остаје?

Бити Православни християн, значи бити трезвени верник: не поводити се ни за каквим претеривањима, нити забило каквом безумном екстазом. Време, од Бога дато, увек је исто ХРОНОМЕТРИЧКИ. Али човек на разне начине може да испуни тај „простор” свога века у којем је рођен. Важна разлика је у томе да постоје две употребе времена: једна на славу Богу, а друга на славу сатане. Зато је речено „пазите како опасно ходите”.

И како да се владамо?

– Пошто не знамо која школа је у праву, ми треба да испунимо и остваримо барем есхатолошки минимум који се садржи у овом једном стиху Новог Завета: „Бдите јер не знате када ће доћи Господ ваш”.

Сваки човек је (то је Његош знао) „микрокосмос” посебан, уникатни свет за себе. Значи, када ја умирем, то је за мене мој крај света. Када ти умиреш, то је за тебе твој крај света. А ми смо задужени да будемо спремни првенствено за свој сусрет са Господом. А већ какав је суманут, убиствен саобраћај данас, сваки мора бити спреман да сутра умре. На тај начин знали бисмо боље да ценимо време и мање бисмо грешили. Ако ми је немогуће знати крај ове планете Земље, онда би барем волео да дознам од некога свеца крај свога земнога живота... Зато се и молимо још од Старог Завета: „Скажи ми, Господи, кончину моју”.

Најбољи пријатељ ми је човек који то зна да ми каже. Такав је био видовити светац прота Јован Кронштатски. Он је у кружоку у богомолних жена рекао једној од њих: „Драга и благочестива грофице, имам за Вас радосну вест: Прекосутра, ако Бог да, идете на онај бољи свет.”

Она није падала у несвест (као што би то био случај данас) него је мирно казала: „Хвала Вам, добри оче.” Мирно се причестила и опростила од својих и безболно умрла. Неки руски богослов ми је открио тајну: „Моја породица је свештеничка више од триста година нама свима дође ангео чувар да нам најави датум мирне смрти...” Московски ђакон Андреј Курајев је рекао, тумачећи Апокалипсу: Шире се и освајају овај свет окултисти и масони не зато што су они јаки, но зато што су Христијани млаки и немарни. Значи наша закључна књига у Новом Завету – Апокалипса – открива тајну да на плану земаљске историје и политике ми губимо битку, али наша победа је на метаисторијском плану – тек после Другог Доласка Богочовека Исуса Христа. И та победа је вечна, као Живот вечни у Рају са Светом Тројицом, Богородицом, ангелима и свима светима од свих језика и племена и народа. Амин. Боже дај!

Конац дела и Богу слава!